

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ 2024

Business

Κύπρου | Ελλάδας

Νέα ώθηση στις επιχειρηματικές σχέσεις Κύπρου - Ελλάδας

Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ
ΟΛΕΣ ΟΙ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΚΡΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

YELLOW PAGES

με τα στοιχεία των επιχειρήσεων
σε Κύπρο και Ελλάδα

ΤΑ ΝΕΑ ΣΧΕΔΙΑ
ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

917719861336001

14

Συνεντεύξεις Υπουργών, Πρεσβευτών
και οικονομικών παραγόντων

fmw
CONFERENCES

Οργάνωση μεγάλων συνεδρίων σε Κύπρο και Ελλάδα

Η **FMW** δίπλα στις επιχειρήσεις

www.fmwconferences.com

- Γενικές Συνελεύσεις
- Συνέδρια, σεμινάρια
- Κάθε είδους εκδηλώσεις

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

ΠΡΟΒΟΛΗ

ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ

fmw financial media way
επικοινωνία • δημοσιότητα • εκδόσεις • διαφημίσεις • συνέδρια

Κύπρος

Τηλ. 22342005

e-mail: info@fmw.com.cy

Ελλάδα

Τηλ. +30 210 7244293 - 95

e-mail: info@fmw.gr

**Μεγάλες δυνατότητες
προβολής
των επιχειρήσεων**

Πλούσιος και ανανεωμένος ο νέος Οδηγός Business Κύπρου-Ελλάδας

Ο Επιχειρηματικός Οδηγός Business Κύπρου-Ελλάδας, ο μοναδικός που καλύπτει κάθε χρόνο και με επάρκεια τις οικονομικές και επιχειρηματικές σχέσεις των δύο χωρών, βρίσκεται και πάλι στα χέρια σας. Όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος, επιδιώξαμε να καλύψουμε τις κυριότερες εξελίξεις που αφορούν το οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον των δύο χωρών, να παρουσιάσουμε τις νέες ευκαιρίες για επενδύσεις στις δύο χώρες και να δώσουμε βήμα στους αρμόδιους οικονομικούς παράγοντες και στις μεγάλες επιχειρήσεις της Κύπρου και της Ελλάδας να καταθέσουν τις σκέψεις και τα σχέδια τους για το μέλλον.

Επίσης, όπως πάντα, δημοσιεύουμε ανανεωμένο κατάλογο (Yellow Pages) με τα ονόματα και τα στοιχεία επικοινωνίας των επιχειρήσεων της Κύπρου που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα και των ελλαδικών επιχειρήσεων που επεκτάθηκαν στην κυπριακή αγορά. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι και η φετινή έκδοση θα σας αφήσει ικανοποιημένους, αφού περιέχει πολλές ενδιαφέρουσες πληροφορίες, που είναι χρήσιμες για όσες επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στις δύο αγορές.

Με αυτό το καλωσόρισμα, σας ευχόμαστε καλή ανάγνωση και ραντεβού για το 2025 για τη νέα έκδοση.

ΣΥΝΤΑΞΗ

ΕΤΗΣΙΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

Business

**ΚΥΠΡΟΥ
- ΕΛΛΑΔΟΣ**

Εκδότης

fmw financial media way

Διευθυντής έκδοσης

Ιωσήφ Π. Ιωσήφ

Art Director - Σχεδιασμός

Χριστιάνα Λοϊζου

Εμπορικό Τμήμα Κύπρου

Ηλέκτρα Χ' Παύλου

Εμπορικό Τμήμα Ελλάδας

Μαριάντα Σεβαστάκη

Τιάρτα Ρόπα

Τυπογραφείο

Καίλας Λτδ

ΚΥΠΡΟΣ

Αρμενίας 23B, Γρ. 101, 2003,

Στρόβολος, Λευκωσία, Κύπρος

Τηλ.: 22 342005

Fax: 22 342006

e-mail: info@fmw.com.cy

www.fmw.com.cy

ΕΛΛΑΔΑ

Κόνιαρη 68 και γωνία

Λεωφ. Αλεξάνδρας

Τ.Κ.11521 Αθήνα, Ελλάδα

Τηλ. 210 72 44 293 +95

Φαξ. 210 72 44 295

e-mail: info@fmw.gr

Έκδοση 2024

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

6

- Ανθεκτική η οικονομία της Κύπρου και θα κινηθεί με ρυθμούς ανάπτυξης 2.9% το 2024

Υπουργός Οικονομικών Κύπρου κ. Μάκης Κεραυνού

- Η Κύπρος στη 2^η θέση μεταξύ των χωρών με άμεσες ξένες επενδύσεις στην Ελλάδα

Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών Ελλάδας κ. Κωστής Χατζηδάκης

- Τα επόμενα χρόνια θα ενταθεί το επενδυτικό ενδιαφέρον από την Ελλάδα

Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας κ. Γιώργος Παπαναστασίου

- Η Ελλάδα αποτελεί ευκαιρία για τους Κύπριους να επεκταθούν

Πρέσβης κ. Σταύρος Αυγουσίδης

- Νέες δυνατότητες για διεύρυνση της συνεργασίας Κύπρου – Ελλάδας

Πρόεδρος ΚΕΒΕ κ. Σταύρος Σταύρου

- Ευκαιρίες για συνεργασία σε πολλούς τομείς έχουν οι επιχειρήσεις Κύπρου – Ελλάδας

Πρόεδρος ΕΒΕ Αθηνών κα Σοφία Κουνενάκη Εφραίμογλου

- Επιτυχημένες συνεργασίες έφερε η επέκταση Ελληνικών εταιρειών στην Κύπρο

Πρόεδρος ΟΕΒ κ. Αντώνης Αντωνίου

- Μεγάλες οι δυνατότητες του τομέα Επενδυτικών Ταμείων στην Κύπρο

Πρόεδρος του CIFA κα Μαρία Παναγιώτου

- Η Κύπρος να βοηθήσει τις Ελληνικές εταιρείες να διεισδύσουν στις Αραβικές χώρες και η Ελλάδα τις κυπριακές στα Βαλκάνια

Διευθύντρια Τομέα Διεθνών Σχέσεων και Περιφερειακής Ανάπτυξης ΣΕΒ κα. Βίκυ Μακρυγιάννη

- Η Ελλάδα ξεπέρασε κάθε προσδοκία στον τουρισμό
Γενικός Γραμματέας ΕΟΤ κ. Δημήτρης Φραγκάκης

- ΣΕΛΚ: Αισιοδοξία για την πορεία της οικονομίας το 2024
Πρόεδρος ΣΕΛΚ κ. Νίκος Χειμαριδής

- ΧΑΚ: Με νέες πρωτοβουλίες ενισχύει το ρόλο του στην αγορά και την οικονομία της Κύπρου
Πρόεδρος ΧΑΚ κ. Μαρίνος Χριστοδουλίδης

- Η Πορεία των μισθώσεων επαγγελματικών ακινήτων στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια
Πρόεδρος του Συλλόγου Μεσιτών Αστικών Συμβάσεων Αθηνών – Αττικής

- Νέες ευκαιρίες για περαιτέρω συνεργασία μεταξύ Κύπρου - Ελλάδας
Πρόεδρος Επιχειρηματικού Συνδέσμου Κύπρου Ελλάδας κ. Ιωσήφ Ιωσήφ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ 50

- Κύπρος: Οικονομικές εξελίξεις του 2022 και προοπτικές 2023-25
- Επιβράδυνση της κυπριακής οικονομίας και μείωση του πληθωρισμού προβλέπει η Κομισιόν
- Επιβράδυνση ανάπτυξης κυπριακής οικονομίας στο 2,5% το 2023 βλέπει το ΔΝΤ
- Συνεχίζεται η πτωτική πορεία του πληθωρισμού Στο 3.01% που είναι το χαμηλό δύο ετών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ 64

- Κομισιόν για Ελλάδα: Χρέος κάτω από το 160% και πρωτογενές πλεόνασμα 2,5% το 2024
- Πώς θα διατηρηθεί σε βιώσιμη πορεία το δημόσιο χρέος
- Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης «Ελλάδα 2.0»: Σε εξέλιξη 267 διαγωνισμοί
- Μακεδονία: 3.000 έργα για δράσεις και επενδύσεις καινοτομίας

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

124

- Yellow Pages: Οι επιχειρήσεις της Κύπρου στην Ελλάδα και οι Ελλαδικές στην Κύπρο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

94

- **ADMHE:** Τεράστια τα οφέλη από τη δημιουργία της ηλεκτρικής διασύνδεσης Ελλάδας – Κύπρου – Ισραήλ

- Συμβουλές και διαχείριση επενδύσεων ακινήτων στην Ελλάδα

- **dbbank:** Βασικός αιμοδότης του κυπριακού επιχειρείν, πυλώνας σταθερότητας για την οικονομία

- Πρωταγωνιστής στις κατασκευές με έργα που αποτελούν σημεία αναφοράς

- **KPMG Κύπρου:** Πολύχρονη πείρα, εξειδίκευση και βαθιά γνώση της τοπικής αγοράς

fmw financial media way

επικοινωνία | δημοσιότητα | εκδόσεις | διαφημίσεις | συνέδρια

- Πάνω από 25 χρόνια παρουσία σε Κύπρο και Ελλάδα στον τομέα της Επικοινωνίας

- Πάνω από 70 χρόνια τροφοδοτεί την αγορά με επώνυμα προϊόντα

Deloitte.

Ανθεκτική η οικονομία της Κύπρου, θα κινηθεί με ρυθμούς ανάπτυξης 2.9% το 2024

Στο 2.9% του ΑΕΠ υπολογίζει η κυβέρνηση τον ρυθμό ανάπτυξης για το 2024, ενώ ο πληθωρισμός θα κυμανθεί γύρω στο 2.5%.

Αυτά προκύπτουν από συνέντευξη του Υπουργού Οικονομικών κ. Μάκη Κεραυνού στο οδηγό B2B Κύπρου – Ελλάδα, όπου επισημαίνει ότι «λόγω της εύθραυστης οικονομικής συγκυρίας, οι προβλέψεις μας περιβάλλονται από μεγάλη αβεβαιότητα και για το λόγο αυτό παραμένουν συντηρητικές».

Αναφερόμενος στις αρνητικές διεθνείς εξελίξεις, ο κ. Κεραυνός τονίζει ότι «ως μια μικρή και ανοικτή οικονομία, που είναι η κυπριακή, αναπόφευκτα επηρεάζεται σε σημαντικό βαθμό απ' αυτές τις εξελίξεις και ως εκ τούτου τις παρακολουθούμε συνεχώς, ώστε να παρέμβουμε εκεί και όπου χρειαστεί».

Για το νέο πλαίσιο φορολογικής μεταρρύθμισης αναφέρει ότι υπολογίζεται να ολοκληρωθεί μέχρι τον Ιούλιο του 2025. Συνεχίζοντας ο κ. Κεραυνός μιλά για τις προσπάθειες της κυβέρνησης να επανακτήσει την αξιοπιστία της ως ιδανικός επενδυτικός προορισμός και όπως είπε προς αυτή την κατεύθυνση αναλαμβάνονται διάφορες ενέργειες, με έμφαση στον τομέα της τεχνολογίας, της παιδείας και της υγείας.

Η συνέντευξη του κ. Κεραυνού έχει ως ακολούθως: **Πόσο αισιόδοξο είστε για συνέχιση της ανάπτυξης της Κυπριακής οικονομίας το 2024;**

Παρά το ιδιαίτερο μεταβαλλόμενο και με μεγάλες προκλήσεις διεθνές οικονομικό περιβάλλον, είμαι αισιόδοξος ότι η κυπριακή οικονομία θα συνεχίσει να επιδεικνύει ανθεκτικότητα, όπως και το 2023. Συγκεκριμένα, για το 2024, προβλέπουμε ρυθμό ανάπτυξης 2.9% που κρίνεται ικανοποιητικός, συγκρινόμενος με τις προβλέψεις σε επίπεδο της Ε.Ε. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να επισημάνω ότι ακριβώς λόγω της εύθραυστης οικονομικής συγκυρίας, οι προβλέψεις μας περιβάλλονται από μεγάλη αβεβαιότητα και για το λόγο αυτό οι προβλέψεις μας παραμένουν συντηρητικές.

Πρόσθετα, η εφαρμογή του εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το οποίο περιλαμβάνει σημαντικό αριθμό μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που σχετίζονται με τη μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης, της δημόσιας υπηρεσίας, των τοπικών αρχών

ΜΑΚΗΣ ΚΕΡΑΥΝΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

και άλλα έργα που αποσκοπούν στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, αναμένεται να ενισχύσουν τις μεσοπρόθεσμες προοπτικές της οικονομίας.

Το Σχέδιο αυτό, βρίσκεται σε πλήρη ευθυγράμμιση με το νέο οικονομικό μοντέλο, όπως αυτό παρουσιάζεται μέσα από τη νέα Μακροπρόθεσμη Στρατηγική που ακολουθούμε για τη βιώσιμη ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας με την ονομασία «Όραμα 2035».

Πόσο σας ανησυχούν οι αρνητικές διεθνείς εξελίξεις που επηρεάζουν την οικονομία μας;

Είναι γεγονός ότι, έχει επισυμβεί μια σειρά αρνητικών εξελίξεων, αρχίζοντας από την πανδημία στη συνέχεια με τον πόλεμο στην Ουκρανία και τη Μέση Ανατολή, καταλήγοντας στις εχθρικές επιχειρήσεις των Χούθι στην Ερυθρά θάλασσα. Τα γεγονότα αυτά, έχουν προκαλέσει σημαντικά προβλήματα στην παγκόσμια οικονομία, όπως τα πολύ ψηλά επίπεδα τιμών ενέργειας και ευρύτερα, την άνοδο των επιτοκίων, προβλήματα στην εφοδιαστική αλυσίδα και άλλα. Ως μια μικρή και ανοικτή οικονομία που είναι η κυπριακή, αναπόφευκτα επηρεαζόμαστε σε σημαντικό βαθμό από αυτούς τους εξωγενείς παράγοντες και ως εκ τούτου παρακολουθούμε τις εξελίξεις συνεχώς, ώστε να παρέμβουμε εκεί και όπου απαιτηθεί.

- Ο πληθωρισμός θα μειωθεί στο 2.5%
- Τον Ιουλίου του 2025 έτοιμη η φορολογική μεταρρύθμιση
- Έμφαση σε τεχνολογία, υγεία, παιδεία για τις επενδύσεις

Πόσο σας ανησυχεί το ενδεχόμενο διατήρησης του πληθωρισμού σε υψηλά επίπεδα

Όπως είναι γνωστό, τα ψηλά επίπεδα πληθωρισμού διαβρώνουν την αγοραστική δύναμη των πολιτών και κατ' επέκταση μειώνουν το βιοτικό επίπεδο τους. Ως εκ τούτου, θα ήταν Πολύ ανησυχητική εξέλιξη η διατήρηση των τιμών σε ψηλά επίπεδα για μακρά περίοδο. Είναι θετικό όμως από την άλλη πλευρά, το γεγονός ότι παρατηρείται διεθνώς αλλά και στην κυπριακή οικονομία, σημαντική μείωση του πληθωρισμού, ως απότοκο της περιοριστικής δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής από τις κυβερνήσεις και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αντίστοιχα. Πιο συγκεκριμένα, ενώ ο πληθωρισμός στην Κύπρο το 2022 ανήλθε στο 8.4%, το 2023 μειώθηκε στο 3.5% και προβλέπεται περαιτέρω επιβράδυνση το 2024 στο 2.5%. Θα ήθελα να σημειώσω ότι, για την άμβλυνση

των επιπτώσεων από τον πληθωρισμό, η Κυβέρνηση εφάρμοσε δύο πακέτα στήριξης τόσο μέσω οριζόντων μέτρων όσο και με στοχευμένα μέτρα προσωρινού χαρακτήρα, παρέχοντας, στο βαθμό του δυνατού, ένα δίκτυο προστασίας κυρίως για τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού.

Πότε υπολογίζεται να είναι έτοιμο το πλαίσιο της φορολογικής μεταρρύθμισης;

Το Υπουργείο Οικονομικών, εφαρμόζοντας το προ-εγκλοικό πρόγραμμα του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας, έχει προβεί στις δέουσες ενέργειες, για ανάθεση σε ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα την ετοιμασία ολοκληρωμένης μελέτης για τη μετεξέλιξη του νομοθετικού φορολογικού συστήματος μέσω της επερχόμενης Φορολογικής Μεταρρύθμισης.

Συγκεκριμένα, η υπό αναφορά μελέτη έχει ανατεθεί στο Κέντρο Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστήμιο Κύπρου για διάρκεια περίπου δύο ετών, με τη μελέτη να αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι τον Ιούλιο του 2025. Θα ήθελα να τονίσω ότι, έχουμε ως Κυβέρνηση δεσμευτεί να εφαρμόσουμε ένα νέο φορολογικό σύστημα, το οποίο θα είναι ενθαρρυντικό προς το επιχειρείν και ταυτόχρονα να είναι κοινωνικά δίκαιο, να είναι στα πλαίσια των ευρωπαϊκών προτύπων και να στοχεύει στη μείωση της φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής.

Ποια νέα σχέδια έχει η κυβέρνηση, ώστε η Κύπρος να αποκτήσει και πάλι την αξιοπιστία της ως επενδυτικός προορισμός;

Ένας από τους κύριους στόχους αυτής της κυβέρνησης, είναι να επανακτήσει την αξιοπιστία της Κύπρου ως ένας ιδανικός επενδυτικός προορισμός και προς την κατεύθυνση αυτή γίνονται ήδη διάφορες ενέργειες. Κύριοι τομείς στους οποίους προσδοκείται η προσέλκυση επενδυτών είναι ο τομέας της τεχνολογίας, της παιδείας και της υγείας.

Για παράδειγμα, έχει τεθεί σε εφαρμογή το Σχέδιο Προσέλκυσης Επενδύσεων και Ταλέντου, μέσω του οποίου παρέχονται διάφορα κίνητρα προς εταιρείες για να δραστηριοποιηθούν στην κυπριακή οικονομία. Το σχέδιο αυτό ήδη έχει αποφέρει σημαντικά οφέλη. Έχει τεθεί επίσης σε εφαρμογή, Σχέδιο για τη σωστή εφαρμογή των κυρώσεων που εφαρμόζονται έναντι της Ρωσίας, που περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη δημιουργία Ενιαίας Μονάδας Κυρώσεων.

Πολύ σημαντικό θεωρώ επίσης το γεγονός ότι η Κύπρος πλέον βρίσκεται στην επενδυτική βαθμίδα από όλους τους Οίκους Αξιολόγησης, γεγονός που αξιολογείται

πολύ θετικά από τούς επενδυτές και λαμβάνεται σοβαρά υπόψη στις αποφάσεις τους για το που θα επενδύσουν. Το γεγονός αυτό είναι, μεταξύ άλλων, απότοκο της ύπαρξης μακροοικονομικής σταθερότητας, η οποία αποτελεί κλειδί για μείωση της κινδύνων και της αβεβαιότητας, κάτι που αποτιμάται θετικά από τους επενδυτές.

Ποια νέα μεγάλα δημόσια έργα προγραμματίζει η Κύπρος τα επόμενα χρόνια;

Την παρούσα χρονική στιγμή βρίσκεται σε εξέλιξη η υλοποίηση συγκεκριμένου προγραμματισμού που περιλαμβάνει μεγάλα δημόσια έργα που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα της κυπριακής οικονομίας. Σημαντικός αριθμός έργων αφορά στην προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού, της πράσινης μετάβασης, της δημόσιας υγείας, της εκπαίδευσης, των συγκοινωνιών και του πολιτισμού.

Ενδεικτικά έργα με μεγάλο προϋπολογισμό είναι, το νέο Κυπριακό Μουσείο, το Δικαστικό Μέγαρο Λευκωσίας, το νέο κτήριο του Γενικού Χημείου, έργα ψηφιοποίησης διαφόρων υπηρεσιών της κεντρικής κυβέρνησης, έργα ενεργειακής αναβάθμισης δημοσίων κτιρίων καθώς και η κατασκευή και η ολοκλήρωση μεγάλων αυτοκινητόδρομων. Θα ήθελα να σημειώσω ότι στόχος της κυβέρνησης είναι να υλοποιήσει συγκεκριμένα έργα στη βάση των προτεραιοτήτων που έχουν τεθεί και στοχεύουν τόσο στην περαιτέρω ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας, όσο και στην ουσιαστική βελτίωση της ποιότητας ζωής του Κύπριου πολίτη.

Σε ποιους τομείς της οικονομίας μπορεί να υπάρξει

στενότερη συνεργασία μεταξύ Κύπρου και Ελλάδας; Ποιες πρωτοβουλίες θα λάβει η κυβέρνηση για διεύρυνση της οικονομικής και εμπορικής συνεργασίας με την Ελλάδα;

Η Κυπριακή Δημοκρατία γενικά βρίσκεται σε πολύ στενή οικονομική συνεργασία με την Ελληνική Δημοκρατία και αυτό βεβαίως ισχύει διαχρονικά. Για παράδειγμα, ο κυριότερος εξαγωγικός προορισμός προϊόντων που παράγονται στην Κύπρο είναι η ελληνική αγορά, ενώ υπάρχει ταυτόχρονα ιδιαίτερη προτίμηση από την κυπριακή αγορά για τα ελληνικά προϊόντα. Οι σχέσεις αυτές θα μπορούσαν να διευρυνθούν περαιτέρω και σε άλλους τομείς, όπως ο τομέας της ενέργειας, καθώς και της ναυτιλίας, όπου οι δύο χώρες βρίσκονται πολύ ψηλά στην παγκόσμια κατάταξη. Επίσης σημαντικό είναι οι τομείς της εκπαίδευσης και υγείας λόγω της αλληλοσύνδεσης μεταξύ των δύο χωρών.

Για διεύρυνση της οικονομικής και εμπορικής συνεργασίας με την Ελλάδα, πολύ σημαντικό θεωρώ τη θεσμοθέτηση Διακυβερνητικών Συνόδων Κύπρου – Ελλάδας, με την πρώτη να έχει πραγματοποιηθεί πρόσφατα.

Οι Σύνοδοι αυτοί αναμένεται να ισχυροποιήσουν τους ήδη άρρηκτους δεσμούς των δύο χωρών, συντονίζοντας τα επόμενα βήματα σε διάφορα πεδία, συμπεριλαμβανομένης της οικονομίας. Η συνεργασία αυτή, θα συμβάλει επίσης στην ανταλλαγή εμπειριών και τεχνολογίας, γεγονός που αναμένεται να έχει σημαντικά οφέλη για τις δύο οικονομίες.

Με την **ACSMEMBER**
ταχύτητα και οικονομία
απογειώνονται!

50%

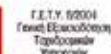

Τώρα η κάρτα μέλους ACS Member σου προσφέρει:

- **Νέες ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ** που φθάνουν μέχρι και **50%** για φακέλους και δέματα που αποστέλλονται κάθε μήνα, από οποιοδήποτε κατάστημα ACS ή και από το χώρο σου!
- Δωρεάν ενημέρωση με **sms/e-mail** για την παράδοση της αποστολή σου
- Ταχύτητα στην εξυπηρέτηση σου, χωρίς καθυστερήσεις.
- Άμεση πληροφόρηση για όλες τις αποστολές σου μέσω του www.acscopyrus.com

Μάθε περισσότερα στο
<https://cyp.acscopyrus.net/el/web/acs-cyprus/acs-member>

Ε.Ε.Τ.Υ. 0/2004
Γενική Επιθεώρηση
Ταχυδρομικών
Υπηρεσιών

ACS
... σημαίνει courier

Τα πάντα, παντού

Η Κύπρος στη 2^η θέση μεταξύ των χωρών με άμεσες ξένες επενδύσεις στην Ελλάδα

Πάνω από 1500 Ελληνικές Εταιρείες, μεταξύ των οποίων 100 μεγάλου μεγέθους, δραστηριοποιούνται στην Κύπρο, ενώ η Κύπρος συγκαταλέγεται μεταξύ των σημαντικότερων χωρών προέλευσης άμεσων επενδύσεων για την Ελλάδα.

Τα στοιχεία αυτά παρατίθενται από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών της Ελλάδας κ. Κωστή Χατζηδάκη, που προσθέτει ότι σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδας το 2023 η Κύπρος κατέλαβε τη 2^η θέση μεταξύ των σημαντικότερων χωρών προέλευσης Άμεσων Ξένων Επενδύσεων στην Ελλάδα.

Όπως τονίζει ο κ. Χατζηδάκης, φιλοδοξούμε να υπάρξει ακόμη μεγαλύτερη Ελληνική επιχειρηματική παρουσία στην Κύπρο και παράλληλα απευθύνει πρόσκληση στη Κυπριακές Εταιρείες και στα επενδυτικά κεφάλαια από την Κύπρο να επενδύσουν στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με τον κ. Χατζηδάκη, σήμερα υπάρχουν ευκαιρίες για επενδύσεις στην Ελλάδα στους τομείς της καινοτομίας, της πράσινης οικονομίας, της ψηφιακής μετάβασης, στις υποδομές, στην ενέργεια, στις μεταφορές, κλπ.

Ολόκληρη, η ενδιαφέρουσα συνέντευξη του κ. Χατζηδάκη έχει ως ακολούθως:

Ποιες οι προβλέψεις σας για την ελληνική οικονομία το υπόλοιπο του 2024;

Αναμένουμε ότι -με την εξαίρεση, φυσικά, κάποιου απρόβλεπτου γεγονότος- θα συνεχίσει να κινείται στο θετικό μονοπάτι που έχει κινηθεί όλα τα προηγούμενα πέντε χρόνια. Υπενθυμίζω την αύξηση των επενδύσεων κατά 40% σε σχέση με το 2019, την αύξηση και των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων σωρευτικά κατά 25 δισ. ευρώ (σε υψηλό εικοσαετίας), την άνοδο των εξαγωγών που σημείωσαν τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση στην ΕΕ, τις 400.000 επιπλέον θέσεις εργασίας, τους πολλαπλάσιους του ευρωπαϊκού μέσου όρου ρυθμούς ανάπτυξης. Όλα αυτά ήταν το αποτέλεσμα της εφαρμογής του σωστού μείγματος οικονομικής πολιτικής το οποίο συνδυάζει την δημοσιονομική σταθερότητα με τις φιλο-επιχειρηματικές μεταρρυθμίσεις. Και καθώς θα συνεχίσουμε να εφαρμόζουμε το ίδιο μείγμα πολιτικής -ήδη στον ένα χρόνο από τις τελευταίες εθνικές εκλογές έχουμε πολύ θετικά αποτελέσματα στο μέτωπο των αποκρατικοποιήσεων, ενώ φέραμε ρυθμίσεις μεταξύ άλλων για την ενίσχυση του ανταγωνισμού στο τραπεζικό σύστημα και για τον περιορισμό της φοροδιαφυγής- αναμένουμε ότι η ελληνική οικονομία θα συνεχίσει την πορεία σύγκλισης με τις πιο προηγμένες

ΚΩΣΤΗΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

χώρες της Ευρώπης: με περαιτέρω αύξηση των επενδύσεων και των εξαγωγών, υψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης σε σχέση με το μέσο όρο της ΕΕ, επίτευξη πρωτογενών πλεονασμάτων και περαιτέρω μείωση του χρέους.

Ποιοι είναι οι βασικοί πυλώνες της οικονομικής σας πολιτικής για τη στήριξη των επιχειρήσεων και της ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας;

Στόχος μας είναι η ελληνική οικονομία να συνεχίσει να αναπτύσσεται δυναμικά και δεν υπάρχει καλύτερος τρόπος να το πετύχουμε αυτό από την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της με μία οικονομική πολιτική που κινείται σε έξι βασικούς άξονες: Πρώτος, η περαιτέρω μείωση του μη μισθολογικού κόστους, αλλά και της φορολογίας, ώστε να ενισχυθεί η διεθνής ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και της οικονομίας. Δεύτερος, η περαιτέρω ενδυνάμωση και βελτίωση της λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, ώστε οι επιχειρήσεις να έχουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση. Τρίτος, η βέλτιστη αξιοποίηση των ευρωπαϊκών κονδυλίων, όπως του Ταμείου Ανάκαμψης και του νέου ΕΣΠΑ. Τέταρτος, η μεγέθυνση των επιχειρήσεων, μέσω της ενθάρρυνσης των συγχωνεύσεων και των εξαγωγών, που αποτελεί βασικό εργαλείο για τη μετεξέλιξη της οικονομίας μας. Πέμπτος, η

- Πάνω από 1500 Ελληνικές Εταιρείες στην Κύπρο
- Πρόσκληση στις Κυπριακές Εταιρείες για να επενδύσουν στην Ελλάδα

αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας. Και εκτός άξονα, η υλοποίηση όλων όσων ανέφερα μέσα σε ένα πλαίσιο δημοσιονομικής ισορροπίας.

Μπορείτε να αναφέρετε ορισμένες πρωτοβουλίες που εντάσσονται στο πλαίσιο που περιγράφετε και οι οποίες θα ενισχύσουν την ελκυστικότητα της Ελλάδας για τους ξένους επενδυτές;

Τα παραδείγματα είναι πολλά: Η σύσταση του νέου Εθνικού Επενδυτικού Ταμείου, για τη χρηματοδότηση ή συγχρηματοδότηση αναπτυξιακών επενδυτικών δραστηριοτήτων. Το νομοσχέδιο για τον εκσυγχρονισμό της κεφαλαιαγοράς, με πρωτοβουλίες που θα κάνουν το Χρηματιστήριο πιο ελκυστικό, ώστε οι επιχειρήσεις να έχουν περισσότερες επιλογές για την άντληση κεφαλαίων. Η χρηματοδότηση επενδυτικών επιχειρηματικών σχεδίων στους τομείς της καινοτομίας, της πράσινης οικονομίας και της ψηφιακής μετάβασης μέσω της αξιοποίησης του Ταμείου Ανάκαμψης. Τα προγράμματα τα οποία σχεδιάζουμε με ευρωπαϊκούς πόρους ειδικά για επιχειρήσεις που θα προκύπτουν από συγχωνεύσεις. Η περαιτέρω μείωση των ασφαλιστικών εισφορών. Και, βεβαίως, η συνέχιση της προσπάθειας στο μέτωπο των αποκρατικοποιήσεων, η οποία έχει ήδη φέρει πολύ θετικά αποτελέσματα, καθώς, μέσα σε λιγότερο από ένα χρόνο από τις τελευταίες βουλευτικές εκλογές ολοκληρώθηκαν 10 αποκρατικοποιήσεις με ταμειακό όφελος ύψους άνω των 7,1 δισ. ευρώ.

Πώς εξελίσσονται οι οικονομικές και εμπορικές σχέσεις Κύπρου – Ελλάδας και πώς μπορούν να ενισχυθούν ακόμα περαιτέρω;

Οι οικονομικές και εμπορικές σχέσεις Κύπρου και Ελλάδας είναι παραδοσιακά άριστες και τα τελευταία χρόνια εμφανίζουν διαρκή αυξητική τάση. Το 2023, για παράδειγμα, ο όγκος του διμερούς εμπορίου Ελλάδας-Κύπρου ανήλθε σε 3,9 δισ.

ευρώ, καταγράφοντας αύξηση 3% σε ετήσια βάση. Συγκεκριμένα, οι εξαγωγές προς την Κύπρο ανήλθαν σε 3,3 δισ. ευρώ (+2% σε σχέση με το 2022), ενώ οι εισαγωγές από την Κύπρο ανήλθαν σε 611 εκατ. ευρώ (+9,8% σε σχέση με το 2022). Για το ίδιο έτος, η Κύπρος ήταν ο τέταρτος σημαντικότερος προορισμός για τις ελληνικές εξαγωγές και ο 29ος σημαντικότερος προμηθευτής της Ελλάδας. Δεν υπάρχει, ωστόσο, αμφιβολία ότι οι οικονομικές και εμπορικές σχέσεις των δύο χωρών μας μπορούν να ενισχυθούν ακόμη παραπάνω. Ορισμένα παραδείγματα ενίσχυσης της οικονομικής συνεργασίας μεταξύ των δύο χωρών που μπορώ να αναφέρω αφορούν, μεταξύ άλλων, τους τομείς της ενέργειας –ιδιαίτερα στο πλαίσιο των τριμερών συνεργασιών Ελλάδας-Κύπρου με το Ισραήλ και την Αίγυπτο (π.χ. έργα ενεργειακής διασύνδεσης)-, της ανάπτυξης υποδομών τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνίας, του τουρισμού και της ναυτιλίας.

Ποιες επενδυτικές ευκαιρίες υπάρχουν για κυπριακές εταιρείες στην Ελλάδα;

Η Κύπρος είναι σημαντικός εταίρος της Ελλάδας και στον τομέα των επενδύσεων. Περισσότερες από 1.500 ελληνικές εταιρείες, μεταξύ των οποίων 100 μεγάλο μέγεθος, δραστηριοποιούνται στην Κύπρο. Ταυτόχρονα, η Κύπρος συγκαταλέγεται μεταξύ των σημαντικότερων χωρών προέλευσης άμεσων επενδύσεων για την Ελλάδα. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, το 2023 – όπως και το 2022 - η Κύπρος κατέλαβε τη 2η θέση μεταξύ των σημαντικότερων χωρών προέλευσης Άμεσων Ξένων Επενδύσεων για την Ελλάδα σε επίπεδο ροών, ενώ σε επίπεδο αποθεμάτων κατείχε για το 2022 την 5η θέση. Φιλοδοξούμε, ωστόσο, να υπάρξει ακόμη μεγαλύτερη ελληνική επιχειρηματική παρουσία στη Μεγαλόνησο και, παράλληλα, προσκαλούμε εταιρείες και επενδυτικά κεφάλαια από την Κύπρο να επενδύσουν στην Ελλάδα. Το αναβαθμισμένο νομικό μας πλαίσιο για τις Άμεσες Ξένες Επενδύσεις παρέχει, μέσω πολλαπλών κινήτρων, ένα ενθαρρυντικό, φιλικό, ασφαλές και αξιόπιστο περιβάλλον για κάθε είδους άμεσες ξένες επενδύσεις στην Ελλάδα, δίνοντας ιδιαίτερο βάρος στα Στρατηγικά Επενδυτικά Σχέδια.

Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Ελλάδα 2.0 προβλέπει τη συγχρηματοδότηση (με ευρωπαϊκούς θεσμούς όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων) επενδυτικών σχεδίων στους τομείς της καινοτομίας, της πράσινης οικονομίας και της ψηφιακής μετάβασης. Ενώ, το πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων, επίσης, προσφέρει ευκαιρίες σε δυνητικούς Κύπριους επενδυτές σε μια σειρά από τομείς, όπως οι υποδομές, η ενέργεια, οι μεταφορές κ.λπ. Και όλα αυτά σε ένα περιβάλλον πολιτικής σταθερότητας που εγγυάται και αντίστοιχες θετικές προοπτικές για την οικονομία της χώρας.

Τα επόμενα χρόνια θα ενταθεί το επενδυτικό ενδιαφέρον από την Ελλάδα

Το ενδιαφέρον Ελλαδικών εταιρειών για επενδύσεις στην Κύπρο έχει ξεκινήσει εδώ και καιρό και όλα δείχνουν ότι θα ενταθεί τα επόμενα χρόνια προς όφελος αμφοτέρων των πλευρών. Αυτό υπογραμμίζει σε συνέντευξη του στον Οδηγό μας, ο Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας κ. Γιώργος Παπαναστασίου, προσθέτοντας ότι η Κύπρος έχει αποδείξει έμπρακτα στους Ελλαδίτες επιχειρηματίες, εδώ και πολλά χρόνια, ότι προσφέρει πολλαπλά πλεονεκτήματα σε όσους κάνουν το βήμα για να επενδύσουν, να εξαγάγουν και να μεταφέρουν την τεχνολογία και τις γνώσεις τους στο νησί.

Στη συνέντευξη του ο κ. Παπαναστασίου ανακοινώνει την εξαγγελία έντεκα νέων σχεδίων συνολικού προϋπολογισμού 148 εκατ. ευρώ για τις επιχειρήσεις την περίοδο 2024 -25. Ακόμα μιλά για την προώθηση των ενεργειακών σχεδίων της Κύπρου και ανακοινώνει ότι εντός του 2024 θα αδειοδοτηθούν οι ερευνητικές γεωτρήσεις στα τεμάχια 5 και 10.

Η συνέντευξη του κ. Υπουργού έχει ως εξής:

Που βρίσκονται σήμερα οι εμπορικές συναλλαγές Ελλάδας – Κύπρου και ποιες οι εκτιμήσεις σας για το μέλλον;

Το διμερές εμπόριο προϊόντων μεταξύ Κύπρου και Ελλάδας συνέχισε να καταγράφει υψηλές επιδόσεις κατά τη διάρκεια του 2023. Συγκεκριμένα, σημειώνεται ότι η κυπριακή αγορά διατηρεί έντονη προτίμηση στα ελληνικά προϊόντα, αφού η Ελλάδα κατέχει την πρώτη θέση στον κατάλογο των χωρών που εξαγωγή προϊόντα τους στην Κύπρο, ενώ αντίστοιχα και η ελληνική αγορά είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος εισαγωγέας κυπριακών προϊόντων (εκτός πετρελαιοειδών) μετά το Ηνωμένο Βασίλειο. Προς επιβεβαίωση των παραπάνω, οι εγχώριες εξαγωγές κυπριακών προϊόντων προς την Ελλάδα αυξήθηκαν κατά 2,2% το 2023 σε σχέση με το 2022 (2023: €124.5 εκατ., 2022: €121.8 εκατ.). Την ίδια περίοδο, η αξία των ελληνικών προϊόντων που εισήχθησαν στην Κύπρο ανήλθε σε €2.84 δισ., σημειώνοντας αύξηση σχεδόν 6% συγκριτικά με το 2022 (Jan - Δεκ 2022: €2.68 δισ.).

Τα κυριότερα εξαγωγίμα προϊόντα της Κύπρου στην Ελλάδα είναι τα φαρμακευτικά προϊόντα, το χαλλούμι, τα απορρίμματα μετάλλων, οι πατάτες, τα κοσμήματα και οι πυροσβεστήρες. Τα κυριότερα προϊόντα που εισάγει η Κύπρος από την Ελλάδα είναι καύσιμα, φάρμακα, ράβδους σιδήρου, καπνικά προϊόντα, νερά,

**Γ. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ**

είδη μακιγιάζ, τρόφιμα, κινητά τηλέφωνα, ηλεκτρονικούς υπολογιστές, συσκευές κλιματισμού, τηλεοράσεις, βιβλία και καφέ.

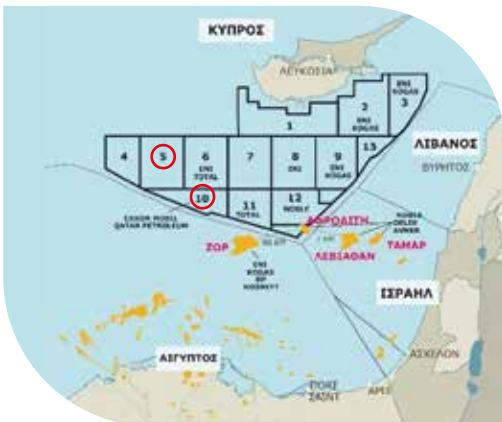
Ειδικότερα όσον αφορά στις εξαγωγές χαλλουμιού, την περίοδο Ιαν. – Δεκ. 2023 η Ελλάδα κατέλαβε την 4η θέση (5η το 2022) μεταξύ των κορυφαίων εισαγωγικών χωρών, συμπεριλαμβανομένων του Ηνωμένου Βασιλείου, της Σουηδίας και της Αυστραλίας. Η εξαγωγή χαλλουμιού στην Ελλάδα το 2023 ήταν υψηλότερη τόσο σε αξία όσο και σε όγκο, κατά 25% και 6% αντίστοιχα, σε σχέση με το 2022 (2023: €14.3 εκατ. και 1.8 εκατ. κιλά, 2022: €11.4 εκατ. και 1.7 εκατ. κιλά), γεγονός που μπορεί να αποδοθεί στην πολύ καλή αποδοχή του παραδοσιακού κυπριακού τυριού από τον καταναλωτή και τον επαγγελματία της εστίασης. Λαμβανομένων, λοιπόν, υπόψη των πιο πάνω, των ισχυρών δεσμών μεταξύ των δύο χωρών, καθώς επίσης και των συνεργασιών που έχουν αναπτυχθεί τόσο σε κρατικό όσο και σε επιχειρηματικό επίπεδο, εκτιμάται ότι οι διμερείς εμπορικές σχέσεις θα συνεχίσουν να ενισχύονται.

Ποια νέα σχέδια βρίσκονται σε εφαρμογή από το Υπουργείο σας για τη στήριξη των επιχειρήσεων;

Κατά την τριετία 2023-2025 το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας προχωρά με προκλήσεις

- Έρχονται 11 νέα σχέδια για τις επιχειρήσεις
- Το 2024 θα αδειοδοτηθούν τα τεμάχια 5 και 10 της ΑΟΖ

Σχεδίων Χορηγιών συνολικού ύψους €354 εκατ., με στόχο την έμπρακτη στήριξη νοικοκυριών, επιχειρήσεων και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Προφανώς, από όλα αυτά τα Σχέδια οι κυπριακές επιχειρήσεις ωφελούνται είτε άμεσα είτε έμμεσα.

Ήδη έχουν προκηρυχθεί Σχέδια €206 εκατ., τα οποία αφορούν, μεταξύ άλλων, στη συμμετοχή επιχειρήσεων σε εκθέσεις, στη δημιουργία, εκσυγχρονισμό και ψηφιακή αναβάθμιση μονάδων μεταποίησης ή/και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, καθώς και σε κίνητρα που παραχωρούνται για ενεργειακές αναβαθμίσεις και τη χρήση ΑΠΕ από νοικοκυριά.

Θα ακολουθήσουν την περίοδο 2024-2025 έντεκα νέες προκηρύξεις Σχεδίων, συνολικού προϋπολογισμού €148 εκατ., οι οποίες θα περιλαμβάνουν και τρία Σχέδια Χορηγιών που έχουν ήδη ανακοινωθεί από το Υπουργείο, για την Ενεργειακή Αναβάθμιση και Ενίσχυση

της Ανταγωνιστικότητας Μεγάλων Επιχειρήσεων (€17 εκατ.), την Ενίσχυση Νέας Επιχειρηματικής Δραστηριότητας (€20 εκατ.) και την Κυκλική Οικονομία σε Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (€14 εκατ.).

Τα υπόλοιπα Σχέδια αφορούν σε:

1. Εξωστρέφεια των Επιχειρήσεων, €1 εκατ.
2. Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Κατοικίες, €30 εκατ.
3. Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις ΜμΕ και στους Μη Κερδοσκοπικούς Οργανισμούς, €20 εκατ.
4. Δημιουργία και Εκσυγχρονισμό Μονάδων Μεταποίησης ή και Εμπορίας Γεωργικών Προϊόντων, €10 εκατ.
5. Ψηφιακή Αναβάθμιση Επιχειρήσεων, €10 εκατ.
6. Ενθάρρυνση της Ενεργειακής Αναβάθμισης από Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Φορείς Ευρύτερου Δημοσίου Τομέα, €20 εκατ.
7. Εγκατάσταση ή Αντικατάσταση Ηλιακών Συστημάτων Παραγωγής Ζεστού Νερού για χρήση σε Κατοικίες, €1 εκατ.
8. Δημιουργία και Ανάπτυξη Συμπράξεων (Clusters), €5 εκατ.

Πως προβλέπεται η συνέχιση του ενεργειακού προγράμματος της Κύπρου, ειδικά όσον αφορά την αξιοποίηση του φυσικού αερίου και τις νέες γεωτρήσεις;

Από την πρώτη στιγμή ανάλυσης της διακυβέρνησης του τόπου, η προσπάθεια και οι πρωτοβουλίες της Κυβέρνησης έχουν ως στόχο την επίτευξη της ανάπτυξης των ανακαλύψεων φυσικού αερίου στην κυπριακή ΑΟΖ.

Στο παρόν στάδιο λοιπόν, προχωρούν, μεταξύ άλλων, οι διεργασίες για ανάπτυξη του κοιτάσματος «Αφροδίτη», με την Κυπριακή Δημοκρατία να έχει λάβει πρόταση για βελτιστοποίηση του Σχεδίου Ανάπτυξης και Παραγωγής του κοιτάσματος από την αδειούχο κοινοπραξία των Chevron, NewMed Energy και Shell, στη βάση του εγκεκριμένου Σχεδίου του 2019, το οποίο περιλαμβάνει πλωτή μονάδα παραγωγής (FPU). Η εν λόγω πρόταση αξιολογείται από το Υπουργείο κι εφόσον συμφωνηθούν τα επόμενα βήματα, η κοινοπραξία αναμένεται να προχωρήσει εντός του 2024 στην εκπόνηση των σχετικών μελετών (Concept Select, Pre-FEED, FEED), με ορίζοντα ολοκλήρωσης το 2025. Σχέδιο Ανάπτυξης και Παραγωγής θα υποβληθεί σύντομα και για το κοιτάσμα «Κρόνος» (Τεμάχιο 6), από την κοινοπραξία των Eni και TotalEnergies, το οποίο η Κυπριακή Δημοκρατία θα αξιολογήσει με σκοπό την κατάληξη σε συμφωνία εντός του 2024.

Τέλος, να τονίσω ότι έχει, επίσης, εντατικοποιηθεί και η δουλειά που γίνεται για την αναγνώριση στόχων και

στα υπόλοιπα αδειοδοτημένα τεμάχια στην κυπριακή ΑΟΖ. Σε αυτό το πλαίσιο, εντός του 2023 έχουν αναγνωριστεί πιθανοί ερευνητικοί στόχοι στα Τεμάχια 5 και 10, στη βάση και της ανάλυσης των δεδομένων από τη γεώτρηση αξιολόγησης «Γλαύκος-2» (κοινοπραξία ExxonMobil και QatarEnergy). Οι ερευνητικές γεωτρήσεις στα Τεμάχια 5 και 10 θα αδειοδοτηθούν εντός του 2024.

Σε ποιους τομείς μπορεί να υπάρξει διεύρυνση της επιχειρηματικής συνεργασίας Κύπρου - Ελλάδας;

Η Κύπρος, μεταξύ άλλων πλεονεκτημάτων που προσφέρει για την ανάπτυξη του εμπορίου με κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και με τρίτες χώρες, εργάζεται στοχευμένα για την ενίσχυση της συνεργασίας Ελλαδιτών και Κυπρίων επιχειρηματιών, ώστε να μπορέσουν να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που προσφέρονται στις περιοχές της Μέσης Ανατολής και των Βαλκανίων. Σε αυτό το πλαίσιο, υπάρχει σίγουρα περιθώριο περαιτέρω ανάπτυξης και συνεργασίας όσον αφορά στο διμερές εμπόριο και, ιδιαίτερα, όσον αφορά στα προϊόντα που προσανέφερα, στην εργασία για τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των δύο χωρών.

Οι Κύπριοι επιχειρηματίες δραστηριοποιούνται έντονα στην Ελλάδα σε εξαιρετικά σημαντικούς τομείς, όπως οι υπηρεσίες (τριτοβάθμια εκπαίδευση, ναυτιλία-διαχείριση πλοίων, νομικές και ασφαλιστικές εταιρείες, συμβουλευτικές υπηρεσίες κ.λπ.), αλλά και στην ενέργεια, τη ξενοδοχειακή βιομηχανία, την ανάπτυξη γης, την αποθήκευση - μεταφορές και τις κατασκευές. Η Ελλάδα προσφέρει στους Κύπριους επιχειρηματίες χώρο για περισσότερες επενδύσεις, καθώς και δίοδο για επέκταση στις Βαλκανικές χώρες. Αντίστοιχα, πολλές ελληνικές επιχειρήσεις έχουν επεκταθεί στην Κύπρο στους τομείς των πετρελαιοειδών και εξαγοράς υφιστάμενων κυπριακών εταιρειών.

Η Κύπρος παραδοσιακά δίνει έμφαση στις επαγγελματικές υπηρεσίες, οι οποίες αναπτύσσονται σταθερά τα τελευταία χρόνια, με πολύ καλά αποτελέσματα. Το γεγονός ότι το νησί αποτελεί σήμερα ένα άρτια εδραιωμένο, περιφερειακό επιχειρηματικό και επενδυτικό κέντρο, είναι κυρίως το αποτέλεσμα των υψηλής ποιότητας υπηρεσιών που προσφέρει.

Ποιες επενδυτικές προτάσεις θα έχει η Κύπρος τα επόμενα χρόνια για τις οποίες θα μπορούν να ενδιαφερθούν και ελλαδικές επιχειρήσεις;

Η Κύπρος έχει αποδείξει έμπρακτα στους Ελλαδίτες επιχειρηματίες, εδώ και πολλά χρόνια, ότι προσφέρει πολλαπλά πλεονεκτήματα σε όσους κάνουν το βήμα

για να επενδύσουν, να εξάγουν και να μεταφέρουν την τεχνογνωσία και τις γνώσεις τους στο νησί και, κατ' επέκταση, στις γειτονικές χώρες.

Η αξιοποίηση αυτών των πλεονεκτημάτων, λόγω της ίδιας γλώσσας, κουλτούρας, παραδόσεων και νοοτροπίας, φέρνουν πολύ γρήγορα και θετικά αποτελέσματα σε όσους Ελλαδίτες επενδύουν στην Κύπρο. Η χώρα, μέσω των θεσμών και οργανισμών της, προάγει τις επενδυτικές ευκαιρίες σε νευραλγικούς τομείς της οικονομίας της, όπως η ενέργεια, η τριτοβάθμια εκπαίδευση, η υψηλή τεχνολογία, η ναυτιλία, ο τουρισμός, οι συμβουλευτικές υπηρεσίες, οι κατασκευές, η ανάπτυξη γης, οι μεταφορές και αποθηκείσεις (logistics), η ξενοδοχειακή βιομηχανία κ.ά.

Τελευταία εξέλιξη είναι η πραγματοποίηση σε Κύπρο και Ελλάδα, συνεδρίων και B2B και G2G συναντήσεων στους τομείς της έρευνας και τεχνολογίας, με απώτερο σκοπό τη συνεργασία και ανταλλαγή τεχνογνωσίας, ιδεών και απόψεων, όχι μόνο μεταξύ νεοφυών επιχειρήσεων, αλλά και επιχειρήσεων της παραδοσιακής οικονομίας των δύο χωρών.

Το όφελος της συνεργασίας αυτής είναι τεράστιο, δεδομένου ότι οι χρηματοδοτήσεις για νέα προϊόντα και υπηρεσίες από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι διαθέσιμες και μπορούν να αξιοποιηθούν κατάλληλα από επιχειρήσεις και φορείς που γνωρίζουν καλά και σε βάθος τις διαδικασίες απόκτησης πόρων. Συνεπώς, το ενδιαφέρον ελλαδικών εταιρειών για επενδύσεις στην Κύπρο έχει ξεκινήσει εδώ και καιρό και όλα δείχνουν ότι θα ενταθεί τα επόμενα χρόνια προς όφελος αμφότερων των πλευρών.

2^ο Property Show ATHENS '24

ΣΥΝΕΔΡΙΟ & ΕΚΘΕΣΗ

Η μεγαλύτερη
σύναξη για τον
τομέα ακινήτων
στην Αθήνα

*Οι μεγάλες προκλήσεις και ευκαιρίες
της αγοράς ακινήτων της Ελλάδας*

ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Έγκριτοι ομιλητές αναλύουν
τα δεδομένα και τις τάσεις
της κτηματαγοράς

ΕΚΘΕΣΗ

Μεγάλες εταιρείες παρουσιάζουν
τις προτάσεις τους για αγορά
και ενοικίαση κατοικιών

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Σύλλογος Μεσιτών
Αστικών Συμβάσεων
Αθηνών-Αττικής

fmw
financial media way

ΔΗΛΩΣΤΕ ΕΓΚΑΙΡΑ
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΓΙΑ ΧΟΡΗΓΙΑ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ

Κύπρος: 22 342005

Ελλάδα: 210 7244293

Η Ελλάδα αποτελεί ευκαιρία για τους Κύπριους να επεκταθούν

Η Ελλάδα αποτελεί ευκαιρία για τους Κύπριους επαγγελματίες και προσφέρει τον χώρο για περισσότερες επενδύσεις και αναπτύξεις καθώς και δίοδο για επέκταση σε βόρειες όμορφες χώρες.

Αυτό τονίζει σε συνέντευξη του στον Οδηγό μας, ο Πρέσβης της Κύπρου στην Ελλάδα κ. Σταύρος Αυγουστήδης, επισημαίνοντας ότι οι Κύπριοι επιχειρηματίες δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα σε εξαιρετικά σημαντικούς τομείς, όπως η τριτοβάθμια εκπαίδευση, η ενέργεια, η υψηλή τεχνολογία, οι κατασκευές, η ξενοδοχειακή βιομηχανία, η ανάπτυξη γης, οι νομικές και ασφαλιστικές εταιρείες, οι συμβουλευτικές υπηρεσίες, οι μεταφορές και με θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας.

Αναφερόμενος στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των δυο χωρών, είπε ότι για ακόμα μια φορά βρέθηκαν στο υψηλότερο επίπεδο δεκαετίας και για τις δύο αγορές. Όπως διευκρίνισε, η Ελλάδα είναι ο δεύτερος εξαγωγικός προορισμός κυπριακών προϊόντων (μέσα το ΗΒ) και τα προϊόντα που προέρχονται από την Ελλάδα βρίσκονται στην πρώτη θέση στην Κυπριακή αγορά. Σύμφωνα με στοιχεία που παρέθεσε, οι κυπριακές εγχώριες εξαγωγές προς την Ελλάδα ανήλθαν στα 124.5 εκατ. το 2023, ενώ η αξία των Ελληνικών προϊόντων που εισήχθησαν στην Κύπρο ανήλθε σε 2.84 δις. ευρώ την ίδια περίοδο.

Η συνέντευξη του κ. Πρέσβη έχει ως εξής:

Πως βρίσκονται σήμερα οι εμπορικές σχέσεις Κύπρου – Ελλάδας και πως προβλέπετε ότι θα εξελιχθούν μέσα στο 2024;

Οι εμπορικές συναλλαγές της Κύπρου με την Ελλάδα για το δωδεκάμηνο 2023 (Ιανουάριος – Δεκέμβριος 2023) βρέθηκαν για ακόμη μία φορά στο υψηλότερο επίπεδο δεκαετίας και για τις δύο αγορές. Συγκεκριμένα, η Ελλάδα είναι ο δεύτερος εξαγωγικός προορισμός κυπριακών προϊόντων μετά το Ηνωμένο Βασίλειο (εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών). Την ίδια στιγμή τα εξ Ελλάδος προερχόμενα προϊόντα και επιχειρήσεις είναι στην πρώτη θέση στην κυπριακή αγορά. Το γεγονός αυτό οφείλεται στην αδιάκοπη προώθηση και υποστήριξη των Κυπρίων εξαγωγέων από το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας της Κύπρου σε συνεργασία με τους Εμπορικούς Συμβούλους του ανά τον κόσμο. Επίσης, αποτελεί επιβράβευση των προσπαθειών πολλών χρόνων για την μελλοντική περαιτέρω ενδυνάμωση των εμπορικών επαφών Κύπρου – Ελλάδας, οι οποίες ακόμη και σε αντίξοες συνθήκες, όπως της οικονομικής κρίσης και της πανδημίας έδειξαν σημάδια ανάκαμψης και προόδου.

Τα πιο πάνω αναφερόμενα επιβεβαιώνονται με τις κυπριακές

ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΙΔΗΣ
ΠΡΕΣΒΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

εγχώριες εξαγωγές προς την Ελλάδα να αυξάνονται κατά 2,3% το 12μηνο του 2023 (2023: ~124,5 εκατ., 2022: ~121,76 εκατ.). Οι εξαγωγές κυπριακών προϊόντων (εγχώριες και επανεξαγωγές) το 12μηνο του 2023 μειώθηκαν κατά 7,3% στα 282 εκατ. Ευρώ (2022: 302,8 εκατ. ευρώ), τοποθετώντας την Ελλάδα ως τον δεύτερο κύριο παραλήπτη κυπριακών προϊόντων και για το 2023 μετά το Η.Β. Την ίδια περίοδο (Ιαν - Δεκ 2023), η αξία των ελληνικών προϊόντων που εισήχθησαν στην Κύπρο ανήλθε σε 2,84 δις. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 6% σε σχέση με την ίδια περίοδο πέρυσι (Ιαν - Δεκ 2022: 2,68 δις. ευρώ).

Συγκεκριμένα, όσον αφορά στο χαλούμι για τη περίοδο Ιαν – Δεκ 2023 η Ελλάδα κατέλαβε την 4η θέση (5η το 2022) μεταξύ των κορυφαίων εισαγωγικών χωρών, συμπεριλαμβανομένου του Ηνωμένου Βασιλείου, της Σουηδίας και της Αυστραλίας. Η εξαγωγή χαλούμιου προς την Ελλάδα το 12μηνο του 2023 ήταν 26% υψηλότερη από την αντίστοιχη περίοδο του 2022 (2023: 14,3 εκατ. ευρώ, 2022: 11,38 εκατ. ευρώ), γεγονός που μπορεί να αποδοθεί στην πολύ καλή αποδοχή του παραδοσιακού κυπριακού τυριού, από τον καταναλωτή και τον επαγγελματία της εστίασης.

Πιστεύετε ότι τα επόμενα χρόνια μπορεί να υπάρξει αυξημένο ενδιαφέρον των κυπριακών επιχειρήσεων για την ελλαδική αγορά;

Η Ελλάδα αποτελεί τον φυσικό εμπορικό και οικονομικό χώρο

- **Ρεκόρ 10ετίας στις εμπορικές συναλλαγές των δυο χωρών**
- **Η πρεσβεία συμβάλλει αποφασιστικά στο επιχειρείν Κύπρου - Ελλάδας**

επέκτασης και δραστηριοποίησης των Κυπριακών επιχειρήσεων, τόσο λόγω των στενών δεσμών ανάμεσα στις δύο χώρες, της εντυπωσιακής συνδεσιμότητας ανάμεσα σε Ελλάδα και Κύπρο, και φυσικά λόγω της γλώσσας. Περαιτέρω, η Ελλάδα προσφέρει στις Κυπριακές επιχειρήσεις και μια δίοδο για επέκταση σε κοντινές χώρες. Οι τομείς που ενδιαφέρονται να επενδύσουν οι Κυπριακές και Ελλαδικές επιχειρήσεις σήμερα, σε μία περίοδο παρατεταμένης ενεργειακής κρίσης, είναι αυτοί της εύρεσης, μεταφοράς και αποθήκευσης φυσικού αερίου, της πράσινης ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και των Θαλάσσιων Μεταφορών. Επίσης, το ενδιαφέρον του Κυπριακού επιχειρείν αναπτύσσεται σήμερα ραγδαία στους τομείς της Ναυτιλίας, Πληροφορικής, Logistics, Τουρισμού, Ανάπτυξης ακινήτων, Α.Π.Ε., Υγείας, καθώς και στην Έρευνα και Ανάπτυξη.

Στο Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας λειτουργεί η Μονάδα Διευκόλυνσης Εταιρειών και αποτελεί το «Σημείο

Επαφής» για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται ήδη στην Κύπρο, αλλά και για τις επιχειρήσεις που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν ή να επεκτείνουν τις δραστηριότητες τους στην Κύπρο.

Οι αρμοδιότητες της Μονάδας είναι οι εξής:

- Σημείο επαφής για εταιρείες (κυπριακές & ξένες) που επιθυμούν να αναπτύξουν οικονομική δραστηριότητα ή να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους
- Σημείο επαφής εταιρειών ξένων συμφερόντων που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν ή να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους στην Κύπρο
- Υπηρεσία Ενιαίας Εξυπηρέτησης για έργα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ)
- Ενιαίο Κέντρο Εξυπηρέτησης (ΕΚΕ Κύπρου) – Διευκόλυνση εγκατάστασης επιχειρήσεων στον τομέα των υπηρεσιών (Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα:

<https://meci.gov.cy/en/departments-services/business-facilitation-unit-bfu>)

Η Κύπρος παραδοσιακά δίνει έμφαση στις επαγγελματικές υπηρεσίες, οι οποίες αναπτύσσονται σταθερά με πολύ καλά αποτελέσματα για την οικονομία της. Το γεγονός ότι η Κύπρος σήμερα είναι ένα καλά εδραιωμένο περιφερειακό ευρωπαϊκό επιχειρηματικό και επενδυτικό κέντρο στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, είναι κυρίως το αποτέλεσμα των πολλών διαθέσιμων υπηρεσιών και της υψηλής επαγγελματικής ποιότητας που προσφέρει.

Μεταξύ άλλων πλεονεκτημάτων που προσφέρει η Κύπρος για την ανάπτυξη του εμπορίου της με χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενισχύει ιδιαίτερα τη συνεργασία Ελλαδιτών και Κυπρίων επιχειρηματιών, ώστε να μπορέσουν να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που προσφέρονται, όχι μόνο στην Ελλάδα και την Κύπρο, αλλά και σε περιοχές της Μέσης Ανατολής και των Βαλκανίων. Η Υπηρεσία Εμπορίου του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας της Κύπρου μέσω της υπηρεσίας του Export Helpdesk βοηθά Κύπριους επιχειρηματίες να έλθουν σε επαφή με αντίστοιχες εισαγωγικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα.

Οι Κύπριοι επιχειρηματίες δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα σε εξαιρετικά σημαντικούς τομείς όπως το τριτοβάθμια εκπαίδευση, ενέργεια, υψηλή τεχνολογία, κατασκευές, ξενοδοχειακή βιομηχανία, ανάπτυξη γης, νομικές και ασφαλιστικές εταιρείες, συμβουλευτικές υπηρεσίες, μεταφορές και ενασχόληση με θέματα περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

Ποιοι τομείς της Ελληνικής οικονομίας συνεχίζουν να ενδιαφέρουν τις Κυπριακές επιχειρήσεις;

Οι πολύ υψηλές εμπορικές συναλλαγές μεταξύ Κυπρίων και Ελλαδιτών επιχειρηματιών αποδεικνύει τις άρρηκτες και καλά εδραιωμένες οικονομικές σχέσεις των δύο χωρών.

Οι Κύπριοι επιχειρηματίες εντατικοποιούν πλέον τις δραστηριότητες

τους στην Ελλάδα, σε τομείς υπηρεσιών όπως η εκπαίδευση, μεταφορές, ενέργεια, ασφαλιστικές εταιρείες, ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, ανάπτυξη γης, ακίνητα και κατασκευές. Είναι υψίστης σημασίας να προωθηθούν κατάλληλα οι συνεργασίες μεταξύ των επιχειρηματιών και εταιρειών των δύο χωρών, έτσι ώστε να επιτευχθεί μία ολιστική αξιοποίηση των ευκαιριών σε τομείς αιχμής όπως ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, θέματα περί πνευματικής ιδιοκτησίας (IP) και τεχνητής νοημοσύνης (AI), καθώς και προώθηση νεοφυών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας. Το μέλλον υποδεικνύει τη συνεργασία Κυπρίων και Ελλαδιδών σε παραδοσιακούς και νέους τομείς της οικονομίας, ούτως ώστε να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις του μέλλοντος, όπως η ενέργεια, η κλιματική κρίση και η ραγδαία τεχνολογική εξέλιξη.

Η Ελλάδα αποτελεί ευκαιρία για τους Κύπριους επαγγελματίες μιας και προσφέρει τον χώρο για περισσότερες επενδύσεις και αναπτύξεις, καθώς και δίοδο για επέκταση σε βόρειες όμορες χώρες. Αντίστοιχα, πολλές Ελληνικές επιχειρήσεις επεκτείνονται στην Κύπρο στους τομείς των πετρελαιοειδών, υπεραγορών και εξαγωγής υφιστάμενων Κυπριακών εταιρειών. Τα κυριότερα προϊόντα που εξάγονται στην Ελλάδα από την Κύπρο, τα οποία παρουσιάζουν περαιτέρω περιθώρια συνεργασίας και ανάπτυξης είναι πατάτες, εσπεριδοειδή, κρέατα, ψάρια, γαλακτοκομικά προϊόντα, απορρίμματα σιδήρου, θραύσματα σιδήρου και χάλυβα, φαρμακευτικά προϊόντα και πλαστικά. Από την άλλη πλευρά τα κυριότερα προϊόντα που η Κύπρος εισάγει από την Ελλάδα είναι πετρελαιοειδή, είδη ένδυσης και υπόδησης, ηλεκτρικά μηχανήματα, μηχανήματα και φαρμακευτικά προϊόντα.

Πως βοηθά η Πρεσβεία τις κυπριακές επιχειρήσεις που ενδιαφέρονται για την Ελληνική αγορά;

Η Πρεσβεία της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Αθήνα έχει το εμπορικό τμήμα, το Κυπριακό Εμπορικό Κέντρο Αθήνας το οποίο προωθεί προϊόντα και υπηρεσίες από την Κύπρο στην Ελλάδα, ενισχύοντας σημαντικά τη συνεργασία μεταξύ Ελλήνων και Κυπρίων επιχειρηματιών.

Η Υπηρεσία Εμπορίου του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας τους βοηθά να έρθουν σε επαφή με δυνητικούς εισαγωγείς όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και σε όλο τον κόσμο μέσω της υπηρεσίας Export Helpdesk. Μέσω του γραφείου στην Αθήνα οι εξαγωγείς της Κύπρου μπορούν επίσης να εξυπηρετηθούν για την Ιταλία, Ρουμανία και Βουλγαρία μιας και το γραφείο και είναι διαπιστευμένο να εξυπηρετεί και τις τέσσερις χώρες συγχρόνως. Μέσω των υπηρεσιών που προσφέρει το Εμπορικό Κέντρο Αθήνας επωφελούνται οι Κύπριοι επιχειρηματίες που ζητούν ευκαιρίες συνεργασίας με ελλαδικές επιχειρήσεις και απολαμβάνουν πολλά πλεονεκτήματα για την ανάπτυξη της εταιρείας τους σε χώρες του εξωτερικού και ιδιαίτερα στην Ελλάδα μία χώρα προσφιλή στον Κύπριο επιχειρηματία.

Ποιες πρωτοβουλίες αναλαμβάνει η Κυπριακή Πρεσβεία για να συμβάλει στην περαιτέρω ανάπτυξη και εμπάθυνση των οικονομικών και επιχειρηματικών σχέσεων των δύο χωρών;

Η Κυπριακή Πρεσβεία είναι επιφορτισμένη με την προώθηση, περαιτέρω ανάπτυξη, και εμπάθυνση των διμερών σχέσεων των δύο χωρών μας σε όλους τους τομείς. Περαιτέρω, το εμπορικό τμήμα της Πρεσβείας της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Αθήνα δραστηριοποιείται σε πολλούς τομείς της ελλαδικής αγοράς με σκοπό την επιχειρηματική συνεργασία μεταξύ επιχειρηματιών από Κύπρο και Ελλάδα, καθώς και να προβάλλει, προωθεί, επεκτείνει και διαφοροποιεί τις εγχώριες εξαγωγές κυπριακών προϊόντων στην αγορά της.

Οι κύριες δραστηριότητες του Εμπορικού τμήματος της Πρεσβείας στην Αθήνα επικεντρώνονται στα ακόλουθα:

α. Προβολή και προώθηση των Κυπριακών Βιομηχανικών, Γεωργικών προϊόντων και Υπηρεσιών

Για την προβολή και προώθηση των Κυπριακών Βιομηχανικών, Γεωργικών προϊόντων και Υπηρεσιών το Εμπορικό Κέντρο Αθηνών οργανώνει διαφημιστικές εκστρατείες μέσω του τύπου και ραδιοφώνου, διαφημιστικών σποτ και εντύπου υλικού, καθώς επίσης και μέσω του τομέα

των δημοσίων σχέσεων, προσωπικών επαφών και άλλων συναφών δραστηριοτήτων του Εμπορικού Συμβούλου.

β. Οργάνωση συμμετοχής σε εκθέσεις ειδικού και γενικού ενδιαφέροντος

Σε συνεργασία με το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας αναλαμβάνει την οργάνωση και προβολή της επίσημης συμμετοχής της Κύπρου σε μεγάλο αριθμό τόσο γενικών, όσο και εξειδικευμένων εκθέσεων στην Ελλάδα όπως Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης, Χάρτης των Γεύσεων, Οινόραμα, Logistics & Μεταφορές, FRESKON, Beyond, DETROP, KAVALA Expo, κ.α.

Επίσης, το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας σε συνεργασία με το ΚΕΒΕ και το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας πραγματοποιούν εδώ και 17 χρόνια εκθέσεις Κυπριακών πανεπιστημίων σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας. Σκοπός της δραστηριότητας αυτής είναι η προσέλκυση ελλαδικών φοιτητών στα πανεπιστήμια μας και το αποτέλεσμα είναι εντυπωσιακό, μιας και το ακαδημαϊκό έτος 2023/2024 οι φοιτητές ξεπέρασαν τους 20.000 παγκύπρια.

γ. Διευθέτηση επαφών Κυπρίων εξαγωγέων με εισαγωγείς
 Η διευθέτηση προγράμματος επαφών με εισαγωγείς απο-

τελεί μια πολύ σημαντική διευκόλυνση για τους Κύπριους εξαγωγείς μέσω της υπηρεσίας του Export HelpDesk του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας της Κύπρου, ιδιαίτερα εκείνους που επιχειρούν για πρώτη φορά την προώθηση των προϊόντων τους στην Ελληνική αγορά.

- δ. Παροχή εμπορικών και άλλων πληροφοριών
 Παρέχει σε ενδιαφερόμενους Κύπριους εξαγωγείς πληροφορίες σχετικά με τις προοπτικές εξαγωγής των προϊόντων τους όχι μόνο στην Ελληνική αγορά αλλά και στις αγορές της Ρουμανίας, Βουλγαρίας και Ιταλίας, ως χώρες που έχει αναλάβει το Εμπορικό Κέντρο Αθήνας. Παρέχει επίσης σε ενδιαφερόμενους, πληροφορίες σχετικά με τις δυνατότητες επενδύσεων στην Κύπρο, τη λειτουργία εταιρειών με διεθνείς δραστηριότητες και προωθεί και προβάλλει τις εξειδικευμένες εκθέσεις που οργανώνονται στην Κύπρο. Παρακολουθεί επίσης τις εμπορικές και οικονομικές εξελίξεις της Ελλάδας για θέματα που σχετίζονται με εμπορία κυπριακών προϊόντων όπως π.χ. φάρμακα, φρούτα και λαχανικά, αλουμίνιο κτλ.
- ε. Διερεύνηση προοπτικών εξαγωγής νέων προϊόντων
 Διερευνά τις δυνατότητες αύξησης ή και διαφοροποίησης των κυπριακών εξαγωγών καθώς και τις ευκαιρίες εξαγωγής νέων προϊόντων στην Ελλάδα, με την πραγματοποίηση έρευνας αγοράς για συγκεκριμένα καταναλωτικά προϊόντα και υπηρεσίες.
- στ. Διατήρηση επαφών και σχέσεων
 Διατηρεί επαφές με κρατικές υπηρεσίες της Ελλάδας, εμπορικά επιμελητήρια, επαγγελματικούς και άλλους συνδέσμους και εκπροσωπεί την Κύπρο σε συνέδρια και άλλες εκδηλώσεις που οργανώνονται από ένα ευρύ φάσμα οικονομικών φορέων της Ελλάδας.
- ζ. Διοργάνωση Σεμιναρίων και Εκδηλώσεων στην Ελλάδα
 Μέσα στα πλαίσια των προσπαθειών για την προβολή της Κύπρου ως Κέντρου Διεθνών Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων και Κέντρου Επενδύσεων, το Εμπορικό Κέντρο Αθηνών σε συνεργασία με το Invest Cyprus, το Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο (Κ.Ε.Β.Ε.), την Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων (Ο.Ε.Β.) και την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, συμβάλλει ουσιαστικά στην οργάνωση ειδικών σεμιναρίων, συνεδρίων και άλλων σχετικών εκδηλώσεων με σκοπό την ενημέρωση ειδικού κοινού προς όφελος των επιχειρηματιών της Κύπρου.
- η. Οργάνωση αποστολών στην Κύπρο
 Επίσης, αναλαμβάνει την οργάνωση επισκέψεων ελλαδικών εισαγωγέων και δημοσιογράφων στην Κύπρο με σκοπό την πραγματοποίηση επαφών με κυπριακές επιχειρήσεις για δια ζώσης ενημέρωση για τις δυνατότητες εξαγωγής Κυπριακών προϊόντων, την ανάπτυξη και τις προοπτικές του τομέα των υπηρεσιών, της κυπριακής βιομηχανίας και γεωργίας.

Νέες δυνατότητες για διεύρυνση της συνεργασίας Κύπρου – Ελλάδας

Νέες δυνατότητες για διεύρυνση των οικονομικών και επιχειρηματικών σχέσεων μεταξύ Κύπρου και Ελλάδας, διαβλέπει το ΚΕΒΕ.

Αυτό τονίζει ο Πρόεδρος του Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου (ΚΕΒΕ) κ. Σταύρος Σταύρου, που επισημαίνει ότι παρά τις ανατροπές που δημιούργησε ο πόλεμος στην Ουκρανία και η κρίση στο Ισραήλ, σήμερα υπάρχουν νέα περιθώρια αύξησης των επενδύσεων μεταξύ των δύο χωρών.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει, τα προηγούμενα χρόνια, υπήρξε μια συγκράτηση στην επέκταση των κυπριακών επιχειρήσεων στην Ελλάδα, όμως, τώρα το οικονομικό περιβάλλον της Ελλάδας άρχισε να δημιουργεί ευκαιρίες και αναμένεται να δούμε νέα κυπριακή στροφή προς την ελληνική αγορά.

Στα πλαίσια αυτά, πρόσθεσε, το ΚΕΒΕ θα αναλάβει συγκεκριμένες πρωτοβουλίες, αφού τώρα διαβλέπει μεγαλύτερες προοπτικές στις επιχειρηματικές συνεργασίες μεταξύ των δύο χωρών. Ο κ. Σταύρου βλέπει ως τομείς συνεργασίας την ενέργεια, τον τουρισμό, το εμπόριο, τη βιομηχανία, τα ακίνητα, την τεχνολογία και γενικά τις υπηρεσίες.

Η συνέντευξη με τον κ. Σταύρου είναι η παρακάτω:

Πώς βλέπετε να εξελίσσεται η οικονομική συνεργασία Κύπρου - Ελλάδας;

Ανέκαθεν οι σχέσεις της Κύπρου με την Ελλάδα ήταν άριστες. Η σύγκλιση των οικονομικών συμφερόντων και η συμπληρωματικότητα των οικονομιών Ελλάδος και Κύπρου αποτυπώνονται με σαφήνεια στους τομείς του διμερούς εμπορίου, των επενδύσεων και του τουρισμού. Η ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ, το 2004 και στη ζώνη του ευρώ, το 2008, λειτούργησαν ως μοχλοί περαιτέρω ενίσχυσης των ήδη ισχυρών διμερών οικονομικών και επιχειρηματικών δεσμών μεταξύ των δυο χωρών. Η στενή συνεργασία ανάμεσα στις δύο χώρες καλύπτει ένα ευρύ φάσμα τομέων, όπως η ενέργεια, το εμπόριο, οι αερομεταφορές, οι υπηρεσίες, ο τουρισμός, η εκπαίδευση, η υγεία και η τεχνολογία.

Ωστόσο, είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι νέες προοπτικές επιχειρηματικής συνεργασίας διανοίγονται μεταξύ Κύπρου, Ελλάδας μετά την υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας από τα Επιμελητήρια των δύο χωρών.

Η υπογραφή του σημαντικού Μνημονίου έγινε στα πλαίσια της Τριμερούς Συνάντησης Κορυφής Κύπρου, Ελλάδας

ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ
ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ
(ΚΕΒΕ)

και Ισραήλ. Στο Μνημόνιο αναφέρεται ότι τα τρία μέρη συμφωνούν να διευρύνουν τη συνεργασία τους στους τομείς του εμπορίου, των επενδύσεων, της ενέργειας, της επιχειρηματικότητας και να την επεκτείνουν στις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς των χωρών τους. Ιδιαίτερη έμφαση δίνει το Μνημόνιο στους τομείς της ενέργειας και των νεοφυών (startups) επιχειρήσεων που είναι σημαντικοί κλάδοι για το μέλλον των τριών χωρών και δημιουργούν ευκαιρίες για συνεργασία. Επίσης, οι στενότερες σχέσεις του ΚΕΒΕ με τα επιμελητήρια της Ελλάδας, δημιουργούν το κατάλληλο έδαφος για διεύρυνση της επιχειρηματικής συνεργασίας μεταξύ των δύο χωρών.

Σε ποιους τομείς μπορεί να επεκταθεί περαιτέρω η Κύπρο-Ελλαδική επιχειρηματική συνεργασία;

Οι προοπτικές όπως προανέφερα, είναι πολλές και σε πολλούς τομείς. Οι τομείς της ενέργειας, του τουρισμού, των υπηρεσιών και του εμπορίου είναι αυτοί με τη μεγαλύτερη προοπτική για επέκταση της Κύπρο - ελλαδικής επιχειρηματικής συνεργασίας. Συγκεκριμένα για την ενέργεια, πρόσφατα οι δύο κυβερνήσεις έθεσαν το πλαίσιο για στενή συνεργασία καλύπτοντας

Το ΚΕΒΕ αναλαμβάνει νέες πρωτοβουλίες για προώθηση της επιχειρηματικής συνεργασίας των δύο χωρών

Κύπρος και Ελλάδα μπορούν να συνεργαστούν για ευκαιρίες στα Βαλκάνια και Μέση Ανατολή

και άλλες γειτονικές χώρες, όπως η Αίγυπτος, το Ισραήλ και ο Λίβανος.

Ιδιαίτερα ευνοϊκό είναι το περιβάλλον και στον τομέα του τουρισμού, ενώ σημαντικές προοπτικές φαίνεται να υπάρχουν και στην αγορά ακινήτων από Κύπριους στην Ελλάδα. Πέραν αυτών, υπάρχουν οι τομείς της ναυτιλίας, των επενδύσεων, του εμπορίου και της γεωργίας που και πάλι υπάρχει έντονη συνεργασία. Επιπλέον, ο τομέας της εκπαίδευσης είναι ένας τομέας στον οποίο μπορούν να αναπτυχθούν σημαντικές συνεργασίες μεταξύ των δυο χωρών, τώρα που η Ελλάδα επέτρεψε τη δημιουργία ιδιωτικών πανεπιστημίων. Και φυσικά δεν πρέπει να υποτιμούμε το μεγάλο αριθμό εργαζομένων από την Ελλάδα που ήρθαν τα τελευταία χρόνια και εργάζονται στην Κύπρο.

Ποιες σημαντικές επενδυτικές προτάσεις θα έχει η Κύπρος τα επόμενα χρόνια για τις οποίες μπορούν να ενδιαφερθούν και ελλαδικές επιχειρήσεις;

Πέραν από τα μεγάλα έργα ανάπτυξης που προωθεί το κράτος και μπορούν να διεκδικήσουν οι ελληνικές εταιρείες, υπάρχουν επενδυτικές ευκαιρίες και στον ιδιωτικό τομέα.

Το εμπόριο χονδρικό και λιανικό, λόγω και της ευρείας χρήσης της τεχνολογίας, έχει κάνει βήματα μπροστά και ήδη παρουσιάζει μεγάλες ευκαιρίες. Με την ενίσχυση της κατανάλωσης και το κατάλληλο ρυθμιστικό πλαίσιο το εμπόριο θα κινηθεί ακόμα πιο θετικά τα επόμενα χρόνια.

Ιδιαίτερη έμφαση αποδίδουμε στη Μεταποιητική Βιομηχανία και στην ενθάρρυνση νεοφυών επιχειρήσεων με

την παροχή περισσότερων κινήτρων σε αυτές. Ειδικά σε εκείνες που σχετίζονται με την καινοτομία, την έρευνα και την τεχνολογία.

Οι Ελλαδικές επιχειρήσεις που έχουν την τεχνογνωσία, την εμπειρία και επιθυμούν να επεκταθούν στην Κύπρο, μπορούν να ενδιαφερθούν για αυτούς τους τομείς. Παράλληλα, ένας τομέας στον οποίο αναμένεται να προκύψουν σημαντικές επενδυτικές προτάσεις τα επόμενα χρόνια είναι αυτός της αξιοποίησης των υδρογονανθράκων στην κυπριακή Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ) καθώς και η δημιουργία μεγάλων έργων υποδομής (μαρίνες, κλπ). Η Ελλάδα διαθέτει την τεχνογνωσία και το δυναμικό για να συμβληθεί σε έργα αυτού του είδους.

Ποιες πρωτοβουλίες αναλαμβάνει το ΚΕΒΕ για διεύρυνση των επιχειρηματικών σχέσεων Κύπρου - Ελλάδας;

Με πρωτοβουλίες, τόσο εντός, όσο και εκτός Κύπρου, το ΚΕΒΕ προβάλλει σταθερά τις θετικές προοπτικές της κυπριακής οικονομίας και την εξωστρέφεια των κυπριακών επιχειρήσεων. Σε στενή συνεργασία με τα Επιμελητήρια της Ελλάδας προωθούμε τις επιχειρηματικές σχέσεις.

Η Ελλάδα, είναι πλέον ο σπουδαιότερος εμπορικός εταίρος της Κύπρου. Το διμερές εμπόριο και οι εκατέρωθεν επενδύσεις, βρίσκονται σε θετική πορεία, πράγμα που συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη των δύο χωρών και αναβαθμίζει το βιοτικό επίπεδο των πολιτών.

Αξίζει να αναφέρω την άριστη συνεργασία μας με τα Επιμελητήρια της Ελλάδας και τις συγκεκριμένες πρωτοβουλίες που αναλαμβάνουμε, προκειμένου να αναπτυχθούν περαιτέρω οι επιχειρηματικές μας συνεργασίες. Ιδιαίτερη συνεργασία μεταξύ του ΚΕΒΕ και των αντίστοιχων Ελλαδικών Επιμελητηρίων αναπτύχθηκε στην από κοινού συμμετοχή σε διάφορα Ευρωπαϊκά Προγράμματα και κυρίως το διασυνοριακό πρόγραμμα Interreg Ελλάδα-Κύπρος που αφορά Κύπρο, Κρήτη, Βόρειο & Νότιο Αιγαίο και Κυκλάδες.

Επίσης, πρόσφατα αντιπροσωπεία του ΚΕΒΕ είχε συναντήσεις με το ΔΣ του ΕΒΕ Αθηνών και της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων Ελλάδας, όπου συζήτησε τρόπους για διεύρυνση της επιχειρηματικής συνεργασίας. Το ΚΕΒΕ είναι αποφασισμένο να αναλάβει περαιτέρω πρωτοβουλίες, με σκοπό να συμβάλει στην αξιοποίηση όλων των ευκαιριών, αλλά και να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για περαιτέρω διεύρυνση των επιχειρηματικών σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών.

Ήδη, τώρα δρομολογούμε αρκετές τέτοιες πρωτοβουλίες τόσο στην Κύπρο όσο και στην Ελλάδα, ώστε να πετύχουμε

τους βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους μας προς όφελος των μελών μας. Σε συνεργασία με τον Επιχειρηματικό Σύνδεσμο Κύπρου-Ελλάδας, που λειτουργεί υπό την αιγίδα του ΚΕΒΕ, προγραμματίζουμε το ερχόμενο Φθινόπωρο επίσκεψη στην Αθήνα όπου θα επιδιώξουμε περαιτέρω σύσφιξη των επιχειρηματικών σχέσεων των δυο χωρών.

Ακόμα, με την εφαρμογή του θεσμού της Οικονομικής Διπλωματίας που προωθεί το Υπουργείο Εξωτερικών της Κύπρου θα δώσουμε μεγαλύτερη έμφαση στην ελληνική αγορά.

Παρά την έκρυθμή κατάσταση στη γειτονιά μας, υπάρχουν αρκετές αναδυόμενες αγορές, τόσο στη Μέση Ανατολή, όσο και στην Ανατολική Ευρώπη και στα Βαλκάνια, στις οποίες οι επιχειρήσεις των δύο χωρών μπορούν συνεργαζόμενες να πετύχουν πολλά. Αυτή τη δυνατότητα επιδιώκουμε και στοχεύουμε να την αξιοποιήσουμε.

Πώς βλέπετε την ενδεχόμενη συνεργασία επιχειρήσεων των δύο χωρών σε περιοχές της κοντινής μας περιφέρειας;

Από κοινού προωθούμε και τα συμφέροντα των δύο χωρών στα Ευρωπαϊκά και στα Βαλκανικά Επιμελητήρια. Γενικά το ΚΕΒΕ έχει πάντα στις προτεραιότητες του τη σύσφιξη των εμπορικών και επιχειρηματικών σχέσεων με την Ελλάδα, κάτι που θα συνεχιστεί και στο μέλλον. Τι μήνυμα θέλετε να στείλετε στον επιχειρηματικό κόσμο της Ελλάδας που δραστηριοποιείται στην Κύπρο; Το μήνυμά του ΚΕΒΕ είναι να συνεχιστούν από όλους τους αρμόδιους φορείς οι προσπάθειες για επέκταση και ενθάρρυνση των οικονομικών, εμπορικών και επιχειρηματικών σχέσεων, μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Ελλάδας. Οφείλουμε όλοι να συνεχίσουμε τη στενή και εποικοδομητική συνεργασία για αμοιβαίο όφελος καθώς και να υποβάλουμε προτάσεις στις κυβερνήσεις των δυο χωρών αναφορικά με τους τρόπους και τα μμέσα που θα συντελέσουν στην περαιτέρω ανάπτυξη των μεταξύ τους επιχειρηματικών και οικονομικών σχέσεων.

Στα πλαίσια αυτά, το ΚΕΒΕ, χαιρετίζει την επιτευχθείσα ακτοπλοϊκή σύνδεση μεταξύ των δύο χωρών.

Κατά τη γνώμη μας, απαιτείται συνεχής προσπάθεια, στρατηγικός σχεδιασμός, τόλμη και εξωστρέφεια για να πετύχουμε τους στόχους μας.

Άλλωστε, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι τα συμφέροντα του Ελληνισμού είτε στην Κύπρο, είτε στην Ελλάδα, είτε στη διεθνή αγορά, είναι κοινά.

Athens Travel & Tourism Expo '25

14,15,16 Μαρτίου
ΖΑΠΠΕΙΟ ΜΕΓΑΡΟ

*Οι καλύτερες προτάσεις
για τις διακοπές του καλοκαιριού!*

ΕΚΘΕΣΗ
14,15,16
Μαρτίου
ΑΘΗΝΑ
ΖΑΠΠΕΙΟ
ΜΕΓΑΡΟ

ΜΕΓΑΛΗ
ΠΡΟΒΟΛΗ
ΓΙΑ ΤΙΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

ΑΙΤΗΣΕΙΣ
για χορηγίες
και περίπτερα
μέχρι
28 Φεβρουαρίου
2025

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
email:
info@fmw.gr
τηλ.:
+30 210 7244293

Ευκαιρίες εμπάθυνσης της επιχειρηματικής συνεργασίας μεταξύ Κύπρου – Ελλάδας

Οι ευκαιρίες εμπάθυνσης της επιχειρηματικής συνεργασίας μεταξύ Κύπρου και Ελλάδας είναι σημαντικές και καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα τομέων.

Αυτό τονίζει σε συνέντευξη της στον Επιχειρηματικό Οδηγό Κύπρου – Ελλάδας, η Πρόεδρος του ΕΒΕΑ, των Εθνικών Επιμελητηριακών δικτύου Ελληνίδων Γυναικών Επιχειρηματικών και Εκτελεστική Αντιπρόεδρος του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνικού κα. Σοφία Κουνενάκη – Εφραίμογλου.

Όπως διευκρινίζει η κα. Εφραίμογλου οι ευκαιρίες αυτές αφορούν τους παραδοσιακούς τομείς του τουρισμού, του εμπορίου, των ακινήτων, των προϊόντων αγροτοδιατροφής, αλλά και νέους όπως η ενέργεια, οι υπηρεσίες, η τεχνολογία, η ναυτιλία, η πανεπιστημιακή εκπαίδευση, η έρευνα, η ιατρική καινοτομία, η νεοφυής επιχειρηματικότητα κα.α Αναφερόμενη στην επιχειρηματική συνεργασία Κύπρου – Ελλάδας, τονίζει ότι οι ισχυρές βάσεις που έχουν οικοδομηθεί τα προηγούμενα χρόνια είναι το εφαλτήριο για να ενισχύσουμε ακόμα περισσότερο τη διμερή συνεργασία με περισσότερες ακόμη ευκαιρίες δικτύωσης μεταξύ των δύο επιχειρηματικών κοινοτήτων και την ανάληψη κοινών πρωτοβουλιών για την αξιοποίηση νέων ευκαιριών τόσο στην Ελλάδα και στην Κύπρο, όσο και στις αγορές της ευρύτερης περιοχής.

Η ενδιαφέρουσα συνέντευξη της κας. Εφραίμογλου είναι η εξής:

Πως βλέπετε να εξελίσσεται η ελληνική οικονομία για το υπόλοιπο του 2024;

Σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες εκτιμήσεις – της Ε.Ε., του ΔΝΤ και της Τράπεζας της Ελλάδος - η χώρα θα έχει το 2024 ρυθμό ανάπτυξης τριπλάσιο του μέσου όρου της ευρωζώνης. Αναμένεται, επίσης, περαιτέρω υποχώρηση του γενικού πληθωρισμού, αύξηση του πρωτογενούς πλεονάσματος, μείωση του δημοσίου χρέους και αύξηση των επενδύσεων. Κινητήριος δύναμη για την ανάπτυξη είναι η αξιοποίηση των ευρωπαϊκών πόρων, που θα εισρεύσουν στην ελληνική οικονομία την περίοδο 2021 – 2027, από το Ταμείο Ανάκαμψης, το ΕΣΠΑ, το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης και το πρόγραμμα Αγροτικής Πολιτικής. Παράλληλα, η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας επιτρέπει τη βελτίωση των συνθηκών χρηματοδότησης του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα και αναβαθμίζει περαιτέρω την επενδυτική εμπιστοσύνη. Υπάρχει, επομένως, αισιοδοξία και για αυτή τη χρονιά, χωρίς όμως να δικαιολογείται εφησυχασμός.

ΣΟΦΙΑ ΚΟΥΝΕΝΑΚΗ ΕΦΡΑΙΜΟΓΛΟΥ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΒΕ ΑΘΗΝΩΝ

Ποια είναι τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η ελληνική οικονομία;

Η ελληνική οικονομία έχει κάνει μεγάλα βήματα μπροστά, σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Ωστόσο, εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προκλήσεις, όπως είναι το επίμονο έλλειμμα του εξωτερικού ισοζυγίου, οι αρνητικές δημογραφικές τάσεις, το υψηλό δημόσιο χρέος, οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων επιβάλλει την επιτάχυνση του παραγωγικού μετασχηματισμού της ελληνικής οικονομίας. Η Ελλάδα παρουσιάζει τους υψηλότερους ρυθμούς αύξησης παραγωγικότητας σε σύγκριση με τον μέσο όρο της Ε.Ε. και της ευρωζώνης, όμως χρειάζεται να καλύψει ακόμη αρκετή απόσταση για να πλησιάσει τις επιδόσεις των άλλων χωρών – μελών. Χρειάζεται περαιτέρω αναβάθμιση των ποιοτικών χαρακτηριστικών της ανάπτυξης, με αύξηση της συμμετοχής της μεταποίησης στο ΑΕΠ, με αύξηση των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου – ιδιαίτερα σε τομείς έντασης τεχνολογίας και καινοτομίας – με αύξηση του μεριδίου των καθαρών εξαγωγών, με αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού. Ζητούμενο παραμένει, επίσης, η βελτίωση της θέσης της Ελλάδας στην παγκόσμια κατάταξη για την ανταγωνιστικότητα, ως προϋπόθεση για την προσέλκυση περισσότερων παραγωγικών επενδύσεων.

Να αξιοποιηθούν και νέοι τομείς από τις δύο χώρες

Η επέκταση Ελλαδικών εταιρειών στην Κύπρο θα συνεχιστεί

Πώς θα καταφέρουν οι ελληνικές επιχειρήσεις να αυξήσουν την παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα τους, λόγω του υψηλού πληθωρισμού;

Οι ελληνικές επιχειρήσεις σαφώς επηρεάζονται από τις πιέσεις που δημιουργεί ο πληθωρισμός και τα υψηλά επίπεδα στην ευρωζώνη. Υπάρχει, επίσης, υψηλός βαθμός αβεβαιότητας για την επίδραση που θα έχει στο ενεργειακό κόστος και στον πληθωρισμό η ενδεχόμενη διατήρηση των συγκρούσεων στη Μέση Ανατολή, σε συνδυασμό με την κατάσταση στην Ερυθρά Θάλασσα και τα προβλήματα που προκαλεί στην εφοδιαστική αλυσίδα.

Ωστόσο, μαζί με τα προβλήματα, η περίοδος αυτή παρέχει και σημαντικές ευκαιρίες. Μετά από πολλά χρόνια διδοχικών κρίσεων, οι ελληνικές επιχειρήσεις λειτουργούν πλέον σε μια οικονομία που αναπτύσσεται και διαθέτει σημαντικούς πόρους για επενδύσεις μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και του ΕΣΠΑ. Ενδεικτικό της αναβαθμισμένης εμπιστοσύνης του επιχειρηματικού κόσμου στις προοπτικές της εγχώριας οικονομίας είναι το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια ενισχύεται σταθερά ο ρυθμός δημιουργίας νέων επιχειρήσεων. Ωστόσο, στόχος για τις ελληνικές επιχειρήσεις είναι να γίνουν όχι μόνο περισσότερες, αλλά και πιο ισχυρές και παραγωγικές, με εξωστρεφή προσανατολισμό και διεθνή ανταγωνιστικότητα. Οι επιχειρήσεις έχουν επίγνωση αυτής της ανάγκης. Κατανοούν ότι πρέπει να προσαρμοστούν στο νέο περιβάλλον, να συμβαδίσουν με τις τεχνολογικές εξελίξεις στην παραγωγή και στην εργασία, να εφαρμόσουν καινοτομίες, να επενδύσουν σε σύγχρονες δεξιότητες προκειμένου να παραμείνουν βιώσιμες και ανταγωνιστικές. Οφείλουμε, λοιπόν, να τους παρέχουμε την κατάλληλη στήριξη σε αυτή την προσπάθεια – ιδιαίτερα στην περίπτωση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων – με κατάλληλα χρηματοδοτικά εργαλεία, αλλά και δράσεις κατάρτισης, εκπαίδευσης και καθοδήγησης.

Προς ποια κατεύθυνση κατά τη γνώμη σας θα πρέπει να στρέψει την προσοχή της η Ελλάδα για να διατηρήσει βιώσιμους αναπτυξιακούς ρυθμούς;

Η μεγάλη πρόκληση είναι να αξιοποιήσουμε σωστά τις ευκαιρίες που δημιουργεί η αναβάθμιση των συνθηκών χρηματοδότησης του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, σε συνδυασμό με την εισροή των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και των άλλων ευρωπαϊκών διαρθρωτικών ταμείων, ώστε να προωθήσουμε ποιοτικές επενδύσεις σε υποδομές, σε νέες τεχνολογίες και μεθόδους παραγωγής, στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού. Χρειάζεται, ταυτόχρονα, να προχωρήσουν ταχύτερα οι μεταρρυθμίσεις με στόχο την αναβάθμιση της λειτουργίας του κράτους, των θεσμών, των αγορών και των επιχειρήσεων και να συνεχιστούν οι πολιτικές για την βελτίωση του επενδυτικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος: με ανταγωνιστική φορολόγηση των επιχειρήσεων και της εργασίας, επιτάχυνση των επενδύσεων και των πολιτικών για τη μείωση του κόστους της ενέργειας, αναβάθμιση των δημοσίων υποδομών και μέριμνα για την προστασία από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, επιτάχυνση της διαδικασίας απονομής της δικαιοσύνης.

Πως αξιολογείτε τα μέτρα που λαμβάνει η κυβέρνηση στον τομέα της προσέλκυσης επενδύσεων;

Η αύξηση των επενδύσεων έχει αναδειχθεί σε κινητήριο μοχλό για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, τα τελευταία χρόνια, με το μεριδίό τους στο ΑΕΠ να αγγίζει το 14,5% το 2023 από 10,9% το 2019. Αυτό οφείλεται σαφώς σε μια σειρά από μεταρρυθμίσεις, κίνητρα και παρεμβάσεις, που βελτίωσαν αισθητά την ελκυστικότητα της Ελλάδας, όπως, ενδεικτικά, η μείωση των φορολογικών συντελεστών και άλλων επιβαρύνσεων, η εντυπωσιακή πρόοδος σε θέματα ψηφιακής διακυβέρνησης, η απομάκρυνση γραφειοκρατικών και χωροταξικών εμποδίων. Είχαμε ένα νέο αναπτυξιακό νόμο, νέα ενισχυμένα κίνητρα για επενδύσεις σε Έρευνα και Ανάπτυξη, καθώς και νέα εργαλεία και πόρους για την προώθηση της νεοφυούς επιχειρηματικότητας. Σύμφωνα με την έρευνα που δημοσιοποίησε πρόσφατα ο Economist, η Ελλάδα είναι μια από τις τρεις χώρες με την ταχύτερη βελτίωση του επιχειρηματικού τους περιβάλλοντος.

Ωστόσο, οι επιδόσεις των προηγούμενων ετών, μας ωθούν να τοποθετήσουμε τον πήχη ακόμη ψηλότερα. Στόχος για την Ελλάδα για τα επόμενα χρόνια, είναι η περαιτέρω ενίσχυση των επενδύσεων, τόσο ποσοτικά ώστε να υπερβούν το 20% του ΑΕΠ, όσο και ποιοτικά, με αύξηση των παραγωγικών επενδύσεων και την προσέλκυση περισσότερων ακόμη Άμεσων Ξένων επενδύσεων σε νέους,

υποσκόμμενους τομείς, όπως είναι η αγροδιατροφή, η υψηλή τεχνολογία, η υγειονομική περίθαλψη, η νεοφυής επιχειρηματικότητα.

Πώς βλέπετε τις εμπορικές και επιχειρηματικές σχέσεις Κύπρου – Ελλάδας;

Οι επιχειρηματικές σχέσεις της Ελλάδας με την Κύπρο είναι διαχρονικά ισχυρές. Την τελευταία διετία οι εμπορικές συναλλαγές των δύο χωρών έχουν κινηθεί σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα, με τις ελληνικές εξαγωγές προς την Κύπρο να καταγράφουν το 2022 αύξηση της τάξης του 27%. Η Ελλάδα είναι ο δεύτερος εξαγωγικός προορισμός των κυπριακών προϊόντων μετά το Ηνωμένο Βασίλειο. Την ίδια στιγμή, η Ελλάδα αποτελεί κορυφαία χώρα προέλευσης για τις εισαγωγές της Κύπρου. Τα στοιχεία αυτά δείχνουν ότι οι δεσμοί μεταξύ των δύο επιχειρηματικών κοινοτήτων είναι αδελφικοί και ανθεκτικοί, με δυναμική όχι μόνο για διατήρηση αλλά και για περαιτέρω ισχυροποίησή τους στο μέλλον.

Σε ποιους τομείς κατά τη γνώμη σας μπορεί να υπάρξει στενότερη επιχειρηματική συνεργασία μεταξύ Κύπρου – Ελλάδας;

Οι ευκαιρίες εμβάθυνσης της επιχειρηματικής συνεργασίας μεταξύ Κύπρου και Ελλάδας είναι σημαντικές και καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα τομέων. Σε αυτούς περιλαμβάνονται βεβαίως οι παραδοσιακοί τομείς, όπως ο τουρισμός, το εμπόριο, τα ακίνητα και τα προϊόντα αγροδιατροφής, αλλά και νέοι, όπως είναι η ενέργεια, η υπηρεσίες και η τεχνολογία που σχετίζεται με τον τομέα της ναυτιλίας, η πανεπιστημιακή εκπαίδευση, η έρευνα, η ιατρική καινοτομία, η νεοφυής επιχειρηματικότητα.

Οι ελληνικές και κυπριακές επιχειρήσεις μπορούν να συνεργαστούν με στόχο την αμοιβαία υποστήριξη της επέκτασης σε κοντινές αγορές – στόχους, όπως οι αραβικές χώρες και τα Βαλκάνια, αντίστοιχα. Νέες ευκαιρίες, επίσης, δημιουργεί και η τάση – υπό το φως των γεωπολιτικών εξελίξεων – για περιφερειοποίηση των εφοδιαστικών αλυσίδων και για εγκατάσταση παραγωγικών δραστηριοτήτων σε προορισμούς ασφαλείς, κοντινούς και φιλικούς προς τις επιχειρήσεις. Η Ελλάδα και η Κύπρος μπορούν να επωφεληθούν από αυτή την τάση, ώστε να προσελκύσουν ξένες επενδύσεις, αξιοποιώντας κοινά πλεονεκτήματα όπως είναι η γεωγραφική τους θέση και το υψηλό επίπεδο ανθρώπινο δυναμικό.

Πως μπορεί να διευρυνθεί η επιχειρηματική συνεργασία Κύπρου – Ελλάδας;

Οι ισχυρές βάσεις που έχουν οικοδομηθεί τα προηγούμενα χρόνια είναι το εφάλτήριο για να ενισχύσουμε ακόμη περισσότερο τη διμερή συνεργασία: με περισ-

σότερες ακόμη ευκαιρίες δικτύωσης μεταξύ των δύο επιχειρηματικών κοινοτήτων και την ανάληψη κοινών πρωτοβουλιών για την αξιοποίηση νέων ευκαιριών, τόσο στην Ελλάδα και στην Κύπρο, όσο και στις αγορές της ευρύτερης περιοχής.

Από την πλευρά μας, ως Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών, συμβάλλουμε ενεργά στην περαιτέρω ενδυνάμωση των επιχειρηματικών σχέσεων, σε συνεργασία με Επιμελητήρια και φορείς της Κύπρου. Ιδιαίτερη έμφαση δίνουμε στον τομέα της νεοφυούς επιχειρηματικότητας, η οποία μπορεί να αναδειχθεί σε καταλύτη ανάπτυξης για τις δύο οικονομίες. Έχουμε ήδη συνεργαστεί με το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο της Κύπρου στο πλαίσιο του διασυννοριακού προγράμματος Gazelle, ενώ τον περασμένο Σεπτέμβριο υπογράψαμε μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ της Θερμοκοιτίδας Νεοφυών Επιχειρήσεων του ΕΒΕΑ και της Θερμοκοιτίδας Gravity Ventures του Κέντρου έρευνας και Καινοτομίας Κύπρου. Υποστηρίζουμε έτσι έμπρακτα τη βούληση των δύο κυβερνήσεων για διεύρυνση και επέκταση της ισχύουσας Διακρατικής Συμφωνίας Ελλάδας - Κύπρου στην Έρευνα, την Καινοτομία και την Επιστημονική Συνεργασία.

Πιστεύετε ότι θα συνεχιστεί ενδιαφέρον ελληνικών εταιρειών για επέκταση στην Κύπρο και αντίστροφα;

Η επενδυτική παρουσία ελληνικών εταιριών στην Κύπρο είναι ήδη ισχυρή και πιστεύω ότι υπάρχουν οι προοπτικές για να διευρυνθεί περαιτέρω στο μέλλον. Η Κύπρος είναι μια χώρα με ευνοϊκό επιχειρηματικό περιβάλλον, με στρατηγική γεωγραφική θέση και υψηλό επίπεδο ζωής, αλλά και με την εγγύηση ασφάλειας και σταθερότητας, που παρέχει η συμμετοχή της στην Ε.Ε. Αντίστοιχα, η Ελλάδα μετά από μια μακρά περίοδο οικονομικών προκλήσεων, έχει ενισχύσει σημαντικά την αξιοπιστία και την ελκυστικότητά της ως επενδυτικός προορισμός. Είναι, επίσης, γνωστό ότι στοιχεία όπως είναι η κοινή γλώσσα και το κοινό πολιτισμικό υπόβαθρο, μπορούν να συμβάλουν ουσιαστικά στην επιτυχία της όποιας επένδυσης, μειώνοντας τον βαθμό αβεβαιότητας. Κι αυτό, ιδιαίτερα στη σημερινή συγκυρία η οποία χαρακτηρίζεται από αυξημένη αστάθεια, είναι ιδιαίτερα σημαντικό κίνητρο για την ενίσχυση των διμερών επενδύσεων.

Ποιες πρωτοβουλίες αναλαμβάνουν τα Επιμελητήρια της Ελλάδας για το αύριο της ελληνικής οικονομίας;

Τα Επιμελητήρια λειτουργούν διαχρονικά ως καθημερινός σύμμαχος του παραγωγικού κόσμου της χώρας, αλλά και ως υπεύθυνος θεσμικός σύμβουλος της Πολιτείας σε θέματα επιχειρηματικότητας και ανάπτυξης. Όσον αφορά ειδικότερα το ΕΒΕΑ, προωθούμε συστηματικά την εξωστρέφεια, τη δικτύωση και την καινοτομική ικανότητα των μελών μας και ιδιαίτερα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Επιδιώκουμε να τους παρέχουμε την καθοδήγηση, την υποστήριξη και τις ευκαιρίες που χρειάζονται, για να αποκτήσουν πρόσβαση σε εργαλεία χρηματοδότησης, για να επιταχύνουν την πράσινη και ψηφιακή τους μετάβαση, για να αναπτύξουν εξαγωγική δραστηριότητα, για να αποκτήσουν πρόσβαση σε εργαζομένους με τις δεξιότητες που χρειάζονται. Υλοποιούμε συστηματικά έρευνες και μελέτες για την αποτύπωση των αναγκών και των δυνατοτήτων της αγοράς, αξιοποιώντας τα συμπεράσματά τους για το σχεδιασμό στοχευμένων δράσεων και προτάσεων προς την Πολιτεία. Συνεχίζουμε, παράλληλα, να παρεμβαίνουμε εποικοδομητικά στα κέντρα λήψης των αποφάσεων, για την προώθηση των αλλαγών και των μεταρρυθμίσεων που μπορούν να διαμορφώσουν ένα ευνοϊκότερο επιχειρηματικό περιβάλλον.

Επιτυχημένες συνεργασίες έφερε η επέκταση Ελληνικών εταιρειών στην Κύπρο

Το ενδιαφέρον των Ελληνικών επιχειρήσεων για την κυπριακή αγορά μετουσιώθηκε σε επιτυχημένες συνεργασίες που δημιούργησαν ανάπτυξη και νέες θέσεις εργασίας στην Κύπρο. Αυτό αναφέρει σε συνέντευξη του στον Οδηγό B2B Κύπρου – Ελλάδα ο Πρόεδρος της ΟΕΒ κ. Αντώνης Αντωνίου, που προσθέτει ότι το ενδιαφέρον από την Ελλάδα τα τελευταία χρόνια αφορούσε επενδύσεις στους τομείς της υγείας, του λιανικού εμπορίου και του τουρισμού.

Στην ίδια συνέντευξη ο κ. Αντωνίου τονίζει ότι η πρόσφατη ψήφιση του νομοσχεδίου για ίδρυση μη κρατικών Πανεπιστημίων στην Ελλάδα, ανοίγει το δρόμο για περαιτέρω συνεργασία Κύπρου – Ελλάδα στον τομέα της παιδείας, όπου η Κύπρος διαθέτει εμπειρία και τεχνογνωσία στην ιδιωτική τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Η συνέντευξη του Προέδρου της ΟΕΒ έχει ως εξής:
Πως βλέπετε να εξελίσσεται η κυπριακή οικονομία για το υπόλοιπο του 2024;

Το 2024 ξεκίνησε υπό συνθήκες μεγάλης αβεβαιότητας ως αποτέλεσμα των γεωπολιτικών εξελίξεων σε παγκόσμιο επίπεδο και ιδιαίτερα σε σχέση με τον συνεχιζόμενο για δεύτερο χρόνο πόλεμο στην Ουκρανία, οδηγώντας στη δημιουργία ενός ρευστού διεθνούς περιβάλλοντος με πολλαπλές αρνητικές επιπτώσεις και αστάθεια στην πολιτική, οικονομική και κοινωνική συγκυρία. Παράλληλα, βιώνουμε ακόμα μια κρίση πολύ κοντά στη χώρα μας από τον Οκτώβριο του 2023, τον πόλεμο στη Γάζα, η οποία ενισχύει ακόμα περισσότερο τις αβεβαιότητες. Για την Κύπρο, η οποία στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στον τουρισμό και στις υπηρεσίες για διασφάλιση της αναπτυξιακής της πορείας, η αντιμετώπιση των βασικών προκλήσεων, όπως η ενεργειακή κρίση και οι πληθωριστικές πιέσεις είναι άκρως αναγκαία προκειμένου να διατηρήσει ή και να βελτιώσει η χώρα την ανταγωνιστικότητά της.

Οι μέχρι σήμερα μακροοικονομικοί δείκτες καταδεικνύουν ότι και φέτος η κυπριακή οικονομία θα κινηθεί με θετικό πρόσημο πετυχαίνοντας ρυθμό ανάπτυξης γύρω στο 2,8% ο οποίος αναμένεται ότι θα ξεπεράσει τον μέσο όρο της Ε.Ε. και να συνεχίσει να έχει μια καλή οικονομική επίδοση. Ο πληθωρισμός προβλέπεται να περιοριστεί το 2024 στο 2,5% ενώ το ποσοστό ανεργίας αναμένεται να μειωθεί στο 5,8% του εργατικού δυναμικού, προδιαγράφοντας την ύπαρξη συνθηκών πλήρους απασχόλησης.

Σ' ότι αφορά τα δημόσια οικονομικά, με βάση την επιβαλλόμενη συνεπή δημοσιονομική πολιτική, το δημοσιονομικό ισοζύγιο

ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
 ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΟΕΒ

αναμένεται να παραμείνει πλεονασματικό και να φθάσει το 2,8% του ΑΕΠ και το δημόσιο χρέος να περιοριστεί γύρω στο 76% ως ποσοστό του ΑΕΠ.

Ποια είναι τα κύρια προβλήματα που νομίζετε ότι θα συνεχίσουν να απασχολούν την οικονομία μας και τα επόμενα χρόνια;

Μπορεί η προδιαγραφόμενη πορεία της οικονομίας μας να είναι ανοδική, όμως υπάρχουν σημαντικά ζητήματα τα οποία θα πρέπει να διαχειριστούμε προσεκτικά έτσι ώστε να διασφαλίσουμε τη συνέχιση της. Το κυριότερο ίσως πρόβλημα το οποίο δυστυχώς επισκιάζει την εύρυθμη λειτουργία των επιχειρήσεων, είναι αυτό της έλλειψης ανθρώπινου δυναμικού το οποίο ολοένα και διογκώνεται. Η ΟΕΒ έχει ζητήσει τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων έτσι ώστε να καλυφθούν οι πιεστικές ανάγκες τόσο μεσοπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα. Αυτά περιλαμβάνουν τη διεξαγωγή προγραμμάτων για την εξειδίκευση και την επανεκπαίδευση του προσωπικού, την παροχή μεγαλύτερης ευελιξίας για εργασία σε υπηκόους τρίτων χωρών που είναι φοιτητές και τη χορήγηση περισσότερων αδειών σε υπηκόους τρίτων χωρών.

Ταυτόχρονα, επιβάλλεται η απρόσκοπτη και εντός των τεθέντων χρονοδιαγραμμάτων, συνέχιση όλων των ενεργειών που έχουν δρομολογηθεί και κυρίως των μεταρρυθμίσεων που προνοεί το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Τώρα ανοίγονται νέες προοπτικές για στενότερη συνεργασία για τα ιδιωτικά πανεπιστήμια

Ο επιχειρηματικός κόσμος, μέσα από την εμπειρία και την γνώση που έχει αποκομίσει τα τελευταία δέκα τουλάχιστον χρόνια και ειδικά μετά το κούρεμα των καταθέσεων το 2013, έχει γίνει σοφότερος

Σαν σημαντικότερες θα ήθελα να επισημάνω τις μεταρρυθμίσεις που αφορούν στη τοπική αυτοδιοίκηση, στη δημόσια υπηρεσία, στον ψηφιακό μετασχηματισμό και στην πράσινη μετάβαση, στην ταχύτητα απονομής δικαιοσύνης και στην αναθεώρηση του φορολογικού μας συστήματος.

Πως θα καταφέρουν οι επιχειρήσεις να ανταπεξέλθουν των επιπτώσεων από τον συνεχιζόμενο πόλεμο στην Ουκρανία, την κρίση στο Ισραήλ και την αβεβαιότητα στη διεθνή οικονομία;

Ο επιχειρηματικός κόσμος, μέσα από την εμπειρία και την γνώση που έχει αποκομίσει τα τελευταία δέκα τουλάχιστον χρόνια και ειδικά μετά το κούρεμα των καταθέσεων το 2013, έχει γίνει σοφότερος, λειτουργεί με σύνεση και έχει εμπλουτίσει τη φαρέτρα του με νέα εργαλεία τα οποία βοηθούν στην διασφάλιση της βιωσιμότητας του.

Το θέμα της ακρίβειας το οποίο έχει αναδυθεί, συνεπεία των ψηλών πληθωριστικών πιέσεων των περασμένων δύο ετών και παρόλο που σήμερα έχουν μειωθεί αισθητά σε σχέση και με τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνεχίζει να αποτελεί βασική παράμετρο για τον σχεδιασμό του προγραμματισμού και των προϋπολογισμών των επιχειρήσεων.

Η διαφορά με τα προηγούμενα χρόνια είναι ότι οι πλείστες επιχειρήσεις έχουν προβεί σε όλες τις ενδεδειγμένες ενέργειες για αναπροσαρμογή των πολιτικών τους σε θέματα τιμολογιακής πολιτικής και μείωσης του λειτουργικού τους κόστους έτσι ώστε να λαμβάνονται υπόψιν οι αυξημένες τιμές των πρώτων υλών, το κόστος ενέργειας αλλά η αύξηση των επιδοτήσεων η οποία επηρεάζει άμεσα το κόστος χρηματοδότησης και επιβαρύνει την εξυπηρέτηση των χρεών τους.

Όλοι οι πιο πάνω συντελεστές θα πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψιν στον επιχειρησιακό σχεδιασμό ο οποίος θα πρέπει ταυτόχρονα να έχει τη δυνατότητα να αναθεωρείται και να μετεξελίσσεται ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες της αγοράς.

Ποια η άποψή σας για τον τομέα της προσέλκυσης επενδύσεων, με δεδομένα τη ρευστότητα στη διεθνή οικονομία και τα προβλήματα της οικονομίας σε τοπικό επίπεδο;

Οι τρέχουσες παγκόσμιες γεωπολιτικές εξελίξεις, έχουν αλλάξει πλέον τον γεωοικονομικό χάρτη και τις μέχρι πρόσφατα οικονομικές παραδοχές που γνωρίζαμε.

Παρόλα αυτά, στη Κύπρο οι θετικές επιδόσεις της οικονομίας μας έχουν επιβεβαιωθεί από τις διαδοχικές αναβαθμίσεις που έγιναν από τους οίκους αξιολόγησης, οι οποίοι μας έχουν κατατάξει όλο ανεξαιρέτως στην κατηγορία της επενδυτικής βαθμίδας κάτι που σαφώς βοηθά στην προσέλκυση επενδύσεων. Η ΟΕΒ έχει χαιρετίσει τη Στρατηγική Προσέλκυσης Εταιρειών η οποία τέθηκε σ' εφαρμογή από το 2022 και έχει μέχρι στιγμής αποφέρει θετικά αποτελέσματα. Ενισχύθηκε μάλιστα τον περασμένο Φεβρουάριο με νέες δράσεις όπως η νέα Στεγαστική Πολιτική, η δυνατότητα ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης για την εξασφάλιση αδειοδότησης για έργα ΑΠΕ, η εφαρμογή του Νόμου Στρατηγικών Επενδύσεων και η υιοθέτηση της Μηλε Κάρτας. Περαιτέρω η απόφαση για θεσμοθέτηση του Διαχειριστή Ταμείων (Fund Administrators), αναβαθμίζει την δυναμική προσέλκυσης επενδύσεων ακόμα περισσότερο.

Σε συνδυασμό με το ανταγωνιστικό φορολογικό περιβάλλον, η Κύπρος προσφέρει ένα ανανεωμένο πακέτο διευκολύνσεων

και ωφελημάτων τόσο για τους ίδιους τους επενδυτές που επιλέγουν το νησί μας, όσο και για τους ξένους επαγγελματίες που επιθυμούν να εγκατασταθούν και να εργαστούν εδώ. Η προσέλκυση παραγωγικών επενδύσεων και κυρίως επενδύσεων που να οδηγούν στη δημιουργία νέων παραγωγικών μονάδων και υποδομών καθώς και στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, είναι καθοριστικής σημασίας για τη διαφοροποίηση και ενίσχυση του οικονομικού μας μοντέλου.

Με βάση τα νέα δεδομένα (ενεργειακό κόστος, πληθωρισμός, αυξημένα επιτόκια, ρευστότητα, κλπ.) που κατά τη γνώμη σας πρέπει να στρέψει την προσοχή της η Κύπρος για να διατηρηθεί σε αναπτυξιακούς ρυθμούς;

Όπως έχω προαναφέρει η κανονικότητα όπως τη γνωρίζαμε προηγουμένως, έχει διαφοροποιηθεί. Αποτέλεσμα είναι η διαμόρφωση ενός εντελώς νέου κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος όπου οι γεωπολιτικές εξελίξεις διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο.

Απότοκο αυτής της νέας κατάστασης πραγμάτων είναι και τα δεδομένα στα οποία αναφέρατε τα οποία έχουν δημιουργήσει σωρεία προκλήσεων τις οποίες καλούμαστε να διαχειριστούμε. Για την Κύπρο, με βάση το Όραμα 2035, βασική μας επιδίωξη διαχρονικά είναι η ανθεκτικότητα της οικονομίας σε ένα περιβάλλον ισόρροπης ανάπτυξης και ευημερίας. Ως πρώτο στόχο θα πρέπει να διασφαλίσουμε ότι είμαστε εντάξει με τις υποχρεώσεις που έχουμε αναλάβει μέσα από το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Πέραν των δημόσιων πόρων και επενδύσεων, το Σχέδιο αναμένεται σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα να κινητοποιήσει σημαντικά πρόσθετα ιδιωτικά κεφάλαια με πολλαπλασιαστικά οφέλη ως αποτέλεσμα των μεταρρυθμίσεων που θα υλοποιηθούν και που στοχεύουν στη δημιουργία ενός φιλικότερου προς την επιχειρηματικότητα και την επενδυτική δραστηριότητα περιβάλλοντος (π.χ. επιτάχυνση διαδικασιών αδειοδότησης, απλοποίηση κανονιστικού πλαισίου και διαδικασιών δημοσίου, ψηφιοποίηση, μεταρρύθμιση δικαστικού συστήματος, ενίσχυση της έρευνας και καινοτομίας).

Σημαντικό ρόλο διαδραματίζει η ψηφιακή τεχνολογία η οποία μεταβάλλεται με ραγδαίους ρυθμούς και ως εκ τούτου αποτελεί πρόκληση τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τους ίδιους τους εργαζόμενους.

Από την τεχνητή νοημοσύνη μέχρι τα δίκτυα πέμπτης γενεάς, την ανάλυση μεγάλου όγκου δεδομένων και τη ρομποτική, αποτελούν τεχνολογίες οι οποίες σταδιακά θα πρέπει να υιοθετηθούν από τον επιχειρηματικό κόσμο σε μια προσπάθεια αύξησης της παραγωγικότητας και βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας. Επιβάλλεται λοιπόν και η ανάλογη ανάπτυξη δεξιοτήτων από τους εργαζόμενους για να μπορέσουν να βελτιώσουν τις προοπτικές τους στην αγορά εργασίας και να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις να πετύχουν τους στόχους τους. Πenoίηση της ΟΕΒ είναι ότι όλα αυτά θα οδηγήσουν στην

προσέλκυση επενδύσεων σε βιώσιμα έργα, που συμβάλλουν στο νέο μοντέλο ανάπτυξης και στη βιωσιμότητα της οικονομίας της χώρας, στην ανάπτυξη της Κύπρου ως τεχνολογικό κέντρο και στη δημιουργία νέων οικοσυστημάτων εταιρειών υψηλής εξειδίκευσης και γενικά στην εδραίωση της χώρας ως επιχειρηματικό κέντρο.

Πως βλέπετε να εφαρμόζεται ο θεσμός της Οικονομικής Διπλωματίας;

Το Υπουργείο Εξωτερικών της Κύπρου σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία, κρατικές υπηρεσίες και φορείς της οικονομίας, περιλαμβανομένης και της ΟΕΒ, κατάρτισε την Εθνική Στρατηγική για την Οικονομική Διπλωματία. Η Κυπριακή Στρατηγική περιλαμβάνει ένα ενδεδειγμένο πρόγραμμα που στοχεύει στην προώθηση κυπριακών προϊόντων και υπηρεσιών σε συγκεκριμένες αγορές.

Σε ό,τι αφορά τη συνεργασία με την Ελλάδα, πραγματοποιούνται το τελευταίο διάστημα συντονισμένες δράσεις που στοχεύουν σε ενίσχυση κλάδων οικονομικής δραστηριότητας όπως είναι η υγεία, η παιδεία, το εμπόριο, η πληροφορική κ.α.

Ο ρόλος που έχει να διαδραματίσει το διπλωματικό σώμα της Κύπρου μέσω των Πρεσβειών μας στο εξωτερικό καθώς και μέσω των εμπορικών ακολουθιών της Κύπρου, είναι καθοριστικός για την Εθνική Στρατηγική της Οικονομικής Διπλωματίας. Στα πλαίσια αυτά, η ΟΕΒ βρίσκεται σε επικοινωνία με το Τμήμα Οικονομικής, Κλιματικής και Πολιτιστικής Διπλωματίας του

Υπουργείου Εξωτερικών και ενημερώνει τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις για όλα τα σχετικά θέματα, ενώ ταυτόχρονα γίνονται συζητήσεις για περαιτέρω συνεργασία.

Σε ποιους τομείς κατά τη γνώμη σας μπορεί να υπάρξει στενότερη επιχειρηματική συνεργασία μεταξύ Κύπρου – Ελλάδας;

Οι ομοιότητες που χαρακτηρίζουν τις οικονομίες της Κύπρου και της Ελλάδας επιτρέπουν τη δημιουργία στενών συνεργασιών σε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Παρόλα αυτά, υπάρχουν κλάδοι και ειδικότητες στις οποίες η μια χώρα μπορεί να ενισχύσει ή να συμπληρώσει την άλλη δημιουργώντας συνέργειες με αμοιβαίο όφελος.

Τα τελευταία χρόνια υπήρξε μεγάλο ενδιαφέρον από ελληνικούς οργανισμούς για επενδύσεις στους τομείς της υγείας, του λιανικού εμπορίου και του τουρισμού. Το ενδιαφέρον αυτό μετουσιώθηκε σε επιτυχημένες συνεργασίες δημιουργώντας ταυτόχρονα και νέες θέσεις εργασίας. Παράλληλα, η πρόσφατη ψήφιση του νομοσχεδίου για ίδρυση μη κρατικών πανεπιστημίων στην Ελλάδα, ανοίγει τον δρόμο για περαιτέρω συνεργασία Κύπρου και Ελλάδας στον τομέα της παιδείας αφού η Κύπρος διαθέτει εμπειρία και τεχνογνωσία στην ιδιωτική τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Ποιες πρωτοβουλίες αναλαμβάνει η ΟΕΒ για επιχειρηματική συνεργασία με την Ελλάδα;

Σε ότι αφορά τη συνεργασία με την Ελλάδα, πραγματοποιούνται το τελευταίο διάστημα συντονισμένες δράσεις που στοχεύουν σε ενίσχυση κλάδων οικονομικής δραστηριότητας όπως είναι η υγεία, η παιδεία, το εμπόριο, η πληροφορική κ.α.

Ένας από τους πάγιους στόχους της ΟΕΒ είναι και η προώθηση της εξωστρέφειας των Κυπριακών επιχειρήσεων μέσω της αναζήτησης συνεργασιών με επιχειρήσεις του εξωτερικού. Στα πλαίσια αυτά, η ΟΕΒ σε συνεργασία με τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Επιχειρήσεων Πληροφορικής – CITEA (Μέλος της ΟΕΒ), διοργάνωσε το 2023 επιχειρηματική αποστολή στην Ελλάδα.

Σκοπός της αποστολής ήταν η πραγματοποίηση συναντήσεων μεταξύ επιχειρήσεων πληροφορικής από Κύπρο και Ελλάδα με στόχο την συνεργασία. Στην αποστολή, η οποία στέφθηκε με επιτυχία, συμμετείχαν 30 περίπου επιχειρήσεις από τις δύο χώρες.

Η ΟΕΒ σκοπεύει να πραγματοποιήσει και άλλες παρόμοιες εκδηλώσεις στο σύντομο μέλλον.

Άλλες δράσεις της ΟΕΒ που συμβάλλουν στην επιχειρηματική συνεργασία με την Ελλάδα είναι η διοργάνωση διεθνών εκθέσεων στην Κύπρο. Χαρακτηριστικά αναφέρω ότι στην Έκθεση Εξοικονόμησης Ενέργειας «Savenergy» που διοργανώνουμε κάθε χρόνο στην Κύπρο, συμμετέχει αριθμός Ελληνικών επιχειρήσεων-εκθετών παρουσιάζοντας τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους στην Κυπριακή αγορά.

Τα τελευταία χρόνια, αρκετοί Επιχειρηματικοί Σύνδεσμοι – Μέλη της ΟΕΒ, έχουν αναπτύξει στενές σχέσεις με αντίστοιχους Συνδέσμους στην Ελλάδα. Μέσα από την επικοινωνία αυτή προέκυψαν πολλές επαφές, συναντήσεις και επισκέψεις από την Κύπρο στην Ελλάδα και αντιστρόφως, με σκοπό την επιχειρηματική συνεργασία καθώς επίσης και την ανταλλαγή απόψεων και τεχνογνωσίας.

Η Κύπρος να βοηθήσει τις Ελληνικές εταιρείες να διεισδύσουν στις Αραβικές χώρες και η Ελλάδα τις Κυπριακές να επεκταθούν στα Βαλκάνια

Οι κυπριακές επιχειρήσεις μπορούν να βοηθήσουν τις ελληνικές εταιρείες για επέκταση στις Αραβικές χώρες και οι Ελληνικές τις Κυπριακές για διείσδυση στο Βαλκανικό χώρο. Αυτό τονίζει σε συνέντευξη της στον Επιχειρηματικό Οδηγό B2B Κύπρου – Ελλάδας, η Διευθύντρια Τομέα Διεθνών Σχέσεων και Περιφερειακής Ανάπτυξης του ΣΕΒ κα Βίκυ Μακρυγιάννη.

Όπως αναφέρει η κα Μακρυγιάννη, η αυξητική τάση των διμερών εμπορικών σχέσεων Κύπρου – Ελλάδας αποδεικνύει έμπρακτα πως υπάρχουν μεγαλύτερα περιθώρια για περαιτέρω ενίσχυση, ενώ οι σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ του επιχειρηματικού κόσμου των δύο χωρών διαδραματίζουν σπουδαίο ρόλο προς την κατεύθυνση αυτή.

Αυτό που λείπει, προσθέτει η κα Μακρυγιάννη, είναι οι ενέργειες μεταξύ των δύο επιχειρηματικών κοινοτήτων σε έργα τρίτων χωρών, με ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και τεχνολογίας.

Μάλιστα, επισημαίνει, οι γεωστρατηγικές εξελίξεις στην περιοχή μας είναι τόσο σημαντικές που οι συνεργασίες αυτές θα έπρεπε να είναι ήδη εδραιωμένες.

Η ενδιαφέρουσα συνέντευξη της Εκπροσώπου του ΣΕΒ, έχει ως εξής:

Πώς βλέπετε τις εμπορικές και επιχειρηματικές σχέσεις Κύπρου – Ελλάδας;

Η Ελλάδα και η Κύπρος διατηρούν διαχρονικά στενούς οικονομικούς και εμπορικούς δεσμούς. Οι διμερείς εμπορικές σχέσεις μεταξύ των δύο χωρών είναι αρκετά ενισχυμένες και πολυεπίπεδες, καθώς περιλαμβάνουν διάφορους τομείς της οικονομίας. Η Κύπρος, είναι ένας από τους σημαντικότερους εμπορικούς εταίρους της Ελλάδας στην περιοχή της Μεσογείου και μάλιστα βρίσκεται στην πρώτη δεκάδα των εξαγωγικών μας προορισμών. Συγκεκριμένα, η Κύπρος ήταν ο τέταρτος εξαγωγικός προορισμός των ελληνικών προϊόντων για το 2023 μετά την Ιταλία, την Βουλγαρία και την Γερμανία, όπως ακριβώς και το 2022.

Πιο ειδικά, οι εμπορικές μας σχέσεις σημειώνουν αυξητική πορεία, με τις ελληνικές εξαγωγές προς την Κύπρο να αγγίζουν τα ~3,3 δισ. το 2023, σημειώνοντας μικρή άνοδο μεν σε σχέση με το 2022 (~3,2 δισ. το 2022), αλλά μεγάλη αύξηση της τάξης του 29% σε σχέση με το 2021 (~2,6 δισ. το 2021). Αντίστοιχα, οι εξαγωγές της Κύπρου προς

ΒΙΚΥ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΤΟΜΕΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΕΒ

την Ελλάδα το 2023, παρουσίασαν αύξηση 11% σε σχέση με το 2022 και μεγάλη αύξηση, της τάξεως του 35%, σε σχέση με το 2021 (~620 εκ. και ~560 εκ. αντίστοιχα).

Οι κύριες κατηγορίες εμπορικής δραστηριότητας μεταξύ των χωρών μας, είναι τα πετρελαιοειδή, τα μηχανήματα και τα οχήματα, τα χημικά, τα διάφορα βιομηχανικά προϊόντα, καθώς και τα τρόφιμα.

Η αυξητική τάση των διμερών εμπορικών μας σχέσεων, αποδεικνύει έμπρακτα πως υπάρχουν μεγαλύτερα περιθώρια για περαιτέρω ενίσχυση, ενώ οι σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ του επιχειρηματικού κόσμου των δύο χωρών διαδραματίζουν σπουδαίο ρόλο προς την κατεύθυνση αυτή.

Αυτό που λείπει, είναι οι συνέργειες μεταξύ των δύο επιχειρηματικών κοινοτήτων σε έργα τρίτων χωρών, με ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και τεχνολογίας. Μάλιστα, οι γεωστρατηγικές εξελίξεις στην περιοχή μας είναι τόσο σημαντικές που οι συνεργασίες αυτές, θα έπρεπε να είναι ήδη εδραιωμένες.

Σε ποιους τομείς κατά τη γνώμη σας μπορεί να υπάρξει στενότερη επιχειρηματική συνεργασία μεταξύ Κύπρου – Ελλάδας;

Υπάρχουν μεγαλύτερα περιθώρια επιχειρηματικής συνεργασίας

Η επιχειρηματική συνεργασία μεταξύ Κύπρου-Ελλάδας μπορεί να ενισχυθεί ακόμη περισσότερο, αξιοποιώντας επιχειρηματικές ευκαιρίες που εντοπίζονται σε μια σειρά από τομείς αμοιβαίου ενδιαφέροντος όπως είναι η ενέργεια, η ναυτιλία, η τεχνολογία, ο τουρισμός, η εκπαίδευση, τα τρόφιμα και τα ποτά, οι κατασκευές και τα δομικά υλικά, καθώς και τα φάρμακα και τα καλλυντικά.

Κύπρος και Ελλάδα έχουν ήδη τριμερείς συνεργασίες με Ισραήλ, Αίγυπτο και Αρμενία. Μέσα από αυτές τις συνεργασίες και όχι μόνο, προκύπτει και χώρος για νέες συνέργειες ανάμεσα στις επιχειρηματικές κοινότητες, ξεκινώντας από τον τομέα της ενέργειας και επεκτείνοντας σε θέματα καινοτομίας, έρευνας και μεταφοράς τεχνολογίας. Στο πλαίσιο αυτό, οι κυπριακές επιχειρήσεις μπορούν να βοηθήσουν τις ελληνικές εταιρείες για επέκταση στις αραβικές χώρες και οι ελληνικές τις κυπριακές, για διείσδυση στο βαλκανικό χώρο. Η ανταλλαγή τεχνολογίας και βέλτιστων πρακτικών που ανέφερα πιο πάνω, μπορεί να συνδράμει θετικά, ενώ φυσικά και η αμφίδρομη προσέλκυση επενδύσεων, αποτελεί πεδίο για συνέργειες, στενότερης συνεργασίας και οικονομικής ανάπτυξης.

Πιστεύετε ότι θα συνεχιστεί το ενδιαφέρον ελληνικών εταιρειών για επέκταση στην Κύπρο και αντίστροφα;

Θεωρώ πως τόσο οι ελληνικές όσο και οι κυπριακές επιχειρήσεις, θα συνεχίσουν να έχουν στο ραντάρ τους αντίστοιχα, κάθε είδους επιχειρηματική ευκαιρία που μπορεί να προκύψει στις δύο χώρες και θα αποτελεί κίνητρο για εμπορικό άνοιγμα, με σκοπό να αποφέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα που έχει θέσει η κάθε εταιρεία βάσει του επιχειρηματικού της πλάνου.

Επίσης, σημαντικός είναι και ο ρόλος ο δικός μας, των φορέων, προς αυτήν την κατεύθυνση, με συγκεκριμένες πρωτοβουλίες που θα φέρουν πιο κοντά τις δύο οικονομίες και προώθηση συγκεκριμένων σχεδίων για στενότερη επιχειρηματική συνεργασία.

Ποιες πρωτοβουλίες αναλαμβάνει ο ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών για το αύριο της ελληνικής εξωστρέφειας;

Το τελευταίο χρονικό διάστημα, οι διεθνείς εξελίξεις τρέχουν με πολύ γρήγορους ρυθμούς. Οι κρίσεις, όχι μόνο διαδέχονται η μία την άλλη αλλά πλέον αλληλοκαλύπτονται, όπως συμβαίνει τώρα με τα μέτωπα στην Ουκρανία, τη Γάζα και την Ερυθρά Θάλασσα. Σε αυτό το ασταθές γεωπολιτικό περιβάλλον, καλούμαστε να συνεχίσουμε την εύρυθμη λειτουργία των επιχειρήσεων που εκπροσωπούμε και όχι μόνο να διαφυλάξουμε, αλλά και να προωθήσουμε περαιτέρω την εξαγωγική τους δραστηριότητα. Η συμβολή του ΣΕΒ στην ανάπτυξη της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, επιτυγχάνεται μέσω του πλέγματος υπηρεσιών ExportReady, το οποίο βοηθά τις επιχειρήσεις να αναπτύξουν εκείνες τις εξαγωγικές ικανότητες που θα τις φέρουν πολύ κοντά σε διεθνείς εμπορικές συμφωνίες.

Ειδικότερα, το ExportReady περιλαμβάνει δράσεις που αφορούν στην εκπαίδευση εξαγωγικών στελεχών με τη διοργάνωση ψηφιακών εργαστηρίων, εμπορική δικτύωση & επιχειρηματικές συνεργασίες σε στοχευμένες αγορές, υποστήριξη σε έκτακτα εξαγωγικά θέματα και παροχή στρατηγικής πληροφόρησης για αγορές στόχους και κλάδους, σε συνεργασία με τον Όμιλο Fitch και το ExportGate της Eurobank. Στο πλαίσιο αυτό, διοργανώνουμε ενημερωτικές ημερίδες για πλήθος χωρών που αποτελούν αγορές-στόχους για τα μέλη μας, καθώς και επιχειρηματικές αποστολές, με στόχο την ενίσχυση των εμπορικών συναλλαγών της χώρας μας με τις διεθνείς αγορές.

Κύριο μέλημά μας είναι τα μέλη μας να ανοίγουν νέες αγορές ή να μεγαλώνουν τη δραστηριότητά τους στις υφιστάμενες, είτε αυτές είναι οι μεγάλες παραδοσιακές (πχ. Γαλλία, Ιαπωνία, Καναδάς), είτε νέες (όπως οι χώρες του αραβικού κόσμου), είτε αναδυόμενες (Νοτιοανατολική Ασία, Υποσαχάρια Αφρική).

Η Ελλάδα ξεπέρασε κάθε προσδοκία στον τουρισμό

Η Ελλάδα δεν πέτυχε απλά την ανάκαμψη στον τουρισμό, μετά την κρίση της πανδημίας, αλλά ξεπέρασε και κάθε προσδοκία αυξάνοντας το μερίδιο της και ενισχύοντας το brand της στη διεθνή αγορά.

Αυτό αναφέρει σε συνέντευξη του στον Οδηγό B2B Κύπρου – Ελλάδα, ο Γενικός Γραμματέας του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού (ΕΟΤ) κ. Δημήτρης Φραγκάκης, επισημαίνοντας ότι η μέχρι στιγμής ζήτηση δείχνει εξαιρετικά καλά σημάδια για το 2024, εφόσον δεν πρόκυψουν απρόβλεπτα γεγονότα.

Αναφερόμενος στους στόχους του ΕΟΤ για το 2024, ο κ. Φραγκάκης τονίζει ότι «κεντρική μας επιδίωξη είναι να διατηρήσουμε κατ' αρχάς τη δυναμική της ζήτησης, που ήδη αποτυπώθηκε φέτος, αλλά και να αυξήσουμε τα τουριστικά έσοδα και να πετύχουμε επέκταση (χωρική και χρονική) του Ελληνικού τουριστικού προϊόντος».

Μιλώντας για τους Κύπριους ταξιδιώτες που επισκέπτονται την Ελλάδα, ο κ. Φραγκάκης ανέφερε ότι ο αριθμός τους το 2023 ανήλθε σε 509.900 και η Ελλάδα αποτελεί τον νούμερο ένα προορισμό των Κυπρίων στο εξωτερικό, με μερίδιο περίπου 34%. Μάλιστα, πρόσθεσε ότι, το πρώτο 3μήνο του 2024, η ταξιδιωτική κίνηση από Κύπρο προς Ελλάδα ήταν αυξημένη κατά 9% σε σχέση με το αντίστοιχο 3μηνο του 2023.

Η συνέντευξη του κ. Φραγκάκη είναι η ακόλουθη:
Πώς βλέπετε την φετινή τουριστική χρονιά για την Ελλάδα;

Το 2023 είναι πλέον το νέο έτος ορόσημο για τον ελληνικό τουρισμό καθώς πετύχαμε αξιοσημείωτη αύξηση εσόδων και αφίξεων σε σχέση με κάθε άλλη χρονιά στο παρελθόν. Η Ελλάδα δεν πέτυχε απλά την ανάκαμψη μετά την κρίση της πανδημίας, αλλά ξεπέρασε και κάθε προσδοκία αυξάνοντας το μερίδιο της και ενισχύοντας το brand της στη διεθνή αγορά. Η μέχρι στιγμής ζήτηση δείχνει εξαιρετικά καλά σημάδια για το 2024, εφόσον δεν έχουμε απρόβλεπτα γεγονότα. Πιστεύετε ότι οι προσφερόμενες τιμές από τα ξενοδοχεία και τις άλλες τουριστικές επιχειρήσεις της Ελλάδας θα είναι πιο ελκυστικές για τους τουρίστες το φετινό καλοκαίρι;

Η Ελλάδα προσφέρει μια ευρεία γκάμα επιλογών για κάθε «πορτοφόλι». Είναι γεγονός ότι στην χώρα μας έχουν γίνει σημαντικές ιδιωτικές επενδύσεις υψηλού επιπέδου από μεγάλους ομίλους σε πολυτελείς ξενοδοχειακές μονάδες, που μπορούν να προσφέρουν

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΡΑΓΚΑΚΗΣ
 ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΕΟΤ

την πολυτέλεια και την ιδιωτικότητα στον επισκέπτη. Ωστόσο, η Ελλάδα διαθέτει πληθώρα επιλογών σε πανέμορφα καταλύματα και παραδοσιακούς ξενώνες με πιο ελκυστικές τιμές, που ανταποκρίνονται στις ανάγκες και στις προτιμήσεις του κόσμου και οι επισκέπτες μπορούν να απολαύσουν την αυθεντική ελληνική φιλοξενία και να ανακαλύψουν την ομορφιά του τόπου.

Ποιοι είναι οι στόχοι του ΕΟΤ για τη φετινή τουριστική περίοδο;

Για το 2024 κεντρική μας επιδίωξη είναι να διατηρήσουμε κατ' αρχάς τη δυναμική της ζήτησης, που αποτυπώθηκε ήδη φέτος, αλλά και να αυξήσουμε τα τουριστικά έσοδα και να πετύχουμε επέκταση -χωρική και χρονική- του ελληνικού τουριστικού προϊόντος. Επιπλέον στόχος μας είναι να αυξήσουμε το εισόδημα για τις τοπικές κοινωνίες σε ακόμα περισσότερες περιοχές της χώρας μας και ακόμα μεγαλύτερα τμήματα της ελληνικής κοινωνίας.

Ποιες νέες κοινές πρωτοβουλίες μπορούν να αναλάβουν Κύπρος και Ελλάδα για περαιτέρω ανάπτυξη της τουριστικής κίνησης των δύο χωρών;

Ο τουρισμός αποτελεί έναν από τους πολλούς τομείς στους οποίους Κύπρος και Ελλάδα έχουν στενή συνεργασία με κοινό στόχο την προβολή του τουριστικού προϊόντος. Διατηρούμε ένα εξαιρετικά δραστήριο γραφείο του ΕΟΤ στην Κύπρο με έναν έμπειρο και ικανό διευθυντή. Η επαφή μας είναι στενή με την

- Πολύ καλά τα σημάδια για τις αφίξεις το 2024
- Γύρω στις 570.000 Κύπριοι ταξίδεψαν στην Ελλάδα το 2023

ταξιδιωτική αγορά της Κύπρου, σε καθημερινή βάση και υλοποιούμε πολλά κοινά projects. Ένα από αυτά είναι η συνεργασία με τους σημαντικότερους tour operators της Κύπρου, υλοποιώντας προγράμματα συνδιαφήμισης για την ενίσχυση των πωλήσεων τους προς την Ελλάδα. Επίσης, ήδη τα τελευταία χρόνια, ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού συμμετέχει ανελλιπώς στην ετήσια ταξιδιωτική έκθεση της Κύπρου, υποστηρίζοντας παράλληλα την προσπάθεια των κυπριακών τουριστικών φορέων για την ανάδειξη της Διεθνούς Έκθεσης Τουρισμού. Θα συνεχίσουμε με την ίδια δυναμικότητα τις κοινές πρωτοβουλίες και δράσεις, επ' ωφελεία και των δύο μερών.

Τι μήνυμα στέλνετε στις 400.000 Κύπριους που κάθε χρόνο προτιμούν την Ελλάδα για τις διακοπές τους;

Σύμφωνα με Τράπεζα Ελλάδος, ο αριθμός των Κυπρίων επισκεπτών το 2023 ανήλθε σε 569.900 με την Ελλάδα να είναι ο No.1 προορισμός των Κυπρίων στο εξωτερικό με μερίδιο αγοράς 34% περίπου. Ενώ σύμφωνα με την Στατιστική Αρχή Κύπρου το πρώτο 3μηνο του 2024 η ταξιδιωτική κίνηση από Κύπρο προς Ελλάδα ήταν αυξημένη κατά 9%, σε σχέση με το αντίστοιχο 3μηνο του 2023.

Οι Κύπριοι επισκέπτονται διαχρονικά ελληνικούς τουριστικούς προορισμούς κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού ενώ επιλέγουν τη χώρα μας και για ολιγοήμερες διακοπές και κατά την διάρκεια του χειμώνα.

Οι Έλληνες και οι Κύπριοι είμαστε δεμένοι μεταξύ μας με ισχυρούς αδελφικούς δεσμούς και η Ελλάδα πάντα θα τους υποδέχεται με ιδιαίτερη αγάπη. Τους περιμένουμε όλο τον χρόνο και σε όλες τις περιοχές της χώρας.

ΣΕΛΚ: Αισιοδοξία για την πορεία της οικονομίας το 2024

Συγκρατημένη αισιοδοξία για την πορεία της κυπριακής οικονομίας το 2024, εκφράζει ο Πρόεδρος του ΣΕΛΚ κ. Νίκος Χειμαρίδης, προσθέτοντας ότι η νέα φορολογική μεταρρύθμιση θα συμβάλει στην περαιτέρω ανάπτυξη της Κύπρου και στην προσέλκυση νέων ξένων επενδύσεων.

Σε αποκλειστική συνέντευξη του στον Επιχειρηματικό Οδηγό Business Κύπρου – Ελλάδα, ο κ. Χειμαρίδης αναφέρει ότι η οικονομία το α' τρίμηνο του 2024 μας εξέπληξε ευχάριστα και τώρα η έμφαση πρέπει να δοθεί στις επιδόσεις του τουρισμού.

Αφού χαιρετίζει την προωθούμενη φορολογική μεταρρύθμιση, αναφέρει ότι ο ΣΕΛΚ αναμένει τη σχετική μελέτη του Πανεπιστημίου Κύπρου για να τοποθετηθεί επί του περιεχομένου της.

Για τις σχέσεις Κύπρου – Ελλάδας, επισημαίνει ότι ο ΣΕΛΚ αναλαμβάνει διάφορες προσπάθειες για στενότερη επιχειρηματική συνεργασία των δύο χωρών.

Η συνέντευξη του κ. Χειμαρίδη είναι η εξής:

Ποιες οι εκτιμήσεις σας για την πορεία της κυπριακής οικονομίας το υπόλοιπο του 2024;

Το 2024 άρχισε ως ένα αινιγματικό έτος για την οικονομία μας, λόγω του συνεχιζόμενου πολέμου στην Ουκρανία, της σύρραξης στο Ισραήλ, τον ψηλό πληθωρισμό και τα ψηλά επιτόκια και γενικά της συνεχιζόμενης αβεβαιότητας στη διεθνή οικονομία. Ωστόσο, η Κυπριακή οικονομία κινήθηκε με γοργούς ρυθμούς. Με βάση τα επίσημα στοιχεία, ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας το α' τρίμηνο του 2024 ανήλθε στο 3.5% του ΑΕΠ, γεγονός πολύ ενθαρρυντικό.

Το ζητούμενο τώρα είναι οι επιδόσεις που θα σημειώσει ο τουριστικός τομέας το καλοκαίρι. Με βάση τις ενδείξεις και τις τοποθετήσεις του Υφυπουργείου Τουρισμού, οι φετινές αφίξεις τουριστών και τα έσοδα από τον τουρισμό θα πλησιάσουν τα περσινά επίπεδα, που ήταν χρόνια ρεκόρ για την Κύπρο. Αν εξελιχθούν έτσι οι επιδόσεις του τουρισμού, θα υπάρξει μια σημαντική ενίσχυση του συνόλου της οικονομίας μας.

ΝΙΚΟΣ ΧΕΙΜΑΡΙΔΗΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΣΕΛΚ

Με δεδομένο ότι η ανεργία και ο πληθωρισμός παρουσιάζουν τάσεις αποκλιμάκωσης, ευελπιστούμε σε μια καλή χρονιά το 2024. Η θετικότητα για την πορεία της οικονομίας ενισχύεται και από την ψήφο εμπιστοσύνης στην κυπριακή οικονομία με την νέα αναβάθμιση της από τον Οίκο Fitch Ratings, που έρχεται να προστεθεί στις διαδοχικές αναβαθμίσεις των τελευταίων 15 μηνών, επιβεβαιώνοντας το γεγονός ότι η κυπριακή οικονομία βρίσκεται σε σταθερή τροχιά ανάπτυξης με δυναμική πορεία. Φυσικά κανένας εφρασιασμός δεν δικαιολογείται. Αντίθετα, η ακρίβεια στην αγορά, τα υψηλά επιτόκια, η συγκράτηση των επενδύσεων είναι λίγα από τα θέματα που χρήζουν διαχείρισης και σωστή αντιμετώπισης. Ο ΣΕΛΚ θα συνεχίσει να παρακολουθεί από κοντά τις εξελίξεις και ανάλογα θα παρεμβαίνει για το καλό της οικονομίας και του επιχειρείν.

Ποια τα σημερινά δεδομένα στον τομέα των επαγγελματιών υπηρεσιών στην Κύπρο, υπό το φως των νέων προβλημάτων στη διεθνή και κυπριακή οικονομία;

Η νέα φορολογική μεταρρύθμιση θα βοηθήσει την οικονομία

Προοπτικές για στενότερη συνεργασία Κύπρου - Ελλάδας

Η εικόνα στον τομέα των επαγγελματικών υπηρεσιών σταθεροποιήθηκε, μετά τις αναταράξεις που είχαμε λόγω των δυτικών κυρώσεων και των διεθνών αρνητικών δημοσιευμάτων για την Κύπρο. Σήμερα, επήλθε ένα ξεκαθάρισμα στο πελατολόγιο των επαγγελματικών γραφείων από τις ρωσικές εταιρείες και η κατάσταση βελτιώνεται. Τα μέλη μας, τηρώντας πλήρως το νομικό πλαίσιο, συνεχίζουν να εξυπηρετούν με επαγγελματισμό τις ντόπιες και ξένες επιχειρήσεις στην Κύπρο.

Πιστεύουμε ότι με τις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται τόσο από την κυβέρνηση, όσο και από φορείς του ιδιωτικού τομέα (όπως ο ΣΕΛΚ), θα ξεπεράσουμε τις υπάρχουσες δυσκολίες και θα επαναφέρουμε τον τομέα των επαγγελματικών υπηρεσιών σε τροχιά ανάπτυξης.

Ο ΣΕΛΚ έχει στενή συνεργασία με την κυβέρνηση και άλλους φορείς, ώστε να ενισχύσουμε τον τομέα των επαγγελματικών υπηρεσιών, που προσφέρει πολλά στην οικονομία μας.

Ποιες πρωτοβουλίες αναλαμβάνει ο ΣΕΛΚ για προσέλκυση ξένων επενδύσεων στην Κύπρο και τι σχεδιάζει για το μέλλον;

Παρά τα προβλήματα που βιώσαμε τα τελευταία χρόνια, ως ΣΕΛΚ πιστεύουμε ότι η Κύπρος παραμένει ένας ιδανικός προορισμός για τους ξένους επενδυτές.

Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Κύπρου είναι δεδομένα και δεν αλλάζουν.

Στόχος μας το επόμενο διάστημα είναι να οργανώσουμε αποστολές στο εξωτερικό τόσο για αντιμετώ-

πιση του προβλήματος με τις αρνητικές κριτικές, όσο και για προβολή του οικονομικού προσώπου της Κύπρου. Στο πλαίσιο αυτού του σχεδιασμού μας, έχουμε και τη συνδρομή του κράτους, το οποίο ενεργοποίησε τον θεσμό της οικονομικής διπλωματίας και ανέθεσε στον Invest Cyprus μια διεθνή εκστρατεία προβολής της οικονομίας μας στο εξωτερικό.

Ποιοι τομείς της κυπριακής οικονομίας μπορούν κατά τη γνώμη σας να προσελκύσουν νέες ξένες επενδύσεις;

Η Κύπρος διαθέτει πολλούς τομείς που είναι ελκυστικοί για τους ξένους επενδυτές. Αναφέρω πρώτα τους παραδοσιακούς τομείς που είναι ο τουρισμός, τα ακίνητα και το εμπόριο, στους οποίους είδαμε πολλές επενδύσεις από ξένους κεφαλαιούχους. Πέρα, όμως, από αυτούς έχουμε τον πολύ υποσχόμενο τομέα της ενέργειας, την αναπτυσσόμενη ναυτιλία μας, την έρευνα και την καινοτομία, την ιδιωτική ιατρική, την εκπαίδευση, την πράσινη και γαλάζια ανάπτυξη, την αειφορία και άλλους. Ευτυχώς, λόγω γεωγραφικής θέσης και σύγχρονων υποδομών σε όλους σχεδόν τους τομείς, η Κύπρος στα μάτια των ξένων είναι μια σημαντική επενδυτική διέξοδος και δίοδος προς νέες αγορές.

Αν από την πλευρά μας προβούμε στις ανάλογες μεταρρυθμίσεις και θεσμικές αλλαγές για εκσυγχρονισμό του κράτους και της οικονομίας, νομίζω ότι θα ενθαρρύνουμε περισσότερο το ξένο κεφάλαιο για να μας συμπεριλάβει στους σχεδιασμούς του.

Ποια άλλα μέτρα (θεσμικά, έργα ανάπτυξης, κλπ) πιστεύετε ότι μπορούν να συμβάλουν στο να καταστεί η Κύπρος πιο ελκυστικός επενδυτικός προορισμός;

Εμείς αναμένουμε την πλήρη εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων στη δημόσια υπηρεσία, στη δικαιοσύνη και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Αυτές οι εκσυγχρονιστικές κινήσεις θα διευκολύνουν το επιχειρείν και το επενδυτικό περιβάλλον στη χώρα μας.

Ακόμα, ζητούμε αρκετές θεσμικές αλλαγές που θα βοηθήσουν την προσπάθειά μας για να καταστεί η Κύπρος ένα σύγχρονο κράτος με ευελιξία και αποτελεσματικότητα στην εξυπηρέτηση του επιχειρηματικού κόσμου.

Σε όλα αυτά θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουμε

Δεν έχουμε άλλη επιλογή παρά να προχωρήσουμε σε μια νέα, «γενναία» και σοβαρή φορολογική μεταρρύθμιση. Αυτό δεν θα βοηθήσει μόνο τον τομέα των ξένων επενδύσεων

και τη δημιουργία νέων έργων υποδομής, ώστε να εμπλουτίσουμε το τουριστικό πρόσωπο της χώρας μας και να την καταστήσουμε πιο ελκυστική στους ξένους. Επίσης, ως ΣΕΛΚ δίνουμε τεράστια έμφαση στην προώθηση μιας ευφάνταστης φορολογικής μεταρρύθμισης.

Πιστεύετε ότι οι ενέργειες την κυβέρνησης για την προωθούμενη νέα φορολογική μεταρρύθμιση είναι προς την ορθή κατεύθυνση;

Νομίζω όλοι γνωρίζετε την πάγια θέση του ΣΕΛΚ για τη φορολογική μεταρρύθμιση. Το υφιστάμενο φορολογικό μοντέλο, με τα πολλά πλεονεκτήματα του είχε μια μεγάλη προσφορά προς τον τόπο και την οικονομία, και τώρα απαιτείται εκσυγχρονισμός και απλοποίηση του, ώστε να καταστούμε πιο ευέλικτοι και πιο ελκυστικοί σε ξένες επενδύσεις.

Όπως είπα και προηγουμένως, δεν έχουμε άλλη επιλογή παρά να προχωρήσουμε σε μια νέα, «γενναία» και σοβαρή φορολογική μεταρρύθμιση. Αυτό δεν θα βοηθήσει μόνο τον τομέα των ξένων επενδύσεων, αλλά ολόκληρη την κυπριακή οικονομία. Τώρα, βρισκόμαστε στη φάση, όπου το Πανεπιστήμιο Κύπρου ετοιμάζει τη μελέτη για τη φορολογική μεταρρύθμιση, η οποία αναμένεται να γίνει γνωστή το 2025. Προσπαθούμε όσο μπορούμε να βοηθήσουμε στην προσπάθεια αυτή.

Οι νέες τεχνολογικές ρυθμίσεις που προώθησε πρόσφατα το Τμήμα Φορολογίας είναι ένα πολύ χαρακτηριστικό παράδειγμα θετικής αλλαγής. Αμέσως υπήρξε ιδιαίτερη ανταπόκριση από τους φορολογούμενους και τώρα οι υποθέσεις τους ξεκαθαρί-

ζουν γρηγορότερα από τις φορολογικές υπηρεσίες. Μια νέα και σε βάθος φορολογική μεταρρύθμιση θα βοηθήσει ποικιλότροπα τις επιχειρήσεις, τους φορολογουμένους και την οικονομία. Ως ΣΕΛΚ, είμαστε πανέτοιμοι να συνεισφέρουμε με εμπειριστατωμένες θέσεις και εισηγήσεις, στην προώθηση του φορολογικού μετασχηματισμού της χώρας μας, με έμφαση στην ανάπτυξη της οικονομίας και στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων.

Πως βλέπετε να εφαρμόζεται ο νέος θεσμός της Οικονομικής Διπλωματίας;

Ο θεσμός της οικονομικής διπλωματίας είναι ένα σύγχρονο εργαλείο για προώθηση της οικονομίας μας. Το ίδιο εργαλείο χρησιμοποιούν και οι αναπτυγμένες χώρες για να προσελκύσουν ξένες επενδύσεις, να αυξήσουν τις εξαγωγές τους και γενικά να προωθήσουν την οικονομία τους.

Αν όλος σχεδιασμός τεθεί σε σωστές βάσεις και αναληφθούν οι απαιτούμενες πρωτοβουλίες, είμαστε αισιόδοξοι ότι θα συνεισφέρει στην οικονομία μας.

Ποια μέτρα πρέπει να λάβει η Κύπρος για ανατροπή των αρνητικών σχολίων στο εξωτερικό;

Ο μόνος τρόπος για αντιμετώπιση των αρνητικών

**Πιστεύουμε, ότι υπάρχουν
ακόμα μεγαλύτερες προοπτικές
συνεργασίας μεταξύ των δύο
χωρών, όπως στην ενέργεια,
στον τουρισμό, στη
ναυτιλία, στις υπηρεσίες,
στο εμπόριο, στη γεωργία,
στην τεχνολογία, στην ιατρική,
στην εκπαίδευση, κ.λπ.**

δημοσιευμάτων που προέρχονται από το εξωτερικό, είναι η τήρηση εκ μέρους μας των σωστών πρακτικών διαχείρισης των ξένων εταιρειών και κεφαλαίων. Όταν όλοι συμμορφωθούμε μ' αυτή την ανάγκη, η Κύπρος δεν έχει τίποτα να φοβηθεί για να προσελκύσει ξένες επενδύσεις. Φυσικά, στο στάδιο που βρισκόμαστε σήμερα είναι απαραίτητη και η διεθνής εκστρατεία που ετοιμάζει η Κυβέρνηση για ανατροπή της αρνητικής εικόνας για την οικονομία μας.

Ο ΣΕΛΚ βρίσκεται σε επαφή με την Κυβέρνηση, τον Invest Cyprus, το ΚΕΒΕ, τον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο και άλλους φορείς για ανάληψη όλων των αναγκαίων ενεργειών προς αυτή την κατεύθυνση.

Πως πιστεύετε ότι μπορεί να διευρυνθεί η επιχειρηματική και επενδυτική συνεργασία μεταξύ Κύπρου και Ελλάδας;

Η επιχειρηματική συνεργασία Κύπρου-Ελλάδας βρίσκεται σε πολύ καλό δρόμο. Ήδη, η Ελλάδα είναι η πρώτη χώρα από την οποία αγοράζουμε προϊόντα και υπηρεσίες, ενώ και οι δικές μας εξαγωγές προς την Ελλάδα παρουσιάζουν αύξηση. Επίσης, παρατηρούμε ότι πολλές ελλαδικές επιχειρήσεις

επεκτάθηκαν με επιτυχία στην Κύπρο.

Το ίδιο άρχισε τελευταία να γίνεται και με κυπριακές επιχειρήσεις που ξαναβάζουν στο στόχαστρό τους την ελλαδική αγορά.

Προβλέπουμε ότι αυτές οι τάσεις θα συνεχιστούν, καθώς Ελλάδα και Κύπρος έχουν πολλά κοινά που λειτουργούν ως πλεονεκτήματα για εκατέρωθεν επεκτάσεις.

Πιστεύουμε, λοιπόν, ότι υπάρχουν ακόμα μεγαλύτερες προοπτικές συνεργασίας μεταξύ των δύο χωρών, όπως στην ενέργεια, στον τουρισμό, στη ναυτιλία, στις υπηρεσίες, στο εμπόριο, στη γεωργία, στην τεχνολογία, στην ιατρική, στην εκπαίδευση, κ.λπ. Με μια σωστή προεργασία και από τις δύο χώρες μπορούμε να εντοπίσουμε πολλά σημεία σύγκλισης για περαιτέρω στενή επιχειρηματική και επενδυτική συνεργασία.

Εμείς, ως ΣΕΛΚ, αναπτύσσουμε διάφορες νέες δράσεις και πλάνα, ώστε να φέρουμε τις επιχειρήσεις του τομέα μας πιο κοντά, κάτι που θα έχει επωφελή αποτελέσματα τόσο για την Κύπρο όσο και για την Ελλάδα. Συνάπτουμε ήδη στρατηγικές συνεργασίες με αναπτυξιακούς φορείς της Ελλάδας, με πανεπιστήμια κ.ά.

ΧΑΚ: Με νέες πρωτοβουλίες ενισχύει το ρόλο του στην αγορά και την οικονομία της Κύπρου

Νέες πρωτοβουλίες αναλαμβάνει διαρκώς το ΧΑΚ για ενίσχυση του ρόλου του στην οικονομία και το επιχειρείν της Κύπρου, ενώ προχωρεί και το στρατηγικό σχεδιασμό του που προβλέπει μεταξύ άλλων και την αποκρατικοποίηση του Οργανισμού. Αυτό αναφέρει ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του ΧΑΚ κ. Μαρίνος Χριστοδουλίδης, καλώντας ταυτόχρονα τις εταιρείες να αξιοποιήσουν τη χρηματιστηριακή αγορά, προς εξασφάλιση επενδυτικών κεφαλαίων. Όπως αναφέρει ο κ. Χριστοδουλίδης στον Επιχειρηματικό Οδηγό Business Κύπρου – Ελλάδα, στόχος του ΧΑΚ είναι η εξεύρεση ενός αξιόπιστου και εγνωσμένης επάρκειας και εμπειριών στρατηγικού επενδυτή - Χρηματιστηρίου, για να αναλάβει το Χρηματιστήριο της Κύπρου.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνει ο κ. Χριστοδουλίδης και στη διαχρονική συνεργασία του ΧΑΚ με το Χρηματιστήριο Αθηνών (ΧΑ), που όπως τονίζει αποβαίνει προς αμοιβαίο όφελος.

Η συνέντευξη του Προέδρου του ΧΑΚ έχει ως εξής:

Ποιές οι εκτιμήσεις σας για την πορεία της Κυπριακής οικονομίας για το υπόλοιπο του 2024;

Η Κυπριακή οικονομία, παρόλες τις δύσκολες και αρνητικές συνθήκες που επικράτησαν διεθνώς κατά το 2023, αλλά και κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024, έχει επιδείξει σε σημαντικό βαθμό, μία αξιόλογη ανθεκτικότητα και θετική πορεία.

Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι το οικονομικό περιβάλλον τόσο διεθνώς, όσο και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, παραμένει ακόμη δύσκολο και αβέβαιο και αναμφίβολα η πορεία της οικονομίας διεθνώς και ειδικότερα την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και οι γεωπολιτικές εξελίξεις, επηρεάζουν την πορεία της Κυπριακής οικονομίας.

Εκτιμάται ότι και το 2024, στο σύνολο του, η Κυπριακή οικονομία θα καταγράψει ένα θετικό ρυθμό ανάπτυξης, σε χαμηλότερο ωστόσο ποσοστό, συγκριτικά με το θετικό ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης του 2023. Ήδη, κατά το α' τρίμηνο του 2024 ο ρυθμός ανάπτυξης ανήλθε στο 3.5% του ΑΕΠ, γεγονός πολύ ενθαρρυντικό, που αξιολογείται θετικά και από τους διεθνείς Οίκους Αξιολόγησης των οικονομιών των χωρών.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΑΞΙΩΝ
ΚΥΠΡΟΥ (ΧΑΚ)

Στην επίτευξη θετικού ρυθμού ανάπτυξης και για το 2024 (μεταξύ 2-3% ως εκτιμάται), αναμένεται να συμβάλουν αριθμός σημαντικών τομέων της οικονομίας μας, όπως ο τουρισμός (παρόλο που υπάρχουν επιφυλάξεις λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών και βαθμού ευαισθησίας που επηρεάζουν τον τομέα αυτό), οι υπηρεσίες γενικότερα, καθώς και οι εξαγωγές, των οποίων οι προοπτικές για το 2024 παρουσιάζονται ως θετικές. Στις θετικές παραμέτρους που συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη, εμπίπτει και η σταθερή ροή ξένων επενδύσεων στην Κύπρο, όπως για παράδειγμα στον τομέα της ανάπτυξης γης και ακινήτων, καθώς και επιχειρήσεων του εξωτερικού, με την εκ' μέρους τους ανάπτυξη δραστηριοτήτων στον τομέα της τεχνολογίας και του λογισμικού, με έδρα τους την Κύπρο.

Πως επηρεάστηκε η εξέλιξη της χρηματιστηριακής αγοράς της Κύπρου, από τις τελευταίες δυσμενείς διεθνείς εξελίξεις;

Η χρηματιστηριακή αγορά της Κύπρου παρουσιάζει μία θετική πορεία κατά τους πρώτους μήνες του

Πρωθείται η αποκρατικοποίηση του Οργανισμού με την επιδίωξη εξεύρεσης ενός αξιόπιστου και εγνωσμένης επάρκειας και εμπειριών Χρηματιστηρίου ως στρατηγικού επενδυτή στο ΧΑΚ

2024, που αποτελεί συνέχεια της πολύ καλής πορείας του 2023. Ειδικότερα τους πρώτους πέντε μήνες του 2024, ο Γενικός Δείκτης του Χρηματιστηρίου κατέγραψε μία περαιτέρω αύξηση της τάξης του 20%, συγκριτικά με το τέλος του 2023, όπου είχε καταγράψει συνολικά μία αύξηση της τάξης του 52%. Η άνοδος αυτή στηρίχθηκε κυρίως στον τραπεζικό τομέα, του οποίου η βαρύτητα στην εγχώρια χρηματιστηριακή αγορά είναι ουσιαστική, εφόσον οι τράπεζες βελτίωσαν τα μεγέθη τους, την κερδοφορία και την κεφαλαιοποίηση τους και ανακοίνωσαν την εκ νέου μετά από αρκετά χρόνια, παραχώρηση μερισμάτων στους μετόχους τους αρχής γενομένης για την οικονομική χρήση του 2022.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι λόγω της παγκοσμιοποίησης των επενδύσεων και των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των Αγορών, η πορεία του ΧΑΚ επηρεάζεται από τις εκάστοτε εξελίξεις στη διεθνή αγορά και στην Ευρωπαϊκή αγορά και από εξωγενείς παράγοντες και γεωπολιτικές αναταραχές και συνεπώς οι οποιοσδήποτε προβλέψεις κι εκτιμήσεις για το μέλλον, σ' ένα τέτοιο σκηνικό, καθίστανται επισφαλείς και δύσκολες. Πάντοτε, συνεπώς τονίζω ότι οι επενδυτές πρέπει να μελετούν προσεκτικά τα δεδομένα για τις επενδύσεις τους και να τις αξιολογούν επαρκώς κατόπιν λήψης συμβουλών, μόνο από εγκεκριμένους συμβούλους και αναλυτές των Αγορών.

Ποιες άλλες πρωτοβουλίες προγραμματίζει το ΧΑΚ για να αυξήσει το ενδιαφέρον τόσο των επενδυτών όσο και των επιχειρήσεων για των χρηματιστηριακή αγορά;

Το Χρηματιστήριο έχει υιοθετήσει κατά τα τελευταία χρόνια ένα σταθερά αναπτυξιακό προσανατολισμό με εκσυγχρονιστικό χαρακτήρα, στοχεύοντας στη διαρκή διεύρυνση των αγορών, των προϊόντων και των παρεχόμενων υπηρεσιών του, καθώς και σε διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων του, όπου αυτό είναι εφικτό. Στόχος είναι με τη χρήση προηγμένης τεχνολογίας και βάσει αποτελεσματικών διαδικασιών, να εξυπηρετούνται με το βέλτιστο δυνατό τρόπο, επιχειρηματικές στρατηγικές κινήσεις και επενδυτικές επιλογές των συντελεστών της αγοράς.

Διαρκής στόχος του Χρηματιστηρίου είναι να εισάγονται στην Αγορά νέα προϊόντα και αξίες από πρόσθετες αξιολογες εταιρείες, ώστε να διευρυνθεί η ρευστότητα του ΧΑΚ και οι επιλογές επενδύσεων για τους επενδυτές. Είναι συνεπώς αναγκαίο νέες αξιολογες εταιρείες να αξιοποιήσουν τη χρηματιστηριακή αγορά, εισάγοντας τους τίτλους τους στο Χρηματιστήριο και ταυτόχρονα οι υφιστάμενες εταιρείες να προβούν σε υλοποίηση νέων στρατηγικών κινήσεων τους, ώστε να προσελκύσουν αυξημένο επενδυτικό ενδιαφέρον. Ενδεικτικά σημειώνω ότι με πρωτοβουλία του Χρηματιστηρίου, έχει επέλθει μία ουσιαστική ευνοϊκή φορολογική αλλαγή στο θέμα των εταιρικών ομολόγων για να αναπτυχθεί και η αγορά αυτή, ώστε από τη μία να υποβοηθηθούν εταιρείες που ενδιαφέρονται για να αναπτυχθούν στο σημαντικό αυτό τομέα κ' από την άλλη οι επενδυτές, να μπορέσουν να διευρύνουν τις επιλογές επενδύσεων τους. Ταυτόχρονα, το Χρηματιστήριο διαφοροποιεί διαρκώς τις εργασίες του και σε νέους τομείς / δραστηριότητες και με νέες πρωτοβουλίες του, συνδράμοντας μεταξύ άλλων και σε θέματα που αφορούν στο σημαντικό τομέα της Ενέργειας και της Αγοράς του Ηλεκτρισμού.

Επίσης, το Χρηματιστήριο συνδράμει το Υπουργείο Οικονομικών σε εργασίες για το δημόσιο χρέος, ενώ μελετώνται από κοινού τρόποι για περαιτέρω ανάπτυξη της διαπραγμάτευσης των κρατικών ομολόγων δευτερογενώς, στο Κυπριακό Χρηματιστήριο. Πρόσφατα, μετά από την πρωτοβουλία του ΧΑΚ για να συστήσει διασύνδεση (link) με το SIX SIS του Χρηματιστηρίου - Αποθετηρίου της Ελβετίας, έχουν εισαχθεί στο ΧΑΚ σε παράλληλη εισαγωγή και τα Ευρω-ομόλογα EMTNs του Κράτους, ενώ διευκολύ-

νονται περαιτέρω και οι επενδυτές για επενδύσεις σ' αυτά και οι διασυννοριακές μεταφορές τους. Στο πλαίσιο αυτό, το Χρηματιστήριο έχει διευρύνει τις υπηρεσίες του σε θέματα εκκαθάρισης συναλλαγών και διασυννοριακής μεταφοράς αξιών, ώστε να αναπτυχθεί περαιτέρω ο τομέας αυτός.

Ποιοι τομείς της Κυπριακής οικονομίας μπορούν να προσελκύσουν νέες ξένες επενδύσεις, με αντανάκλαση και στο Χρηματιστήριο;

Εταιρείες και μεγάλα έργα υποδομών από αριθμό τομέων της Κυπριακής οικονομίας, θα μπορούσαν κατά την άποψη μου μέσω της εισαγωγής τους στο Χρηματιστήριο και της έκδοσης αξιών τους, να προσελκύσουν σημαντικές εγχώριες και ξένες επενδύσεις, τόσο από θεσμικούς όσο και από ιδιώτες επενδυτές.

Τέτοιοι τομείς αφορούν ενδεικτικά μεγάλες και αξιόλογες επιχειρήσεις στο ναυτιλιακό τομέα, καθώς και εταιρείες πλοιοδιαχείρισης, σημαντικές βιομηχανικές εταιρείες, όπως π.χ. φαρμακευτικές εταιρείες, εταιρείες μεταποίησης, καθώς και εταιρείες που προωθούν έργα μεγάλης κλίμακας, όπως για την περαιτέρω ανάπτυξη του τουρισμού και των υποδομών και για την ενέργεια και τον ηλεκτρισμό, περιλαμβανομένων έργων που αφορούν σε σημαντικές νέες υποδομές, όπως μαρίνες, μεγάλα τουριστικά συγκροτήματα, το καζίνο, κ.α.

Το κυπριακό επιχειρείν θα πρέπει συνεπώς να εντάξει ως προτεραιότητα, κατά τη γνώμη μου, στην ατζέντα του και την επιλογή του Χρηματιστηρίου, τόσο για εισαγωγές νέων εταιρειών, όσο και για την άντληση νέων κεφαλαίων, καθώς και για την προσέλκυση νέων επενδύσεων. Οι επενδύσεις μέσω του ΧΑΚ προσδίδουν αυξημένη αξιοπιστία και διαφάνεια. Οι επενδύσεις ελκύνονται και διαχέονται διαχρονικά κυρίως μέσω των Αγορών και κατά αντιστοιχία και το ΧΑΚ πρέπει να αξιοποιηθεί ανάλογα, ώστε να συνιστά βασικό μοχλό οικονομικής ανάπτυξης και προσέλκυσης επενδύσεων.

Που βρίσκεται η προσπάθεια για ιδιωτικοποίηση του ΧΑΚ;

Το Έργο της ιδιωτικοποίησης του ΧΑΚ βρίσκεται υπό υλοποίηση, βάσει σχετικής απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου και έχουν οριστεί εμπειρογνώμονες για την προώθηση του.

Το Έργο αυτό κρίνεται ως πολύ σημαντικό και στόχευση είναι όπως με την υλοποίηση του, να εισέλθει στο ΧΑΚ ένας στρατηγικός επενδυτής που να είναι ένα εγνωσμένης αξίας και κύρους Χρηματιστήριο,

ώστε να προσδώσει πρόσθετη αξία στο ΧΑΚ και να διανοίξει νέους ορίζοντες γι' αυτό. Στόχος είναι να τεθεί η χρηματιστηριακή αγορά και το περιβάλλον της Κύπρου σε μία νέα διάσταση, ώστε το Χρηματιστήριο να μπορέσει να συνεισφέρει ακόμη πιο ουσιαστικά στην οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου και στην προσέλκυση νέων επενδύσεων από την Κύπρο και το εξωτερικό. Ετοιμάστηκε το σχετικό νομοσχέδιο που την περίοδο αυτή τυγχάνει νομοτεχνικής επεξεργασίας από την Γενική Εισαγγελία, ώστε ακολούθως με την ψήφιση του από την Βουλή των Αντιπροσώπων, να γίνει εφικτή η εκτέλεση των εργασιών που απομένουν για την υλοποίηση του έργου της αποκρατικοποίησης.

Πως εξελίσσεται η συνεργασία των Χρηματιστηρίων Κύπρου – Ελλάδας και τι άλλα σχέδια υπάρχουν για διεύρυνση της;

Η συνεργασία των Χρηματιστηρίων Κύπρου – Ελλάδος εδώ και αρκετά χρόνια έχει τεθεί μέσω της Κοινής Πλατφόρμας που εφαρμόστηκε από το 2006, σε συγκροτημένη βάση και αυτή λειτουργεί με πλήρη επιτυχία.

Και τα δύο Χρηματιστήρια έχουν επωφεληθεί με τη

συνεργασία αυτή, εφόσον διαρκώς ανταλλάσσονται εμπειρίες, τεχνογνωσία και αξιοποιούνται οικονομίες κλίμακας και συνέργειες. Επίσης τα δύο Χρηματιστήρια συνεργάζονται στενά, όσον αφορά στη συνεχή αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών τους, με διαρκή αναβάθμιση της παρεχόμενης τεχνολογίας τους προς τους επενδυτές, τα Μέλη και τους Χειριστές. Ενώνοντας δυνάμεις, υιοθετούν στις υποδομές τους τις διαρκώς αυξανόμενες απαιτήσεις που προκύπτουν μέσα από το μεταβαλλόμενο περιβάλλον στην Ε.Ε., καθώς και σειρά κανονισμών και οδηγιών που διαρκώς εκδίδει η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η συνεργασία των Χρηματιστηρίων αναπτύσσεται συνεπώς σε διαρκή βάση και τα δύο Χρηματιστήρια εξετάζουν τις περαιτέρω προοπτικές διεύρυνσης της, με βάση πάντοτε την αμοιβαία αποκόμιση οφέλους (προσέγγιση win-win) και για τα δύο Χρηματιστήρια. Επίσης, όσον αφορά στο θέμα της Ενέργειας, το ΧΑΚ, υπέγραψε πρόσφατα Μνημόνιο Συνεργασίας με το Ελληνικό Χρηματιστήριο Ενέργειας (ΕΧΕ) για την αγορά των Πιστοποιητικό Εγγύησης Προέλευσης (GOs), με στόχο την περαιτέρω επέκταση της συνεργασίας του.

Με την υλοποίηση συνεπώς και της πρωτοβου-

Θετικά αποτελέσματα από τη συνεργασία ΧΑΚ - ΧΑ (Χρηματιστήριο Αθηνών)

λίας αυτής για τη δυνατότητα μελλοντικά για τη διαπραγμάτευση και των Πιστοποιητικών Εγγύησης Προέλευσης (GOs), διευρύνεται περαιτέρω η συνεργασία του ΧΑΚ με το Ελληνικό Χρηματιστήριο Ενέργειας και ειδικότερα, μέσω της συμφωνίας αυτής για τα Πιστοποιητικά Προέλευσης, στοχεύεται να γίνει εφικτή η αξιοποίηση πόρων από τη διάθεση τέτοιων πιστοποιητικών και η διοχέτευση τους σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, οι οποίοι διαχρονικά δεν αξιοποιούνταν, ως εμπίπτει στο πλαίσιο της πράσινης μετάβασης και των προσπάθειών για μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

Η συμφωνία αυτή, εμπίπτει στην ευρύτερη στρατηγική του ΧΑΚ για την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων, αγορών, προϊόντων και υπηρεσιών του, δίνοντας έμφαση στον ιδιαίτερα σημαντικό και διαρκώς εξελισσόμενο τομέα της Ενέργειας, στον οποίο ήδη έχει αναπτύξει αξιολογημένη δραστηριοποίηση.

Αναφορικά με το πλαίσιο αυτό, υπενθυμίζεται ότι από τα τέλη του 2019, το ΧΑΚ συμμετέχει με επιτυχία, ως ιδρυτικός μέτοχος στο Ελληνικό Χρηματιστήριο Ενέργειας (ΕΧΕ-EnEx), μέσω του οποίου του παρέχεται μεταξύ άλλων η ευκαιρία για απόκτηση σημαντικού επιπέδου τεχνογνωσίας και εμπειριών καθώς και για αξιοποίηση επιχειρηματικών ευκαιριών, οι οποίες παρουσιάζονται στον τομέα της Ενέργειας.

Μεγάλες οι δυνατότητες του τομέα Επενδυτικών Ταμείων στην Κύπρο

Ο τομέας των Επενδυτικών Ταμείων έχει τη δυνατότητα να συνεχίσει με γεωμετρική πρόοδο να αυξάνει τη συνεισφορά του και να ενισχύει τον τομέα παροχής υπηρεσιών και κατ' επέκταση την κυπριακή οικονομία στο σύνολο της.

Αυτό αναφέρει η Πρόεδρος του CIFA κα Μαρία Παναγιώτου, προσθέτοντας ότι το συνολικό ενεργητικό που έχουν τα Επενδυτικά Ταμεία υπό διαχείριση ανέρχεται το 2023 στα €8.56 δις.

Ταυτόχρονα τονίζει ότι από το σύνολο των 220 Οργανισμών Συλλογικών Επενδύσεων με δραστηριότητες, οι 159 επενδύουν στην Κύπρο μερικώς ή ολικώς και οι επενδύσεις τους στη χώρα μας αντιστοιχούν σε €2.4 δις. (28% του συνολικού ενεργητικού υπό Διαχείριση).

Η συνέντευξη της κας Παναγιώτου είναι η ακόλουθη:

Σε τι ποσό ανέρχεται σήμερα το κεφάλαιο των επενδυτικών ταμείων στην Κύπρο;

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, τα οποία δημοσιεύει σε τριμηνιαία βάση η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, το συνολικό ενεργητικό υπό διαχείριση, το 4ο τρίμηνο του 2023 ανέρχεται στα €8,56 δις. Δεδομένου ότι το οικοσύστημα των επενδυτικών ταμείων έχει οικοδομηθεί μόλις πριν από μερικά χρόνια πρόκειται για ένα σημαντικό ύψος κεφαλαίων, το οποίο φιλοδοξούμε να αυξάνουμε συνεχώς. Το πλέον σημαντικό όμως και είναι εδώ που δίνουμε ακόμη μεγαλύτερη βαρύτητα για το μέλλον είναι οι επενδύσεις στην Κύπρο. Από το σύνολο των 220 Οργανισμών Συλλογικών Επενδύσεων με δραστηριότητες, οι 159 επενδύουν στην Κύπρο μερικώς ή ολικώς και οι επενδύσεις τους στην χώρα μας αντιστοιχούν σε €2.4 δις. (28% του συνολικού Ενεργητικού Υπό Διαχείριση). Θεωρούμε όμως πως οι επενδύσεις στην εγχώρια οικονομία μπορούν να αυξηθούν περαιτέρω και προς αυτήν την κατεύθυνση κάνουμε συγκεκριμένες ενέργειες, ώστε και οι επενδυτές να μάθουν καλύτερα την Κύπρο και οι τοπικοί φορείς να αντιληφθούν την εναλλακτική επιλογή των επενδυτικών ταμείων, ως μέσο χρηματοδότησης.

Πως επηρεάζονται τα Επενδυτικά Ταμεία από τις αρνητικές διεθνείς οικονομικές εξελίξεις;

Σίγουρα οι κρίσεις και όλα όσα τεκταινούνται ιδιαίτερα την τελευταία πενταετία έχουν δημιουργήσει νέα δεδομένα και στον δικό μας τομέα, ο οποίος καλείται να τα διαχειριστεί. Όπως

ΜΑΡΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ CIFA

πολύ καλά γνωρίζετε η πανδημία και οι γεωπολιτικές εντάσεις έχουν παρενέργειες οι οποίες επηρεάζουν το διεθνές σύστημα και η Κύπρος δεν θα μπορούσε να μείνει ανεπηρέαστη. Σ' αυτό το περιβάλλον καλούμαστε να ανταποκριθούμε έχοντας υπόψη ότι ο ανταγωνισμός έχει αυξηθεί σε μεγάλο βαθμό. Είναι γι' αυτό που ως CIFA τονίζουμε την ανάγκη ψήφισης το συντομότερο δυνατό από την Βουλή των Αντιπροσώπων του «περί της Σύστασης και Λειτουργίας των Εταιρειών Διοίκησης Οργανισμών Συλλογικών Επενδύσεων και Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2024». Είναι ένα θέμα το οποίο επείγει, γιατί ακριβώς ο συγκεκριμένος νόμος θα ολοκληρώσει το νομοθετικό πλαίσιο του τομέα και θα ενισχύσει τη θέση της Κύπρου στη διεθνή σκηνή των συλλογικών επενδύσεων. Πρέπει να σας πω ότι είναι πολλές οι εταιρείες παροχής σχετικών υπηρεσιών που αναμένουν την υπερψήφισή του συγκεκριμένου νόμου για να ενισχύσουν ακόμη περισσότερο την παρουσία τους στην χώρα μας και τις παρεχόμενες υπηρεσίες προς επενδυτικά ταμεία και διαχειριστές.

Από ποιες κυρίως χώρες προέρχονται τα επενδυτικά κεφάλαια που είναι στην Κύπρο;

Έχουμε ένα διεθνές οικοσύστημα θα έλεγα το οποίο έχει επαφή με πολλές ευρωπαϊκές χώρες καθώς επίσης και τρίτες χώρες. Αυτό που έχει σημασία για εμάς και εκεί επικεντρω-

Σημαντική η συνεισφορά στην ανάπτυξη της οικονομίας

νόμαστε για να μεγαλώσουμε το οικοσύστημά μας είναι να παρέχουμε όλα όσα χρειάζονται τα ταμεία που επενδύουν. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι κάθε ταμείο που επενδύει στην Κύπρο είναι ένας πρεσβευτής της Κύπρου απέναντι στους επενδυτές του και κάθε επενδυτής σε ένα Κυπριακό επενδυτικό ταμείο είναι ένας δυναμικός επενδυτής στην Κύπρο.

Ποια άλλα σχέδια έχει ο CIFA για ενίσχυση του θεσμού των Επενδυτικών Ταμείων στην Κύπρο;

Οι αποδόσεις και η επαγγελματική μεταχείριση των επενδυτών είναι τα δύο κλειδιά στα οποία πρέπει να επικεντρωθούμε σαν τομέας για να μεγαλώσουμε το οικοσύστημά μας. Βρισκόμαστε συνεχώς σε εγρήγορση ώστε να υπηρετήσουμε το όραμά μας, που είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με την πρόοδο της κυπριακής οικονομίας και την ευημερία των πολιτών της χώρας. Αν και μπορεί να ακούγεται κλισιέ, θα έλεγα σε αδρές γραμμές ότι στόχος μας είναι ακριβώς η περαιτέρω ενδυνάμωση και βιώσιμη μεγέθυνση του τομέα των Επενδυτικών Ταμείων και των παρεμφερών υπηρεσιών στην Κύπρο. Γνωρίζουμε πολύ καλά τον τομέα μας, τις προοπτικές και τις δυνατότητές του και είμαστε πεπεισμένοι ότι έχει τη δυνατότητα να συνεχίσει με γεωμετρική πρόοδο να αυξάνει τη συνεισφορά του και να ενισχύει τον τομέα παροχής υπηρεσιών και κατ' επέκταση την κυπριακή οικονομία στο σύνολό της.

Ως Διοικητικό Συμβούλιο δίδουμε ιδιαίτερη έμφαση σε δύο άξονες για να πετύχουμε τους στόχους μας. Πρώτον επενδύουμε στην χρηματοοικονομική εκπαίδευση των πολιτών. Πρέπει οι πολίτες να γνωρίζουν, να έχουν αυτό που ονομάζουμε χρηματοοικονομική παιδεία, ώστε να μπορούν να αξιοποιήσουν δυνατότητες και εργαλεία που προσφέρουν τα επενδυτικά ταμεία. Άρα, ως CIFA θα βοηθήσουμε στην πληροφόρηση του κοινού. Δεύτερον, θέλουμε να κάνουμε πιο ουσιαστικό τον τομέα μας υπό την έννοια ότι μέχρι σήμερα ως επί το πλείστον αξιοποιούμε τα πλεονεκτήματα της Κύπρου για να προσελκύουμε ταμεία από το εξωτερικό τα οποία συνήθως έχουν επενδυτές από το εξωτερικό και επενδύουν κατά κύριο λόγο στο εξωτερικό. Εμείς λοιπόν

θέλουμε να αξιοποιήσουμε ή αν θέλετε να ξεκλειδώσουμε τη δύναμη του άρτια καταρτισμένου προσωπικού και των εταιρειών που έχουμε στην Κύπρο για να προσελκύσουμε και επενδύσεις από το εξωτερικό προς την Κύπρο και από την Κύπρο προς το εξωτερικό.

Πόσο θα βοηθήσει η νέα φορολογική μεταρρύθμιση του τομέα των Επενδυτικών Ταμείων;

Με την ανάληψη των καθηκόντων μας ως νέο Διοικητικό Συμβούλιο είχαμε μια παραγωγική συνάντηση με την ομάδα του Πανεπιστημίου Κύπρου, η οποία είναι η καθ' ύλην αρμόδια για την φορολογική μεταρρύθμιση. Στο πλαίσιο της συνάντησής μας ανταλλάξαμε απόψεις, γιατί όπως πολύ καλά γνωρίζετε τα επενδυτικά ταμεία έχουν κάποιες ιδιαιτερότητες οι οποίες χρειάζεται να ληφθούν υπόψη ενόψει της υλοποίησης αυτού του φιλόδοξου εγχειρήματος της φορολογικής μεταρρύθμισης. Πρέπει για παράδειγμα να διασφαλιστεί ότι η Κύπρος, ως δικαιοδοσία, δεν θα χάσει συγκριτικά πλεονεκτήματα που προσφέρει. Κάτι τέτοιο θα είχε ως αποτέλεσμα να βρεθεί σε δυσμενέστερη θέση έναντι των ανταγωνιστών της και υπενθυμίζω ότι ο ανταγωνισμός στο διεθνές περιβάλλον έχει οξυνθεί τα τελευταία χρόνια. Μεγάλο ζητούμενο είναι μέσω της φορολογικής μεταρρύθμισης να βελτιωθεί η λειτουργικότητα των φορολογικών προνοιών και τα επίπεδα φορολογίας σε σύγκριση με ανταγωνιστικούς μας προορισμούς όπως είναι για παράδειγμα το Λουξεμβούργο, η Μάλτα και η Ιρλανδία. Συνοψίζοντας θα έλεγα ότι κατά τη δική μας άποψη είναι σημαντική η διατήρηση της χαμηλής γενικής εταιρικής φορολόγησης για τα εταιρικά επενδυτικά ταμεία, ενώ ταυτόχρονα να καταργηθεί η εισφορά για την άμυνα για να καταστεί ανταγωνιστική με άλλους προορισμούς η φορολογία των παραδοσιακών επενδυτικών ταμείων της Κύπρου (κοινά και συνεταιριστικά).

Πως μπορεί να αξιοποιηθεί η επιχειρηματική συνεργασία Κύπρου – Ελλάδας για τον τομέα των Επενδυτικών Ταμείων;

Σίγουρα οι επιχειρηματικές συνεργασίες, η συνένωση δυναμικών σε μεγάλα έργα, μπορεί να προσελκύσει το ενδιαφέρον επενδυτικών ταμείων να τα χρηματοδοτήσουν, επενδύοντας με αυτό τον τρόπο στην κυπριακή οικονομία. Έτσι αυξάνεται ακόμη περισσότερο η συνεισφορά των επενδυτικών ταμείων στην βιώσιμη ανάπτυξη της οικονομίας. Επιπλέον σε μια εποχή που τα επιτόκια δανεισμού βρίσκονται σε υψηλά επίπεδα μπορούν να αξιοποιηθούν τα επενδυτικά ταμεία για τη χρηματοδότηση έργων. Έφτασε πιστεύω η ώρα να αρχίσουν οι επιχειρήσεις να κινούνται και προς αυτή την εναλλακτική πηγή χρηματοδότησης.

Η πορεία των μισθώσεων επαγγελματικών ακινήτων στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Σε μια εποχή γεμάτη προκλήσεις και αλλαγές, η αγορά επαγγελματικών ακινήτων στην Ελλάδα έχει γνωρίσει σημαντικές μεταβολές που αξίζουν την προσοχή μας.

2020: ΤΟ ΕΤΟΣ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ

Το 2020 ήταν ένα έτος που άλλαξε δραματικά τον τρόπο που λειτουργούν οι επιχειρήσεις και, κατ' επέκταση, την αγορά των επαγγελματικών ακινήτων. Η πανδημία COVID-19 έφερε μια πρωτοφανή αβεβαιότητα και δυσκολίες. Οι περιορισμοί και τα lockdown οδήγησαν πολλές επιχειρήσεις σε προσωρινό κλείσιμο ή σε περιορισμό των δραστηριοτήτων τους. Η ζήτηση για γραφειακούς χώρους μειώθηκε σημαντικά λόγω της ευρείας υιοθέτησης της τηλεργασίας. Οι ιδιοκτήτες αναγκάστηκαν να μειώσουν τα ενοίκια και να προσφέρουν ευνοϊκούς όρους για να διατηρήσουν τους ενοικιαστές τους. Η αγορά λιανικού εμπορίου επίσης υπέφερε, με πολλές επιχειρήσεις να διαπραγματεύονται μειώσεις ενοικίων ή ακόμα και να κλείνουν καταστήματα.

2021: ΣΤΑΔΙΑΚΗ ΑΝΑΚΑΜΨΗ

Το 2021 έφερε ελπίδα και σημάδια ανάκαμψης. Με την πρόοδο των εμβολιασμών και την επαναλειτουργία των επιχειρήσεων, η ζήτηση για επαγγελματικούς χώρους άρχισε να ανακάμπτει. Ωστόσο, η αγορά ήταν ακόμα μακριά από τα προ-πανδημικά επίπεδα. Η ζήτηση για ευέλικτους χώρους εργασίας και co-working spaces αυξήθηκε, καθώς οι επιχειρήσεις αναζητούσαν λύσεις που θα τους επέτρεπαν να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες εργασίας. Στον τομέα του λιανικού εμπορίου, η ανάκαμψη ήταν άنيση, με τις κεντρικές εμπορικές περιοχές να σημειώνουν καλύτερες επιδόσεις σε σχέση με τις λιγότερο εμπορικές.

2022: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΣΗ

Το 2022 ήταν έτος ενίσχυσης και σταθεροποίησης για την αγορά επαγγελματικών ακινήτων. Η ζήτηση για γραφεία αυξήθηκε κατά 15% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, καθώς οι επιχειρήσεις επέστρεφαν στα γραφεία, συχνά με υβριδικά μοντέλα εργασίας. Στον τομέα του λιανικού εμπορίου, η ζήτηση για εμπορικούς χώρους αυξήθηκε, ιδιαίτερα σε τουριστικές περιοχές και πολυσύχναστους εμπορικούς δρόμους. Οι τιμές των ενοικίων άρχισαν να σταθεροποιούνται και σε ορισμένες περιπτώσεις να αυξάνονται. Η ζήτηση για βιομηχανικά ακίνητα συνέχισε να αυξάνεται, με τον τομέα των logistics και των αποθηκευτικών χώρων να βρίσκεται σε άνηση

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΕΣΙΤΩΝ
ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΑΘΗΝΩΝ - ΑΤΤΙΚΗΣ

λόγω της αυξημένης δραστηριότητας στο ηλεκτρονικό εμπόριο.

2023: ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΚΑΜΨΗ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΤΑΣΕΙΣ

Το 2023 ήταν ένα έτος περαιτέρω ανάκαμψης για την αγορά. Η ζήτηση για επαγγελματικούς χώρους αυξήθηκε κατά 10% σε σχέση με το 2022. Η έμφαση δόθηκε σε βιώσιμα και τεχνολογικά προηγμένα κτίρια, καθώς οι επιχειρήσεις επιδίωξαν να βελτιώσουν τις εργασιακές συνθήκες και να μειώσουν το περιβαλλοντικό τους αποτύπωμα. Στον τομέα του λιανικού εμπορίου, οι τιμές των ενοικίων πλησίασαν τα προ-πανδημικά επίπεδα, ιδιαίτερα σε κεντρικές και τουριστικές περιοχές. Η ζήτηση για βιομηχανικά ακίνητα παρέμεινε υψηλή, με νέες επενδύσεις σε σύγχρονες υποδομές και αυτοματισμούς.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Η αγορά στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη ανέκαμψε ταχύτερα, με αυξημένη ζήτηση και υψηλότερες τιμές ενοικίων. Οι τουριστικές περιοχές γνώρισαν επίσης αύξηση της ζήτησης για εμπορικούς χώρους, καθώς η τουριστική κίνηση ανέκαμψε δυναμικά.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η πορεία των μισθώσεων επαγγελματικών ακινήτων στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια δείχνει μια σταδιακή ανάκαμψη μετά τις προκλήσεις της πανδημίας. Η αγορά προσαρμόστηκε στις νέες ανάγκες, με έμφαση στην ευελιξία, τη βιωσιμότητα και την τεχνολογία. Οι επιχειρήσεις συνεχίζουν να προσαρμόζονται στις νέες συνθήκες, και η αγορά ακινήτων ανταποκρίνεται δυναμικά στις νέες απαιτήσεις.

Οδηγός

Ο απόλυτος ξεναγός για τους ταξιδιώτες

ΔΙΑΚΟΠΕΣ

Ελλάδα

2024

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣ
ΑΝΑΝΕΩΜΕΝΟΣ
ΚΑΙ ΦΡΕΣΚΟΣ

Θα πάτε διακοπές
στην Ελλάδα;

Πάρτε μαζί σας
τον Οδηγό για
τις διακοπές
στην Ελλάδα

Περιγραφή και πλούσιο
φωτογραφικό υλικό για
όλες τις περιοχές

ΒΡΕΙΤΕ ΤΟΝ ΟΔΗΓΟ ΣΤΑ ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ
Τηλ.: +357 22342005 (Κύπρος),
+ 0030 2107244293 (Αθήνα)

ΜΟΝΟ
€2.50

Νέες ευκαιρίες για περαιτέρω συνεργασία μεταξύ Κύπρου - Ελλάδας

Παρά το αβέβαιο διεθνές οικονομικό περιβάλλον, λόγω του πολέμου στην Ουκρανία και της κρίσης στο Ισραήλ, υπάρχουν νέες ευκαιρίες για την επιχειρηματική συνεργασία μεταξύ Κύπρου – Ελλάδας. Αυτό υπογραμμίζει ο Πρόεδρος του Επιχειρηματικού Συνδέσμου Κύπρου – Ελλάδας κ. Ιωσήφ Ιωσήφ, ο οποίος ταυτόχρονα δηλώνει αισιόδοξος για την πορεία των δύο οικονομιών. Όπως αναφέρει ο κ. Ιωσήφ, ακόμα και σ' αυτό το ρευστό τοπίο της οικονομίας διαφαίνεται ένα πιο αυξημένο ενδιαφέρον από επιχειρήσεις των δύο χωρών είτε για συνεργασία, είτε για επέκταση από τη μία χώρα στην άλλη. Αναφερόμενος στους τομείς που διαφαίνονται προοπτικές συνεργασίας είπε ότι αυτοί περιλαμβάνουν τον τουρισμό, την ενέργεια, τα ακίνητα, το εμπόριο, τη ναυτιλία, την τεχνολογία και καινοτομία, τα τρόφιμα και ποτά καθώς και τα προϊόντα αγροδιατροφής. Σύμφωνα με τον κ. Ιωσήφ τα μηνύματα που λαμβάνει ο Σύνδεσμος είναι ότι το επόμενο διάστημα θα υπάρξουν σημαντικές επεκτάσεις Κυπριακών επιχειρήσεων στην Ελλάδα, ενώ η συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων των δύο χωρών θα προσλάβει μια νέα πιο δυναμική μορφή.

Η συνέντευξη του κ. Ιωσήφ έχει ως εξής:

Πόσο έχει επηρεάσει ο πόλεμος στην Ουκρανία και η κρίση στο Ισραήλ τις επιχειρηματικές σχέσεις Κύπρου – Ελλάδας;

Σε επίπεδο εμπορικών συναλλαγών δεν υπήρξε σημαντική επίπτωση, ωστόσο το οικονομικό περιβάλλον γενικά προκαλεί κάποιο μούδιασμα. Όπως ήταν αναμενόμενο, ο πόλεμος σε Ουκρανία και Ισραήλ και οι μεγάλες συνέπειες του πάνω στο οικονομικό και επιχειρηματικό γίγνεσθαι των δύο χωρών, δημιουργούν κάποια εμπόδια τόσο στα νέα επιχειρηματικά ανοίγματα, όσο και στις νέες συνεργασίες. Με αυτή την έννοια μπορούμε να πούμε ότι τα νέα δεδομένα, προκάλεσαν αναταράξεις στις επιχειρηματικές σχέσεις των δύο χωρών. Όμως, επειδή οι σχέσεις αυτές διέπονται από εθνικούς διαχρονικούς δεσμούς δεν έχουν κλονιστεί ή επηρεαστεί και δείχνουν αύξηση στις συναλλαγές.

Ποιες οι προβλέψεις σας για την πορεία των δύο οικονομιών για το υπόλοιπο του 2024;

Όπως βλέπετε, παρά τα προβλήματα και τις προκλήσεις, οι προβλέψεις τόσο της Κομισιόν όσο και των δύο κυβερνήσεων είναι σχετικά θετικές και δείχνουν ανάπτυξη και για τις δύο

ΙΩΣΗΦ ΙΩΣΗΦ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ-ΕΛΛΑΔΑΣ

χώρες για το 2024. Δεν έχουμε λόγο να αμφισβητήσουμε αυτές τις προβλέψεις, οι οποίες φαίνεται να επιβεβαιώνονται και από τα στοιχεία του α' τριμήνου 2024, όπου η Κύπρος σημείωσε ρυθμό ανάπτυξης 3.5% του ΑΕΠ. Εμείς, εκείνο που λέμε είναι ότι και οι δύο χώρες έχουν πολλά συγκριτικά πλεονεκτήματα, τα οποία αν τα αξιοποιήσουν σωστά και έγκαιρα μπορούν τα επόμενα χρόνια να σημειώσουν αξιόλογες επιδόσεις ανάπτυξης. Ακόμα, πιστεύουμε ότι δύο χώρες θα πρέπει να δώσουν μεγαλύτερη έμφαση στο ψηφιακό μετασχηματισμό τους και να αξιοποιήσουν περισσότερο τους τομείς της σύγχρονης τεχνολογίας, της καινοτομίας και της έρευνας. Αν γίνουν αυτά και δεν επισυμβεί οποιαδήποτε νέα αρνητική εξέλιξη, πιστεύουμε ότι τα επόμενα χρόνια οι δύο χώρες θα μπορέσουν να πετύχουν σημαντικά επιτεύγματα τόσο στην ανάπτυξη, όσο και στους τομείς της σύγχρονης τεχνολογίας, της καινοτομίας και της έρευνας. Στα πλαίσια αυτά, οι δύο χώρες θα μπορέσουν να πετύχουν βελτίωση στην ανάπτυξη, όσο και στους τομείς της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, της δημοσιονομικής ισορροπίας και της προσέλκυσης ξένων επενδύσεων.

Σε ποιους τομείς πιστεύετε ότι μπορεί να επεκταθεί περαιτέρω η επιχειρηματική συνεργασία Κύπρου – Ελλάδας;

Ο Σύνδεσμος Κύπρου - Ελλάδας έχει έντονη δράση και τώρα προγραμματίζει κοινές εκδηλώσεις με την Ελλάδα

Η Κύπρος μπορεί να βοηθήσει τις Ελλαδικές επιχειρήσεις στις Αραβικές χώρες και η Ελλάδα τις κυπριακές στα Βαλκάνια

Κατά τη γνώμη μας, η επιχειρηματική συνεργασία των δύο χωρών μπορεί να καλύψει πολλούς κλάδους της οικονομίας. Ξεκινώντας από τους παραδοσιακούς τομείς του τουρισμού, των ακινήτων, του εμπορίου, των τροφίμων και των προϊόντων αγροδιατροφής, υπάρχουν οι νέοι τομείς της ενέργειας, της ναυτιλίας, της έρευνας, της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, της ιατρικής, της καινοτομίας και ευρύτερα των επαγγελματικών υπηρεσιών, κλπ. Οι δύο χώρες έχουν πολύ καλό επαγγελματικό υπόβαθρο και υποδομές σ' αυτούς όλους τους τομείς, οπότε μπορούν να υπάρξουν συνεργασίες προς κοινό όφελος. Ακόμα, ως Σύνδεσμος δεν θα σταματήσουμε να μιλάμε για τις δυνατότητες των επιχειρήσεων των δύο χωρών για συνεργασίες με επίκεντρο χώρες της γειτονιάς μας. Στα πλαίσια αυτά, οι κυπριακές επιχειρήσεις μπορούν να βοηθήσουν τις ελλαδικές εταιρείες για επέκταση στις αραβικές χώρες και οι Ελλαδικές εταιρείες τις κυπριακές για διεξόδου στο Βαλκανικό χώρο.

Άρα, υπάρχει μεγάλο πεδίο συνεργασίας τόσο στις δύο αγορές μας, όσο και στην κοινή μας περιφέρεια.

Ποιες άλλες πρωτοβουλίες πιστεύετε ότι πρέπει να αναληφθούν για να έρθουν οι δύο χώρες ακόμα πιο κοντά;

Πέραν της ακτοπλοϊκής σύνδεσης που λειτουργεί πολύ καλά, ο Σύνδεσμος εισηγήθηκε στις δύο κυβερνήσεις να συνεργαστούν πιο στενά στον τομέα του τουρισμού και των επενδύσεων. Για τον τουρισμό, εισηγήθηκε όπως οι δύο χώρες προσφέρουν κοινά πακέτα διακοπών για τουρίστες από μακρινές χώρες, όπως οι ΗΠΑ, η Κίνα,

η Ιαπωνία κ.α. Προτείνοντας σ' αυτούς τους τουρίστες να περάσουν π.χ. 10 μέρες στην Ελλάδα και 5 μέρες στην Κύπρο θα είναι πιο εύκολο να τους πείσεις να κάνουν το μακρινό ταξίδι από τις χώρες τους, αφού θα επισκεφθούν δύο χώρες. Μάλιστα, παλαιότερα παρουσιάσαμε και σχέδιο δράσης γι' αυτή την ιδέα που προέβλεπε κοινές εκστρατείες ενημέρωσης, κοινές αποστολές στις χώρες αυτές και άλλα, που θα μειώνουν τα κόστη προβολής που αναλαμβάνει σήμερα η κάθε χώρα από μόνη της. Επίσης, στο σενάριο αυτό θα μπορούσαν να προστεθούν μονοήμερες εκδρομές στο Ισραήλ, το Λίβανο, κλπ. Παρόμοια εισήγηση υποβάλαμε και για τον τομέα των επενδύσεων. Οι δύο χώρες θα μπορούσαν να καταγράψουν τις επενδυτικές προτάσεις τους σ' ένα κοινό ενημερωτικό έντυπο και να το παρουσιάσουν σε ξένους επενδυτές. Ένας ξένος επενδυτής θα ήταν πιο δελεαστικό να δει την επένδυσή του να καλύπτει δύο αγορές αντί μιας. Τώρα με την πρόθεση της Κύπρου να προχωρήσει σε φορολογική μεταρρύθμιση πιστεύουμε ότι μπορεί να υπάρξει συνεργασία και σε αυτό τον τομέα. Η Κύπρος μπορεί να εξασφαλίσει τεχνογνωσία από την Ελλάδα, η οποία έκανε σημαντική πρόοδο στην απλοποίηση και τον εκσυγχρονισμό του φορολογικού συστήματός της.

Ποιοι είναι τα μέλη του Συνδέσμου σας και ποιες άλλες πρωτοβουλίες σχεδιάζετε για το μέλλον;

Ο Επιχειρηματικός Σύνδεσμος Κύπρου – Ελλάδας ιδρύθηκε το 2005 και είναι υπό την αιγίδα του Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου (ΚΕΒΕ). Η ιδέα για την ίδρυση του Συνδέσμου ήταν του πρώην Προέδρου του ΚΕΒΕ κ. Βασίλη Ρολόγη, του πρώην Γενικού Γραμματέα του ΚΕΒΕ κ. Παναγιώτη Λοϊζίδη και εμένα. Βλέποντας τη μεγάλη επέκταση κυπριακών εταιρειών στην Ελλάδα και αντίστροφα αποφασίσαμε να ιδρύσουμε αυτό το Σύνδεσμο, ο οποίος έχει στενότερες σχέσεις και με τα Επιμελητήρια της Ελλάδας. Μέλη του Συνδέσμου μας είναι οι κυπριακές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα και οι Ελλαδικές εταιρείες που επεκτάθηκαν στην Κύπρο. Είναι ένας ζωντανός Σύνδεσμος που λαμβάνει σωρεία πρωτοβουλιών για προώθηση των οικονομικών και επιχειρηματικών σχέσεων των δύο χωρών.

Στις νέες πρωτοβουλίες που σχεδιάζουμε περιλαμβάνεται μια επίσκεψη κυπριακής αποστολής στην Ελλάδα για συναντήσεις με την Ελληνική Κυβέρνηση και τα Επιμελητήρια. Ακόμα, προγραμματίζουμε και ένα οικονομικό συνέδριο. Όλα αυτά αναμένεται να λάβουν χώρα το β' εξάμηνο του 2024.

Με 3,4% έτρεξε στο α' τρίμηνο η κυπριακή οικονομία

Ρυθμό ανάπτυξης 3,4% κατέγραψε η κυπριακή οικονομία το πρώτο τρίμηνο του 2024, με βάση εποχικά προσαρμοσμένα στοιχεία, σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2023, με τον τομέα των κατασκευών να καταγράφει τη μεγαλύτερη αύξηση κατά 10,2%.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη Στατιστική Υπηρεσία, ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024 υπολογίζεται σε 3,5%, σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2023, ενώ μετά τη διόρθωση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ), ως προς τις εποχικές διακυμάνσεις και τις εργάσιμες μέρες, ο ρυθμός ανάπτυξης υπολογίζεται στο 3,4%.

Το ΑΕΠ στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2024 ανήλθε στα -6.590,7 εκατομμύρια.

Όσον αφορά την προσέγγιση παραγωγής για τον υπολογισμό του ΑΕΠ, σύμφωνα με την Στατιστική Υπηρεσία, ο θετικός ρυθμός ανάπτυξης οφείλεται κυρίως στους τομείς: "Ξενοδοχεία και Εστιατόρια", "Κατασκευές", "Ενημέρωση και Επικοινωνίες", "Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο, Επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων", "Τέχνες, Διασκέδαση και Ψυχαγωγία, Επιδιόρθωση Αγαθών Νοικοκυριών και Άλλες Δραστηριότητες".

Πιο αναλυτικά, σύμφωνα με τα στοιχεία, ο τομέας «Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο, Επισκευή Μηχανοκίνητων Οχημάτων και Μοτοσικλετών, Μεταφορά και Αποθήκευση, Δραστηριότητες Υπηρεσιών Παροχής Καταλύματος και Υπηρεσιών Εστίασης», στον οποίο περιλαμβάνονται τα ξενοδοχεία και εστιατόρια, συνέεισφερε στο ΑΕΠ -1.386,3 εκατομμύρια, παρουσιάζοντας αύξηση 3,7%, σε σύγκριση με το α' τρίμηνο του 2023 και 0,7%, σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο.

Ο τομέας των "Κατασκευών" συνέεισφερε -378,4 εκ. παρουσιάζοντας αύξηση 10,2%, σε σύγκριση με το αντίστοιχο περσιό τρίμηνο και 4,9% σε σύγκριση με το δ' τρίμηνο του 2023. Ο τομέας "Ενημέρωση και Επικοινωνίες" συνέεισφερε στο ΑΕΠ -669,1 εκ. το α' τρίμηνο του 2024, σημειώνοντας αύξηση 4,4% σε ετήσια βάση, και 1,3% σε σύγκριση με το δ' τρίμηνο του 2023.

Ο τομέας "Τέχνες, Διασκέδαση και Ψυχαγωγία, Επιδιόρθωση Αγαθών Νοικοκυριών και Άλλες Δραστηριότητες" συνέεισφερε -205 εκ., παρουσιάζοντας αύξηση 2,1%, σε σύγκριση με το α' τρίμηνο του 2023 και μείωση 2,7%, σε σύγκριση με το δ' τρίμηνο του 2023.

Αρνητική επίδραση στο ΑΕΠ είχε ο τομέας «Χρηματοπιστωτικές και Ασφαλιστικές Δραστηριότητες», ο οποίος

Εκπληκτική επίδοση εν μέσω κρίσης και αβεβαιότητας

συνείσφερε -449,1 εκ., σημειώνοντας το α' τρίμηνο του 2024 μείωση κατά 1,1% και αύξηση 0,4% σε σύγκριση με το δ' τρίμηνο του 2023.

Ο τομέας «Δημόσια Διοίκηση και Άμυνα, Υποχρεωτική Κοινωνική Ασφάλιση, Εκπαίδευση, Δραστηριότητες Σχετικές με την Ανθρώπινη Υγεία και την Κοινωνική Μείριμα» συνέεισφερε -1.114,2 εκ., σημειώνοντας ετήσια αύξηση 3,2% και τριμηνιαία αύξηση 1,8%.

Αναφορικά με το ΑΕΠ σε Μετρήσιμες Όγκου Διορθωμένο ως προς τις Εποχικές Διακυμάνσεις και τις Εργάσιμες Μέρες, η συνολική δαπάνη τελικής κατανάλωσης των Νοικοκυριών και των Μη Κυβερνητικών Ιδρυμάτων που εξυπηρετούν νοικοκυριά ανήλθε στο α' τρίμηνο του 2024 στα -4.089,5 εκ. παρουσιάζοντας αύξηση 3,8%, σε σύγκριση με το α' τρίμηνο του 2023 και αύξηση 0,4% σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο.

Η συνολική δαπάνη της Γενικής Κυβέρνησης ανήλθε στο -1.233 εκ. σημειώνοντας αύξηση 3,7%, σε σύγκριση με το α' τρίμηνο του 2023 και 2,7%, σε σύγκριση με το δ' τρίμηνο του 2023.

FITCH:

Αναβάθμιση τη μακροπρόθεσμη αξιολόγηση της Κύπρου σε ξένο νόμισμα

Ο Οίκος αξιολόγησης Fitch αναβάθμιση τη μακροπρόθεσμη αξιολόγηση της Κύπρου σε ξένο νόμισμα (Long Term Foreign Currency Issuer Default Rating-IDR) από «BBB» σε «BBB+» με θετικές προοπτικές.

Όπως αναφέρει ο Fitch σε ανακοίνωσή του, η αναβάθμιση και η θετική προοπτική αντικατοπτρίζουν μειωμένες ευπάθειες σε χρηματοοικονομικά σοκ, ανθεκτικότητα σε εξωτερικούς κραδασμούς και ευνοϊκές μεσοπρόθεσμες δημοσιονομικές τάσεις, που υποστηρίζονται από ισχυρή δέσμευση για δημοσιονομική σύνεση, η οποία αναμένεται να συνεχίσει να οδηγεί σε συνεχείς βελτιώσεις στις πιστωτικές μετρήσεις.

Μειωμένα ρίσκα για τον τραπεζικό τομέα βλέπει ο Fitch, αναφέροντας συγκεκριμένα ότι το πιστωτικό προφίλ του τομέα συνεχίζει να ενισχύεται χάρη στη βελτιωμένη ποιότητα του ενεργητικού, την αυξανόμενη κερδοφορία και τη μεγάλη ρευστότητα και τα αποθέματα κεφαλαίου.

Σε συνδυασμό με τη σημαντική απομόχλευση του ιδιωτικού τομέα κατά την τελευταία δεκαετία, πιστεύουμε ότι αυτό έχει μειώσει τους κινδύνους για τη μακρο-σταθερότητα και γύρω από ενδεχόμενες υποχρεώσεις προς το δημόσιο, παρόλο που ορισμένα ζητήματα από το παρελθόν πρόκειται να επιμείνουν μεσοπρόθεσμα, αναφέρει περαιτέρω.

Ο δείκτης των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΔΔ) ήταν 7,9% στο τέλος του 2023, ο χαμηλότερος από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση και από το ανώτατο όριο κοντά στο 50%. Επίσης, αναφέρεται ότι η ποιότητα του ενεργητικού αναμένεται να βελτιωθεί περαιτέρω, λόγω της ισχυρής ανάπτυξης και σταθερών προοπτικών για τις αγορές εργασίας και στέγασης.

«Αναμένουμε ότι η εφαρμογή ενός αναθεωρημένου πλαισίου εκποιήσεων (που εγκρίθηκε στα τέλη του 2023), θα ενισχύσει την ανθεκτικότητα του κλάδου και θα συμβάλει στη μείωση των ΜΕΔ», προσθέτει ο Fitch.

Οι θετικές τάσεις στην κερδοφορία των τραπεζών οδηγούμενες από τα ψηλότερα επιτόκια, μεταφράστηκαν επίσης σε βελτιώσεις στις μετρήσεις φερεγγυότητας για τον τραπεζικό τομέα, με τον δείκτη κοινών μετοχών Tier 1 να φθάνει το 21,5% τον Δεκέμβριο, πολύ πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ 16%.

Ο Fitch σημειώνει περαιτέρω ότι η ασθενής πιστωτική ζήτηση και η ισχυρή ονομαστική οικονομική ανάπτυξη, οδήγησαν σε περαιτέρω απομόχλευση του ιδιωτικού το-

Τι λέει για χρέος και έλλειμμα

μέα. Επικαλείται στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου, σύμφωνα με τα οποία ο δείκτης χρέους των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων προς το ΑΕΠ μειώθηκε στο 67,9% και στο 140,4% το τρίτο τρίμηνο του 2023, από την κορυφή 131% και 221,2% το πρώτο τρίμηνο του 2015 επισημαίνοντας ότι είναι πλέον πολύ κοντά στον μέσο όρο της ΕΕ.

Το εταιρικό χρέος εξαιρουμένων των οντοτήτων ειδικού σκοπού (SPEs), πλησιάζει το 88% του ΑΕΠ, προσθέτει. Ο νέος δανεισμός παρέμεινε μέτριος, με τον δανεισμό των νοικοκυριών να αυξάνεται κατά 2% και τον δανεισμό των επιχειρήσεων κατά 3% τον Μάρτιο 2024, αναφέρει, όμως, σημειώνει, τα χαμηλότερα επιτόκια και μια σταθερή μακροοικονομική προοπτική, θα συμβάλουν στη στήριξη της ζήτησης, διατηρώντας παράλληλα σταθερό το συνολικό χρέος.

ΙΣΧΥΡΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ

Ο Fitch αναφέρεται σε ισχυρές δημοσιονομικές επιδόσεις,

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΨΗΦΟΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ Η ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΑΠΟ FITCH

Η νέα αναβάθμιση της κυπριακής οικονομίας από τον οίκο αξιολόγησης Fitch αποτελεί ψήφο εμπιστοσύνης, αναφέρει σε γραπτή δήλωσή του ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Νίκος Χριστοδουλίδης. Όπως σημειώνει, επιβεβαιώνει το γεγονός ότι η κυπριακή οικονομία βρίσκεται σε σταθερή τροχιά ανάπτυξης με δυναμική πορεία.

«Η νέα αναβάθμιση της κυπριακής οικονομίας από τον Οίκο Fitch Ratings, που έρχεται να προστεθεί στις διαδοχικές αναβαθμίσεις των τελευταίων 15 μηνών, επιβεβαιώνει το γεγονός ότι η κυπριακή οικονομία βρίσκεται σε σταθερή τροχιά ανάπτυξης με δυναμική πορεία», επισημαίνει, συγκεκριμένα, ο Πρόεδρος Χριστοδουλίδης.

Αποτελεί ταυτόχρονα, αναφέρει, «ψήφο εμπιστοσύνης στην κυπριακή οικονομία και αναγνώριση της συνεπούς πολιτικής που ακολουθούμε».

Διαβεβαιώνει περαιτέρω ότι «με υπευθυνότητα και μακριά από λαϊκίστικες προσεγγίσεις θα συνεχίσουμε με την ίδια προσήλωση και στρατηγικό σχεδιασμό, να εφαρμόζουμε πολιτικές που εδράζονται στο τρίπτυχο: δημοσιονομική υπευθυνότητα, σταθερό χρηματοοικονομικό σύστημα και συνεχείς μεταρρυθμίσεις».

Τέλος, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας σημειώνει πως «χάρη σε αυτή τη θετική πορεία της οικονομίας και τη δημοσιονομική δυνατότητα του κράτους, μπορούμε να υλοποιούμε στοχευμένες παρεμβάσεις, για στήριξη των νοικοκυριών, των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, της μεσαίας τάξης και των επιχειρήσεων».

σημειώνοντας ότι η Κύπρος έχει πολύ ισχυρή δημοσιονομική επίδοση από το 2022, με τις προοπτικές για τα δημόσια οικονομικά να παραμένουν ευνοϊκές.

«Αναμένουμε ότι το ονομαστικό πλεόνασμα θα είναι κατά μέσο όρο 3,1% του ΑΕΠ το 2024-2025 (παρόμοιο με το 2023) με πρωτογενές πλεόνασμα 4,5%, μακράν το υψηλότερο στην ευρωζώνη. Αυτή η ευρωστία υποστηρίζεται από την έντονη αύξηση των εσόδων (εν μέρει λόγω των ψηλότερων εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, καθώς ενδυναμώνεται η αγορά εργασίας) και τη συγκράτηση των δαπανών», τονίζει ο Οίκος.

Κάνει περαιτέρω αναφορά στις ενεργειακές επιδοτήσεις και σημειώνει ότι πρόκειται να μειωθούν, καθώς λήγουν οι επιδοτήσεις καυσίμων θέρμανσης και άλλες ενεργειακές ενισχύσεις θα καταργηθούν σταδιακά έως τα μέσα του 2024. Οι πιέσεις στις δαπάνες είναι πιθανό να αυξηθούν (συμπεριλαμβανομένου του μεσοπρόθεσμου κόστους που σχετίζεται με τη γήρανση), αλλά οι κίνδυνοι μετριαζονται από την ευρεία δέσμευση στη δημοσιονομική σύνεση και το πρόσφατο ιστορικό, προσθέτει.

ΜΕΙΩΝΕΤΑΙ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

Ο Οίκος αξιολόγησης κάνει ιδιαίτερη μνεία στη βελτίωση του δημόσιου χρέους, αναφέροντας ότι αναμένει ότι το δημόσιο χρέος θα μειωθεί στο 70,6% του ΑΕΠ το 2024 και στο 65,1% του ΑΕΠ το 2025, υποστηριζόμενο από υψηλή ονομαστική ανάπτυξη και μεγάλα δημοσιονομικά πλεονάσματα.

Τα επίπεδα του χρέους θα παραμείνουν πάνω από το διάμεσο «BBB» του 56%, αναφέρει, τονίζοντας όμως ότι «η Κύπρος κατάφερε να μειώσει το δημόσιο χρέος της με έναν από τους υψηλότερους ρυθμούς στην ευρωζώνη» και ανάμεσα στα κράτη που αξιολογεί ο Fitch, επισημαίνοντας

ότι το χρέος της Κύπρου είχε κορυφωθεί το 2020, φθάνοντας στο 115%. Το κόστος για την εξυπηρέτηση του χρέους, αναφέρει είναι καλά συγκρατημένο και προβλέπει ότι οι δαπάνες για τόκους ως ποσοστό των εσόδων, θα παραμείνουν περίπου στο 3,5% κατά την περίοδο πρόβλεψης, πολύ κάτω από τη διάμεση τιμή «BBB» του 8,6%. Περαιτέρω, ο διεθνής οίκος αξιολόγησης αναφέρει ότι η Κύπρος διατηρεί επίσης σημαντικές καταθέσεις (9,5% του ΑΕΠ το τέταρτο τρίμηνο 2023) που συμβάλλουν στη μείωση πιθανών κινδύνων αγοράς ή ρευστότητας.

Πέραν των πιο πάνω ο Fitch αναφέρεται και σε άλλους παράγοντες που οδήγησαν στην αναβάθμιση. Σε ό,τι αφορά θεμελιώδεις παράγοντες, σημειώνει ότι οι αξιολογήσεις της Κύπρου αντικατοπτρίζουν τα επίπεδα του κατά κεφαλήν εισοδήματος, πολύ πάνω από τις μέση και θεσμική δυνάμεις «BBB» και την αξιοπιστία της πολιτικής που υποστηρίζεται από ιδιότητα του μέλους της ΕΕ και της ευρωζώνης. Αυτά τα πλεονεκτήματα εξισορροπούνται από ευπάθειες στα εξωτερικά οικονομικά, κληρονομικές προκλήσεις στον χρηματοπιστωτικό τομέα σε ένα φόντο περιφερειακών πολιτικών εντάσεων που σχετίζονται με τη διαίρεση του νησιού.

Η οικονομία, όπως επισημαίνεται στη συνέχεια, επέδειξε συνεχή ανθεκτικότητα το 2023, μεγεθυνόμενη κατά 2,5% παρά τις σημαντικές προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένων των υψηλών επιτοκίων και της χαμηλότερης ζήτησης για εξαγωγές. Η αύξηση του ΑΕΠ επιταχύνθηκε στο 3,5% σε ετήσια βάση το πρώτο τρίμηνο 2024, δεικνύοντας ότι η δυναμική αυξάνεται ευθυγραμμισμένη με τον χαμηλότερο πληθωρισμό, την ισχυρή αγορά εργασίας και τη συνεχιζόμενη ισχυρή απόδοση σε βασικούς τομείς (υπηρεσίες). Ο Fitch προβλέπει θετικές προοπτικές από την απορρόφηση κεφαλαίων που συνδέονται με το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, που θα συμβάλουν στην τόνωση της συνολικής ανάπτυξης στο 3% φέτος.

Αναφέρει ακόμα ότι η ανάπτυξη το 2025 θα παραμείνει ισχυρή (3%), ενισχυμένη από την αναμενόμενη μείωση των επιτοκίων και τη σταδιακή ανάκαμψη της εξωτερικής ζήτησης. Οι καθοδικοί κίνδυνοι για τις προβλέψεις προέρχονται κυρίως από γεωπολιτικές αβεβαιότητες και από την ασθενέστερη ανάκαμψη στην ΕΕ.

ΜΕΓΑΛΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

Το χαμηλό ποσοστό αποταμίευσης στην Κύπρο σε σχέση με τις επενδύσεις, αντανακλάται στο υψηλό έλλειμμα ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών (CAD), το οποίο έφτασε το 12,1% του ΑΕΠ το 2023 (το υψηλότερο στην ΕΕ), τονίζει ο Fitch. Η αύξηση προήλθε από τη σημαντική αύξηση των εισαγωγών και τον αυξημένο επαναπατρισμό κερδών από ξένες εταιρείες.

Προβλέπουμε, αναφέρει, το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών ότι θα μειωθεί στο 11,6% το 2024 και στο 11,3% το 2025, με επίμονα υψηλά ελλείμματα εμπορίου και πρωτογενούς εισοδήματος.

Το έλλειμμα αυξήθηκε κατά μέσο όρο στο 9% το 2020-2023 από 4,7% του ΑΕΠ κατά την περίοδο 2016-2019. Όπως αναφέρεται, αυτό υπογραμμίζει τον ρόλο που διαδραματίζουν οι εκροές κερδών σε αναπτυσσόμενους τομείς, υποδεικνύοντας μια σημαντική διαρθρωτική μετατόπιση μετά την πανδημία. Η αύξηση των εσόδων από τον τουρισμό και άλλους τομείς υπηρεσιών αντιστάθμισαν μόνο εν μέρει αυτό. Ο Fitch αναφέρεται επίσης σε γεωπολιτική έκθεση δεδομένων των εντάσεων στη Μέση Ανατολή.

Ο οίκος αναφέρει, τέλος, ότι παράγοντες που θα μπορούσαν, μεμονωμένα ή συλλογικά, να οδηγήσουν σε αρνητική αξιολόγηση/υποβάθμιση είναι, μεταξύ άλλων, τα δημόσια οικονομικά και τα εξωτερικά οικονομικά. Σε ό,τι αφορά τα δημόσια οικονομικά, ο Fitch κάνει αναφορά σε επιδείνωση της δυναμικής του χρέους, για παράδειγμα, λόγω διαρθρωτικής δημοσιονομικής χαλάρωσης και/ή δυσμενούς οικονομικού σοκ.

Σε ό,τι αφορά τα εξωτερικά οικονομικά σημειώνει αυξημένα τρωτά σημεία εξωτερικής χρηματοδότησης, για παράδειγμα από την εκ νέου διεύρυνση του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών ή από την απότομη πτώση των μη χρεωστικών ροών χρηματοδότησης.

Σε ό,τι αφορά παράγοντες που θα μπορούσαν, μεμονωμένα ή συλλογικά, να οδηγήσουν σε θετική αξιολόγηση/αναβάθμιση ο Οίκος αναφέρεται στα δημόσια οικονομικά και στα εξωτερικά οικονομικά/μακροοικονομικά. Συγκεκριμένα, σε ό,τι αφορά τα δημόσια οικονομικά επισημαίνει την αυξημένη εμπιστοσύνη στη διαρκή μείωση του δημόσιου χρέους μεσοπρόθεσμα. Σε ό,τι αφορά τα εξωτερικά οικονομικά/μακροοικονομικά κάνει μνεία στη μειωμένη ευπάθεια σε εξωτερικούς κραδασμούς, για παράδειγμα, που απορρέει από τη συνεχιζόμενη διαφοροποίηση της οικονομικής δραστηριότητας και τον περιορισμό του ελλείμματος ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.

Βελτίωση παρουσίασε τον Μάιο το οικονομικό κλίμα

Βελτίωση παρουσίασε τον Μάιο του 2024 το οικονομικό κλίμα, με τον Δείκτη Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) να αυξάνεται κατά 1,6 μονάδες σε σύγκριση με τον Απρίλιο 2024. Σύμφωνα με το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου, η άνοδος του ΔΟΣ ήταν κυρίως αποτέλεσμα της ενδυνάμωσης του επιχειρηματικού κλίματος στον τομέα των υπηρεσιών.

Η βελτίωση του κλίματος στις υπηρεσίες τον Μάιο, προστίθεται, προήλθε από θετικότερες αξιολογήσεις για την πρόσφατη οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων και για τον κύκλο εργασιών του τελευταίου τριμήνου.

Σημειώνεται ότι η μικρή πτώση του κλίματος στο λιανικό εμπόριο οφείλεται στην περαιτέρω επιδείνωση των αξιολογήσεων για τις πρόσφατες πωλήσεις, αλλά και στις απαισιόδοξες εκτιμήσεις για τις μελλοντικές πωλήσεις.

Περαιτέρω, αναφέρεται ότι η αποδυνάμωση του κλίματος στις κατασκευές ήταν αποτέλεσμα αρνητικότερων απαντήσεων για τα υπό εξέλιξη έργα και πιο συγκρατημένων προσδοκιών για τον αριθμό των εργαζομένων.

Το κλίμα στη μεταποίηση παρέμεινε αμετάβλητο στα επίπεδα Απριλίου, αφού η χειροτέρευση της τρέχουσας κατάστασης (τρέχουσες παραγγελίες, τρέχοντα αποθέματα τελικών προϊό-

νων) αντισταθμίστηκε από την ενδυνάμωση των προσδοκιών για την παραγωγή. Το καταναλωτικό κλίμα βελτιώθηκε οριακά τον Μάιο. Οι καταναλωτές αναθεώρησαν προς τα πάνω τις προσδοκίες τους για τη μελλοντική οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών τους, αλλά και της χώρας γενικότερα. Ωστόσο, οι καταναλωτές τον Μάιο παρουσιάστηκαν κάπως πιο διστακτικοί, σε σχέση με τους προηγούμενους μήνες του έτους, ως προς το ενδεχόμενο να προβούν σε δαπάνες για μεγάλες αγορές κατά τους επόμενους μήνες.

Ο Δείκτης Οικονομικής Αβεβαιότητας υποχώρησε τον Μάιο, ως αποτέλεσμα χαμηλότερης αβεβαιότητας ανάμεσα σε καταναλωτές, καθώς και ανάμεσα σε επιχειρήσεις σε όλους τους τομείς, εκτός των κατασκευών.

Η καταγραφή του οικονομικού κλίματος στην Κύπρο διεξάγεται μέσω της συμμετοχής του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου (ΚΟΕ), σε συνεργασία με την εταιρεία RAI Consultants Ltd, στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα Joint Harmonised European Union Programme of Business and Consumer Surveys. Το έργο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το Υπουργείο Οικονομικών και το Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Στα χαμηλότερα ποσοστά δεκαπενταετίας η ανεργία στην Κύπρο

Στα χαμηλότερα ποσοστά της τελευταίας δεκαπενταετίας περιορίστηκε η ανεργία στην Κύπρο, ανέφερε ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων Γιάννης Παναγιώτου, σημειώνοντας ότι κατά τον πρώτο χρόνο της διακυβέρνησης του Προέδρου Χριστοδουλίδη υπήρξε μείωση ανέργων κατά 4055 άτομα.

Μιλώντας σε διάσκεψη Τύπου για τα στοιχεία της ανεργίας στην Κύπρο, ο κ. Παναγιώτου εξέφρασε επίσης την εκτίμηση ότι ο στόχος για διαμόρφωση συνθηκών πλήρους απασχόλησης (κάτω από 5% ανεργία) είναι ρεαλιστικός εντός της πενταετίας.

«Η ανεργία έχει περιοριστεί στα χαμηλότερα ποσοστά της τελευταίας δεκαπενταετίας, ενώ ανάλογη είναι η μείωση των μακροχρόνια ανέργων που για σχεδόν δεκαπέντε χρόνια ήταν σταθερά πολύ περισσότεροι από ότι είναι σήμερα», σημείωσε ο κ. Παναγιώτου. Όπως είπε, οι μακροχρόνια άνεργοι μειώθηκαν στον μικρότερο αριθμό των τελευταίων 14 ετών.

Επεσήμανε ότι κατά τον πρώτο χρόνο της Διακυβέρνησης οι άνεργοι έχουν μειωθεί κατά 4.000, με την τάση της μείωσης των ανέργων να ενισχύεται και να επικεντρώνεται στους ντόπιους εργαζόμενους, στον «κυπριακό κορμό της κυπριακής οικονομίας», όπως είπε.

«Ο φιλόδοξος στόχος που έχουμε θέσει για την διαμόρφωση συνθηκών πλήρους απασχόλησης εντός της πενταετίας είναι ρεαλιστικός και μπορεί να επιτευχθεί μέσα από τη συνεπή εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής στον τομέα της εργασίας, που θα επιτρέψει στην οικονομία

μας να συνεχίσει να μεγαλώνει αξιοποιώντας το ποιοτικό ανθρώπινο δυναμικό που διαθέτει η χώρα μας», ανέφερε ο Υπουργός.

Ο κ. Παναγιώτου επεσήμανε ότι πλήρης αξιοποίηση του εγχώριου ανθρώπινου δυναμικού είναι σημαντική προϋπόθεση για τη συνέχιση της ορθολογικής αξιοποίησης εργαζομένων από το εξωτερικό σύμφωνα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και τις νόμιμες διαδικασίες για την κατάλληλη στελέχωση όλων των θέσεων εργασίας.

Εξέφρασε ικανοποίηση, αφού τα στατιστικά στοιχεία και τα καταγραμμένα δεδομένα, επιτρέπουν αισιοδοξία για την μελλοντική ένταξη περισσότερων εργαζομένων στην παραγωγική διαδικασία και τη συνέχιση της μείωσης του ποσοστού ανεργίας.

Ο Υπουργός Εργασίας παρέθεσε στοιχεία από την Έρευνα Ανθρώπινου Δυναμικού της Στατιστικής Υπηρεσίας και τη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού ποσοστό ανεργίας για το 1ο τρίμηνο του 2024 βρίσκεται στο 6,0%, σημειώνοντας μείωση 0,8 μονάδων σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2023, όταν η ανεργία ήταν στο 6,8%. Ο Υπουργός σημείωσε ότι χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας από το 6% για το 1ο τρίμηνο κάθε έτους καταγράφηκε για τελευταία φορά το 2009 (4,6%). Σύμφωνα με την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, ο αριθμός των ανέργων μειώθηκε κατά 4055 άτομα. Συγκεκριμένα, το 1ο τρίμηνο του 2024 ο αριθμός των ανέργων ήταν 29.394, ενώ ο αντίστοιχος αριθμός για

Ο στόχος για διαμόρφωση συνθηκών πλήρους απασχόλησης (κάτω από 5% ανεργία) είναι ρεαλιστικός εντός της πενταετίας

το 2023 ήταν 33.394 άτομα. Πρόσθεσε ότι τα στατιστικά στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού βρίσκονται σε πλήρη συμφωνία με τα στοιχεία της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αναφορικά με την πτωτική τάση που παρατηρείται στην ανεργία.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης, ο μέσος όρος των εγγεγραμμένων άνεργων κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024 ήταν 13.760 άτομα, αριθμός μικρότερος κατά 2091 άτομα (13,2% μείωση) σε σχέση με τον αριθμό των άνεργων κατά την αντίστοιχη περίοδο του 2023 (15.851 άτομα). Ο Υπουργός σημείωσε ότι ο αριθμός των ανέργων για το 2024 είναι ο χαμηλότερος των τελευταίων 15 ετών.

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ Η ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΚΥΠΡΙΟΥΣ

Αναφερόμενος σε στοιχεία για τους άνεργους ανά υπηκοότητα, σημείωσε ότι σύμφωνα με τα στοιχεία της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης, κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024, σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2023, οι άνεργοι Κύπριοι παρουσίασαν τη μεγαλύτερη μείωση,

ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΙΩΣΗ 21,2% ΣΤΟΝ ΑΡΙΘΜΟ ΤΩΝ ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ ΑΝΕΡΓΩΝ ΤΟΝ ΜΑΪΟ ΤΟΥ 2024

Μείωση 2.198 ατόμων ή σε ποσοστό 21,2% σημειώθηκε τον Μάιο του 2024 στον αριθμό των εγγεγραμμένων ανέργων, με βάση τα εποχικά διορθωμένα στοιχεία, σε σύγκριση με τον Μάιο του 2023, σύμφωνα με τη Στατιστική Υπηρεσία. Συγκεκριμένα, με βάση τα στοιχεία διορθωμένα για εποχικές διακυμάνσεις, τα οποία δείχνουν την τάση της ανεργίας, ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων τον Μάιο του 2024 μειώθηκε στα 10.437 άτομα, σε σύγκριση με 13.104 άτομα τον Μάιο του 2023 και 10.701 τον προηγούμενο μήνα (Απρίλιο 2024).

Με βάση τα στοιχεία που τηρούνται στα Επαρχιακά Γραφεία Εργασίας, σύμφωνα με τη Στατιστική Υπηρεσία, ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων στο τέλος Μαΐου 2024, έφτασε τα 8.159 άτομα. Σε ό,τι αφορά στα στοιχεία διορθωμένα για εποχικές διακυμάνσεις, η μείωση 2.198 ατόμων ή 21,2% που σημειώθηκε σε σύγκριση με τον Μάιο του 2023, αποδίδεται κυρίως στους τομείς των χρηματοπιστωτικών και ασφαλιστικών δραστηριοτήτων, του εμπορίου, των κατασκευών, των υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης, καθώς και σε μείωση που σημειώθηκε στους νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας.

ΑΝΟΔΟΣ 2,2% ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΤΡΙΜΗΝΟ ΤΟΥ 2024

Στις 474.587 υπολογίζεται το σύνολο των εργαζομένων που απασχολούνται το πρώτο τρίμηνο του 2024, παρουσιάζοντας αύξηση 2,2% σε ετήσια βάση. Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιοποίησε η Στατιστική Υπηρεσία, από τις 474.587 άτομα, οι 425.090 είναι υπάλληλοι και 49.497 οι αυτοαπασχολούμενοι. Σύμφωνα με την Στατιστική Υπηρεσία, οι σημαντικότερες ποσοστιαίες αυξήσεις παρατηρήθηκαν στους τομείς των Διοικητικών και Υποστηρικτικών Δραστηριοτήτων (NACE N), της Εκπαίδευσης (NACE P) και των Δραστηριοτήτων Υπηρεσιών Παροχής Καταλύματος και Υπηρεσιών Εστίασης (NACE I).

ΑΥΞΗΣΗ 2,6% ΣΤΙΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Οι πραγματικές ώρες εργασίας για το 1ο τρίμηνο του 2024 υπολογίζονται στις 217.668 χιλιάδες, με ποσοστό αύξησης 2,6% σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2023, με τις σημαντικότερες ποσοστιαίες αυξήσεις να καταγράφονται στους τομείς των Διοικητικών και Υποστηρικτικών Δραστηριοτήτων (NACE N), της Εκπαίδευσης (NACE P) και των Δραστηριοτήτων Υπηρεσιών Παροχής Καταλύματος και Υπηρεσιών Εστίασης (NACE I).

▶ Η μακροχρόνια ανεργία παρουσιάζει μείωση 26.2%

σε ποσοστό 16% (1.665 άτομα), ενώ ακολουθούσαν οι Ευρωπαίοι Πολίτες με 9% (346 άτομα) και οι Υπήκοοι Τρίτων Χωρών με 5% (80 άτομα).

Όσον αφορά τη μακροχρόνια ανεργία, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού, παρουσιάζεται μείωση σε ποσοστό 26,2% (μεταξύ των άνεργων) για το 1ο τρίμηνο του 2024, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για το 1ο τρίμηνο του 2023 ήταν 32,2%. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης, ο αριθμός των εγγεγραμμένων μακροχρόνια ανέργων βρίσκεται στον χαμηλότερο αριθμό των τελευταίων δεκαεσσάρων ετών. Συγκεκριμένα, για το πρώτο τρίμηνο του 2024, ο αριθμός κατήλθε στα 1403 άτομα, ενώ ο αντίστοιχος αριθμός για το 2023 ήταν 1470 άτομα.

«Τα πιο πάνω στοιχεία επιβεβαιώνουν την πτωτική τάση της ανεργίας στην Κύπρο και των θετικών αποτελεσμάτων της προσπάθειας που γίνεται για περαιτέρω ενεργοποίηση του εγχώριου ανθρώπινου δυναμικού και της διασφάλισης της ποιότητας ζωής των πολιτών της χώρας μας μέσα από την ένταξή τους στην αγορά εργασίας», είπε ο Υπουργός. Πρόσθεσε ότι αναμένουν εντός των επόμενων εβδομάδων την έκδοση των επικαιροποιημένων στοιχείων της

ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΝ 38,5 ΩΡΕΣ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΟΙ ΚΥΠΡΙΟΙ ΤΟ 2023

Κατά μέσο όρο 38,5 ώρες την εβδομάδα εργάζονταν στην κύρια εργασία τους οι Κύπριοι εργαζόμενοι ηλικίας 20 – 64 ετών το 2023, λίγο πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ που βρισκόταν στις 36,1 ώρες, σύμφωνα με στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα η Eurostat, η στατιστική υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μεταξύ των στοιχείων για την Κύπρο ξεχωρίζει πως ο τομέας της οικιακής εργασίας βρίσκεται αρκετά πιο ψηλά σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ για τον συγκεκριμένο τομέα. Μεταξύ κρατών μελών καταγράφονται σημαντικές διαφορές, καθώς οι περισσότερες ώρες πραγματικής εργασίας την εβδομάδα καταγράφηκαν στην Ελλάδα (39,8 ώρες), τη Ρουμανία (39,5), την Πολωνία (39,3) και τη Βουλγαρία (39,0). Τις λιγότερες ώρες εργασίας ανά εβδομάδα κατέγραψαν οι Κάτω Χώρες (32,2 ώρες), η Αυστρία (33,6) και η Γερμανία (34,0). Οι οικονομικές δραστηριότητες στις οποίες καταγράφηκαν οι περισσότερες ώρες εργασίας ανά εβδομάδα στην ΕΕ το 2023, ήταν η γεωργία, η δασοκομία και η αλιεία (41,5 πραγματικές ώρες εργασίας), τα ορυχεία και τα λατομεία (39,1) και οι κατασκευές (38,9).

Οι λιγότερες ώρες εργασίας καταγράφηκαν στον τομέα

των οικιακών εργαζόμενων (26,7 ώρες), την εκπαίδευση (31,9) και τις τέχνες, την ψυχαγωγία και την αναψυχή (33,0).

Στην Κύπρο, οι περισσότερες ώρες εργασίας ανά τομέα καταγράφηκαν στη γεωργία, δασοκομία και αλιεία (45,7 πραγματικές ώρες εργασίας), ωστόσο στη δεύτερη θέση ακολουθούν οι οικιακοί εργαζόμενοι (44,1), ενώ στην τρίτη θέση βρίσκονται τα ορυχεία και τα λατομεία (44,0). Ιδιαίτερα ψηλά σε σχέση με την ΕΕ βρίσκεται και η κατηγορία της φιλοξενίας και της εστίασης (42,9 έναντι 36,9 στην ΕΕ).

Οι λιγότερες ώρες εργασίας στην Κύπρο καταγράφηκαν στην εκπαίδευση (33,8), τις άλλες υπηρεσίες (36,1) και τις δραστηριότητες ετεροδίκων οργανισμών και φορέων (37,3).

Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας για την ανεργία στην Ευρώπη, ώστε να σταθμιστούν εξειδικευμένες πτυχές των στατιστικών στοιχείων, σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ, της Ευρωζώνης, καθώς και σε συνάρτηση με τα υπόλοιπα κράτη μέλη.

ΟΛΙΣΤΙΚΗ Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΓΙΑ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Ο Υπουργός απέδωσε τα θετικά αποτελέσματα σε σχέση με την απασχόληση στη μεθοδική υλοποίηση του προγράμματος διακυβέρνησης μέσα από την εφαρμογή ολοκληρωμένης πολιτικής απασχόλησης. Ερωτηθείς για το ποιες πολιτικές συνέβαλαν καθοριστικά για τα αποτελέσματα στον τομέα της απασχόλησης, ο Υπουργός σημείωσε ότι πολιτικές οι οποίες συμβάλλουν προς την κατεύθυνση της αύξησης της απασχόλησης και της μείωσης της ανεργίας είναι ολιστικές. Πρόσθεσε ότι βασική προϋπόθεση είναι η συνέχιση της ανάπτυξης της οικονομίας ώστε να αυξάνονται παράλληλα και οι θέσεις εργασίας.

Πρόσθεσε ότι θετικό ρόλο διαδραμάτισε η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρασέθηκαν μέσα από το Ευρωπαϊκό Έτος Δεξιοτήτων για επικέντρωση σε πράσινες και ψηφιακές δεξιότητες. Αυτές όπως είπε, επέτρεψαν σε περισσότερους εργαζόμενους να έχουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται στην σύγχρονη αγορά εργασίας.

Απέδωσε επίσης τα θετικά αποτελέσματα στην ισορροπημένη πολιτική που εφαρμόστηκε για την αξιοποίηση του διαθέσιμου εγχώριου ανθρώπινου δυναμικού σε συνάρτηση με την έλευση εργαζομένων από το εξωτερικό. Πρόσθεσε ότι κατάφεραν οι διαδικασίες έλευσης εργαζομένων από το εξωτερικό να εξορθολογηθούν και να επιταχυνθούν ώστε

οι επιχειρήσεις που έχουν τέτοιες ανάγκες να στελεχωθούν κατάλληλα. Παράλληλα ανέφερε ότι βρίσκονται σε πορεία υλοποίησης στοχευμένα σχέδια για ένταξη στην αγορά εργασίας μέσα από την επιδότηση μισθοδοσίας και σχέδια που αφορούν συγκεκριμένες ομάδες εργαζομένων. Είπε επίσης ότι στα στελέχη του Υπουργείου Εργασίας και της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού κατάφεραν να κάνουν πιο αποτελεσματικές τις εσωτερικές λειτουργίες ώστε εργαζόμενοι που γράφονται στην δημόσια υπηρεσία απασχόλησης να μπορούν να συνδεθούν με την αγορά εργασίας αποτελεσματικά.

«Δεν υπάρχει μία μαγική κίνηση η οποία γίνεται και επιφέρει αποτελέσματα», είπε ο κ. Παναγιώτου σημειώνοντας ότι αυτό που χρειάζεται και πράττουν, είναι η υλοποίηση της πολιτικής απασχόλησης που έχει διαμορφωθεί από την Κυβέρνηση, ο διάλογος με τους κοινωνικούς εταίρους, η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής ταυτόχρονα με την συνέχιση της αναπτυξιακής πορείας της χώρας. Σε ερώτηση κατά πόσο η αύξηση της απασχόλησης στο δημόσιο έπαιξε ρόλο στη συνολική αύξηση της απασχόλησης, ο Υπουργός ανέφερε ότι οι πραγματικοί αριθμοί απασχόλησης στις δημόσιες υπηρεσίες δεν ανταποκρίνονται στην αντίδοση που έχει διαμορφωθεί.

Πρόσθεσε ότι αξιολογώντας πόσοι ήταν στο μισθολόγιο της δημόσιας υπηρεσίας διαχρονικά και κατά τα προηγούμενα χρόνια δεν διαπιστώνεται ότι πρόκειται για αριθμούς τέτοιους που να επηρεάζουν το ποσοστό είτε της ανεργίας, είτε της απασχόλησης. Ανέφερε ότι στο δημόσιο υπάρχουν ανάγκες οι οποίες λαμβάνονται υπόψη από το Υπουργείο Οικονομικών και λαμβάνονται αποφάσεις ισορροπημένες με βάση τις πραγματικές ανάγκες και τις δυνατότητες των δημοσίων οικονομικών.

Επιταχύνθηκε στο 2,7% ο πληθωρισμός τον Μάιο, σημειώνοντας υψηλό έξι μηνών

Επιτάχυνση σημείωσε τον Μάιο του 2024 ο πληθωρισμός στην Κύπρο, παρουσιάζοντας, σε σύγκριση με τον περσινό Μάιο, ρυθμό αύξησης 2,7%, τον υψηλότερο των τελευταίων έξι μηνών, ως αποτέλεσμα της αύξησης που παρουσίασαν οι τιμές των πετρελαιοειδών.

Σύμφωνα με τη Στατιστική Υπηρεσία, ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ) τον Μάιο του 2024 αυξήθηκε κατά 0,75 μονάδες και έφτασε στις 117,84 μονάδες, σε σύγκριση με 117,09 μονάδες τον Απρίλιο 2024.

Σε ετήσια βάση, ο πληθωρισμός τον Μάιο του 2024 αυξήθηκε με ρυθμό 2,7%, ποσοστό που είναι το υψηλότερο από το Νοέμβριο του 2023.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, ο πληθωρισμός, μετά την υποχώρηση του τον Μάρτιο του 2024 στο χαμηλότερο επίπεδο από τον Απρίλιο του 2021, στο 1,21%, πήρε την ανιούσα τον Απρίλιο του τρέχοντος έτους, αγγίζοντας το 2,36%.

Σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα (Απρίλιος 2024), ο πληθωρισμός αυξήθηκε με ρυθμό 0,64%.

Για την περίοδο Ιανουαρίου – Μαΐου 2024, ο ΔΤΚ σημείωσε αύξηση 2,0% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο.

Σύμφωνα με τη Στατιστική Υπηρεσία, η μεγαλύτερη μεταβολή στις οικονομικές κατηγορίες, συγκριτικά με τον Μάιο του 2023, καταγράφηκε στα Πετρελαιοειδή με ποσοστό 10,0%. Ακολούθησαν οι Υπηρεσίες με αύξηση 3,38%, τα Γεωργικά Προϊόντα με αύξηση 2,84% και ο Ηλεκτρισμός με 1,97%.

Σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, η μεγαλύτερη μεταβολή παρουσιάστηκε στα Γεωργικά Προϊόντα με ποσοστό 6,3%.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΩΝ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ

Συγκριτικά με τον Μάιο του 2023, σύμφωνα με τη Στατιστική Υπηρεσία, η μεγαλύτερη μεταβολή παρατηρήθηκε στις κατηγορίες Εστιατόρια και Ξενοδοχεία (6,0%) και Μεταφορές (5,4%) .

Σε σχέση με τον Απρίλιο του 2024, η μεγαλύτερη μεταβολή παρατηρήθηκε στην κατηγορία Τρόφιμα και μη Αλκοολούχα Ποτά (1,8%).

Για την περίοδο Ιανουαρίου – Μαΐου 2024, σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, οι μεγαλύτερες

Η μεγαλύτερη μεταβολή στις οικονομικές κατηγορίες, συγκριτικά με τον Μάιο του 2023, καταγράφηκε στα Πετρελαιοειδή με ποσοστό 10,0%

μεταβολές παρουσιάστηκαν στις κατηγορίες Εστιατόρια και Ξενοδοχεία (5,9%) και Άλλα Αγαθά και Υπηρεσίες (3,7%).

ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΕ ΜΟΝΑΔΕΣ

Τη μεγαλύτερη θετική επίδραση στη μεταβολή του ΔΤΚ του Μαΐου 2024, σε σχέση με τον Μάιο του 2023, είχαν οι κατηγορίες Μεταφορές (0,93) και Εστιατόρια και Ξενοδοχεία (0,60).

Τη μεγαλύτερη επίπτωση στη μεταβολή του ΔΤΚ σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα είχε η κατηγορία Τρόφιμα και μη Αλκοολούχα Ποτά (0,42).

Τη μεγαλύτερη επίπτωση στη μεταβολή του ΔΤΚ του Μαΐου 2024 σε σύγκριση με το δείκτη του Μαΐου του 2023 είχαν τα Πετρελαιοειδή (0,91) και οι Υπηρεσίες τροφοδοσίας (0,60).

Αύξηση 7,4% στα καθαρά νέα δάνεια τον Απρίλιο στην Κύπρο

Αυξήθηκαν κατά €20,9 εκ. τον Απρίλιο του 2024 τα καθαρά νέα δάνεια, με βάση τα στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου. Συγκεκριμένα τα καθαρά νέα δάνεια από κυπριακές τράπεζες έφτασαν στα €304,3 εκ. σε σχέση με €283,4 εκ. τον προηγούμενο μήνα, σημειώνοντας αύξηση 7,4%.

Ωστόσο τα συνολικά νέα δάνεια, που περιλαμβάνουν και δάνεια για τα οποία έγινε επαναδιαπραγμάτευση, παρουσίασαν μείωση και έφτασαν στα €422,6 εκ. τον Απρίλιο σε σύγκριση με €496,4 εκ. τον προηγούμενο μήνα.

Τα νέα καταναλωτικά δάνεια αυξήθηκαν στα €22,4 εκ. (εκ των οποίων €21,0 εκ. καθαρά νέα δάνεια), σε σύγκριση με €22,2 εκ. τον προηγούμενο μήνα (εκ των οποίων €20,5 εκ. καθαρά νέα δάνεια).

Τα νέα δάνεια για αγορά κατοικίας παρουσίασαν αύξηση στα €123,8 εκ. (εκ των οποίων €90,1 εκ. καθαρά νέα δάνεια), σε σύγκριση με €119,6 εκ. τον προηγούμενο μήνα (εκ των οποίων €86,9 εκ. καθαρά νέα δάνεια).

Τα νέα δάνεια προς μη χρηματοδοτικές εταιρείες για ποσά μέχρι €1 εκ. σημείωσαν μείωση στα €67,5 εκ. (εκ των οποίων €52,4 εκ. καθαρά νέα δάνεια), σε σύγκριση με €69,3 εκ. τον προηγούμενο μήνα (εκ των οποίων €52,2 εκ. καθαρά νέα δάνεια).

Τα νέα δάνεια προς μη χρηματοδοτικές εταιρείες για ποσά άνω του €1 εκ. κατέγραψαν μείωση στα €203,5 εκ. (εκ των οποίων €140,8 εκ. καθαρά νέα δάνεια), σε σύγκριση με €270,8 εκ. τον προηγούμενο μήνα (εκ των οποίων €123,8 εκ. καθαρά νέα δάνεια).

► Τα καταναλωτικά δάνεια αυξήθηκαν κατά 22.4 εκατ.

Μειώθηκαν τα καταθετικά επιτόκια τον Μάιο, μικτές τάσεις στα δανειστικά

Μείωση κατέγραψαν τον Απρίλιο τα καταθετικά επιτόκια στην Κύπρο, με βάση τα στοιχεία που έδωσε την Τετάρτη στη δημοσιότητα η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου. Συγκεκριμένα, το επιτόκιο για καταθέσεις προθεσμίας έως ενός έτους από νοικοκυριά σημείωσε μείωση στο 2,16%, σε σύγκριση με 2,24% τον προηγούμενο μήνα. Το αντίστοιχο επιτόκιο για καταθέσεις από μη χρηματοδοτικές εταιρείες παρουσίασε μείωση στο 1,82%, σε σύγκριση με 2,24% τον προηγούμενο μήνα.

ΕΠΙΤΟΚΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ

Όσον αφορά τα δανειστικά επιτόκια, το επιτόκιο που αφορά καταναλωτικά δάνεια σημείωσε αύξηση στο 6,43%, σε σύγκριση με 6,19% τον προηγούμενο μήνα. Το επιτόκιο που αφορά δάνεια για αγορά κατοικίας μειώθηκε στο 4,70%, σε σύγκριση με 4,75% τον προηγούμενο μήνα. Το επιτόκιο που αφορά δάνεια προς μη χρηματοδοτικές εταιρείες για ποσά μέχρι -1 εκ. παρουσίασε αύξηση στο 5,58%, σε σύγκριση με 5,52% τον προηγούμενο μήνα. Το επιτόκιο που αφορά δάνεια προς μη χρηματοδοτικές εταιρείες για ποσά άνω του -1 εκ. κατέγραψε μείωση στο 5,80%, σε σύγκριση με 5,88% τον προηγούμενο μήνα.

Εφαρμογή της φορολογίας 15% σε πολυεθνικές ζητά η Κομισιόν από την Κύπρο

Αιτιολογημένη γνώμη, το τελευταίο στάδιο πριν την παραπομπή στο Δικαστήριο της ΕΕ, αναφορικά με την μη εφαρμογή από την Κύπρο και άλλα κράτη μέλη της συμφωνίας για επιβολή ελάχιστης φορολογίας 15% στις μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις, περιέχει η δέσμη αποφάσεων επί παραβάσει για τον Μάιο τον οποίο έδωσε στη δημοσιότητα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Το πακέτο αποφάσεων επί παραβάσει περιέχει επίσης και αιτιολογημένη γνώμη κατά της Κύπρου και άλλων κρατών μελών για τη μη εφαρμογή νομοθεσιών που αφορούν την εταιρική διαφάνεια και την ενίσχυση του δημόσιου ελέγχου των πολυεθνικών επιχειρήσεων.

Ακόμα, η Κομισιόν ξεκίνησε νέα διαδικασία επί παραβάσει κατά 18 κρατών μελών, μεταξύ τους και της Κύπρου, σε σχέση με την Πράξη για τη Διακυβέρνηση Δεδομένων, και συγκεκριμένα τον ορισμό των αρμόδιων αρχών για παρακολούθηση της εφαρμογής της.

Οι διαδικασίες επί παραβάσει αφορούν τη μη συμμόρφωση κρατών μελών με το κοινοτικό κεκτημένο και νομοθεσίες, και μπορούν να καταλήξουν με προσφυγή της Κομισιόν κατά ενός κράτους μέλους στο Δικαστήριο της ΕΕ και επιβολή προστίμων, αν και πολλές αποφάσεις ολοκληρώνονται χωρίς να χρειαστούν τέτοια μέτρα.

Το πρώτο στάδιο της διαδικασίας είναι η αποστολή προειδοποιητικής επιστολής στην οποία το κράτος μέλος έχει αρχικά διορίσει δύο μηνών για να απαντήσει. Σε περίπτωση που οι όποιες απαντήσεις δεν κριθούν ικανοποιητικές, η Κομισιόν αποστέλλει αιτιολογημένη γνώμη. Αν το κράτος μέλος δεν συμμορφωθεί, η Κομισιόν μπορεί να επιλέξει να προσφύγει στο ΔΕΕ.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΕ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Η Επιτροπή αποφάσισε να αποστείλει αιτιολογημένες γνώμες στην Κύπρο (INFR(2024)0020) καθώς και την Ισπανία, τη Λετονία, τη Λιθουανία, την Πολωνία και την Πορτογαλία λόγω μη κοινοποίησης μέτρων για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας για ένα ελάχιστο επίπεδο φορολογίας για τους πολυεθνικούς ομίλους επιχειρήσεων και τους εγχώριους ομίλους μεγάλης κλίμακας στην ΕΕ (Οδηγία (ΕΕ) 2022/2523, γνωστή ως οδηγία για τον Πυλώνα 2 στο πλαίσιο της συμφωνίας μεταρρύθμισης της παγκόσμιας φορολογίας του ΟΟΣΑ και των G20).

Η οδηγία θέτει τις νομικές βάσεις για εφαρμογή του μέρους της συμφωνίας που αφορά την επιβολή ελάχιστου φορολογικού συντελεστή 15%, σε μεγάλες πολυεθνικές

επιχειρήσεις. Τα κράτη μέλη της ΕΕ είχαν υποχρέωση να εφαρμόσουν τις σχετικές νομοθεσίες για τον Πυλώνα 2 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2023.

Αν και τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν προχωρήσει, η Κύπρος, η Ισπανία, η Λετονία, η Λιθουανία, η Πολωνία και η Πορτογαλία δεν έχουν ακόμη κοινοποιήσει τα εθνικά τους μέτρα εφαρμογής. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή αποφάσισε να εκδώσει αιτιολογημένη γνώμη προς τα εν λόγω κράτη μέλη, τα οποία έχουν προθεσμία δύο μηνών για να απαντήσουν και να λάβουν τα αναγκαία μέτρα. Διαφορετικά, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει να παραπέμψει την υπόθεση στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΓΙΑ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Επίσης, η Επιτροπή απέστειλε αιτιολογημένες γνώμες στην Κύπρο (INFR(2023)0118), καθώς και στο Βέλγιο, την Ιταλία, τη Σλοβενία, την Αυστρία και τη Φινλανδία λόγω μη πλήρους μεταφοράς της οδηγίας για τη δημόσια υποβολή εκθέσεων ανά χώρα (οδηγία (ΕΕ) 2021/2101) που τροποποιεί τη λεγόμενη «λογιστική οδηγία» (οδηγία 2013/34/ΕΕ). Η οδηγία για τη δημόσια υποβολή εκθέσεων ανά χώρα αφορά την ενίσχυση της εταιρικής διαφάνειας και την ενίσχυση του δημόσιου ελέγχου των πολυεθνικών επιχειρήσεων. Περιέχει κανόνες για τη δημοσιοποίηση πληροφοριών σχετικά με τη φορολογία εισοδήματος από ορισμένες πολυεθνικές επιχειρήσεις με έσοδα άνω των 750 εκατ. ευρώ, συμπεριλαμβανομένων πολυεθνικών επιχειρήσεων από τρίτες χώρες που δραστηριοποιούνται στην ΕΕ.

Όπως σημειώνεται στο πακέτο παραβάσεων, τυχόν καθυστερήσεις στην εφαρμογή της πολιτικής αυτής θα πλήξει τις προσπάθειες για ενίσχυση της λογοδοσίας των εταιριών αυτών σχετικά με τον φόρο εισοδήματος που καταβάλλουν σε κάθε κράτος μέλος, θέτοντας έτσι σε κίνδυνο την εμπιστοσύνη των πολιτών στα εθνικά συστήματα φορολόγησης. Η Επιτροπή εξέδωσε αιτιολογημένες γνώμες στις έξι χώρες οι οποίες έχουν πλέον δύο μήνες για να απαντήσουν και να λάβουν τα αναγκαία μέτρα. Διαφορετικά, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει να παραπέμψει τις υποθέσεις στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Η Επιτροπή ξεκίνησε επίσης διαδικασία επί παραβάσει κατά της Κύπρου (INFR(2024)2056) και άλλων 17 κρατών μελών (Βέλγιο, Τσεχία, Γερμανία, Εσθονία, Ελλάδα, Γαλλία, Ιταλία, Λετονία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Αυστρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία, Σλοβακία και Σουηδία),

καθώς δεν όρισαν αρμόδιες εθνικές αρχές για έλεγχο της συμμόρφωσης με την Πράξη για τη Διακυβέρνηση Δεδομένων, ή δεν απέδειξαν πως οι αρχές που υπέδειξαν έχουν τις αναγκαίες εξουσίες.

Η Πράξη για τη Διακυβέρνηση των Δεδομένων διευκολύνει την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ τομέων και χωρών της ΕΕ προς όφελος των πολιτών και των επιχειρήσεων, θεσπίζοντας κανόνες για την ουδετερότητα των διαμεσολαβητών που συνδέουν ιδιώτες και εταιρείες με χρήστες δεδομένων. Οι δραστηριότητες διαμεσολάβησης δεδομένων πρέπει να είναι αυστηρά ανεξάρτητες από οποιοσδήποτε άλλες υπηρεσίες που παρέχουν, πρέπει να είναι καταχωρημένες και να μπορούν να αναγνωρίζονται με τη χρήση λογότυπου κοινού σε όλη την ΕΕ.

Η νομοθεσία θα διευκολύνει επίσης την επαναχρησιμοποίηση ορισμένων δεδομένων που κατέχει ο δημόσιος τομέας και θα τονώσει την εθελοντική ανταλλαγή δεδομένων.

Βάσει της αρχής του «αλτρουισμού σε σχέση με τα δεδομένα», οι πολίτες θα μπορούν να δώσουν τη συγκατάθεσή τους για τη διάθεση δεδομένων που παράγουν για το κοινό καλό, για παράδειγμα για ιατρικά ερευνητικά έργα. Οργανισμοί που χειρίζονται τέτοια δεδομένα θα θέλουν να συμπεριληφθούν στο δημόσιο μητρώο και να φέρουν τη σχετική σήμανση της ΕΕ πρέπει να έχουν μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα και να πληρούν τις απαιτήσεις διαφάνειας, καθώς και να προσφέρουν ειδικές εγγυήσεις για την ασφάλεια των δεδομένων πολιτών και εταιριών.

Από τις 24 Σεπτεμβρίου 2023, οι αρμόδιες αρχές είναι υπεύθυνες για την καταχώριση των οργανισμών αλτρουισμού δεδομένων και για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης των παρόχων υπηρεσιών διαμεσολάβησης δεδομένων.

Τα 18 κράτη μέλη στα οποία στάλθηκε η προειδοποιητική επιστολή έχουν πλέον 2 μήνες προθεσμία για να απαντήσουν και να αντιμετωπίσουν τις ελλείψεις που κατέγραψε η Επιτροπή. Εάν δεν υπάρξει ικανοποιητική απάντηση, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει να εκδώσει αιτιολογημένη γνώμη.

B2B
CYPRUS
Business Visual Directory

**Θέλετε να σας βρίσκουν
εύκολα και απλά;**

www.b2bcyprus.com

Μόνο με €150 το χρόνο **visual** προβολή
στο πιο σύγχρονο Portal για τις επιχειρήσεις.

*Τα πάντα για τις επιχειρήσεις στο δίγλωσσο Portal
που διαβάζεται στην Κύπρο και το εξωτερικό!*

**Εγγραφείτε τώρα στο Portal των επιχειρήσεων
ΑΞΙΖΕΙ ΠΟΛΥ! Τηλ.: 22342005**

ΚΟΜΙΣΙΟΝ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ: Στο 2,2% ο ρυθμός ανάπτυξης φέτος και στο 2,3% το 2025

Η ελληνική οικονομία θα συνεχίσει να αναπτύσσεται με ρυθμούς υψηλότερους από τον μέσο όρο της ευρωζώνη τόσο φέτος όσο και το 2025. Οι εξαγωγές, οι επενδύσεις αλλά και οι ιδιωτική κατανάλωση αναμένεται να συμβάλλουν στην συνέχιση της αναπτυξιακής πορείας της οικονομίας, καθώς, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, φέτος ο ρυθμός ανάπτυξης θα φτάσει στο 2,2% και στο 2,3% το 2025. Ο πληθωρισμός (εναρμονισμένος) εκτιμάται ότι θα υποχωρήσει στο 2,1% το επόμενο έτος ενώ το χρέος θα συνεχίσει την πτωτική του πορεία.

Ωστόσο, οι δημοσιονομικές προοπτικές εξακολουθούν να υπόκεινται σε κινδύνους. Όπως τονίζει η Επιτροπή, αρνητικό αντίκτυπο μπορεί να έχουν οι εκκρεμείς νομικές υποθέσεις, οι περισσότερες συνδέονται με υποθέσεις κατά της Εταιρείας Δημόσιας Περιουσίας (ΕΤΑΔ). Επίσης, με την αύξηση του κατώτατου μισθού ασκούνται μισθολογικές πιέσεις στο δημόσιο τομέα. Αντίθετα, τα μέτρα που έχουν ληφθεί για τη βελτίωση της φορολογικής συμμόρφωσης θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε έσοδα υψηλότερα από ό,τι προβλέπονται σήμερα.

Σύμφωνα με τις νέες προβλέψεις της Κομισιόν, η ελληνική οικονομία μετά από μία ισχυρή ανάκαμψη που κατέγραψε μετά την πανδημία, η αύξηση του ΑΕΠ παρέμεινε υψηλή και το 2023 φτάνοντας στο 2%. Στοιχεία που συνέβαλλαν σε αυτό ήταν η αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης λόγω της ανόδου του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος, της ενίσχυσης των επενδύσεων και των εξαγωγών. «Με τη συσσωρευμένη ζήτηση σε μεγάλο βαθμό εξαντλημένη, η ιδιωτική κατανάλωση υποστηρίζεται πλέον κυρίως από την άνοδο του πραγματικού εισοδήματος, ενώ αναμένεται να αυξηθεί ελαφρώς με χαμηλότερο ποσοστό το 2024». Η προβλεπόμενη σταδιακή χαλάρωση των συνθηκών χρηματοδότησης και της επιτάχυνσης υλοποίηση έργων που σχετίζονται με το Ταμείο Ανάκαμψης προβλέπεται αύξηση των επενδύσεων από 4% το 2023 σε 6,7% το 2024. Η σταδιακή ανάκαμψη της εξωτερικής ζήτησης θα ενισχύσει τις εξαγωγές σε συνδυασμό με την αύξηση των μεριδίων στις ξένες αγορές αναμένεται να

- ▶ Ο πληθωρισμός θα υποχωρήσει στο 2.1% το 2025 και το 2025 και το χρέος θα μειωθεί περισσότερο

ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα τους. Ωστόσο, η επιταχυνόμενη ανάπτυξη σε επενδύσεις μπορεί να προκαλέσει υψηλότερη ζήτηση για εισαγωγές. Έτσι, οι καθαρές εξαγωγές είναι πιθανό να είναι ουδέτερες ως προς την ανάπτυξη και το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών προβλέπεται να περιοριστεί μόνο σε μέτριο βαθμό στον προβλεπόμενο ορίζοντα. Συνολικά, το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί κατά 2,2% το 2024 (έναντι πρόβλεψης για ανάπτυξη 2,3% στις χειμερινές προβλέψεις) και κατά 2,3% το 2025. Οι επενδύσεις εκτιμάται ότι θα αυξηθούν κατά 6,7% φέτος για να ενισχυθούν περαιτέρω κατά 8,4% το 2025.

ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο κατακερματισμός της αγοράς εργασίας αναμένεται να επιβραδύνει την ανάπτυξη της απασχόλησης. Το 2023, η αγορά εργασίας συνέχισε να ενισχύεται λόγω της σταθερής οικονομικής δραστηριότητας, με το ποσοστό ανεργίας μειώνεται σε 11,1%. Παρά την ακόμη υψηλή ανεργία, τα ποσοστά κενών θέσεων αυξάνονται, υποδεικνύοντας αυξανόμενες ελλείψεις στην αγορά εργασίας σε ορισμένους τομείς. Η απασχόληση προβλέπεται απασχόληση να αυξηθεί περαιτέρω, αλλά η αύξηση είναι πιθανό να περιοριστεί από τον κατακερματισμό της αγοράς εργασίας, ειδικά λόγω αναντιστοιχιών δεξιοτήτων και λόγω χαμηλού ποσοστού δραστηριότητας. Η Ονομαστική αποζημίωση ανά εργαζόμενο αναμένεται να αυξηθεί με χαμηλότερο ρυθμό, αλλά να παραμείνουν σταθεροί υπερβαίνοντας τον πληθωρισμό, ως αποτέλεσμα της πρόσφατης αύξησης του κατώτατου μισθού, της αύξησης των μισθών στο δημόσιο τομέα και της αυστηροποίησης στην αγορά εργασίας.

ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ

Σταδιακή μείωση του πληθωρισμού εν μέσω διατήρησης των υψηλών τιμών στα τρόφιμα και τις υπηρεσίες, προβλέπει η Κομισιόν για φέτος και το 2024. Όπως τονίζει, παρά την περαιτέρω υποχώρηση των τιμών της ενέργειας, η διαδικασία αποπληθωρισμού σταμάτησε προσωρινά στα μέσα του 2023 λόγω του επίμονα υψηλού πληθωρισμού των τροφίμων, ο οποίος επιδεινώθηκε από τις επιπτώσεις των πλημμυρών και κολλώδεις τιμές υπηρεσιών.

Ο πληθωρισμός το 2023 ήταν στο 4,2% και διαμορφώθηκε στο 3,4% τον Μάρτιο του 2024, πάνω από τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ.

Όπως εκτιμά οι πιέσεις στις τιμές θα αποχωρήσουν σταδιακά στο εγγύς μέλλον λόγω του πληθωρισμού στα τρόφιμα που δείχνει να «επιμένει» αλλά και της

σταθερής αύξησης των μισθών. Για φέτος εκτιμά ότι ο δείκτης τιμών καταναλωτή αναμένεται να αυξηθεί κατά 2,8% το 2024 και 2,1% το 2025. Όσον αφορά το δομικό πληθωρισμό, χωρίς δηλαδή την ενέργεια και τα τρόφιμα αναμένεται να παραμείνει ελαφρώς υψηλότερα, στο 3,1% και 2,2% το 2024 και το 2025 αντίστοιχα.

ΕΛΛΕΙΜΜΑ & ΧΡΕΟΣ

Η συγκράτηση των δαπανών και η αύξηση των εσόδων συμβάλλουν στη μείωση του ελλείμματος και του δημόσιου χρέους. Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης μειώθηκε από 2,5% του ΑΕΠ το 2022 σε 1,6% το 2023, κυρίως λόγω της σταδιακής κατάργησης των μέτρων που εφαρμόζονταν για τον μετριασμό των επιπτώσεων των υψηλών τιμών της ενέργειας. Το έλλειμμα του προϋπολογισμού της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να μειωθεί περαιτέρω στο 1,2% του ΑΕΠ το 2024. Κυρίως λόγω της συγκρατημένης αύξησης των τρεχουσών δαπανών. Η πρόβλεψη λαμβάνει υπόψη την μεταρρύθμιση αύξησης των εσόδων της φορολογίας των αυτοαπασχολούμενων, η οποία αφενός περιλαμβάνει τη μείωση 50% της εισφοράς αλληλεγγύης και, αφετέρου, εφαρμόζεται το ελάχιστο τεκμαρτό εισόδημα για τους ελεύθερους επαγγελματίες για τον υπολογισμό των υποχρεώσεων φόρου εισοδήματος.

Όπως επισημαίνεται, όλα τα μέτρα στήριξης στην ενέργεια πρέπει να καταργηθούν σταδιακά καθώς μόνο ορισμένα δευτερεύοντα μέτρα παραμένουν σε ισχύ μετά το 2023, τα οποία μονιμοποιήθηκαν, με δημοσιονομικό κόστος περίπου 0,1% του ΑΕΠ.

Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω στο 0,8% του ΑΕΠ το 2025 με βάση αμετάβλητες πολιτικές. Αυτή η πτώση αναμένεται να υποστηριχθεί από τη αύξηση του δημόσιου μισθολογίου.

Η περαιτέρω μείωση κατά 0,5% των ασφαλιστικών εισφορών και η πλήρης κατάργηση της εισφοράς αλληλεγγύης στους αυτοαπασχολούμενους αναμένεται να μειώσει την αύξηση των εσόδων.

Το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ μειώθηκε στο 161,9% το 2023, λόγω της αύξησης του ονομαστικού ΑΕΠ και το πρωτογενές πλεόνασμα. Μάλιστα το 2024 αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω στο 153,9% του ΑΕΠ το 2024 και στο 149,3% το 2025. Σε αυτό θα συμβάλλουν η αύξηση των πρωτογενών πλεονασμάτων, ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ και στις προσαρμογές των αποθεμάτων που σχετίζονται μεταξύ άλλων με τα σημαντικά έσοδα από την Εγνατία και την Αττική Οδό.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ:

Τα 3+1 θερινά ραντεβού για νέο μεσοπρόθεσμο και προϋπολογισμό 2025

Ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο Ιούνιος για την σύνταξη του προϋπολογισμού του 2025 κυρίως όμως για το νέο 4ετές μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Διαρθρωτικό Σχέδιο που θα καταθέσει η Ελλάδα, όπως και τα υπόλοιπα κράτη-μέλη, στην Κομισιόν το Φθινόπωρο. Η αρχή θα γίνει στις 19-20 Ιουνίου οπότε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα παρουσιάσει το εαρινό πακέτο συστάσεων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Η δέσμη θα περιλαμβάνει συστάσεις και θα αποτυπώνει την κατάσταση κάθε χώρας-μέλους ενώ αναμένεται να δημοσιοποιηθεί και η έκθεση αξιολόγησης της ελληνικής οικονομίας στο πλαίσιο της μετα-προγραμματικής εποπτείας.

Δεδομένου ότι από το 2025 τίθενται σε πλήρη ισχύ οι νέοι δημοσιονομικοί κανόνες, οι συγκεκριμένες ανακοινώσεις έχουν ιδιαίτερη σημασία καθώς βάσει των συστάσεων της Επιτροπής οι χώρες καλούνται να προετοιμάσουν τους προϋπολογισμούς του 2025.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ

Επόμενος κρίσιμος σταθμός η 21η Ιουνίου καθώς τότε, όπως αποκάλυψε την Τετάρτη ο Ευρωπαίος Επίτροπος Οικονομίας Πάολο Τζεντιλόνι, θα αποσταλούν τα όρια αύξησης των καθαρών πρωτογενών δαπανών για κάθε χώρα. Για την Ελλάδα, σύμφωνα με πληροφορίες, υπολογίζεται ότι θα «κλειδώσει» γύρω από το 3% ανάλογα με την πορεία της οικονομίας. Για φέτος το όριο που είχε τεθεί για την Ελλάδα ήταν στο 2,6%.

Τί σημαίνει αυτό;

Ότι οι δαπάνες, εξαιρουμένων των τόκων, δεν θα πρέπει να αυξηθούν περισσότερο από το ποσοστό που θα οριστεί. Με βάση τους νέους δημοσιονομικούς κανόνες, ακόμη και το κόστος που έχουν μέτρα τα οποία οδηγούν σε μείωση των φορολογικών εσόδων, θα εκλαμβάνονται ως αύξηση δαπανών. Όσες χώρες μάλιστα θα υπερβαίνουν το όριο αυτό (των καθαρών πρωτογενών δαπανών) τότε θα ενεργοποιείται η διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος γνωστή σε εμάς στην Ελλάδα από την κρίση του 2010.

Μόλις «κλειδώσει» ο συγκεκριμένος δείκτης των

δαπανών, η σύνταξη των νέου 4ετούς μεσοπρόθεσμου «προϋπολογισμού» θα αποτελέσει αντικείμενο διαβουλεύσεων με την Κομισιόν μέσα στο καλοκαίρι.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ

Σημειώνεται ότι τα Σχέδια θα καθορίζουν τους δημοσιονομικούς στόχους, τις μεταρρυθμίσεις και τις επενδύσεις προτεραιότητας, καθώς και μέτρα για την αντιμετώπιση τυχόν πιθανών μακροοικονομικών ανισορροπιών κατά τη διάρκεια μιας περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής. Η «περίοδος προσαρμογής» αναφέρεται στο χρονικό πλαίσιο εντός του οποίου, μέσω ενός συνδυασμού δημοσιονομικών προσαρμογών, μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, το επίπεδο του χρέους ενός κράτους μέλους τίθεται σε βιώσιμη καθοδική πορεία.

Επισήμως τα νέα μεσοπρόθεσμα Δημοσιονομικά – Διαρθρωτικά Σχέδια 4ετούς διάρκειας θα πρέπει να κατατεθούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέχρι τις 20 Σεπτεμβρίου. Ωστόσο δεν αποκλείεται να δοθεί η δυνατότητα στα κράτη-μέλη να «κερδίσουν» λίγες ημέρες προκειμένου να τα ετοιμάσουν.

Στην περίπτωση της Ελλάδας η κατάθεση του Σχεδίου θα απέχει λίγες ημέρες ή θα συμπίσει χρονικά με την κατάθεση του προσχεδίου του προϋπολογισμού του 2025 στις 7 Οκτωβρίου.

Γ. ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ:

Καθοριστικής σημασίας η έγκαιρη εκταμίευση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΧΑΜΗΛΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΚΤΑΜΙΕΥΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ

Ο κ. Στουρνάρας εξέφρασε τον προβληματισμό του για τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει το χαμηλό ποσοστό των εκταμιεύσεων από τους διαθέσιμους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης (RRF) προς τις επιχειρήσεις.

Όπως είπε, η έγκαιρη απορρόφηση και η εκταμίευση των πόρων του RRF προς τον ιδιωτικό τομέα είναι καθοριστικής σημασίας για την επίτευξη των προβλεπόμενων ρυθμών αύξησης των ακαθάριστων επενδύσεων πάγιου κεφαλαίου κατά την περίοδο 2024-2026.

Μέχρι στιγμής -συνέχισε ο κ. Στουρνάρας- το ποσοστό απορρόφησης των πόρων του RRF είναι ικανοποιητικό (41% από συνολικό ποσό 36 δισ. ευρώ) και η Ελλάδα είναι 4η στη σχετική κατάταξη των χωρών σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ωστόσο, οι εκταμιεύσεις προς τις επιχειρήσεις προχωρούν με βραδύτερο ρυθμό (14% του συνόλου), γεγονός που καθυστερεί την πραγματοποίηση επενδυτικών δαπανών, τόνισε ο διοικητής της ΤτΕ.

Όπως επεσήμανε, για να καλυφθεί το επενδυτικό κενό και να επιταχυνθεί ο ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας πρέπει να υλοποιηθεί ένα ευρύ φάσμα φιλόδοξων μεταρρυθμίσεων. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές, σύμφωνα με τον κ. Στουρνάρα, θα πρέπει να αποσκοπούν στην εξάλειψη διαρθρωτικών αδυναμιών, όπως οι καθυστερήσεις στην απονομή της δικαιοσύνης, η γραφειοκρατία στη δημόσια διοίκηση και το έλλειμμα ψηφιακών δεξιοτήτων.

Ταυτόχρονα όμως, είναι αναγκαίο να εξαιρεθούν οι περιοριστικές πρακτικές που εμποδίζουν τη λειτουργία των αγορών, με την κατάργηση των φραγμών εισόδου και το άνοιγμα των αγορών αγαθών και υπηρεσιών στον ανταγωνισμό.

Η πρόοδος και οι θετικές προοπτικές της οικονομίας αντανακλώνται στην αναβάθμιση της πιστοληπτικής διαβάθμισης των ελληνικών κρατικών ομολόγων στην επενδυτική κατηγορία

Η πρόοδος που έχει σημειωθεί τα τελευταία χρόνια και οι θετικές προοπτικές της οικονομίας αντανακλώνται στην αναβάθμιση της πιστοληπτικής διαβάθμισης των ελληνικών κρατικών ομολόγων στην επενδυτική κατηγορία, ωστόσο απαιτούνται συνεχείς προσπάθειες για την επιτάχυνση του ρυθμού ανάπτυξης τα επόμενα χρόνια, δήλωσε ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ), Γιάννης Στουρνάρας, μιλώντας σε εκδήλωση για την παρουσίαση της Ετήσιας Έρευνας Επενδύσεων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΙΒ) για την Ελλάδα το 2023.

«Αυτό απαιτεί την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και την αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων ευρωπαϊκών πόρων, που είναι καθοριστικής σημασίας για τη χρηματοδότηση των επενδύσεων» υπογράμμισε ο κ. Στουρνάρας.

Πρωτογενές πλεόνασμα 2,7 δισ. στην κεντρική διοίκηση το α' τετράμηνο

Σε 2,7 δισ. ευρώ ανήλθε το πρωτογενές πλεόνασμα της κεντρικής διοίκησης σε ταμειακή βάση το τετράμηνο Ιανουαρίου – Απριλίου 2024, σε σύγκριση με 1,45 δισ. ευρώ το αντίστοιχο διάστημα πέρυσι, σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ). Βάσει των στοιχείων της ΤτΕ, το ταμειακό αποτέλεσμα της κεντρικής διοίκησης στο πρώτο τετράμηνο του έτους παρουσίασε έλλειμμα 570 εκατ. ευρώ, έναντι ελλείματος 1,915 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2023.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΑΥΞΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ

Η εξέλιξη αυτή αντανακλά τη σημαντική αύξηση των εσόδων του τακτικού προϋπολογισμού τα οποία διαμορφώθηκαν σε 20,612 δισ. ευρώ, από 17,785 δισ. ευρώ πέρυσι.

Σε ό,τι αφορά τις δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού, αυτές διαμορφώθηκαν σε 19, 521 δισ. ευρώ, από 19,902 δισ. ευρώ την περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου 2023.

ΚΑΘΑΡΕΣ ΔΑΝΕΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΕ ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΑΣΗ (ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ)

	Ετήσια στοιχεία		Απρίλιος		Ιανουάριος-Απρίλιος	
	2022	2023	2023	2024*	2023	2024*
I. ΚΑΘΑΡΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	-5.609	3.351	-219	2.292	-1.726	-2.490
Έσοδα	55.400	62.744	3.877	5.751	17.785	20.612
Δαπάνες	64.303	62.195	4.448	5.178	19.902	19.521
Μεταβολή λογαριασμών Δημοσίου στην Τράπεζα της Ελλάδας	3.254	2.802	342	-2.865	391	-3.581
II. ΚΑΘΑΡΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	-5.714	-4.466	-714	-770	662	-1.087
III. ΚΑΘΑΡΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (1+1)	-11.323	-1.115	-933	-3.062	-1.064	-3.557
IV. ΤΟΚΟΙ	6.057	6.410	384	500	3.369	3.282
Έντοκα γραμμάτια	114	424	25	41	116	125
Ομόλογα	2.399	2.504	177	152	2.034	1.826
Λοιποί	3.544	3.482	182	306	1.219	1.331
V. ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	-5.266	5.295	-549	-2.562	2.305	-294
VI. Μεταβολή λοιπών λογαριασμών Δημοσίου στην Τράπεζα της Ελλάδας ¹	-1.341	-1.571	-599	2.851	-851	3.007
VII. ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (V+VI)	-6.607	3.724	-1.148	289	1.454	2.713
VIII. ΚΑΘΑΡΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (III+VI) ²	-12.664	-2.685	-1.532	-211	-1.915	-570

1 Περιλαμβάνεται η κίνηση των λογαριασμών διαχείρισης χρέους. Περιλαμβάνονται έσοδα από τα μεσοπρόθεσμα μέτρα ελάφρυνσης του χρέους

2 Δεν περιλαμβάνεται το αποτέλεσμα του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ)

Το άθροισμα των επιμέρους στοιχείων ενδέχεται να μη συμφωνεί με το σύνολο λόγω στρογγυλοποίησης

* Προσωρινά στοιχεία

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδας

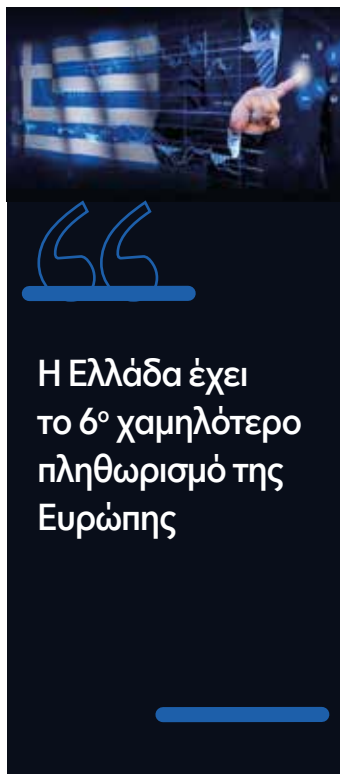

► Επιβράδυνση στον ρυθμό αύξησης στα τρόφιμα

ΕΛΛΑΔΑ:

Σημαντική πτώση πληθωρισμού στο 2,3%

Με τη συμβολή της πτωτικής πορείας των τιμών στα τρόφιμα ο πληθωρισμός τον Μάιο στην Ελλάδα κατέγραψε σημαντική πτώση στο 2,3% από 3,2% τον Απρίλιο. Πρόκειται για τον 6 χαμηλότερο πληθωρισμό σε επίπεδο ευρωζώνης μετά την Ιρλανδία, Ιταλία, Λιθουανία, Φινλανδία και Λετονία. Με βάση τα προκαταρκτικά στοιχεία της Eurostat, σε επίπεδο ευρωζώνης ο εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή κινήθηκε ανοδικά για να διαμορφωθεί στο 2,6% από 2,4% τον Απρίλιο και τον Μάρτιο. Στη χώρα μας παρατηρείται σημαντική επιβράδυνση του ρυθμού ανόδου του πληθωρισμού των τροφίμων καθώς η αύξηση έφτασε στο 2,6% τον Μάιο από 4,8% τον Απρίλιο. Επιβράδυνση παρατηρείται και στο ρυθμό ανόδου των τιμών στις υπηρεσίες όπου τον Μάιο καταγράφεται αύξηση 3,3% έναντι ανόδου 3,7% τον Απρίλιο. Μεγαλύτερη πτώση σημείωσαν οι τιμές στην ενέργεια όπου τον Μάιο μειώθηκαν κατά 1,7% έναντι μείωσης 1,4% τον Απρίλιο. Όσον αφορά τον δομικό πληθωρισμό στην Ελλάδα, χωρίς δηλαδή τα τρόφιμα-ποτά-καπνικά και την ενέργεια, τον Μάιο υποχώρησε στο 2,7% από 3,1% τον Απρίλιο. Σε επίπεδο ευρωζώνης, ο ρυθμός αύξησης των τιμών στον κλάδο των τροφίμων-ποτών και καπνού έφτασε στο 2,6% τον Μάιο από 2,8% τον προηγούμενο μήνα. Οι τιμές στην ενέργεια αυξήθηκαν κατά 0,3% όταν τον Απρίλιο είχε καταγραφεί μείωση 0,6%. Ανοδικά κινήθηκαν και οι υπηρεσίες όπου η αύξηση έφτασε στο 4,1% από 3,7% τον προηγούμενο μήνα. Υψηλότερα από τις αρχικές εκτιμήσεις κινήθηκε ο πληθωρισμός στη Γερμανία τον Μάιο καθώς διαμορφώθηκε στο 2,8% από 2,5% τον Απρίλιο. Με ταχύτερους ρυθμούς κινήθηκαν οι τιμές καταναλωτή και στη Γαλλία, τη δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία της ευρωζώνης. Το Μάιο ο εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή αυξήθηκε στο 2,7% από 2,4% τον Απρίλιο. Αισθητά αυξημένος εμφανίστηκε αυτό το μήνα ο πληθωρισμός και στην Ισπανία, ξεπερνώντας ελαφρώς και τις εκτιμήσεις μετά την αύξηση στη φορολογία κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος στη χώρα. Τον Μάιο έτρεξε με ρυθμό 3,6% έναντι 3,3% τον Απρίλιο καταγράφοντας το υψηλότερο επίπεδο σε διάστημα 13 μηνών. Σε μεγάλο βαθμό η επιτάχυνση του πληθωρισμού στην Ισπανία αποδίδεται στην επαναφορά του ΦΠΑ στην ηλεκτρική ενέργεια, στο 21% από το 10% όπου είχε μειωθεί προκειμένου να ελαφρυνθούν οι καταναλωτές.

“
Η Ελλάδα έχει το 6^ο χαμηλότερο πληθωρισμό της Ευρώπης

FITCH:**Διατήρησε το BBB- για την Ελλάδα – Σταθερό το outlook**

Στο «BBB-» δηλαδή στο χαμηλότερο επίπεδο της (ανακτηθείσης) επενδυτικής βαθμίδας διατήρησε την πιστοληπτική ικανότητα της Ελλάδας ο Οίκος Fitch, διατηρώντας παράλληλα σταθερές τις προοπτικές (outlook). Ο οίκος αξιολόγησης επισημαίνει την αξιοπιστία της πολιτικής που υποστηρίζεται από τη συμμετοχή στην ΕΕ και την Ευρωζώνη, επισημαίνοντας ωστόσο τα κληροδοτήματα της κρίσης δημόσιου χρέους, ήτοι τα υψηλά επίπεδα δημοσίου και εξωτερικού χρέους, καθώς και την υψηλή ανεργία. Κρίνει δε ως χαμηλό το μεσοπρόθεσμο δυναμικό ανάπτυξης. Η Fitch προβλέπει μείωση του συνολικού ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης στο 0,8% του ΑΕΠ το 2025, με πρωτογενή πλεονάσματα κατά μέσο όρο στο 2,3% το 2024-2025.

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΣΗ

Ο Οίκος διαπιστώνει «ισχυρή δέσμευση» για δημοσιονομική σύνεση, φιλόδοξες μεταρρυθμίσεις για την αύξηση των εσόδων (μείωση φοροδιαφυγής, προώθηση ηλεκτρονικών συναλλαγών) διακρίνοντας προοπτικές δημιουργίας πρόσθετου δημοσιονομικού χώρου

ΓΙΑ ΤΟ ΧΡΕΟΣ

Ο Οίκος Fitch αναμένει ότι ο συνδυασμός ισχυρών δημοσιονομικών αποτελεσμάτων, σταθερού κόστους αποπληρωμών και μέτριας ονομαστικής ανάπτυξης θα συνεχίσει να οδηγεί σε αποκλιμάκωση τον δείκτη δημόσιου χρέους προς ΑΕΠ, και συγκεκριμένα στο 147,3% το 2025 (από 161,9% το 2023) και κάτω από 140% το 2028. Η Fitch καταγράφει την αβεβαιότητα ορισμένων ζητημάτων κληρονομηθέντων από τα παρελθόν κρίνοντας ότι δεν θα επηρεάσουν αρνητικά την επίδοση της Ελλάδας στη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η Fitch αναμένει ότι η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ θα επιταχυνθεί στο 2,3% το 2024 και στο 2,4% το 2025 (από 2% το 2023), σε επίπεδα δηλαδή πάνω από τον μέσο όρο της ευρωζώνης, συνεπφέροντας στη επίτευξη κάποιας σύγκλισης με τα εισοδήματα των προηγμένων χωρών της ευρωζώνης. Εκτιμά ότι οικονομική ανάπτυξη θα επιταχυνθεί από τις αυξήσεις των πραγματικών μισθών, την αύξηση της απασχόλησης και τις σταθερές επενδύσεις.

ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο Οίκος σημειώνει ότι η ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας συνοδεύεται από μία σταθερά βελτίωση της αγοράς εργασίας. Σημειώνει ότι η ανεργία βρίσκεται σε χαμηλό 15ετίας, η απασχόληση

αυξάνεται και ο εργασιακά ενεργός πληθυσμός καταγράφει ήπια άνοδο. Η Fitch «βλέπει» περαιτέρω σταδιακή μείωση της ανεργίας για τα επόμενα δύο χρόνια, ωστόσο οι κίνδυνοι έλλειψης εργατικού δυναμικού αυξάνονται, ιδιαίτερα σε τομείς της λεγόμενης «εργασίας έντασης» (τουρισμός, κατασκευές).

ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Ο Οίκος καταγράφει την διατηρούμενη εκ μέρους των ελληνικών τραπεζών υψηλή ρευστότητα και κερδοφορία, που υποστηρίζονται από τα υψηλότερα επιτόκια στην ευρωζώνη και την ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης. Ο συνολικός κεφαλαιακός δείκτης αυξήθηκε στο 18,8% στα τέλη του 2023, ελάχιστα κάτω από τον μέσο όρο της ευρωζώνης (19,7%). Ο δείκτης των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων (NPLs) μειώθηκε περαιτέρω στο 6,2% στο τέλος του 2023 (από 8,7% στο τέλος του 2022). Η Fitch αναμένει περαιτέρω μείωση το 2024-2025.

ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

Οι χαμηλότερες τιμές βασικών εμπορευμάτων και η αύξηση των εξαγωγών υπηρεσιών συνέβαλαν σε μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών το 2023, το οποίο ωστόσο παραμένει μεταξύ των υψηλότερων της ευρωζώνης. Ο οίκος αναμένει περαιτέρω μείωση του ελλείμματος το 2024-2025, λόγω ανάκαμψης της εξωτερικής ζήτησης και των επιδόσεων του τουρισμού. Οι σταθερές εισροές άμεσων ξένων επενδύσεων και οι ροές κεφαλαίων θα λειτουργήσουν επίσης προσθετικά

ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Δημοσιονομικοί: Στο πεδίο αυτό επισημαίνονται μια δυνητική επανάκαμψη του λόγου χρέους της γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ, ως πιθανό αποτέλεσμα δημοσιονομικής διαρθρωτικής χαλάρωσης, παρατεταμένα ασθενοδύς ανάπτυξης ή εκκλήρωσης σημαντικών πληρωμών.

Μακροοικονομικοί: Ως τέτοιος κίνδυνος επισημαίνεται πιθανό σοβαρό σοκ που θα επηρέαζε τη μεσοπρόθεσμη αναπτυξιακή δυναμική της χώρας και θα επιδείνωνε την εξωτερική της ανταγωνιστικότητα.

Πώς επέστρεψαν στα... ρετιρέ του 2007 οι τιμές των κατοικιών στην Ελλάδα

Αυτό, παρά το γεγονός ότι και οι χορηγήσεις των στεγαστικών δανείων δεν έχουν καμία σχέση με τη «χρυσή εποχή» του real estate και τα εισοδήματα εξακολουθούν να υπολείπονται συγκριτικά με την περίοδο πριν από τα μνημόνια.

Η διψήφια αύξηση στις τιμές των ακινήτων είναι προφανώς μεγαλύτερη συγκριτικά με τον ρυθμό μεταβολής των εισοδημάτων, κάτι που σημαίνει ότι επιτείνεται ακόμη περισσότερο το στεγαστικό πρόβλημα.

Η πληθωριστική κρίση βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη στην κτηματαγορά, καθώς και οι συνεχιζόμενες ανατιμήσεις στις τιμές των οικοδομικών υλικών με ρυθμό σχεδόν διπλάσιο συγκριτικά με τον δείκτη τιμών καταναλωτή, αλλά και το ζωηρό αγοραστικό ενδιαφέρον από το εξωτερικό συντηρούν τις ανατιμητικές τάσεις.

Αυτή η εικόνα εντείνει μια σειρά από προβλήματα όπως τα παρακάτω.

1 Η αγορά ακινήτων καθίσταται ολοένα και πιο δύσκολη για το μέσο νοικοκυριό, καθώς όσο περισσότερο αυξάνεται η τιμή του ακινήτου συγκριτικά με το εισόδημα, τόσο δυσκολότερος καθίσταται και ο δανεισμός από τις τράπεζες, αλλά και η εξεύρεση της προκαταβολής που απαιτείται για την αγορά ακινήτου.

Ενώ οι τράπεζες έχουν ήδη ξεκινήσει να χορηγούν δάνεια που να αντιστοιχούν ακόμη και στο 90% της αξίας του ακινήτου, το γεγονός ότι ταυτόχρονα ζητούν η μηνιαία δόση του δανείου να μην υπερβαίνει το 30%-40% του μηνιαίου εισοδήματος δημιουργεί και πάλι σοβαρά εμπόδια στις χορηγήσεις δανείων. Πολύ απλά διότι όσο μεγαλώνει η τιμή του ακινήτου, τόσο αυξάνεται και το ποσό του δανείου, άρα και η μηνιαία δόση.

2 Τα ενοίκια δεν παρακολουθούν την πορεία των εισοδημάτων αλλά την πορεία των τιμών των ακινήτων, με αποτέλεσμα το στεγαστικό πρόβλημα να μεγαλώνει και από αυτής της άποψης.

3 Μεγαλώνει η «ψαλίδα» μεταξύ των εμπορικών αξιών με τις αντικειμενικές τιμές. Πηγές του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών δηλώνουν ότι δεν θα υπάρξει αναπροσαρμογή των αντικειμενικών αξιών φέτος και ενδεχομένως ούτε το 2025, αλλά όποτε και αν αποφασιστεί η προσαρμογή θα είναι «βίαιη», καθώς η μέση αύξηση των εμπορικών αξιών ξεπερνά το 40%.

**Νέα ιστορικά ρεκόρ
στην Αττική και
στα νεόδμητα διαμερίσματα
- Τι τροφοδοτεί το ράλι**

ΑΝΗΣΥΧΗΤΙΚΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ

Τα χθεσινά στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος «εκπέμπουν» δύο ανησυχητικά μηνύματα. Το πρώτο έχει να κάνει με την αποτύπωση ρυθμών αύξησης τιμών υπερδιπλάσιων και σε σχέση με τον ρυθμό μεταβολής των οικοδομικών υλικών και σε σχέση με τον ρυθμό μεταβολής των εισοδημάτων.

Τα νεόδομητα εμφάνισαν μεταβολή +10,8% στο διά-

στημα Ιανουαρίου – Μαρτίου 2024 συγκριτικά με το αντίστοιχο περσινό τρίμηνο, ενώ τα ακίνητα 5ετίας και πάνω είχαν αύξηση 10,1%. Στην πρωτεύουσα -όπου ήδη η μέση τιμή πώλησης για ολόκληρο το λεκανοπέδιο έχει ξεπεράσει τα 2.000 ευρώ τετραγωνικό- η αύξηση διαμορφώθηκε στο 9,4% και στη Θεσσαλονίκη στο 12,2%. Εκτός συνταρακτικού απροόπτου -και με δεδομένο ότι δεν υπάρχει καμία ένδειξη στην αγορά για συγκράτηση των ανατιμητικών τάσεων των ακινήτων το 2024 θα αποτελέσει τη χρονιά καταγραφής του νέου ιστορικού υψηλού τουλάχιστον σε ορισμένες από τις βασικές κατηγορίες.

Με βάση τα επίσημα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, η απόσταση σε σχέση με τα ιστορικά υψηλά (τα οποία καταγράφηκαν μέσα στη διετία 2007-2008, όπως προκύπτει και από τον δείκτη τιμών της ΤτΕ) διαμορφώνεται ως εξής:

Στα νεόδμητα ακίνητα απέχουμε πλέον μόλις 0,9% από τα ιστορικά υψηλά του 2008. Είναι δεδομένη η πολύ αυξημένη ζήτηση για νεόδμητα ακίνητα καθώς μπαίνει και ο παράγοντας «ενεργειακή κρίση». Οι έχοντες την οικονομική δυνατότητα, στρέφονται στα νεόδμητα ακριβώς για να εξασφαλίσουν το χαμηλότερο λειτουργικό κόστος του ακινήτου. Από την άλλη, στην ταχύτερη ανατίμηση των νεόδμητων επιδρούν και οι μειωμένες προσφορές ειδικά στα μεγάλα αστικά κέντρα. Μπορεί η Ελληνική Στατιστική Αρχή να καταγράφει και πάλι εκρηκτική αύξηση στον αριθμό έκδοσης των οικοδομικών αδειών όμως αυτό δεν αποτυπώνεται ακόμη και στα στοιχεία των επενδύσεων στα ακίνητα. Οι επενδύσεις υπολείπονται (και μάλιστα σε ποσοστό άνω του 70%) σε σχέση με τη διετία 2007-2008, κάτι που φαίνεται και στις χορηγήσεις δανείων: 12 με 15 δισ. ευρώ τον χρόνο ήταν οι εκταμιεύσεις στεγαστικών δανείων πριν από την κρίση του 2010, στο 1 δισ. ευρώ περιορίζονται πλέον.

Στα παλαιά ακίνητα, η απόσταση από τα ιστορικά υψηλά διαμορφώνεται στο 6,19% και είναι σημαντικά υψηλότερη σε σχέση με τα νεόδμητα, ακριβώς λόγω της προτίμησης που υπάρχει στα νεόδμητα. Έτσι, ο γενικός δείκτης των τιμών ακινήτων απέχει πλέον 3,35% σε σχέση με τα ιστορικά υψηλά της περιόδου 2007-2008.

ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ Α' ΤΡΙΜΗΝΟΥ

Η αύξηση των τιμών το α' τρίμηνο του 2024 σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2023 ήταν 10,8% για τα νέα διαμερίσματα, δηλαδή ηλικίας έως 5 ετών, και 10,1% για τα παλαιά, ηλικίας άνω των 5 ετών. Με βάση τα αναθεωρημένα στοιχεία, για το 2023, ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης των τιμών για τα νέα

διαμερίσματα ήταν 12,7%, έναντι αύξησης 12,5% το 2022, ενώ ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης για τα παλαιά διαμερίσματα ήταν 14,5% το 2023, έναντι αύξησης 11,6% το 2022.

Από την ανάλυση των στοιχείων κατά γεωγραφική περιοχή προκύπτει ότι η αύξηση των τιμών των διαμερισμάτων το α' τρίμηνο του 2024 σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2023 ήταν 9,4% στην Αθήνα, 12,2% στη Θεσσαλονίκη, 10,3% στις άλλες μεγάλες πόλεις και 12,1% στις λοιπές περιοχές της χώρας. Για το σύνολο του 2023, η αύξηση των τιμών στις ίδιες περιοχές σε σχέση με το 2022 ήταν 13,8%, 16,5%, 15,0% και 11,4% αντίστοιχα (αναθεωρημένα στοιχεία).

Τέλος, για το σύνολο των αστικών περιοχών της χώρας, το α' τρίμηνο του 2024 οι τιμές των διαμερισμάτων ήταν κατά μέσο όρο αυξημένες κατά 10,8% σε σύγκριση με το α' τρίμηνο του 2023, ενώ για το 2023 η μέση ετήσια αύξηση διαμορφώθηκε στο 14,1% (αναθεωρημένα στοιχεία)

ΕΚΡΗΚΤΙΚΑ ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΥΞΗΣΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ

Αρχή στους δείκτες μέτρησης της οικοδομικής δρα-

στηριότητας για το πρώτο δίμηνο της φετινής χρονιάς, με τον όγκο της ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας να εκτοξεύεται κατά 38,6%. Συμπληρώνεται έτσι ένα 12μηνο αύξησης που ξεπερνά το 20%.

Το ζητούμενο τώρα είναι αυτό το «στοκ» των οικοδομικών αδειών που συσσωρεύεται να αποτυπωθεί ακόμη πιο έντονα στον δείκτη των επενδύσεων σε ακίνητα και λοιπές κατασκευές. Η τάση είναι έντονα ανοδική το τελευταίο διάστημα αλλά οι επενδύσεις στον τομέα των κατασκευών -και ειδικά της κατοικίας- υπολείπονται σημαντικά συγκριτικά με τα προ κρίσης επίπεδα.

ΟΙ ΑΔΕΙΕΣ

Τον Φεβρουάριο εκδόθηκαν 2.744 οικοδομικές άδειες, που αντιστοιχούν σε 627.270 τετραγωνικά μέτρα επιφάνειας και 2.581.030 κυβικά μέτρα όγκου, παρουσίασε δηλαδή αύξηση κατά 77,8% στον αριθμό των οικοδομικών αδειών, αύξηση κατά 70,2% στην επιφάνεια και αύξηση κατά 72,0% στον όγκο, σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2023.

Οι εκδοθείσες άδειες ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας, στο σύνολο της χώρας, κατά τον μήνα Φεβρουάριο 2024 ανήλθαν σε 2.722, που αντιστοι-

χούν σε 613.059 τετραγωνικά μέτρα επιφάνειας και 2.521.191 κυβικά μέτρα όγκου, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 78,8% στον αριθμό των οικοδομικών αδειών, αύξηση κατά 73,5% στην επιφάνεια και αύξηση κατά 75,6% στον όγκο, σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2023.

Οι εκδοθείσες άδειες δημόσιας οικοδομικής δραστηριότητας ήταν 22 αντιστοιχώντας σε 14.211 τετραγωνικά μέτρα επιφάνειας και 59.839 κυβικά μέτρα όγκου. Το ποσοστό συμμετοχής της δημόσιας οικοδομικής δραστηριότητας στον συνολικό οικοδομικό όγκο, για τον μήνα Φεβρουάριο 2024, είναι 2,3%.

Κατά την περίοδο των τελευταίων δώδεκα μηνών, δηλαδή από τον Μάρτιο 2023 έως τον Φεβρουάριο 2024, το μέγεθος της Συνολικής Οικοδομικής Δραστηριότητας (Ιδιωτικής-Δημόσιας) με βάση τις εκδοθείσες οικοδομικές άδειες, στο σύνολο της χώρας, ανήλθε σε 28.442 οικοδομικές άδειες, που αντιστοιχούν σε 6.555.179 τετραγωνικά μέτρα επιφάνειας και 30.424.052 m³ όγκου.

Σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο Μαρτίου 2022 – Φεβρουαρίου 2023 παρατηρήθηκε αύξηση κατά 12,8% στον αριθμό των οικοδομικών αδειών, αύξηση κατά 17,7% στην επιφάνεια και αύξηση κατά 20,5% στον όγκο.

Κατά την ίδια χρονική περίοδο, Μαρτίου 2023 – Φεβρουαρίου 2024, η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα εμφανίζει, στο σύνολο της χώρας, αύξηση κατά 13,0% στον αριθμό των εκδοθεισών οικοδομικών αδειών, αύξηση κατά 17,7% στην επιφάνεια και αύξηση κατά 20,6% στον όγκο, σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο Μαρτίου 2022 – Φεβρουαρίου 2023.

Το ποσοστό συμμετοχής της δημόσιας οικοδομικής δραστηριότητας στον συνολικό οικοδομικό όγκο για την ανωτέρω περίοδο είναι 2,3%.

ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Το δίμηνο Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου 2024, η Συνολική Οικοδομική Δραστηριότητα εμφανίζει, στο σύνολο της χώρας, αύξηση κατά 43,7% στον αριθμό των οικοδομικών αδειών, αύξηση κατά 41,3% στην επιφάνεια και αύξηση κατά 37,2% στον όγκο, σε σχέση με τον αντίστοιχο δίμηνο του έτους 2023.

Κατά την ίδια περίοδο Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου 2024, η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα εμφανίζει, στο σύνολο της χώρας, αύξηση κατά 44,4% στον αριθμό των οικοδομικών αδειών, αύξηση κατά 42,7% στην επιφάνεια και αύξηση κατά 38,6% στον όγκο, σε σχέση με την περίοδο Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου 2023

Πάνω από 2,27 εκατομμύρια οι οφειλέτες κόκκινων δανείων στην Ελλάδα

Τα κόκκινα δάνεια έχουν φύγει από τους ισολογισμούς των τραπεζών, αλλά όχι και από τις «πλάτες» των δανειοληπτών. Η Ένωση Εταιριών Διαχείρισης από Δάνεια και Πιστώσεις διαχειρίζεται οφειλές συνολικού ύψους άνω των 90 δισεκατομμυρίων ευρώ που αφορούν 2.271.548 οφειλέτες. Εξ αυτών των οφειλών, το 80% δεν επιβαρύνει πλέον τους ισολογισμούς των ελληνικών τραπεζών. Όπως επισημαίνεται σε ανακοίνωση της ΕΕΔΑΔΠ, η διαχείριση των δανείων από τις εταιρίες του κλάδου γίνεται με βάση τις αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας, υπό την εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδας.

Οι πλατφόρμες ενημέρωσης

Μέσα από τις πλατφόρμες ενημέρωσης των εταιριών οι δανειολήπτες λαμβάνουν άμεση ενημέρωση για τα στοιχεία που αφορούν την οφειλή τους, όπως μεταξύ άλλων το υπόλοιπο της οφειλής (ανά δανειακή σύμβαση), τον αριθμό, το ύψος και τον προβλεπόμενο χρόνο καταβολής της επόμενης δόσης του δανείου τους. Παράλληλα, μέσω των ίδιων συστημάτων, γίνεται άμεσα και ευχερώς η επικαιροποίηση των στοιχείων επικοινωνίας του δανειολήπτη με την εταιρία που διαχειρίζεται την οφειλή του με ιδιαίτερα απλό τρόπο ειδικά μετά την λειτουργία από 1.4.2024 των πλατφορμών ενημέρωσης που προβλέπει η κείμενη νομοθεσία.

Η ύπαρξη επικαιροποιημένων στοιχείων επικοινωνίας είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την επικοινωνία με τους οφειλέτες από πλευράς των ΕΔΑΔΠ που αποτελεί το απαραίτητο πρώτο βήμα για την εξεύρεση αμοιβαία αποδεκτών λύσεων και την υποβολή προτάσεων για τη ρύθμιση των οφειλών. Η μη ύπαρξη επικαιροποιημένων στοιχείων επικοινωνίας περιορίζει τις δυνατότητες των ΕΔΑΔΠ για προσέγγιση των δανειοληπτών και ρύθμιση των οφειλών τους, χωρίς να αναιρεί την εξέλιξη των δικαστικών ενεργειών. Επομένως, ακόμη και όσοι δανειολήπτες έχουν εικόνα των δανειακών εκκρεμοτήτων τους, είναι προτεραιότητα να επικαιροποιήσουν τα στοιχεία επικοινωνίας τους, ώστε να αποκαταστήσουν την επαφή με την εταιρία που διαχειρίζεται τις αντίστοιχες οφειλές και να συνεργαστούν για τη ρύθμισή τους που αποτελεί τον πρωταρχικό στόχο όλων των εμπλεκόμενων στη διαδικασία.

ΟΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΔΙΜΕΡΟΥΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ

Οι συνεργάσιμοι οφειλέτες έχουν πλέον τη δυνατότητα να εκτιμήσουν πλήρως τα δεδομένα που τους αφορούν συνολικά και να προχωρήσουν στα επόμενα βήματα για τη διευθέτηση των οφειλών τους, είτε απευθυνόμενοι στις αντίστοιχες ΕΔΑΔΠ για διμερή ρύθμιση, είτε αξιοποιώντας τα διαθέσιμα εναλλακτικά κανάλια. Συγκεκριμένα λειτουργούν:

- Η πλατφόρμα του Εξωδικαστικού Μηχανισμού Ρύθμισης Οφειλών (OCW) μέσω της οποίας ρυθμίζεται το σύνολο των οφειλών, είτε προς ιδιώτες είτε προς το Δημόσιο και τους φορείς του. Ειδικά για την κατηγορία των ευάλωτων νοικοκυριών, οι ΕΔΑΔΠ αποδέχονται άνευ ετέρου, όπως ακριβώς είχαν δεσμευθεί, τη ρύθμιση που προκύπτει από τον αλγόριθμο του μηχανισμού, χωρίς άλλη παρέμβαση.
- Το ενδιάμεσο πρόγραμμα κρατικής στήριξης 1ης κατοικίας, μέσω του οποίου τα ευάλωτα νοικοκυριά μπορούν να εξασφαλίσουν την παραμονή στο ακίνητο που καλύπτει τις στεγαστικές τους ανάγκες, σύμφωνα με τις προβλέψεις του ν.4916/2022, και παράλληλα να λάβουν και κρατική επιδότηση για σημαντικό μέρος του ενοικίου για το ίδιο διάστημα.
- Υπενθυμίζεται ότι το κύριο και πλέον αποτελεσματικό μέχρι σήμερα εργαλείο για τη διευθέτηση οφειλών είναι οι διμερείς ρυθμίσεις στις οποίες προχωρούν οι ΕΔΑΔΠ σε συνεργασία με τους οφειλέτες, σε εξατομικευμένη βάση, λαμβάνοντας υπόψη το εισόδημα και τις αντικειμενικές προσωπικές, οικογενειακές και κοινωνικές συνθήκες για κάθε περίπτωση ξεχωριστά, αλλά και την αξία των περιουσιακών στοιχείων όλων των ενεχομένων.

Από το 2022, οι ΕΔΑΔΠ έχουν ρυθμίσει διμερώς συνολικά δάνεια ύψους 15,2 δισεκατομμυρίων ευρώ. Για το α' τρίμηνο του 2024 οι συνολικές ρυθμίσεις δανείων έφτασαν το 1,2 δισεκατομμύριο ευρώ.

► Πώς γίνεται η διαχείρισή τους

ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Οι διμερείς ρυθμίσεις και οι ρυθμίσεις μέσω του Ν.3869 («νόμου Κατσέλη») για το ίδιο διάστημα έφτασαν το 1,1 δισεκατομμύριο ευρώ, ενώ οι υπόλοιπες προήλθαν από τον Εξωδικαστικό Μηχανισμό.

Μέσω του Εξωδικαστικού Μηχανισμού έχουν υποβληθεί περί τις 66.000 αιτήσεις ρύθμισης οφειλών, που αντιστοιχούν σε οφειλές άνω των 32 δισεκατομμυρίων ευρώ. Οφειλές ύψους 2,5 δισεκατομμυρίων ευρώ έχουν διευθετηθεί σε πολυμερείς ρυθμίσεις που περιλαμβάνουν και δάνεια των χαρτοφυλακίων τα οποία διαχειρίζονται οι ΕΔΑΔΠ.

Τη βεβαίωση ευάλωτου οφειλέτη που προβλέπει ο ν. 4738/2020 έχουν λάβει 8.500 νοικοκυριά, ενώ εκκρεμούν προς οριστικοποίηση από την πλευρά των οφειλετών άλλες 54.000 αιτήσεις. Τέλος, στο σκέλος της εξυπηρέτησης των συναλλασσομένων, οι ΕΔΑΔΠ δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα και έχουν κάνει σημαντικές επενδύσεις σε ανθρώπινο δυναμικό και τεχνολογική υποδομή, βελτιώνοντας σταθερά και σημαντικά τις επιδόσεις τους.

Το επίπεδο εξυπηρέτησης (δηλ. ο αριθμός κλήσεων που απαντήθηκαν έγκαιρα) από τα τηλεφωνικά κέντρα παρέμεινε το α' τρίμηνο του 2024 στα επίπεδα του 90%, σημαντικά βελτιωμένο σε σχέση με το παρελθόν (συγκριτικά, στις αρχές του 2023 το ποσοστό ήταν 78%). Ιδιαίτερα αισθητή ήταν η βελτίωση στο χρόνο απόκρισης σε αιτήματα που υποβλήθηκαν, ο οποίος μειώθηκε σε 10 ημέρες κατά μέσο όρο, από 25 το αντίστοιχο α' τρίμηνο του 2023. Με βάση όλα τα παραπάνω, είναι φανερό πως οι δανειολήπτες που επιθυμούν τη ρύθμιση των οφειλών τους έχουν ένα πλήρες φάσμα εργαλείων και υπηρεσιών στη διάθεσή τους ώστε να απαλλαγούν από το βάρος υποχρεώσεων που συσσωρεύθηκαν στο παρελθόν και να επιστρέψουν στην οικονομική κανονικότητα, αποκαθιστώντας σταδιακά και την πρόσβασή τους στο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Οι ΕΔΑΔΠ καλούν τους οφειλέτες να αξιοποιήσουν αυτή την ευκαιρία κάνοντας, κατά την κρίση και την επιλογή τους, την καταλληλότερη χρήση των διαθέσιμων δυνατοτήτων.-

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΕΛΛΑΔΑ

«Πέταξαν» στα 372,3 εκατ. οι εισπράξεις τον Μάρτιο

Τις υψηλές «πτήσεις» συνεχίζει ο ελληνικός τουρισμός, καταγράφοντας θεαματική άνοδο τόσο σε επίπεδο ταξιδιωτικών εισπράξεων, όσο και σε επίπεδο αφίξεων και θέτοντας τις βάσεις για μία δυνατή σεζόν στην τουριστική βιομηχανία. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία που ανακοίνωσε σήμερα η Τράπεζα της Ελλάδος, τον πρώτο μήνα της άνοιξης 874.000 ξένοι τουρίστες έκαναν απόβαση στην Ελλάδα, εκτινάσσοντας τις εισπράξεις στα 372,3 εκατ. ευρώ.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της ΤτΕ, το ταξιδιωτικό ισοζύγιο το Μάρτιο του 2024 εμφάνισε πλεόνασμα 136,6 εκατ. ευρώ, έναντι πλεονάσματος 122,5 εκατ. ευρώ τον αντίστοιχο μήνα του 2023. Ειδικότερα, αύξηση κατά 34,2% κατέγραψαν το Μάρτιο του 2024 οι ταξιδιωτικές εισπράξεις, οι οποίες διαμορφώθηκαν στα 372,3 εκατ. ευρώ, έναντι 277,5 εκατ. ευρώ τον αντίστοιχο μήνα του 2023, ενώ αύξηση κατά 52,1% παρατηρήθηκε και στις ταξιδιωτικές πληρωμές.

ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΑΝΑ ΤΑΞΙΔΙ

Όπως επισημαίνεται, η αύξηση των ταξιδιωτικών εισπράξεων οφείλεται στην άνοδο της εισερχόμενης ταξιδιωτικής κίνησης κατά 31,2%, καθώς και στην αύξηση της μέσης δαπάνης ανά ταξίδι κατά 3,2%. Οι καθαρές εισπράξεις από την παροχή ταξιδιωτικών υπηρεσιών αντιστάθμισαν κατά 5,3% το έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών και συνέβαλαν κατά 34,0% στο σύνολο των καθαρών εισπράξεων από υπηρεσίες.

Σημειώνεται ότι σε επίπεδο τριμήνου (Ιανουάριος-Μάρτιος 2024) το ταξιδιωτικό ισοζύγιο εμφάνισε πλεόνασμα 366,6 εκατ. ευρώ, έναντι πλεονάσματος 293,3 εκατ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2023.

«ΑΛΜΑ» 34,2% ΣΤΙΣ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΤΟΝ ΜΑΡΤΙΟ

Το Μάρτιο του 2024, όπως προαναφέρθηκε, οι ταξιδιωτικές εισπράξεις αυξήθηκαν κατά 34,2% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2023. Αναλυτικότερα, αύξηση κατά 30,3% εμφάνισαν οι εισπράξεις από κατοίκους των χωρών της Ε.Ε.-27, οι οποίες διαμορφώθηκαν στα 166,2 εκατ. ευρώ έναντι 127,5 εκατ. ευρώ τον αντίστοιχο μήνα του 2023, καθώς και οι εισπράξεις

► «Άλμα» 31% στις αφίξεις

από κατοίκους των λοιπών χωρών που αυξήθηκαν κατά 40,3%. Η άνοδος των εισπράξεων από κατοίκους των χωρών της Ε.Ε.-27 ήταν αποτέλεσμα της αύξησης κυρίως των εισπράξεων από κατοίκους των χωρών της ζώνης του ευρώ κατά 37,6%, καθώς οι εισπράξεις από κατοίκους των χωρών της Ε.Ε.-27 εκτός της ζώνης του ευρώ παρέμειναν σχεδόν αμετάβλητες στα 25,0 εκατ. ευρώ, σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2023. Σε επίπεδο τριμήνου, την περίοδο Ιανουαρίου-Μαρτίου 2024, οι ταξιδιωτικές εισπράξεις εμφάνισαν αύξηση κατά 28,2% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2023 και διαμορφώθηκαν στα 942,0 εκατ. ευρώ.

ΓΕΡΜΑΝΟΙ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ ΦΕΡΝΟΥΝ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΧΡΗΜΑΤΑ – ΕΚΡΗΚΤΙΚΗ ΑΝΟΔΟΣ ΤΩΝ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ

Όπως προκύπτει, οι Γερμανοί και οι Αμερικανοί ήταν οι δύο αγορές με τη μεγαλύτερη συνεισφορά στα

τουριστικά έσοδα, ενώ αξίζει να σημειωθεί πως οι εισπράξεις από την Ιταλία κατέγραψαν τον Μάρτιο κατακόρυφη άνοδο 127%

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕ, οι εισπράξεις από τη Γερμανία αυξήθηκαν τον Μάρτιο κατά 36,9% και διαμορφώθηκαν στα 37,7 εκατ. ευρώ, ενώ οι εισπράξεις από τη Γαλλία αυξήθηκαν κατά 24,4% και διαμορφώθηκαν στα 16,0 εκατ. ευρώ. Άνοδο παρουσίασαν και οι εισπράξεις από την Ιταλία κατά 127%, οι οποίες διαμορφώθηκαν στα 27,1 εκατ. ευρώ. Από τις λοιπές χώρες, αύξηση κατά 41,7% παρουσίασαν οι εισπράξεις από το Ηνωμένο Βασίλειο, οι οποίες διαμορφώθηκαν στα 23,8 εκατ. ευρώ, καθώς και αυτές από τις ΗΠΑ, που αυξήθηκαν κατά 44,0% και διαμορφώθηκαν στα 54,7 εκατ. ευρώ. Τέλος, οι εισπράξεις από τη Ρωσία παρέμειναν σχεδόν αμετάβλητες στα 1,9 εκατ. ευρώ, έναντι του Μαρτίου 2023.

2,33 ΕΚΑΤ. ΑΦΙΞΕΙΣ ΤΟ Α' ΤΡΙΜΗΝΟ

Εξίσου θεαματικές είναι οι επιδόσεις και σε επίπεδο αφίξεων. Την περίοδο Ιανουαρίου-Μαρτίου 2024, η εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση αυξήθηκε κατά 24,5% και διαμορφώθηκε σε 2.332.500 ταξιδιώτες, έναντι 1,874 εκατ. ταξιδιωτών την αντίστοιχη περίοδο του 2023.

► Γερμανοί και Αμερικανοί κρατούν τα σκήπτρα στις αφίξεις

Σε ό,τι αφορά τον Μάρτιο, η εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση το Μάρτιο του 2024 διαμορφώθηκε σε 874.000 ταξιδιώτες, καταγράφοντας άνοδο 31,2% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο περυσινό μήνα. Ειδικότερα, η ταξιδιωτική κίνηση μέσω αεροδρομίων αυξήθηκε κατά 35,2%, σε σύγκριση με το Μάρτιο του 2023, και αυτή μέσω οδικών συνοριακών σταθμών κατά 26,6%. Η αύξηση της εισερχόμενης ταξιδιωτικής κίνησης προήλθε από την άνοδο της ταξιδιωτικής κίνησης τόσο από τις χώρες της Ε.Ε.-27 κατά 23,9% όσο και από τις λοιπές χώρες κατά 39,3%. Αναλυτικότερα, η ταξιδιωτική κίνηση από τις χώρες της ζώνης του ευρώ διαμορφώθηκε σε 281.700 ταξιδιώτες, αυξημένη κατά 35,7%. Άνοδο κατά 6,4% εμφάνισε και η ταξιδιωτική κίνηση από τις χώρες της Ε.Ε. εκτός της ζώνης του ευρώ, η οποία διαμορφώθηκε σε 149.600 ταξιδιώτες.

ΠΟΙΟΙ ΚΡΑΤΟΥΝ ΤΑ ΣΚΗΠΤΡΑ ΣΤΙΣ ΑΦΙΞΕΙΣ

Και στο πεδίο των αφίξεων, οι Γερμανοί και οι Αμερικανοί είναι οι κυριότερες αγορές για την Ελλάδα. Ειδικότερα, η ταξιδιωτική κίνηση από τη Γερμανία παρουσίασε αύξηση κατά 37,2% και διαμορφώθηκε σε 71.600 ταξιδιώτες, ενώ αυτή από τη Γαλλία αυξήθηκε κατά 204,2% σε 48.200 ταξιδιώτες. Αυξημένη ήταν και η ταξιδιωτική κίνηση από την Ιταλία κατά 53,1%, η οποία διαμορφώθηκε σε 42.400 ταξιδιώτες. Αναφορικά με τις λοιπές χώρες, η ταξιδιωτική κίνηση από το Ηνωμένο Βασίλειο αυξήθηκε κατά 8,4% και διαμορφώθηκε σε 53.500 ταξιδιώτες, ενώ αυτή από τις ΗΠΑ αυξήθηκε κατά 34,8% σε 66.700 ταξιδιώτες. Αντίθετα, η ταξιδιωτική κίνηση από τη Ρωσία μειώθηκε κατά 51,1% και διαμορφώθηκε σε 1.200 ταξιδιώτες.

ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Τουρισμός: Τα «πάνω», τα «κάτω» και οι προσδοκίες της φετινής σεζόν

Στα ίδια επίπεδα με πέρυσι, με ελαφρά αυξητική τάση, εκτιμά ο ξενοδοχειακός κλάδος ότι θα κινηθεί η φετινή τουριστική κίνηση. Αρκετές περιοχές μάλιστα εκφράζουν προβληματισμό για την καταγραφόμενη μείωση του αριθμού των διανυκτερεύσεων και τα υψηλά λειτουργικά κόστη και ζητούν από την πολιτεία να υλοποιήσει ανταποδοτικά έργα υποδομών.

Χαρακτηριστικές είναι οι επισημάνσεις του μέλους του δ.σ. και πρώην προέδρου της Ένωσης Ξενοδόχων Ρόδου, Μανώλη Μαρκόπουλου, ότι μπορεί σε επίπεδο αφίξεων να υπάρχει αύξηση στα νούμερα, αλλά πρέπει επίσης να αποτελεί κριτήριο και η διάρκεια παραμονής. «Ειδικά από τη βρετανική αγορά έχουμε πλέον τρεις, τέσσερις μέχρι πέντε διανυκτερεύσεις, ενώ μέχρι πριν τέσσερα-πέντε χρόνια δεν υπήρχαν κάτω από επτά διανυκτερεύσεις στους tour operators με τους οποίους δουλεύει το 90% της Ρόδου» σημειώνει ο κ. Μαρκόπουλος.

Οι καλύτερες αγορές για τη Ρόδο είναι η βρετανική, η γερμανική, η πολωνική και η γαλλική και οι σκανδιναβικές χώρες, με τις τελευταίες να αποτελούν την πρώτη δύναμη εάν αθροιστούν όλες μαζί. Η Ρόδος ευελπιστεί να μην βρεθεί και φέτος αντιμέτωπη με προβλήματα όπως η μεγάλη πυρκαγιά του 2023. Η κίνηση αναμένεται στα ίδια με πέρυσι επίπεδα με αυξητική τάση αλλά σε καμία περίπτωση η αύξηση αφίξεων, όπως τονίζει ο κ. Μαρκόπουλος, δεν σημαίνει αύξηση κερδών, αντιθέτως φέτος τα λειτουργικά κόστη είναι ακόμη πιο αυξημένα.

ΚΡΗΤΗ

Η Κρήτη, σύμφωνα με τον πρόεδρο της Ένωσης Ξενοδόχων Χανίων και αναπληρωτή πρόεδρο της ΠΟΞ, Μανώλη Γιαννούλη, ξεκίνησε πολύ δυναμικά τη φετινή σεζόν, με αύξηση τόσο των πτήσεων charters όσο και των τακτικών πτήσεων, δεν έχει θέμα μείωσης διανυκτερεύσεων -κατά κανόνα πωλούνται πακέτα 7 ημερών- και προβλέπει σε μία ακόμη ανοδική χρονιά, με μικρή αύξηση από πέρυσι, με τους Γερμανούς και τους Βρετανούς στις πρώτες θέσεις και ακολουθούν Πολωνοί, Σκανδιναβοί και Γάλλοι.

Η Πελοπόννησος, στον αντίποδα, θέτει θέμα μείωσης των διανυκτερεύσεων. Η τουριστική κίνηση ξεκίνησε καλά με το Καθολικό και το Ορθόδοξο Πάσχα, μετά έκανε

► Ξενοδοχοί : Ελαφριά αύξηση σε σχέση με πέρυσι

«κοιλιά» και αναμένεται να επιστρέψει στα επιθυμητά επίπεδα τον Ιούλιο και τον Αύγουστο, με μηνύματα μάλιστα αύξησης από τις παραδοσιακές αγορές, δηλαδή Γερμανία, Βρετανία, Ιταλία, Γαλλία και ΗΠΑ. Ειδικά, δε, από τις ΗΠΑ διαφαίνεται τάση σημαντικής αύξησης. Παρά την αναμενόμενη αυτή αύξηση σε αφίξεις, ωστόσο, όπως τονίζει στη «Ν» ο πρόεδρος του Τουριστικού Οργανισμού Πελοποννήσου, Κωνσταντίνος Μαρινάκος, το θέμα είναι να αυξηθούν οι διανυκτερεύσεις, καθώς ειδικά οι λεγόμενοι «milleniains» πραγματοποιούν λιγότερες διανυκτερεύσεις από άλλες ηλικιακές ομάδες. Μείωση της τάξης του 10% σε σύγκριση με πέρυσι αναμένει η Σαντορίνη, όπως αναφέρει ο πρόεδρος της Ένωσης Ξενοδόχων του νησιού, Αντώνης Παγώνης, επισημαίνοντας ότι αφενός υπάρχει ύφεση σε όλη την Ευρώπη, η οποία δίνει στην Σαντορίνη το 50% της τουριστικής της κίνησης, ενώ επίσης έχουν ακριβύνει πολύ οι ναύλοι από τους μακρινούς προορισμούς που της δίνουν το υπόλοιπο 50%, δηλαδή από Αυστραλία, ΗΠΑ και Ασία. Ανασταλτικά λειτουργούν επίσης, όπως προσθέτει, οι αμερικανικές εκλογές, η κλιματική κρίση και η ύφεση σε μεγάλες χώρες της Λατινικής Αμερικής όπως η Αργεντινή.

Στο ίδιο μήκος κύματος με τον πρόεδρο της ΠΟΞ, Γιάννη Χατζή, που τονίζει κατ' επανάληψη εδώ και καιρό –και το επανέλαβε και στο πρόσφατο 2ο Περιφερειακό Συνέδριο της ΠΟΞ στο Ηράκλειο Κρήτης– ότι δεν υπάρχει πρόβλημα υπερτουρισμού στη χώρα μας αλλά θέμα

ελλιών υποδομών, ο κ. Παγώνης επισημαίνει στη «Ν»: «Δεν υπάρχει λέξη υπερτουρισμός και το επιβεβαιώνει το παράδειγμα της Μάλτας και της Μαγιόρκας. Όλα είναι θέμα υποδομών. Η Σαντορίνη συνεισφέρει στον κρατικό κορβανά 5 δισ. ευρώ, είναι η ώρα λοιπόν να γίνουν ανταποδοτικά έργα τώρα». Ο κ. Παγώνης εκφράζει συγκαταληπτή αισιοδοξία για αύξηση της κίνησης με κρατήσεις της τελευταίας στιγμής.

ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ: ΕΝ ΑΝΑΜΟΝΗ ΤΩΝ ΡΟΥΜΑΝΩΝ

Με εξαίρεση τη Χαλκιδική, που εκτός από Βαλκάνιους οδικούς επισκέπτες υποδέχεται πολύ μεγάλο αριθμό τουριστών από τη Γερμανία και τη Βρετανία, η υπόλοιπη Βόρεια Ελλάδα τελεί εν αναμονή των Ρουμάνων.

Η Χαλκιδική -ναυαρχίδα όπως πάντοτε του βορειοελλαδικού τουρισμού- αναμένει σύμφωνα με τον πρόεδρο της Ένωσης Ξενοδόχων του νομού και πρώην πρόεδρο της ΠΟΞ, Γρηγόρη Τάσιο, μια «σεζόν στα νούμερα του 2023 με χρονική περιθώριο βελτίωσης». Η μέση πληρότητα των ξενοδοχείων της από Ιούνιο έως Σεπτέμβριο κινείται στο 70%.

«Το 2024 είναι μια χρονιά με μεγάλο ανταγωνισμό λόγω δυο μεγάλων αθλητικών γεγονότων: τους Ολυμπιακούς αγώνες στο Παρίσι και το Euro στη Γερμανία» επισημαίνει ο κ. Τάσιος.

Η σεζόν ξεκίνησε πολύ καλά με πλήθος Βαλκάνιων επισκεπτών το Πάσχα, τον Μάιο ακολούθησε «κοιλιά» στα ενοικιαζόμενα δωμάτια και μέση πληρότητα 70% στα ξενοδοχεία και μεγάλος στόχος για τη Χαλκιδική φέτος είναι οι καλές πληρότητες τον Οκτώβριο σε συνείκεια των σχετικών θετικών βημάτων πέρυσι. Ωστόσο οκτώ στις δέκα επιχειρήσεις έχουν έλλειψη προσωπικού καθώς το πρόγραμμα μετακλήσεων από τρίτες χώρες καθυστέρησε.

Σε μια «φυσιολογική καλή χρονιά» προσβλέπει η Πιερρία, σύμφωνα με τον πρόεδρο της Ένωσης Ξενοδόχων του νομού, Ηρακλή Τσιπλακίδη, με τους Ρουμάνους και τους Έλληνες στις πρώτες θέσεις και ακολουθούν Βούλγαροι, Σέρβοι και Γερμανοί.

«Περιμένοντας τους Ρουμάνους» είναι η απάντηση του προέδρου της Ένωσης Ξενοδόχων Θάσου, Πάρι Παρασκούδη για τη φετινή σεζόν.

Αν και οι Βούλγαροι τουρίστες είναι ίσως περισσότεροι, οι Ρουμάνοι μένουν περισσότερες ημέρες (6-7 ημέρες έναντι 3) και ξοδεύουν περισσότερα. Ζητούμενο για τη Θάσο είναι πάντως η επιμήκυνση της σεζόν, καθώς αυξάνονται οι τουρίστες του Ιουλίου και Αυγούστου, αλλά όχι του Ιουνίου και Σεπτεμβρίου και εάν δεν ανοίξει η σεζόν δεν υπάρχει δυνατότητα για περαιτέρω μεγάλες αυξήσεις της κίνησης.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΑΘΗΝΑΣ:**Στο 68,7% η μέση πληρότητα
στο 4μηνο – Ετήσια αύξηση 7,6%**

Με μέση πληρότητα της τάξης του 68,7% έκλεισε το πρώτο τετράμηνο του 2024 για τα ξενοδοχεία της Αθήνας, έναντι 63,9% το 2023. Σύμφωνα με την Ένωση Ξενοδόχων Αθηνών, Αττικής και Αργοσαρωνικού, η μέση αυτή πληρότητα στο 4μηνο δεν καταγράφεται ως ιδιαίτερα εντυπωσιακή, ούτε ως η αναμενόμενη για τα ξενοδοχεία της πρωτεύουσας, από τη στιγμή που ο προορισμός βρίσκεται στην πρώτη γραμμή της δημοφιλίας και της ζήτησης και οι αριθμοί αφίξεων στην πόλη ευημερούν. «Τα “ρεκόρ” που ήδη αναφέρονται, χωρίς να έχουμε εισέλθει στη θερινή περίοδο, και οι αυξημένες αφίξεις στο αεροδρόμιο δεν μεταφράζονται σε αντίστοιχα νούμερα για τα ξενοδοχεία. Η θετική μεταβολή που καταγράφηκε (της τάξης του 7,6% στο τετράμηνο έναντι του 2023), σίγουρα δεν εκπροσωπεί τις προσδοκίες των ξενοδόχων από το 2024. Ωστόσο, καθώς το πρώτο τετράμηνο περιλαμβάνει και τους παραδοσιακά “υποτονικούς” χειμερινούς μήνες, αναμένεται θετικότερη εξέλιξη ενόψει του καλοκαιριού», υπογραμμίζουν οι ξενοδοχοί. Όπως επισημαίνουν, τα αντίστοιχα ισχύουν και για την αύξηση της τάξης του 7% στη Μέση Τιμή Δωματίου (ADR) 4μηνου έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2023, η οποία έφτασε στα 110,77 ευρώ, από 103,52 ευρώ, ενώ στο Έσοδο ανά Διαθέσιμο Δωμάτιο (RevPar) σημειώθηκε καλύτερη επίδοση φτάνοντας τα 76,12 ευρώ το α΄ 4μηνο του 2024, έναντι 66,13 ευρώ του α΄ 4μηνου του 2023, αύξηση της τάξης του 15,1%.

ΟΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Όλες οι ανταγωνίστριες πόλεις της Αθήνας στο α΄ 4μηνο του 2024 εμφάνισαν πολύ καλύτερες επιδόσεις. Σε ό,τι αφορά στη μέση τιμή δωματίου, ενδεικτικά η Βαρκελώνη ήταν στα 169,88 ευρώ, η Μαδρίτη 153,57 ευρώ, η Ρώμη 195,97 ευρώ, το Παρίσι 295,11 ευρώ, το Λονδίνο 194,09 ευρώ, το Άμστερνταμ 161,97 ευρώ κ.ο.κ.

Αντίστοιχα, υψηλότερες ήταν και οι επιδόσεις τους στη μέση πληρότητα 4μηνου, η οποία έφτασε έως και 75%, αλλά και στο έσοδο ανά διαθέσιμο δωμάτιο, όπως π.χ. Βαρκελώνη 124,18 ευρώ, Μαδρίτη 112,11 ευρώ, Ρώμη 126,40 ευρώ, Παρίσι 209,23 ευρώ, Λονδίνο 144,21 ευρώ, Άμστερνταμ 111,44 ευρώ.

Η δε Κωνσταντινούπολη σημείωσε στο 4μηνο 2024 Rev Par 72,19 ευρώ, αλλά με μέση τιμή δωματίου τα 119,71 ευρώ. Ο Απρίλιος για την Αθήνα σαφώς ήταν ο θετικότερος μήνας της περιόδου και παρέσυρε ανοδικά τα αποτελέσματα του 4μηνου. Η μέση πληρότητα του Απριλίου 2024 έφτασε το 84,7%, η Μέση Τιμή Δωματίου (ADR) διαμορφώθηκε στα 138,81 ευρώ από 124,35 τον περσινό Απρίλιο (θετική μεταβολή της τάξης του 11,6%) και το Έσοδο ανά Διαθέσιμο Δωμάτιο (RevPar) έφτασε τα 117,56 ευρώ έναντι 94,15 του Απριλίου 2023 (θετική μεταβολή της τάξης του 24,9%).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Ένωση Ξενοδόχων Αθηνών, Αττικής και Αργοσαρωνικού θεωρεί πως η Αθήνα ως προορισμός βρίσκεται (και) το 2024 σε άνοδο. Σε πείσμα των εγγενών και χρόνιων αδυναμιών της, επιβεβαιώνει εκ νέου τη δυναμική της, τη διαχρονικότητα και τη μοναδικότητά της και την ευστοχία των προβλέψεων όσον επένδυσαν τα τελευταία χρόνια σε ανακαινίσεις ξενοδοχείων και νέες μονάδες. «Η ανανεωμένη ξενοδοχειακή υποδομή της Αθήνας θα αξίζει σαφώς και καλύτερων τιμών για τα ξενοδοχεία, κάτι το οποίο επιτυγχάνεται αφενός με περιορισμό της παραξενοδοχίας και τον έλεγχο της βραχυχρόνιας μίσθωσης, αφετέρου με βελτίωση του επιπέδου ζωής και επίσκεψης στην πόλη. Απαιτούνται στοχευμένες παρεμβάσεις ιδιαίτερα στις περιόδους αιχμής π.χ. σε αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία, αγορά, δρόμους, αλλά και επιπρόσθετες υποστηρικτικές υποδομές. Επιμένουμε πως η ανάπτυξη των κλινών της περιοχής μας με βάση την τουριστική στρατηγική στόχευση της Αθήνας – για ποιοτική αναβάθμιση των επισκεπτών της, αλλά και για συμβατότητα με τη “φέρουσα ικανότητα” του προορισμού- θα πρέπει να προχωρήσει με ίσους όρους για όλους. Μετά από σειρά δύσκολων εποχών για τον Τουρισμό της Αθήνας (οικονομική κρίση, πανδημία κ.λπ.), έφτασε η στιγμή για την απευθείας συνεργασία μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών κρατικών, επιστημονικών και επαγγελματικών φορέων, για τα ζητήματα της Αθήνας και της περαιτέρω τουριστικής ανάπτυξής της, καθώς η ανάπτυξη αυτή πρέπει να είναι πρωτίστως βιώσιμη», τονίζουν οι ξενοδοχοί Αττικής και Αργοσαρωνικού.

ΒΡΕΙΤΕ ΟΛΑ
ΟΣΑ ΣΑΣ
ενδιαφέρουν

ανανεωμένο + φρέσκο

ΕΙΔΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ - ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

Τα πάντα για το ταξίδι στην Ελλάδα

ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΑ
ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ
ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΩΣ

ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ
ΤΑΒΕΡΝΕΣ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ

ΘΕΑΤΡΟ

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ: Σε υψηλά επίπεδα η αύξηση της παραγωγής

Έντονη βελτίωση της απόδοσης του ελληνικού μεταποιητικού τομέα καταγράφουν τα τελευταία στοιχεία της έρευνας PMI® από την S&P Global, ωστόσο τα προβλήματα στις αλυσίδες εφοδιασμού παραμένουν.

Βάσει της έρευνας, η αύξηση της παραγωγής στον ελληνικό τομέα μεταποίησης παρέμεινε σε υψηλά επίπεδα τον Μάιο, παρότι οι αναταραχές στην αλυσίδα εφοδιασμού επηρέασαν αρνητικά την ανοδική πορεία και ώθησαν το κόστος εισροών προς τα πάνω. Οι ρυθμοί αύξησης της παραγωγής και των νέων παραγγελιών ήταν έντονοι σε γενικές γραμμές, παρότι εξασθένησαν σε χαμηλό τεσσάρων μηνών, καθώς διατηρήθηκε η έντονη ζήτηση από την πλευρά των πελατών. Εν τω μεταξύ, οι προσδοκίες ως προς την παραγωγή άγγιξαν τα ισχυρότερα επίπεδα των τελευταίων τριών μηνών, ενώ οι εταιρείες εξακολούθησαν να προσλαμβάνουν νέο προσωπικό.

Εντούτοις, οι διαταραχές στην αλυσίδα εφοδιασμού επιδεινώθηκαν, ενώ οι εταιρείες προσπάθησαν να δημιουργήσουν αποθέματα και να αυξήσουν τις αγορές, ώστε να μειώσουν τις συνέπειες από τις καθυστερήσεις των παραδόσεων εισροών στην παραγωγή. Παρ' όλα αυτά, ο ρυθμός αύξησης του κόστους εκτοξεύτηκε στον εντονότερο που έχει καταγραφεί σε διάστημα περίπου ενάμισι έτους. Παρότι ιστορικά υψηλός, ο ρυθμός αύξησης των χρεώσεων εκροών επιβραδύνθηκε σε σύγκριση με τον Απρίλιο. Ο εποχικά προσαρμοσμένος Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών της S&P Global για τον τομέα μεταποίησης στην Ελλάδα (Purchasing Managers' Index™ – PMI) έκλεισε στις 54,9 μονάδες τον Μάιο, χαμηλότερα από τις 55,2 μονάδες του Απριλίου, υποδεικνύοντας περαιτέρω βελτίωση της υγείας του ελληνικού μεταποιητικού τομέα. Ο ρυθμός αύξησης παρέμεινε ιστορικά υψηλός, μολονότι εξασθένησε στον βραδύτερο που έχει καταγραφεί σε διάστημα τεσσάρων μηνών.

Τα επίπεδα παραγωγής των Ελλήνων παραγωγών αγαθών αυξήθηκαν με έντονο, αν και ασθενέστερο, ρυθμό τον Μάιο. Μέλη του πάνελ επισήμαναν ότι η συνεχιζόμενη αύξηση της ζήτησης και η περαιτέρω άνοδος των νέων παραγγελιών υποστήριξαν την ανοδική πορεία. Ωστόσο, ορισμένες εταιρείες ανέφεραν ότι τα προβλήματα στην παραγωγική ικανότητα παρεμπόδισαν την ανάπτυξη.

Στη συνολική ανάκαμψη συνέβαλε η νέα μηνιαία αύξηση των νέων πωλήσεων που πραγματοποιήσαν οι Έλληνες κατασκευαστές τον Μάιο. Ο ρυθμός αύξησης μεταβλήθηκε ελάχιστα από τον Απρίλιο και ήταν σε γενικές γραμμές έντονος, παρότι ο βραδύτερος που έχει καταγραφεί από τον Ιανουάριο.

► Παραμένουν τα προβλήματα στις αλυσίδες εφοδιασμού

Παράλληλα, ο ρυθμός αύξησης των νέων παραγγελιών εξαγωγών υποχώρησε επίσης. Ωστόσο, ο ρυθμός αύξησης ήταν σημαντικός και ταχύτερος από τον μακροχρόνιο μέσο όρο της έρευνας. Οι εταιρείες ανέφεραν ότι η ζήτηση από την πλευρά των πελατών στις βασικές αγορές της Ευρώπης έδωσε ώθηση στην ανάπτυξη. Οι διαταραχές στις αλυσίδες εφοδιασμού εξακολούθησαν να ανησυχούν τους Έλληνες κατασκευαστές, καθώς η απόδοση των προμηθευτών επιδεινώθηκε σε μεγαλύτερο βαθμό τον Μάιο. Οι καθυστερήσεις στις παραδόσεις των εισροών λόγω των προβλημάτων στα δρομολόγια μέσω της Ερυθράς Θάλασσας, παράλληλα με τα εγχώρια κυκλοφοριακά προβλήματα, ήταν οι βασικοί παράγοντες για τις καθυστερήσεις των προμηθευτών. Τα μακρύτερα δρομολόγια εφοδιασμού και οι προκλήσεις στην προμήθεια υλικών οδήγησαν σε υψηλότερο κόστος εισροών κατά τη διάρκεια του Μαΐου. Σύμφωνα με αναφορές των μελών του πάνελ, οι τιμές των πρώτων υλών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων του κακάο, των φρούτων και των πλαστικών, φέρεται να οδήγησαν στην άνοδο του κόστους. Ο ρυθμός αύξησης του

κόστους επιταχύνθηκε σημαντικά στον δριμύτερο που έχει καταγραφεί από τον Δεκέμβριο του 2022.

Παρά την ταχύτερη αύξηση του κόστους εισροών, οι Έλληνες παραγωγοί αγαθών μετρίασαν τον ρυθμό αύξησης των τιμών πώλησης. Παρότι ηπιότερος από τον Απρίλιο, ο ρυθμός αύξησης των χρεώσεων ήταν αισθητά υψηλότερος από τον μέσο όρο της έρευνας, καθώς οι εταιρείες προσπάθησαν να μετακυλίσουν τις υψηλότερες τιμές εισροών στους πελάτες.

Εν τω μεταξύ, οι εταιρείες αύξησαν και πάλι τις αγορές εισροών τον Μάιο, ώστε να ανταποκριθούν στην περαιτέρω αύξηση των νέων παραγγελιών. Ορισμένες εταιρείες επισήμαναν επίσης ότι οι μεγαλύτεροι χρόνοι παράδοσης και το υψηλότερο κόστος τις ώθησαν να δημιουργήσουν αποθέματα ασφαλείας. Ως εκ τούτου, τα αποθέματα προμηθειών αυξήθηκαν για πρώτη φορά από τον Φεβρουάριο του 2020. Ωστόσο, τα αποθέματα ετοιμών προϊόντων υποχώρησαν και πάλι.

Όπως παρατηρήθηκε και τον Απρίλιο, ο όγκος αδιεκπεραιώτων εργασιών μειώθηκε οριακά τον Μάιο, καθώς η μεγαλύτερη εισροή νέων παραγγελιών συνέπεσε με τις αναφορές για δυσκολίες στις παραδόσεις των εισροών. Στην προσπάθειά τους να ενισχύσουν την παραγωγική τους ικανότητα, οι Έλληνες κατασκευαστές προσέλαβαν επιπλέον εργαζομένους, ενώ τα επίπεδα απασχόλησης αυξήθηκαν με έντονο ρυθμό.

Τη δημιουργία θέσεων εργασίας στήριξε η βελτίωση των προοπτικών ως προς την παραγωγή μεταξύ των παραγωγών αγαθών, τον Μάιο. Ο βαθμός εμπιστοσύνης ήταν ιστορικά υψηλός και ο ισχυρότερος που έχει καταγραφεί σε διάστημα τριών μηνών.

«ΤΑ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΑ ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΡΥΘΡΑΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ ΩΘΗΣΑΝ ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΕΙΣΡΟΩΝ ΥΨΗΛΟΤΕΡΑ»

FLAS

Η Siân Jones, Επικεφαλής Οικονομολόγος της S&P Global Market Intelligence, σχολιάσε: «Οι Έλληνες κατασκευαστές εξακολούθησαν να υποδεικνύουν ισχυρή απόδοση σε όλο το εύρος του τομέα κατά τη διάρκεια του Μαΐου, καθώς η παραγωγή και οι νέες παραγγελίες αυξήθηκαν με περαιτέρω δριμείς ρυθμούς. Εν τω μεταξύ, η επιχειρηματική εμπιστοσύνη βελτιώθηκε και οι παραγωγοί αγαθών προσέλαβαν επιπλέον προσωπικό με έναν από τους ταχύτερους ρυθμούς των τελευταίων δύο και πλέον ετών. Παρ' όλα αυτά, οι διαταραχές στην αλυσίδα εφοδιασμού παρεμπόδισαν την παραγωγή, καθώς τα συνεχιζόμενα προβλήματα στα δρομολόγια μέσω της Ερυθράς Θάλασσας ώθησαν το κόστος εισροών υψηλότερα και άρχισαν να ασκούν κάποια πίεση στην παραγωγική ικανότητα. Στην πραγματικότητα, οι χρόνοι παράδοσης προμηθειών επιμκύνθηκαν σε μεγαλύτερο βαθμό σε σύγκριση με τον Απρίλιο, καθώς η επιβάρυνση κόστους εκτοξεύτηκε στα ύψη –κυρίως λόγω των υψηλότερων τιμών σε ορισμένα είδη διατροφής– και αυξήθηκε με τον δριμύτερο ρυθμό που έχει καταγραφεί από τον Δεκέμβριο του 2022». «Η αύξηση των τιμών πώλησης παρέμεινε σε ιστορικά υψηλά επίπεδα, ωστόσο ο ρυθμός αύξησης υποχώρησε ελαφρώς κατά τη διάρκεια του μήνα. Μετά τη μείωση των τιμών στα μέσα του 2023, ο ρυθμός αύξησης των χρεώσεων έχει υπερβεί τον μέσο όρο της έρευνας για εννέα συνεχείς μήνες, υποδεικνύοντας ότι ο πληθωρισμός ίσως παραμείνει υψηλός μέσα στους επόμενους μήνες. Σύμφωνα με τις τελευταίες προβλέψεις μας, ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ) θα αυξηθεί κατά 2,8% το 2024» πρόσθεσε.

Αύξηση 2,7% της απασχόλησης στο λιανεμπόριο τροφίμων της Ελλάδας

Κατά 2,7% αυξήθηκε η απασχόληση στο λιανεμπόριο τροφίμων το 2023, με κύριο πυλώνα τα σούπερ μάρκετ.

Υπολογίζεται ότι οι άμεσα απασχολούμενοι στο λιανεμπόριο τροφίμων ξεπερνούν τους 222.000, με τις 6.000 να έχουν προστεθεί την τελευταία χρονιά με αυξητική τάση, ενώ σημειώθηκε αύξηση κατά 24% του μισθολογικού κόστους την τελευταία 4ετία για τον κλάδο του λιανεμπορίου.

Την ίδια ώρα, ποσοστό 84% των στελεχών σούπερ μάρκετ θεωρούν πρόβλημα την εύρεση προσωπικού. Τα παραπάνω συμπεράσματα προκύπτουν από έρευνα του Ινστιτούτου Έρευνας Λιανεμπορίου Καταναλωτικών Αγαθών (ΙΕΛΚΑ).

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΙΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Από τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ προκύπτει ότι το λιανεμπόριο τροφίμων τόσο την περίοδο της έντονης οικονομικής ύφεσης, όσο και την περίοδο της πανδημίας, αποτελεί έναν από τους πιο δυναμικούς κλάδους της οικονομίας σε σχέση με τη διατήρηση και την αύξηση της απασχόλησης στην Ελλάδα την περίοδο του 2010-2023. Συγκεκριμένα, από την εξεργασία των στοιχείων απασχόλησης που πα-

ρέχει σε τριμηνιαία βάση η ΕΛΣΤΑΤ προκύπτει ότι την περίοδο 2000-2023 το λιανεμπόριο τροφίμων παρουσιάζει αύξηση της απασχόλησης κατά 63%, σε αντίθεση με το υπόλοιπο λιανικό εμπόριο το οποίο παρουσιάζει μείωση κατά 11%. Πρακτικά, το λιανεμπόριο τροφίμων το 2023 απασχολεί πάνω από 80.000 περισσότερους εργαζόμενους σε σχέση με το 2000, ξεπερνώντας τις 222.000 άμεσα απασχολούμενους.

Συγκεκριμένα, το 2023 το λιανεμπόριο τροφίμων αύξησε την απασχόλησή του κατά 2,7% σε σχέση με το 2022, δηλαδή κατά 6.000 εργαζόμενους. Η τάση αυτή ήταν αντίστροφη με το λοιπό λιανικό εμπόριο, παρουσιάζοντας μειωτική τάση το 2023 κατά 0,5% σε σχέση με το 2022. Εξαιτίας της αύξησης που παρουσιάζει την τελευταία 10ετία το λιανεμπόριο τροφίμων και της ταυτόχρονης μείωσης των άλλων εμπορικών κλάδων, πλέον η απασχόληση του λιανεμπορίου τροφίμων αντιπροσωπεύει πάνω από το 35% συνολικά του λιανικού και χονδρικού εμπορίου, έχοντας σημαντικά μεγαλύτερες πωλήσεις μάλιστα από το λοιπό λιανεμπόριο.

Σημειώνεται ότι το λιανεμπόριο τροφίμων το 2023 αντιπροσωπεύει πάνω από το 5% της συνολικής απασχόλησης στην Ελλάδα, ξεπερνώντας κλάδους

όπως είναι οι Κατασκευές, οι Τράπεζες, οι Μεταφορές και η Υγεία.

ΠΟΥ ΟΦΕΙΛΕΤΑΙ ΑΥΞΗΣΗ

Η αύξηση αυτή της απασχόλησης στο λιανεμπόριο τροφίμων είναι αποτέλεσμα αρκετών παραγόντων:

- Η ανάπτυξη του δικτύου καταστημάτων πώλησης, κυρίως των μεγάλων αλυσίδων σουπερμάρκετ με νέα καταστήματα, αλλά και μικρότερων εξειδικευμένων καταστημάτων.
- Η διατήρηση υψηλού επιπέδου εξυπηρέτησης με προσωπική εξυπηρέτηση του καταναλωτή, στα σεβριζόμενα τμήματα, αλλά και στα ταμεία, τομείς εντάσεως εργασίας.
- Η επίδραση του τουρισμού και των εναλλακτικών μοντέλων τουρισμού, που έχουν οδηγήσει σε αύξηση της ζήτησης για εργαζομένους συνολικά και ειδικά σε τουριστικές περιοχές.
- Η αξιοποίηση νέων καναλιών πώλησης, όπως πχ τα ηλεκτρονικά σουπερμάρκετ, οι τηλεφωνικές παραγγελίες, δημιούργησαν την ανάγκη για επιπλέον προσωπικό για τη διαχείριση, εκτέλεση και παράδοση των παραγγελιών.
- Οι παραπάνω εξελίξεις προκαλούν αλυσίδα προσλήψεων, καθώς απαιτούν νέες επιπλέον επενδύσεις στην οργάνωση, εφοδιαστική αλυσίδα, μηχανογράφηση και συντήρηση του δικτύου, προκειμένου να αυξηθεί η παραγωγικότητα των επιχειρήσεων, οι οποίες με τη σειρά τους οδηγούν σε νέες προσλήψεις.

ΤΑ ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Σε σχέση με τα ποιοτικά στοιχεία της απασχόλησης στον κλάδο των σουπερ μάρκετ, επιστημαίνεται ότι οι αλυσίδες σουπερ μάρκετ προσφέρουν εργασία σε ομάδες του πληθυσμού που πλήττονται περισσότερο από την ανεργία και αντιμετωπίζουν μεγαλύτερες δυσκολίες στην εύρεση εργασίας, όπως οι νέοι, οι ανειδίκευτοι εργάτες και οι γυναίκες. Επίσης, πρέπει να σημειωθεί η συμβολή του κλάδου στην αντιμετώπιση της ανεργίας στην επαρχία, εφόσον τα δίκτυα πωλήσεων των αλυσίδων δεν περιορίζονται στα αστικά κέντρα ή τις βιομηχανικές περιοχές της χώρας, αλλά καλύπτουν όλη την επικράτεια. Στο προσωπικό των αλυσίδων σουπερ μάρκετ υπερτερούν οι γυναίκες σε ποσοστά 65%-70%, ενώ περισσότερο από τα 2/3 των καταστημάτων των αλυσίδων δραστηριοποιούνται εκτός των μεγάλων αστικών κέντρων της χώρας.

Σε σχέση με το μισθολογικό κόστος στο λιανεμπόριο, αυτό καταγράφεται αυξημένο σύμφωνα με τα στοιχεία του δείκτη μισθών λιανεμπορίου της ΕΛ-

► Το μισθολογικό κόστος την τελευταία 4ετία αυξήθηκε κατά 24% και 9% έναντι του 2023

ΣΤΑΤ. Συγκεκριμένα, καταγράφεται αύξηση 24% του μισθολογικού κόστους την τελευταία 4ετία και 9% το 2023. Οι αυξήσεις αυτές είναι αποτελέσματα πολλών παραγόντων, όπως οι αυξήσεις του κατώτατου μισθού, οι αυξήσεις των επιχειρήσεων προς τους εργαζομένους για αντιστάθμισμα των πληθωριστικών πιέσεων, καθώς και οι αυξημένες αποδοχές για προσέλευση εργαζομένων -ιδιαίτερα σε τουριστικές περιοχές- με τον κλάδο να αναζητά συνεχώς νέους απασχολούμενους, σε ανταγωνισμό με άλλους κλάδους, όπως ο τουρισμός.

Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι το λιανεμπόριο τροφίμων στην Ελλάδα την τελευταία 4ετία έχει 7% περισσότερους εργαζομένους, οι οποίοι αμείβονται κατά μέσο όρο 24% περισσότερο. Άλλωστε, τα αυξημένα κόστη λειτουργίας και η εύρεση προσωπικού αποτελούν τα δύο κυριότερα προβλήματα σήμερα για τις αλυσίδες σουπερ μάρκετ στην Ελλάδα, με ποσοστό 88% και 84% αντίστοιχα των στελεχών του κλάδου να τα δηλώνουν. Σύμφωνα με τα στελέχη της αγοράς ο κλάδος αναζητά (ειδικά εν όψει της θερινής περιόδου) 8.000-10.000 νέους εργαζόμενους, στην πλειοψηφία τους για το δίκτυο των καταστημάτων.

Επιχειρήσεις λιανεμπορίου: Ανοδικά ο τζίρος το α' τρίμηνο – Οι περιοχές που ξεχώρισαν

Ανοδικά κινήθηκε ο τζίρος των επιχειρήσεων του λιανικού εμπορίου το πρώτο τρίμηνο του 2024, σκαρφαλώνοντας στα 15,69 δισ. ευρώ. Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε σήμερα η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), για το σύνολο των επιχειρήσεων του τομέα λιανικού εμπορίου, ο κύκλος εργασιών το πρώτο τρίμηνο σημείωσε συγκεκριμένα αύξηση 3,4% σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό τρίμηνο, οπότε και είχε διαμορφωθεί σε 15,17 δισ. ευρώ. Συγκριτικά ωστόσο με το τέταρτο τρίμηνο του 2023 καταγράφηκε μείωση 15,9%.

Για τις επιχειρήσεις του τομέα λιανικού εμπορίου, χωρίς τους κλάδους οχημάτων, τροφίμων και καυσίμων, ο κύκλος εργασιών το πρώτο τρίμηνο 2024 ανήλθε σε 5,35 δισ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 1,6% σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο 2023, οπότε και είχε διαμορφωθεί σε 5,27 δισ. ευρώ και μείωση 25,5% σε σχέση με τον τέταρτο τρίμηνο του 2023 που είχε διαμορφωθεί σε 7,19 δισ. ευρώ.

ΟΙ ΚΛΑΔΟΙ ΜΕ ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΝΟΔΟ ΚΑΙ ΜΕ ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΠΤΩΣΗ

Για το σύνολο των επιχειρήσεων του τομέα λιανικού εμπορίου, οι δραστηριότητες που παρουσίασαν τη μεγαλύτερη αύξηση στον κύκλο εργασιών το πρώτο τρίμηνο του 2024 σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2023 είναι:

- Πώληση άλλων μηχανοκίνητων οχημάτων, αύξηση 29,3%.
- Λιανικό εμπόριο μεταχειρισμένων ειδών σε καταστήματα, αύξηση 26,3%.

Οι δραστηριότητες που παρουσίασαν τη μεγαλύτερη μείωση στον κύκλο εργασιών το πρώτο τρίμηνο του 2024 σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2023 είναι:

- Λιανικό εμπόριο ηλεκτρικών οικιακών συσκευών σε ειδικευμένα καταστήματα, μείωση 16,9%.
- Λιανικό εμπόριο εξοπλισμού ήχου και εικόνας σε ειδικευμένα καταστήματα, μείωση 13,8%.

ΟΙ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΜΕ ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΥΞΗΣΗ ΤΖΙΡΟΥ

Σε ό,τι αφορά τα στοιχεία ανά περιοχή, οι Περιφέρειες που παρουσίασαν τη μεγαλύτερη αύξηση στον κύκλο

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

εργασιών το πρώτο τρίμηνο του 2024 σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο 2023 είναι:

- Περιφέρεια Θεσσαλίας, αύξηση 5,3%.
- Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, αύξηση 4,3%.

Αντίθετα, η Περιφέρεια που παρουσίασε μείωση στον κύκλο εργασιών το πρώτο τρίμηνο του 2024 σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο 2023 είναι:

- Περιφέρεια Ηπείρου, μείωση 0,9%.

ΑΚΡΙΒΕΙΑ ΜΑΚΡΑΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ – ΓΙΑΤΙ ΔΕΝ ΘΑ ΠΕΣΟΥΝ ΟΙ ΤΙΜΕΣ

Το τέμπο των καταναλωτικών τάσεων αλλά και των αντιδράσεων της βιομηχανίας τροφίμων θα εξακολουθήσει να δίνει ο «μακράς διάρκειας» στατισμοληθωρισμός. Τόσο για την βιομηχανία όσο και για τους καταναλωτές η ακρίβεια είναι αυτή που ορίζει το τρόπο διαχείρισης των προϋπολογισμών από το νοικοκυριό στο ράφι.

Τα μηνύματα για το μέλλον δεν είναι ευοίωνα για την πορεία των τιμών, καθώς το ζήτημα της επισιτιστικής επάρκειας φέρεται ότι πλέον κυριαρχεί στις αγορές, καθιστώντας ήδη το κλάδο των τροφίμων premium asset στα μάτια των επενδυτών και των hedge funds.

ΟΙ ΤΙΜΕΣ ΔΕΝ ΘΑ ΑΠΟΚΛΙΜΑΚΩΘΟΥΝ

Σύμφωνα με τον γενικό διευθυντή του ΙΟΒΕ και καθηγητή στο ΟΠΑ, Νίκο Βέττα «μάλλον θα πρέπει να... συνηθίσουμε στις ανεβασμένες τιμές». Όπως ανέφερε στο πλαίσιο της Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών Τροφίμων

και Ποτών (ΣΕΒΤ), η αγορά τροφίμων έχει παγκόσμια χαρακτηριστικά και, όπως και όλες οι αγορές, λειτουργεί με όρους προσφοράς και ζήτησης. Και καθώς ο αστικός πληθυσμός αυξάνεται ταχύτατα σε περιοχές όπως η Ινδία, η Κίνα και η Αφρική, αντίστοιχα αυξάνεται και η ζήτηση για περισσότερα και καλύτερης ποιότητας τρόφιμα. Την ίδια στιγμή, η προσφορά αυξάνεται μεν, όμως όχι σε ανάλογο βαθμό με την ζήτηση, λόγω των αβεβαιοτήτων που υπάρχουν αλλά και του υψηλού κόστους προσαρμογής στην πράσινη μετάβαση.

«Γι' αυτόν το λόγο πιστεύω ότι οι παγκόσμιες τιμές τροφίμων κατά μέσο όρο δεν θα αποκλιμακωθούν. Είναι κάτι που θα πρέπει να συνθησίουμε να το ζούμε, γιατί η ζήτηση θα ανεβαίνει περισσότερο από την προσφορά. Δε νομίζω ότι θα μιλάμε για πληθωρισμό που θα είναι 5% ή 10%, αλλά μιλάμε για έναν πληθωρισμό που και στα τρόφιμα δεν θα έχει καμία σχέση με αυτό που συνθησίσαμε τα τελευταία 10-15 χρόνια. Μέχρι να δούμε αρνητικό πληθωρισμό, οι τιμές θα παραμείνουν εκεί που είναι», ανέφερε χαρακτηριστικά ο κ. Βέπας.

Σε αυτό το περιβάλλον ο ίδιος εκτιμά ότι η βέλτιστη στρατηγική διαχείρισης από πλευράς βιομηχανίας πρέπει να εστιάσει στο πεδίο των εξαγωγών και στις επενδύσεις για δημιουργία οικονομιών κλίμακος.

«Για να μπορέσει κανείς να έχει καλύτερη ποιότητα προϊόντων σε χαμηλότερες τιμές, ο τρόπος για να γίνει αυτό είναι να αναπτύσσεται συστηματικά η πλευρά της προσφοράς, με νέες επενδύσεις, με μεγαλύτερη κλίμακα, γιατί πλέον η χώρα μας έχει

μια μικρή εσωτερική αγορά, άρα όσο περισσότερο μπορείς να εξάγεις, πετυχαίνεις οικονομίες κλίμακος και στην παραγωγή και στην αγορά πρώτων υλών. Αν τα καταφέρεις αυτά τα πράγματα, μπορείς να σταθμίσεις το κόστος προς τα κάτω, και μέσω και του ανταγωνισμού, γιατί ο ανταγωνισμός είναι πάντα μία πολύ σημαντική αξία, να δούμε σιγά-σιγά αποκλιμάκωση τιμών».

ΔΥΣΤΟΠΙΚΗ Η ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣΤΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ

Από πλευράς καταναλωτών, η εικόνα της αγοραστικής δυνατότητας παραμένει δυστοπική καθώς σύμφωνα με την φετινή έρευνα Consumer Outlook της NielsenIQ, το 53% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι είναι σε χειρότερη οικονομική κατάσταση σε σχέση με πέρυσι. Η ακρίβεια αποτελεί το βασικό άξονα που διαμορφώνει την εγχώρια καταναλωτική συμπεριφορά, με την σύγκριση τιμών να αποτελεί την βασική πρακτική.

Σύμφωνα με την Nielsen ο εγχώριος καταναλωτής κατά μέσο όρο στέκεται μπροστά στο ράφι μόνο 6 δευτερόλεπτα, παραμένει από τους πιο ελαστικούς σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, συγκρίνοντας πιο έντονα τις τιμές των προϊόντων, επισκέπτεται περίπου 2,5 διαφορετικές λιανεμπορικές αλυσίδες το μήνα και διευρύνει τη θέση της ιδιωτικής ετικέτας στο καλάθι του, καθώς τα Private Label, σύμφωνα με την Nielsen, αγγίζουν ιστορικά υψηλό μερίδιο αγοράς στο 25,4% το πρώτο τρίμηνο του 2024, και ένα ποσοστό ανάπτυξης της τάξης του 5,4%.

ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Αρνητική ροή δανείων τον Απρίλιο, ενώ αυξήθηκαν οι καταθέσεις

Αρνητική ήταν η ροή δανείων τον Απρίλιο κατά 815 εκατ. ευρώ, έναντι θετικής καθαρής ροής 1,513 δισ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα, σύμφωνα με στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα η Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ). Σύμφωνα με την ΤτΕ, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής της συνολικής χρηματοδότησης της εγχώριας οικονομίας διαμορφώθηκε σε 2,6%, τον Απρίλιο του 2024, από 3% τον προηγούμενο μήνα. Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής του συνόλου των καταθέσεων παρέμεινε αμετάβλητος στο 1,3% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Οι καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα αυξήθηκαν κατά 384 εκατ. ευρώ τον Απρίλιο του 2024, έναντι αύξησης κατά 1,678 δισ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα. Αναλυτικά, σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσίευσε η ΤτΕ:

I. Χρηματοδότηση της εγχώριας οικονομίας

Η μηνιαία καθαρή ροή της συνολικής χρηματοδότησης ήταν αρνητική κατά 815 εκατ. ευρώ, τον Απρίλιο του 2024, έναντι θετικής καθαρής ροής 1,513 δισ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα.

I.1 Χρηματοδότηση της γενικής κυβέρνησης

Η μηνιαία καθαρή ροή της χρηματοδότησης προς τη γενική κυβέρνηση, τον Απρίλιο του 2024, ήταν αρνητική κατά 26 εκατ. ευρώ, έναντι αρνητικής καθαρής ροής 469 εκατ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα. Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής της χρηματοδότησης της γενικής κυβέρνησης μειώθηκε στο -0,4% από 0,7% τον προηγούμενο μήνα.

I.2 Χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα

Τον Απρίλιο του 2024, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής της συνολικής χρηματοδότησης του ιδιωτικού τομέα παρέμεινε αμετάβλητος στο 4,5% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Η μηνιαία καθαρή ροή της συνολικής χρηματοδότησης προς τον ιδιωτικό τομέα ήταν αρνητική κατά 789 εκατ. ευρώ, έναντι θετικής καθαρής ροής 1,982 δισ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα.

I.2.1 Χρηματοδότηση των επιχειρήσεων

Η μηνιαία καθαρή ροή της χρηματοδότησης προς τις επιχειρήσεις, τον Απρίλιο του 2024, ήταν αρνητική κατά 730 εκατ. ευρώ, έναντι θετικής καθαρής ροής 1,917 δισ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα, και ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής μειώθηκε στο 7,8% από 8% τον προηγούμενο μήνα. Ειδικότερα, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής της χρηματοδότησης των μη χρη-

► **Οι καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα αυξήθηκαν κατά 384 εκατ. ευρώ τον Απρίλιο του 2024, έναντι αύξησης κατά 1,678 δισ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα**

ματοπιστωτικών επιχειρήσεων (ΜΧΕ) αυξήθηκε στο 6,9% από 6,6% τον προηγούμενο μήνα. Η μηνιαία καθαρή ροή της χρηματοδότησής τους ήταν αρνητική κατά 298 εκατ. ευρώ, έναντι θετικής καθαρής ροής 1,617 δισ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα. Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής της χρηματοδότησης των ασφαλιστικών επιχειρήσεων και των λοιπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων μειώθηκε στο 15,8% από 19,2% τον προηγούμενο μήνα. Η μηνιαία καθαρή ροή της χρηματοδότησής τους ήταν αρνητική κατά 432 εκατ. ευρώ, έναντι θετικής καθαρής ροής 300 εκατ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα.

I.2.2 Χρηματοδότηση των ελεύθερων επαγγελματιών, αγροτών και ατομικών επιχειρήσεων

Τον Απρίλιο του 2024, η μηνιαία καθαρή ροή της χρηματοδότησης προς τους ελεύθερους επαγγελματίες,

αγρότες και ατομικές επιχειρήσεις ήταν αρνητική κατά 26 εκατ. ευρώ, έναντι θετικής καθαρής ροής 48 εκατ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα. Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής της χρηματοδότησής τους διαμορφώθηκε σε -0,1% από -0,6% τον προηγούμενο μήνα.

II.2.3 Χρηματοδότηση των ιδιωτών και ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων

Αρνητική κατά 34 εκατ. ευρώ ήταν η μηνιαία καθαρή ροή της χρηματοδότησης προς τους ιδιώτες και τα ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά ιδρύματα, τον Απρίλιο του 2024, έναντι θετικής καθαρής ροής 17 εκατ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα. Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής της χρηματοδότησής τους διαμορφώθηκε σε -1,1% από -1,4% τον προηγούμενο μήνα.

II. Καταθέσεις της εγχώριας οικονομίας στα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα

Η μηνιαία καθαρή ροή του συνόλου των καταθέσεων ήταν θετική κατά 135 εκατ. ευρώ, τον Απρίλιο του 2024, έναντι θετικής καθαρής ροής 957 εκατ. ευρώ τον Μάρτιο του 2024.

II.1 Καταθέσεις από τη γενική κυβέρνηση

Μείωση κατά 249 εκατ. ευρώ παρουσίασαν, τον Απρίλιο του 2024, οι καταθέσεις της γενικής κυβέρνησης, έναντι μείωσης κατά 721 εκατ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα και ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής διαμορφώθηκε σε -27,7% από -24,5% τον προηγούμενο μήνα.

II.2 Καταθέσεις από τον ιδιωτικό τομέα

Οι καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα αυξήθηκαν κατά 384 εκατ. ευρώ, τον Απρίλιο του 2024, έναντι αύξησης κατά 1,678 δισ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα, ενώ ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής αυξήθηκε στο 2,8% από 2,6% τον προηγούμενο μήνα.

II.2.1 Καταθέσεις από επιχειρήσεις

Αύξηση κατά 36 εκατ. ευρώ παρουσίασαν, τον Απρίλιο του 2024, οι καταθέσεις των επιχειρήσεων, έναντι αύξησης κατά 1,278 δισ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα, ενώ ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής αυξήθηκε στο 4,4% από 1,6% τον προηγούμενο μήνα. Ειδικότερα, οι καταθέσεις των ΜΧΕ μειώθηκαν κατά 154 εκατ. ευρώ, έναντι αύξησης κατά 1,507 δισ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα. Οι καταθέσεις των ασφαλιστικών επιχειρήσεων και των λοιπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων αυξήθηκαν κατά 190 εκατ. ευρώ, έναντι μείωσης κατά 229 εκατ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα.

II.2.2 Καταθέσεις από νοικοκυριά και ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά ιδρύματα

Αύξηση κατά 348 εκατ. ευρώ παρουσίασαν, τον Απρίλιο του 2024, οι καταθέσεις των νοικοκυριών και των ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων, έναντι αύξησης κατά 400 εκατ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα, ενώ ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής μειώθηκε στο 2,3% από 2,9% τον προηγούμενο μήνα.

Χατζηδάκης: 6 δράσεις για ενίσχυση της κεφαλαιαγοράς

Έξι δράσεις για την ενίσχυση της εγχώριας κεφαλαιαγοράς εξήγησε ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Κωστής Χατζηδάκης, σημειώνοντας παράλληλα ότι θα ενταθεί η προσπάθεια σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής κεφαλαιαγοράς. Μιλώντας στην επίσημη σύνοδο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εποπτικών Αρχών Κεφαλαιαγοράς (IOSCO), που πραγματοποιείται στην Αθήνα, ο κ. Χατζηδάκης ανέφερε ότι «εφαρμόζουμε μια φιλόδοξη και ολοκληρωμένη νέα στρατηγική για την ενίσχυση της κεφαλαιαγοράς», υπογραμμίζοντας τις εξής πρωτοβουλίες:

- Ενίσχυση του ρυθμιστικού και εποπτικού πλαισίου.
- Επέκταση των επενδυτικών ευκαιριών και ανάπτυξη του οικονομικού σπιντζερ της fintech και ESG.
- Θεσπίση ενός δίκαιου και διαφανούς φορολογικού πλαισίου
- Βελτίωση του πλαισίου λειτουργίας της ελληνικής κεφαλαιαγοράς.
- Ενθάρρυνση της ζήτησης για επενδύσεις στις κεφαλαιαγορές.
- Επιτάχυνση και εμπέδωση των προσπαθειών για την πρόωθηση του χρηματοοικονομικού αλφαριθμητικού.

Στο πλαίσιο αυτής της στρατηγικής, όπως ανέφερε, σύντομα θα εισαχθεί νομοθεσία για την περαιτέρω θωράκιση της Ελληνικής Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και θα καταστήσει το Χρηματιστήριο πιο ελκυστικό. Παράλληλα, με αξιοποίηση πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης, προχωρά ο ψηφιακός εκσυγχρονισμός της Επιτροπής με έμφαση στην αναβάθμιση της υποδομής πληροφορικής.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Σε ό,τι αφορά τις δράσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ο κ. Χατζηδάκης υπογράμμισε την ανάγκη περαιτέρω εμπέδωσης της Ένωσης Κεφαλαιαγορών, σημειώνοντας ότι ο κατακερματισμός των ευρωπαϊκών κεφαλαιαγορών είναι μία από τις αδυναμίες της Ευρώπης.

«Η ελληνική κυβέρνηση πιστεύει ότι χωρίς μεγαλύτερη κινητοποίηση των ευρωπαϊκών κεφαλαιαγορών δεν μπορούμε να καλύψουμε τις επενδυτικές μας ανάγκες», επεσήμανε ο υπουργός και πρόσθεσε: «Γνωρίζω ότι υπάρχουν διαφορετικές απόψεις για τα πλεονεκτήματα των πιο ολοκληρωμένων κεφαλαιαγορών ή της διατήρησης μεγαλύτερης αυτονομίας σε εθνικό επίπεδο. Πρέπει να αναλάβουμε δράση προς την κατεύθυνση μιας πιο ολοκληρωμένης ευρωπαϊκής κεφαλαιαγοράς, και πρέπει να το πράξουμε επειγόντως. Από αυτή την άποψη, υποστηρίζουμε τις προσπάθειες του Προέδρου της Ευρωζώνης να μετατρέψει το όραμα στο οποίο έχουμε δεσμευτεί σε απτά αποτελέσματα».

Ο κ. Χατζηδάκης έκανε εκτενή αναφορά στα αποτελέσματα της οικονομικής πολιτικής της κυβέρνησης τα οποία σχετίζονται όπως είπε με τις αποδόσεις που καταγράφονται στο Χρηματιστήριο. Αναφέρθηκε συγκεκριμένα στον ρυθμό ανάπτυξης, επισημαίνοντας

πως είναι 4-5 φορές υψηλότερος από το μέσο ευρωπαϊκό, στην αύξηση των εξαγωγών και των επενδύσεων, στη μείωση – ρεκόρ του Δημοσίου χρέους κατά 43 ποσοστιαίες μονάδες ως προς το ΑΕΠ (από 206% σε 163% μεταξύ 2020 και 2023), στην επίτευξη πρωτογενών πλεονασμάτων και στην ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας.

Σημείωσε επιπλέον τα μέτρα σε θεσμικό και οικονομικό επίπεδο που ενισχύουν απευθείας την κεφαλαιαγορά όπως είναι η μείωση της φορολογίας για τα εταιρικά κέρδη, τα μερίσματα και τη συγκέντρωση κεφαλαίου, οι φοροαπαλλαγές για τους τόκους από ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου και τους επενδυτές-αγγέλους, καθώς και οι επιταχυνόμενες αποσβέσεις για ψηφιακές και πράσινες επενδύσεις. Επίσης, το νέο πλαίσιο για την εταιρική διακυβέρνηση, το πτωχευτικό δίκαιο, τον εκσυγχρονισμό της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς αλλά και η ίδρυση του TEKA που θα αναδειχθεί στον μεγαλύτερο θεσμικό επενδυτή της χώρας.

«Την περασμένη χρονιά η απόδοση του Χρηματιστηρίου της Αθήνας έφθασε στο 39% ενώ σε σχέση με το 2019 η άνοδος φθάνει στο 60%, σε περίοδο μεγάλης αβεβαιότητας στις διεθνείς αγορές. Κατά την ίδια περίοδο η αξία των ελληνικών μετοχών, των μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων και των ομολόγων που διακρατούνται από ξένους επενδυτές αυξήθηκε σημαντικά», τόνισε ο κ. Χατζηδάκης και κατέληξε:

«Τα τελευταία χρόνια η Ελλάδα αποτελεί ευχάριστη έκπληξη για την Ευρώπη και τον κόσμο. Είμαστε αποφασισμένοι να ακολουθήσουμε τον ίδιο δρόμο, τις ίδιες πολιτικές που οδήγησαν σε αυτά τα εντυπωσιακά αποτελέσματα. Η δημοσιονομική σοβαρότητα θα παραμείνει κεντρικός πυλώνας της πολιτικής μας – όχι μόνο επειδή προβλέπεται από το πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης της Ε.Ε., αλλά και επειδή πραγματικά πιστεύουμε ότι αποτελεί προϋπόθεση για όλα τα υπόλοιπα. Όπως έχω πει πολλές φορές, πήραμε το μάθημά μας και είμαστε αποφασισμένοι να μην επαναλάβουμε τα λάθη του παρελθόντος».

Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ

Ελλάδα: Νέο ρεκόρ με 132.352 νέες θέσεις εργασίας τον Απρίλιο

Την καλύτερη επίδοση από το 2001 και μετά κατέγραψε το φετινό Απρίλιο το σύστημα Εργάνη, καθώς διαπιστώθηκε ότι δημιουργήθηκαν 132.352 νέες θέσεις εργασίας, που έφτασαν τις 188.587 στο α' τετράμηνο της χρονιάς!

Με την προσθήκη ότι οι συμβάσεις πλήρους απασχόλησης ξεχώρισαν σημαντικά, στοιχείο που δείχνει ότι οι εργοδότες επιθυμούν προσλήψεις μόνιμου και όχι έκτακτου προσωπικού, η επίδραση της θερινής τουριστικής περιόδου είναι και πάλι καθοριστική και έχει ως αποτέλεσμα οι προσλήψεις κατά το συγκεκριμένο μήνα, να ανέλθουν στις 354.231, περισσότερες κατά 44.907, συγκριτικά με τις 309.324 που είχαν καταγραφεί τον ίδιο μήνα πριν από ένα έτος.

Έτσι, υπερκαλύφθηκε το γεγονός ότι αυξήθηκαν και οι φετινές απολύσεις, που τον Απρίλιο έφτασαν τις 221.879, υψηλότερες κατά 35.634 σε σχέση με τις 186.245 που είχαν προκύψει πέρσι. Σε κάθε περίπτωση πάντως, οι 132.352 νέες θέσεις εργασίας που καταγράφηκαν φέτος, είναι κατά 9.273 περισσότερες από τις 123.079 που εντοπίστηκαν τον Απρίλιο του 2023. Αντίστοιχα, σε επίπεδο τετραμήνου (Ιανουάριος – Απρίλιος), η φετινή επίδοση των 188.587 νέων θέσεων απασχόλησης, είναι υψηλότερη κατά 8.021 θέσεις, συγκριτικά με τις 180.566 που είχαν προκύψει πέρσι, κατά το ίδιο χρονικό διάστημα. Πρόκειται για τον τρίτο σερί μήνα όπου το ισοζύγιο με τις ροές απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα είναι θετικό. Μόνο που συγκριτικά με τις 24.542 θέσεις που δημιουργήθηκαν τον Φεβρουάριο και τις 63.689 του Μαρτίου, διαπιστώνεται ότι τον Απρίλιο οι 132.352 συνιστούν υπερδιπλασιασμό της θετικής απόδοσης της αγοράς εργασίας.

Η ΠΛΗΡΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΑΝΕΒΑΖΕΙ ΣΤΡΟΦΕΣ

Σε επίπεδο συμβάσεων, διαπιστώνεται ότι για άλλον ένα μήνα η πλήρης απασχόληση ανεβάζει «στροφές». Τον Απρίλιο, λοιπόν, από τις 354.231 προσλήψεις που πραγματοποιήθηκαν, οι 225.428 (ποσοστό 63,64%) αφορούσαν συμβάσεις πλήρους απασχόλησης. Καταγράφηκαν άλλες 104.155 προσλήψεις μερικής απασχόλησης (ποσοστό 29,40%) καθώς και 24.648 συμβάσεις με όρους εκ περιτροπής απασχόλησης (ποσοστό 6,96%). Πρόκειται για μια πορεία ανάκαμψης των συμβάσεων πλήρους απασχόλησης που διαπιστώνεται σε όλο το τετράμηνο της τρέχουσας χρονιάς, καθώς καλύπτουν το 56,71% από το σύνολο των προσλήψεων.

Ανά φύλο, οι νέες θέσεις εργασίας φαίνεται ότι προσέλκυσαν περισσότερες γυναίκες (69.825), σε σχέση με άνδρες (62.527).

► Για τρίτο σερί μήνα το ισοζύγιο με τις ροές απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα είναι θετικό

Επίσης, οι επιχειρήσεις φαίνεται ότι προτίμησαν πιο έμπειρους και πιο μεγάλους ηλικιακά εργαζόμενους, καθώς οι περισσότερες νέες θέσεις (45.359) αφορούσαν ηλικίες 45 – 64 ετών. Έπεται η αμέσως προηγούμενη κατηγορία (30 – 44 ετών) με 40.348 νέες θέσεις εργασίας. Στους νέους 15 – 24 και 25 – 29 ετών, καταγράφηκαν 26.340 και 17.812 νέες θέσεις, αντίστοιχα. Σε επίπεδο δραστηριότητας φαίνεται ολοκάθαρα η επίδραση του τουρισμού, αφού το πιο θετικό ισοζύγιο προσλήψεων – απολύσεων το καταγράφουν τα καταλύματα (73.707 θέσεις) και ακολουθούν οι υπηρεσίες εστίασης (22.314). Η πρώτη πεντάδα συμπληρώνεται με το λιανικό εμπόριο (8.372 θέσεις), τη δημόσια διοίκηση, άμυνα και υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση (4.849) καθώς και τα ταξιδιωτικά πρακτορεία (3.370). Ανά ειδικότητα, ξεχωρίζουν οι σερβιτόροι (28.482 θέσεις), οι μάγειροι και οι ψήστες (20.981), οι καμαριέρες (15.766), οι υπάλληλοι υποδοχής πελατών (10.931) και οι πωλητές και ταμίες εμπορικών επιχειρήσεων (10.800). Σε επίπεδο Περιφέρειας, οι περισσότερες νέες θέσεις εργασίας καταγράφηκαν στο Νότιο Αιγαίο (48.667), ενώ ακολουθούν η Κρήτη (32.494) και το Ιόνιο (19.171). Θετικό, αλλά σαφώς πιο περιορισμένο, ήταν το ισοζύγιο προσλήψεων και απολύσεων τόσο στην Αττική (5.929 θέσεις), όσο και στην Κεντρική Μακεδονία (8.848 θέσεις).

Ευρω-ουραγός η Ελλάδα σε θέσεις υψηλών δεξιοτήτων

Μόλις στο 22,5%, στην τρίτη θέση από το τέλος, βρίσκεται η Ελλάδα σε σχέση με τα υπόλοιπα κράτη-μέλη της Ε.Ε., αναφορικά με τον Ευρωπαϊκό Δείκτη Δεξιοτήτων στην αγορά εργασίας.

Μόνο η Ισπανία και η Ιταλία κατέγραψαν το 2022 χειρότερη επίδοση από την ελληνική. Η διαφορά με την κορυφή της πυραμίδας, όπου βρίσκεται η Τσεχία με ποσοστό 70%, μοιάζει χασοτική, παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα επιδιώκει να βελτιώσει τις δεξιότητες των εργαζομένων μέσα από προγράμματα κατάρτισης. Ήδη, σύμφωνα με τη ΔΥΠΑ, 260.000 εργαζόμενοι και άνεργοι έχουν καταρτιστεί έως τώρα, με τον στόχο που έχει τεθεί να θέλει να ανέρχονται στους 500.000 έως το 2025.

Εντύπωση επίσης προκαλεί το γεγονός ότι διαχρονικά η Ελλάδα υπολείπεται σε σχέση με την Ε.Ε. στον τομέα των θέσεων εργασίας υψηλών δεξιοτήτων. Την περίοδο 2012 – 2022 η διαφορά κυμαινόταν σχεδόν σταθερά ανάμεσα στις 7 και στις 10 ποσοστιαίες μονάδες. Μόνο το 2022 φαίνεται ότι στην Ε.Ε. το ποσοστό των θέσεων υψηλής δεξιότητας βρισκόταν στο 42,7, ενώ στην Ελλάδα στο 32, ενδεικτικό της όποιας αρνητικής επίδρασης μπορεί να προκύψει για την ποιότητα του παραγόμενου προϊόντος.

ΚΡΙΣΙΜΟΙ ΚΛΑΔΟΙ

Σε τέσσερις κρίσιμους κλάδους της οικονομίας (καταλύματα, εμπόριο, μεταποίηση, γεωργία και αλιεία) η διαφορά Ελλάδας με Ε.Ε. στο επίπεδο των θέσεων υψηλής δεξιότητας κυμαίνεται από 5,4 έως 14,6 μονάδες. Πιο συγκεκριμένα, στα καταλύματα και στην εστίαση το 2022 οι υψηλές δεξιότητες κατέλαβαν ποσοστό 17% στην Ε.Ε., όταν στην Ελλάδα δεν ξεπέρασαν το 11,6% (διαφορά 5,4 ποσοστιαίες μονάδες). Ακόμα μεγαλύτερη είναι η διαφορά στο εμπόριο (14,6 μονάδες), αφού στην Ελλάδα οι θέσεις εργασίας υψηλής δεξιότητας για τον συγκεκριμένο κλάδο κάλυψαν το 12,1%, όταν στην Ε.Ε. ήταν 26,7%, δηλαδή υπερδιπλάσιες.

Στη μεταποίηση οι θέσεις απασχόλησης με υψηλές

δεξιότητες ανήλθαν στο 22,8% στην Ελλάδα, για να φτάσουν στο 31,9% στην Ε.Ε. (διαφορά 9,1 μονάδες). Στη γεωργία και στην αλιεία οι θέσεις εργασίας με υψηλές δεξιότητες βρίσκονται μόλις στο 0,5% στην Ελλάδα, ενώ στην Ε.Ε. φτάνουν στο 6,4% (διαφορά 5,9 μονάδες).

Τα στοιχεία δείχνουν ότι στην Ελλάδα οι περισσότερες θέσεις εργασίας βρίσκονται στο μέσο επίπεδο δεξιοτήτων, χωρίς σημαντικές μεταβολές από το 2016 έως σήμερα. Όπως προκύπτει από την ανάλυση που έχει γίνει από το Ινστιτούτο Εργασίας (INE) της ΓΣΕΕ, το μέσο επίπεδο δεξιοτήτων σε ποσοστό κυμαίνεται λίγο κάτω από το 70%, όταν το υψηλό επίπεδο μόλις και μετά βίας υπερβαίνει το 20% την τελευταία διετία, ενώ περίξ του 15% κινείται το χαμηλό επίπεδο.

Αν η ανάλυση επικεντρωθεί στους ανωτέρω τέσσερις κλάδους της οικονομίας, γίνεται αντιληπτό ότι το μέσο επίπεδο δεξιοτήτων κυριαρχεί και με μεγάλη διαφορά, τόσο στα καταλύματα και την εστίαση (76,45%) όσο και στο εμπόριο (82,05%), αλλά και στη μεταποίηση. Στους τρεις αυτούς κλάδους το χαμηλό επίπεδο δεξιοτήτων έπεται με 17,97% στα καταλύματα και την

- ▶ Μόλις στο 22,5%, στην τρίτη θέση από το τέλος, βρίσκεται η Ελλάδα σε σχέση με τα υπόλοιπα κράτη-μέλη της Ε.Ε., αναφορικά με τον Ευρωπαϊκό Δείκτη Δεξιοτήτων στην αγορά εργασίας

εστίαση, 9,22% στο εμπόριο, ενώ ανέρχεται στο 25,28% στη μεταποίηση. Άρα γίνεται αντιληπτό ότι οι θέσεις υψηλής δεξιοτήτας κατατάσσονται τρίτες στους εν λόγω οικονομικούς τομείς, με ποσοστά 5,58%, 8,74% και 15,08% αντίστοιχα.

Ακόμα χειρότερη είναι η εικόνα στην αλιεία και τη γεωργία, καθώς καταγράφεται ότι οι θέσεις χαμηλής δεξιοτήτας κυριαρχούν με 51,62%, ενώ η μέση δεξιοτήτητα έπεται με 43,02% και η υψηλή δεξιοτήτητα παραμένει στην τρίτη θέση με 5,37% μόλις.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Όμως, στο πεδίο των δεξιοτήτων και της κατάρτισης ξεχωριστό ρόλο θα μπορούσαν να διαδραματίσουν και οι επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα.

Τα στοιχεία που έχει συγκεντρώσει το ΙΝΕ – ΓΣΕΕ δείχνουν πως είτε επειδή θεωρείται ότι οι εργαζόμενοι διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα, είτε επειδή υπάρχει φόρτος εργασίας και έλλειψη χρόνου, η διαδικασία κατάρτισης αποφεύγεται ή δεν αποτελεί προτεραιότητα. Είναι χαρακτηριστικό ότι συγκριτικά με την Ε.Ε. οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα δεν παρέχουν Συνεχή

Επαγγελματική Κατάρτιση (ΣΕΚ) σε ποσοστό 74,8%, επειδή τα υπάρχοντα προσόντα και οι ικανότητες των εργαζομένων ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους, ποσοστό που κατατάσσει τη χώρα στη 18η θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σε ποσοστό 64,3% (8η θέση στην Ε.Ε.) επειδή οι προσλαμβανόμενοι κατέχουν ήδη τις απαραίτητες δεξιότητες. Λόγω φόρτου εργασίας και έλλειψης χρόνου για να συμμετέχει το προσωπικό σε ΣΕΚ, σε ποσοστό 36,9% (11η θέση στην Ε.Ε.). Επειδή είναι υψηλό το κόστος των μαθημάτων ΣΕΚ σε ποσοστό 23,4% (ξανά 11η θέση στην Ε.Ε.).

Σε ποσοστό 18,6% (10η θέση στην Ε.Ε.) οι επιχειρήσεις δηλώνουν ότι επικεντρώνονται στην αρχική επαγγελματική εκπαίδευση, παρά στη συνεχή επαγγελματική κατάρτιση.

Το 14,8% (7η θέση στην Ε.Ε.) θεωρεί ότι υπάρχει έλλειψη κατάλληλων προγραμμάτων ΣΕΚ στην αγορά, το 11,9% (14η θέση στην Ε.Ε.) διαπιστώνει δυσκολία αποτίμησης των εκπαιδευτικών αναγκών και μόλις το 4,3% (18η θέση στην Ε.Ε.) παραδέχεται ότι έγιναν σημαντικές προσπάθειες ΣΕΚ τα τελευταία χρόνια.

Με διαχειριστή τον ΑΔΜΗΕ Τεράστια τα οφέλη από τη δημιουργία της ηλεκτρικής διασύνδεσης Ελλάδας – Κύπρου – Ισραήλ

Ο Ανεξάρτητος Διαχειριστής Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΔΜΗΕ) είναι υπεύθυνος για τη λειτουργία, τον έλεγχο, τη συντήρηση και την ανάπτυξη του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΜΗΕ), προκειμένου να διασφαλίζεται ο εφοδιασμός της χώρας με ηλεκτρική ενέργεια, με τρόπο επαρκή, ασφαλή, αποδοτικό και αξιόπιστο.

Το Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΑΔΜΗΕ προβλέπει την ηλεκτρική διασύνδεση σχεδόν όλων των ελληνικών νησιών στο Σύστημα Υψηλής Τάσης τα επόμενα χρόνια, την ενίσχυση και τον εκσυγχρονισμό του ηπειρωτικού δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και τη διευκόλυνση της μετάβασης της Ελλάδας προς ένα καθαρότερο ενεργειακό μείγμα.

Στο πλαίσιο του επενδυτικού του προγράμματος ύψους 6,1 δισ. ευρώ σε βάθος δεκαετίας, ο ΑΔΜΗΕ δημιουργεί μία νέα γενιά πράσινων ενεργειακών υποδομών σε θάλασσα και στεριά. Τα μεγάλα αυτά έργα διευρύνουν σημαντικά τον διαθέσιμο ηλεκτρικό χώρο και δημιουργούν τις προϋποθέσεις για τη διείσδυση έως και 29 GW ΑΠΕ στο εγχώριο ενεργειακό μείγμα έως το 2030.

Εκτός από την ενεργειακή μετάβαση της χώρας, το πρόγραμμα ηλεκτρικών διασυνδέσεων του ΑΔΜΗΕ γίνεται καταλύτης και για τη δραστική βελτίωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των νησιών.

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΕΙΣ

Ο Διαχειριστής υλοποιεί ή συνδράμει την ανάπτυξη διεθνών ηλεκτρικών διασυνδέσεων από τη βόρεια Αφρική και τη Μέση Ανατολή μέχρι τα Βαλκάνια και την κεντρική Ευρώπη, διανοίγοντας νέες λεωφόρους πράσινης ενέργειας, με επίκεντρο την Ελλάδα.

Ο Πρόεδρος του ΑΔΜΗΕ
κ. Μανούσος Μανουσακής

Τα μεγάλα αυτά ενεργειακά έργα ενδυναμώνουν το γεωστρατηγικό ρόλο της χώρας και δημιουργούν τις προϋποθέσεις ώστε να καταστεί ένας ισχυρός εξαγωγέας ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές, σε μία περίοδο κατά την οποία η Ευρώπη βρίσκεται σε τροχιά πράσινης μετάβασης και αναζητά εναλλακτικές πηγές εφοδιασμού.

Η ηλεκτρική διασύνδεση Ελλάδας – Κύπρου – Ισραήλ Great Sea Interconnector αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα έργα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας παγκοσμίως. Φορέας υλοποίησης του εμβληματικού ενεργειακού έργου είναι ο Ανεξάρτητος Διαχειριστής Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας της Ελλάδας (ΑΔΜΗΕ).

Ο Great Sea Interconnector θα τερματίσει την ενεργ-

- **Πολλά πλεονεκτήματα για την Κύπρο και την οικονομία της**
- **Από τα μεγαλύτερα έργα ηλεκτρικής ενέργειας παγκοσμίως**
- **Ο ΑΔΜΗΕ «τρέχει» πρόγραμμα 6.1 δις. ευρώ για την Ελλάδα**

γειακή απομόνωση της Κύπρου, του τελευταίου μη διασυνδεδεμένου κράτους-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και θα της δώσει τη δυνατότητα να εξελιχθεί σε μείζονα ενεργειακό κόμβο της Μεσογείου, χάρη στις εξαγωγές «πράσινης» ενέργειας προς την Ευρώπη, μέσω των διασυνοριακών ηλεκτρικών διασυνδέσεων που προωθεί ο ΑΔΜΗΕ.

Η νέα διασύνδεση θα επιτρέψει επίσης στην Κύπρο να εξάγει ηλεκτρική ενέργεια και προς το Ισραήλ, η οποία θα παράγεται από το εγχώριο δυναμικό ΑΠΕ που διαθέτει.

Το Ισραήλ, που επίσης δεν διαθέτει καμία ηλεκτρική διασύνδεση με τους γείτονές του, θα ενισχύσει την ασφάλεια εφοδιασμού του, αποκτώντας τη δυνατότητα να αυξήσει, περαιτέρω και ταχύτερα, τη συμμετοχή των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στο ενεργειακό του ισοζύγιο.

Η διασύνδεση Ελλάδας – Κύπρου – Ισραήλ είναι ένα έργο με σημαντικά περιβαλλοντικά και οικονομικά οφέλη καθώς και υψηλή γεωπολιτική αξία. Επιταχύνοντας το «πρασίνισμα» του ενεργειακού μείγματος στην περιοχή, θα οδηγήσει σε δραστική μείωση των εκπομπών CO₂ και θα συμβάλει ουσιαστικά στην αποκλιμάκωση των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας για τους καταναλωτές.

Η αμφίδρομη υποβρύχια διασύνδεση των εθνικών ηλεκτρικών δικτύων της Κύπρου και του Ισραήλ με την υπόλοιπη Ευρώπη, μέσω της Ελλάδας, πρόκειται να ενισχύσει την ασφάλεια εφοδιασμού στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, ενδυναμώνοντας την ενεργειακή συνεργασία στην Ανατολική Μεσόγειο. Το πρώτο τμήμα του έργου, η διασύνδεση της Ελλάδας (Κρήτη) με την Κύπρο, μήκους 900 χλμ., κατασκευάζεται ήδη, με το ηλεκτρικό καλώδιο να βρίσκεται σε φάση παραγωγής στο εργοστάσιο της αναδόχου εταιρείας Nexans. Επόμενο βήμα είναι η συμβασιοποίηση και των Σταθμών Μετατροπής που θα κατασκευαστούν στα δύο άκρα της διασύνδεσης (Κρήτη και Κύπρος). Το έργο έχει εξασφαλίσει σημαντική ευρωπαϊκή χρηματοδότηση ύψους 657 εκατ. ευρώ, μέσω του μηχανισμού Connecting Europe Facility. Ένα ακόμη στρατηγικό έργο που προωθεί ο ΑΔΜΗΕ

με την υποστήριξη της Πολιτείας και θα επιτρέψει στην Ελλάδα να διοικείται το πράσινο ενεργειακό της πλεόνασμα προς την κεντρική Ευρώπη είναι η διασύνδεση Ελλάδας – Γερμανίας, Green Aegean Interconnector.

Σύμφωνα με τον σχεδιασμό του Διαχειριστή, η αρχική δυναμικότητα της διασύνδεσης θα ανέλθει σε 3 GW ενώ σε δεύτερο χρόνο θα μπορούσε να φτάσει από 6 έως και 9 GW. Ο ΑΔΜΗΕ έχει καταθέσει το έργο στον Ευρωπαϊκό Σύνδεσμο των Διαχειριστών Συστημάτων Μεταφοράς (ENTSO-E) προς ένταξη στο αναθεωρημένο Δεκαετές Σχέδιο Ανάπτυξης (TYNDP 2024) που καταρτίζει ενώ βρίσκεται σε στενή συνεργασία με τους εμπλεκόμενους Διαχειριστές για την περαιτέρω ωρίμανσή του.

Στα βόρεια σύνορα, το καλοκαίρι του 2023, ο ΑΔΜΗΕ ολοκλήρωσε και έθεσε σε λειτουργία τη δεύτερη διασύνδεση υπερυψηλής τάσης μεταξύ της Ελλάδας και της Βουλγαρίας, διευρύνοντας σημαντικά το περιθώριο ανταλλαγών ενέργειας μεταξύ των δύο χωρών. Προχωρά επίσης τις μελέτες για την ενίσχυση των διασυνδέσεων με την Αλβανία, την Τουρκία και τη Βόρεια Μακεδονία, μέσα από τις οποίες επιδιώκει να δημιουργήσει ένα πυκνό δίκτυο για εξαγωγές πράσινης ενέργειας προς κάθε πλευρά των συνόρων, ενώ παράλληλα ωριμάζει με εντατικό ρυθμό τη δεύτερη διασύνδεση Ελλάδας - Ιταλίας μέσω υποβρυχίου καλωδίου ισχύος 1.000 MW.

Ένα ακόμη έργο κομβικής σημασίας για τον ενεργειακό χάρτη της Ευρώπης είναι και η διασύνδεση Ελλάδας-Αιγύπτου (GREGY Interconnector), με σχεδιαζόμενη δυναμικότητα 3 GW για τη μεταφορά πράσινης ενέργειας από τη βόρεια Αφρική. Ο ΑΔΜΗΕ

συνεργάζεται εντατικά με τον project promoter ELICA του Ομίλου Κοπελούζου, ενώ εξετάζει τη συμμετοχή του και σε επενδυτικό επίπεδο. Μέσα από την εταιρεία ειδικού σκοπού “Saudi Greek Interconnection” ο ΑΔΜΗΕ και ο Διαχειριστής της Σαουδικής Αραβίας έχουν θέσει τις βάσεις για μία νέα ηλεκτρική διασύνδεση μεταξύ της Αραβικής Χερσονήσου και της Ελλάδας, με πρώτο βήμα την προκήρυξη των τεχνικών και οικονομικών μελετών.

ΕΓΧΩΡΙΕΣ ΝΗΣΙΩΤΙΚΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΕΙΣ

Μέχρι το 2030 όλα σχεδόν τα νησιά του Αιγαίου θα έχουν διασυνδεθεί με το ηπειρωτικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας.

Με τις βόρειες Κυκλάδες και τις βόρειες Σπο-

ράδες να έχουν ήδη ενταχθεί στην «οικογένεια» των διασυνδεδεμένων νησιών, σειρά παίρνουν τώρα οι νοτιοδυτικές Κυκλάδες με τη Σαντορίνη, τη Φολέγανδρο, τη Μήλο και τη Σέριφο, ένα έργο με σημαντική συγχρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Με τη διασύνδεση και των νοτιοδυτικών Κυκλάδων, ο ΑΔΜΗΕ θα ολοκληρώσει έναν κύκλο επενδύσεων που ξεπερνά τα 800 εκατ. ευρώ, διασυνδέοντας συνολικά στην Υψηλή Τάση πάνω από 20 Κυκλαδονήσια.

Στο πλαίσιο μίας νέας σειράς διασυνδέσεων του Διαχειριστή που θα ξεπεράσει τα 2 δις. ευρώ, τα Δωδεκάνησα και τα νησιά του βορειοανατολικού Αιγαίου, θα διασυνδεθούν επίσης στην Υψηλή Τάση έως το τέλος της δεκαετίας. Παράλληλα ο ΑΔΜΗΕ εκσυγχρονίζει τις υπάρχουσες υποδομές μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και στα νησιά του Ιονίου μέσα από έργα που αγγίζουν τα 100 εκατ. ευρώ.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση και λειτουργία της ηλεκτρικής διασύνδεσης Κρήτης-Πελοποννήσου, η ενεργειακή απομόνωση του νησιού ανήκει πια στο παρελθόν. Σε πλήρη εξέλιξη βρίσκεται η κατασκευή της «μεγάλης» διασύνδεσης Κρήτης-Αττικής. Πρόκειται για το μεγαλύτερο έργο μεταφοράς ενέργειας που υλοποιείται αυτή τη στιγμή στη χώρα, ύψους 1 δις. ευρώ, από τη θυγατρική του ΑΔΜΗΕ, Αριάδνη Interconnection.

Με ορίζοντα το 2025 η δεύτερη αυτή διασύνδεση με τον ηπειρωτικό κορμό θα θέσει οριστικό τέλος στην εξάρτηση της Κρήτης από τα ορυκτά καύσιμα και θα αναβαθμίσει τη θέση της στον εγχώριο και περιφερειακό ενεργειακό χάρτη. Το έργο αντλεί σημαντική ευρωπαϊκή χρηματοδότηση στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΕΣΠΑ «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020».

AP MEDITERRANEAN
PROPERTY SERVICES

AP MEDITERRANEAN PROPERTY SERVICES Συμβουλές και διαχείριση επενδύσεων ακινήτων στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα υπάρχουν ακόμη επενδυτικές ευκαιρίες με πολύ καλές αποδόσεις, σε σχέση με την Κύπρο και η εταιρεία AP MEDITERRANEAN PROPERTY SERVICES αναλαμβάνει από την αρχή μέχρι το τέλος όλα τα διαδικαστικά θέματα για την εκτέλεση πράξεων αγοραπωλησίας ακινήτων στην Ελλάδα, αλλά και στην Κύπρο. Τα παραπάνω τονίζει σε συνέντευξή της στον οδηγό B2B Κύπρου-Ελλάδας η διευθύντρια της εταιρείας AP MEDITERRANEAN PROPERTY SERVICES Αννίτα Φιλιππίδου, υπογραμμίζοντας ότι μετά από χρόνια οικονομικών δυσκολιών, η Ελλάδα είναι πλέον ένας ελκυστικός επενδυτικός προορισμός. Η κα Φιλιππίδου επισημαίνει ότι τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει μεγάλες επενδύσεις σε ακίνητα στην Ελλάδα από ξένους επενδυτές από χώρες από την Ανατολική Ευρώπη, το Ισραήλ και την Κίνα, όπου ακόμη είναι πολύ χαμηλότερο το κόστος αγοράς ακινήτων σε σχέση με άλλες χώρες της Ε.Ε.

Αναλυτικά η συνέντευξη με την κα Φιλιππίδου είναι η παρακάτω:

Τι είναι αυτό που σας ώθησε να δημιουργήσετε την εταιρεία σας AP MEDITERRANEAN Property Services, με έμφαση την αγορά ακινήτων της Ελλάδας;

Μέσα από τα σχεδόν 10 χρόνια εμπειρίας μου στις αγοραπωλησίες ακινήτων στην Ελλάδα, όπου ηγήθηκα της ομάδας Διαχείρισης Ακινήτων Ελλάδας και Εξωτερικού στο Real Estate Management Unit (REMU) της Τράπεζας Κύπρου μέχρι το τέλος του 2022, διαπίστωσα ότι

Η Διευθύντρια της εταιρείας Αννίτα Φιλιππίδου

υπάρχει ένα κενό στην προσφορά υπηρεσιών για την αξιόπιστη και γρήγορη εκτέλεση πράξεων αγοράς και πώλησης ακινήτων στην Ελλάδα σε Κύπριους και ξένους, που δεν γνωρίζουν το Συμβολαιογραφικό Σύστημα μεταβίβασης ακινήτων και όλες τις σχετικές διαδικασίες που πρέπει να ακολουθηθούν στην Ελλάδα για να ολοκληρωθεί μια πράξη αγοραπωλησίας. Η ίδρυση της AP MEDITERRANEAN PROPERTY SERVICES, εκτός από την προσφορά των συνηθισμένων Συμβουλευτικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Διαχείρισης Ακινήτων, έχει ως στόχο να βοηθήσει Κύπριους, αλλά και οποιουδήποτε άλλους επενδυτές ακινήτων στην Ελλάδα να νιώσουν τη σιγουριά για την επιτυχή και γρήγορη ολοκλήρωση της πράξης αγοράς ή

Στόχος η πρόσβαση ΜΜε σε χρηματοδότηση

Να επικαιροποιηθεί η Συμφωνία Αποφυγής Διπλής Φορολογίας Κύπρου-Ελλάδας

Οι τράπεζες να μειώσουν τα δανειστικά επιτόκια

πώλησης οποιουδήποτε ακινήτου επιλέξουν. Επίσης, μετά την αγορά, η διαχείριση του ακινήτου στην Ελλάδα μπορεί να γίνεται χωρίς προβλήματα και άγχος, σε συνεργασία με το δίκτυο των αξιόπιστων και δοκιμασμένων συνεργατών μας.

Ποιες ακριβώς υπηρεσίες προσφέρει η Εταιρεία σας;

Η AP MEDITERRANEAN PROPERTY SERVICES αναλαμβάνει από την αρχή μέχρι το τέλος όλα τα διαδικαστικά θέματα, περιλαμβανομένων των περίπλοκων και χρονοβόρων διαδικασιών στις κυβερνητικές υπηρεσίες, για την εκτέλεση πράξεων αγοραπωλησίας ακινήτων σε Ελλάδα και Κύπρο. Επίσης, προσφέρει ανεξάρτητες Συμβουλευτικές Υπηρεσίες για ένα ευρύ φάσμα θεμάτων Ακινήτων σε Ελλάδα και Κύπρο, όπως

π.χ. οικονομικές μελέτες για αλλαγή χρήσης και βελτίωση απόδοσης ακινήτων, αξιολογήσεις προτάσεων καινοτόμων επενδυτικών έργων κλπ. Τέλος, προσφέρει Υπηρεσίες Διαχείρισης Ακινήτων για Οικιστικά και Εμπορικά Ακίνητα στην Ελλάδα και στην Κύπρο, όπου ο ιδιοκτήτης μετά την αγορά μπορεί να νιώθει τη σιγουριά ότι η επένδυση του θα τύχει επαγγελματικής διαχείρισης, τόσο όσον αφορά την ενοίκιαση του, αλλά και όσον αφορά τον χειρισμό θεμάτων συντήρησης, ανακαίνισης, ενεργειακής αναβάθμισης κλπ.

Ποιο επιδιώκετε να είναι το πελατολόγιο της εταιρείας σας; Απευθύνεστε μόνο στους Κύπριους που θέλουν ακίνητο στην Ελλάδα ή και σε άλλους;

Οι υπηρεσίες μας απευθύνονται γενικά σε οποιονδήποτε επιθυμεί να επενδύσει σε ακίνητο στην Ελλάδα ή στην Κύπρο, είτε είναι Κύπριος είτε όχι.

Ως καλός γνώστης των διαδικασιών αγοραπωλησίας ακινήτων στην Ελλάδα, πιστεύετε ότι το όλο σύστημα εγγραφής ακινήτων είναι πιο πολύπλοκο από το αντίστοιχο της Κύπρου; Σίγουρα το Συμβολαιογραφικό Σύστημα της Ελλάδας είναι πιο πολύπλοκο από το αντίστοιχο της Κύπρου, όπου έχουμε κεντρικό Κτηματολόγιο. Στην Ελλάδα ο υποψήφιος αγοραστής θα πρέπει να ορίσει τον Συμβολαιογράφο του, ο οποίος θα καταρτίσει το Συμβόλαιο Αγοράς, που είναι ένα μακροσκελές έγγραφο που περιέχει όλες τις τεχνικές και νομικές πληροφορίες σχετικά με το ακίνητο, και το οποίο θα αποτελεί και τον τίτλο του ακινήτου στο μέλλον. Κατόπιν της υπογραφής του Συμβολαιογραφικού Συμβολαίου, θα πρέπει αυτό να εγγραφεί στο

Υποθηκοφυλακείο της περιοχής του ακινήτου, για να είναι πλήρως κατοχυρωμένος ο αγοραστής, γιατί στην Ελλάδα δεν υπάρχει ακόμα κεντρικό Κτηματολόγιο.

Μόνο μετά την εγγραφή του ιδιοκτήτη στο τοπικό Υποθηκοφυλακείο είναι πλήρως κατοχυρωμένος ο αγοραστής για την αγορά του.

Ποια είναι σήμερα τα πλεονεκτήματα της αγοράς ακινήτων στην Ελλάδα για τους Κύπριους;

Κατά την άποψη μου, το κυριότερο πλεονέκτημα της αγοράς ενός ακινήτου στην Ελλάδα για τους Κύπριους είναι η διασπορά του επενδυτικού κινδύνου. Επιπρόσθετα, πιστεύω ότι ακόμα υπάρχουν επενδυτικές ευκαιρίες με πολύ καλές αποδόσεις σε σχέση με την Κύπρο.

Η αγορά ακινήτων της Ελλάδας είναι πολύ μεγαλύτερη και συνεπώς μια επένδυση είναι πιο εύκολα ρευστοποιήσιμη σε σχέση με την Κύπρο, αν θα ήθελε κάποιος να πουλήσει στο μέλλον.

Το μέγεθος της αγοράς ευνοεί επίσης την πιο εύκολη ενοικίαση. Επίσης, δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι μια επένδυση σε ένα ακίνητο στην Ελλάδα θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί από τους Κύπριους και για διακοπές ή σύντομες αποδράσεις, αλλά και για τις σπουδές των παιδιών τους.

Πώς βλέπετε να εξελίσσεται η αγορά ακινήτων της Ελλάδας όσον αφορά τις τιμές και τις αποδόσεις των διαμερισμάτων;

Ο τομέας των ακινήτων στην Ελλάδα είναι σε ανοδική τροχιά τα τελευταία χρόνια, και αυτό υποστηρίζεται από τη δυναμική της Οικονομίας

της χώρας, που επιδεικνύει διπλάσιο ρυθμό ανάπτυξης από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης. Μετά από χρόνια οικονομικών δυσκολιών, η Ελλάδα είναι πλέον ένας ελκυστικός επενδυτικός προορισμός και τα τελευταία 2-3 χρόνια έχουν γίνει μεγάλες επενδύσεις σε ακίνητα από ξένους επενδυτές από χώρες από την Ανατολική Ευρώπη, Ισραήλ, Κίνα κλπ.

Αξίζει, επίσης, να σημειωθεί ότι η Ελλάδα έχει ακόμα πολύ χαμηλότερο κόστος αγοράς ακινήτων ανά τετραγωνικό μέτρο σε σχέση με άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το 2022 η Ελλάδα ήταν στην 23 θέση από τις 27 χώρες στο κόστος αγοράς διαμερισμάτων στο κέντρο της πόλης. Συνεπώς, υπάρχουν περιθώρια ανόδου, ειδικά συνοδευόμενα με την οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Το ίδιο ισχύει και για τις αποδόσεις των οικιστικών διαμερισμάτων, όπου σύμφωνα με τις στατιστικές στην Αθήνα, για παράδειγμα, βρίσκονται γύρω στο 5.5%.

Ως ειδικός, ποιο μήνυμα στέλλετε στους Κύπριους που ψάχνουν ευκαιρίες γι' αγορά ακινήτων στην Ελλάδα;

Η άποψη μου είναι ότι ακόμα υπάρχουν επενδυτικές ευκαιρίες σε ακίνητα στην Ελλάδα, με καλές αποδόσεις και που προσφέρουν στους Κύπριους διασπορά επενδυτικού κινδύνου.

Οι διαδικασίες αγοράς και πώλησης είναι μεν διαφορετικές από την Κύπρο, αλλά με τους σωστούς συνεργάτες μπορούν να γίνουν απλές και διαχειρίσιμες.

Η Ελλάδα είναι ένας πολύ κοντινός και εύκολα προσβάσιμος προορισμός για τους Κύπριους, που μπορούν και να απολαμβάνουν την επένδυση τους όποτε θέλουν, αν το επιθυμούν.

AP MEDITERRANEAN
PROPERTY SERVICES

**ΣΚΕΦΤΕΣΤΕ ΓΙΑ ΑΚΙΝΗΤΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΑΛΛΑ ΣΑΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΖΟΥΝ ΟΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ;**

**ΤΩΡΑ
ΥΠΑΡΧΕΙ
ΛΥΣΗ!**

- Έλεγχος συμβολαιογραφικών εγγράφων
- Τεχνικός και νομικός έλεγχος ακινήτων
- Διαδικασίες με τις τράπεζες
- Κατοχύρωση στο Κτηματολόγιο
- Διαχείριση ακινήτων μετά την αγορά

**ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΥΜΕ ΜΕ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ
Α ΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ**

AP MEDITERRANEAN PROPERTY SERVICES

Μυκηνών 10, 1ος όροφος
Λευκωσία 1065
Κύπρος

Τηλ. : +357 22314540
Email: info@apmediterranean.com
Website: apmediterranean.com

cdbbank: Βασικός αιμοδότης του κυπριακού επιχειρείν, πυλώνας σταθερότητας για την οικονομία

Από την ίδρυσή της το 1963, η cdbbank αποτελεί έναν από τους πιο αξιόπιστους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Κύπρου και πυλώνα σταθερότητας για την οικονομία του νησιού.

Με πορεία 60 και πλέον χρόνων, η cdbbank προσφέρει ένα ευρύ φάσμα τραπεζικών και χρηματοοικονομικών υπηρεσιών σε επιχειρηματικούς, θεσμικούς και ιδιώτες πελάτες από την Κύπρο και το εξωτερικό, με ξεκάθαρο στόχο και προσανατολισμό: Να στηρίζει έμπρακτα την κυπριακή επιχειρηματική κοινότητα και την κοινωνία, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της χώρας.

Εξειδικευμένες λύσεις, ανταγωνιστικά προϊόντα και υπηρεσίες

Εφαρμόζοντας πελατοκεντρική προσέγγιση και προσφέροντας υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας με αμεσότητα και ευελιξία, η Τράπεζα επιδιώκει και επιτυγχάνει τη δημιουργία μακροχρόνιων σχέσεων αμοιβαίας εμπιστοσύνης με τους πελάτες της. Προς αυτή την κατεύθυνση, διαθέτει δύο άρτια στελεχωμένα επιχειρηματικά κέντρα σε Λευκωσία και Λεμεσό, στα οποία οι πελάτες μπορούν να βρουν τις κατάλληλες λύσεις ακόμη και στις πιο σύνθετες χρηματοοικονομικές τους ανάγκες, σε συνεργασία με τους εξειδικευμένους λειτουργούς της Τράπεζας.

Παράλληλα, ανταποκρινόμενη στις απαιτήσεις και προσδοκίες των πελατών της, οι οποίοι δραστηριοποιούνται σε πληθώρα τομέων της οικονομίας, η cdbbank προσφέρει μία ευρεία γκάμα υπηρεσιών και προϊόντων.

Ειδικότερα, προσφέρονται στοχευμένες και αποτελεσματικές χρηματοοικονομικές λύσεις για επιχειρήσεις μέσω ηλεκτρονικών αλλά και παραδοσιακών καναλιών, που αφορούν υπηρεσίες όπως:

- Επιχειρηματικά δάνεια μεσοπρόθεσμής ή μακροπρόθεσμης διάρκειας, με ελκυστικά επιτόκια και ευνοϊκούς όρους αποπληρωμής,

- Προσωπικά δάνεια σε επιχειρηματίες πελάτες,
- Κεφάλαιο κίνησης μέσω λογαριασμών, με όριο παρατραβήγματος,
- Πιστωτικά όρια για έκδοση εγγυητικών και ενέγγυων πιστώσεων,
- Ευέλικτα καταθετικά σχέδια για επιχειρήσεις και ιδιώτες,
- Υπηρεσίες διαχείρισης περιουσίας (Wealth Management) συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών custody και depository.

Επιπρόσθετα, δίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στον τομέα της επενδυτικής τραπεζικής, η cdbbank αναπτύσσει -μέσω της θυγατρικής εταιρείας cdbGlobalCapital- καινοτόμα χρηματοοικονομι-

κά και επενδυτικά προϊόντα υψηλής ποιότητας, παρέχοντας ένα ευρύ φάσμα χρηματοπιστηριακών και συμβουλευτικών υπηρεσιών αλλά και τη δυνατότητα εκτέλεσης συναλλαγών σε διεθνή χρηματιστήρια.

Σύγχρονο επιχειρηματικό μοντέλο με έμφαση στην ψηφιακή και πράσινη μετάβαση

Αναγνωρίζοντας τις σοβαρές προκλήσεις, τις οποίες καλείται να διαχειριστεί ο επιχειρηματικός τομέας, συνεπεία των ραγδαίων γεωπολιτικών εξελίξεων αλλά και των ψηλών επιτοκίων, η cdbbank παραμένει σε εγρήγορση και δίνει έμφαση στον εντοπισμό και την ικανοποίηση των αναγκών των πελατών της, προσφέροντας μία μοναδική τραπεζική εμπειρία.

Προς αυτή την κατεύθυνση, επικεντρώνεται στην αξιοποίηση ευκαιριών που προκύπτουν από τις αυξημένες κανονιστικές απαιτήσεις, την τεχνολογική ανάπτυξη και τους νέους παίκτες της αγοράς (π.χ. FinTech). Κομβικό ρόλο διαδραματίζει επίσης η ανάγκη για μετάβαση στην πράσινη εποχή, μέσω του ψηφιακού μετασχηματισμού των λειτουργιών της. Για τον σκοπό αυτό, η Τράπεζα υιοθετεί πρακτικές πράσινης τραπεζικής, με στόχο τη μείωση του ενεργειακού αποτυπώματός της και την αποτελεσματική εφαρμογή των κριτηρίων ESG. Ιδιαίτερη έμφαση δίνει παράλληλα στην τεχνολογική αναβάθμιση των ψηφιακών υποδομών της και στον εκσυγχρονισμό των διαδικασιών. Μέσα από σημαντικές επενδύσεις, η Τράπεζα θα μπορεί να ενεργεί με ακόμη μεγαλύτερη ευελιξία, προσφέροντας στον κάθε πελάτη τη δυνατότητα να συναλλάσσεται απρόσκοπτα και αποτελεσματικά, μέσω διαφορετικών καναλιών που αναβαθμίζουν το επίπεδο εξυπηρέτησής του.

Ξεκάθαρο πλάνο, άριστη τραπεζική εμπειρία

Σήμερα, η cdbbank στέκεται δίπλα σε στρατηγικούς επενδυτές αλλά και στον Κύπριο επιχειρηματία, εφαρμόζοντας πρακτικές για συνετή διαχείριση ρίσκου, κατανομή κεφαλαίων σε κερδοφόρες επενδυτικές ευκαιρίες, διασπορά πηγών εσόδων - περιλαμβανομένης της αύξησης εσόδων από τραπεζικές εργασίες - διατηρώντας ταυτόχρονα

Η cdbbank παραμένει σε εγρήγορση και δίνει έμφαση στον εντοπισμό και την ικανοποίηση των αναγκών των πελατών της, προσφέροντας μία μοναδική τραπεζική εμπειρία

μια ισχυρή κεφαλαιουχική βάση και ρευστότητα, η οποία συνεισφέρει στη βιώσιμη ανάπτυξη των ιδίων αλλά και της κυπριακής οικονομίας. Βαδίζοντας στο μέλλον με τις ίδιες αρχές και αξίες που διαχρονικά την χαρακτηρίζουν και με γνώμονα τις απαιτήσεις της σύγχρονης εποχής, επικεντρώνεται στη συστηματική αναβάθμιση των λειτουργιών της και θέτει ως κορυφαία προτεραιότητα την παροχή μίας άριστης τραπεζικής εμπειρίας.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Διευθύνσεις:

- Λεωφόρος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου III 50, Alpha House, 1065, Λευκωσία
- Γωνία 28ης Οκτωβρίου και Σωτήρη Μιχαηλίδη, 3035, Λεμεσός

Τηλέφωνο: 8000 79 79, +357 22 846 500
(για κλήσεις από το εξωτερικό)

Email: info@cdb.com.cy

Website: www.cdb.com.cy

cdbbank

CYPRUS DEVELOPMENT BANK

**YOUR RELIABLE
BANKING PARTNER SINCE 1963**

cdb Bank

**CORPORATE BANKING
INSTITUTIONAL BANKING
SME BANKING
INTERNATIONAL BANKING
PREMIER BANKING**

cdb Global Capital

**INVESTMENT BANKING
ASSET MANAGEMENT
GLOBAL BROKERAGE**

BUSINESS | INSTITUTIONAL | PERSONAL

Tel: +357 22846500 Email: marketing@cdb.com.cy Website: www.cdb.com.cy

nomisma^{news}

οικονομική και επιχειρηματική ενημέρωση

Όλες οι ειδήσεις
την **ώρα** που
γίνονται

Κατεβάστε
το **νέο** ανανεωμένο
App της nomisma

www.nomisma.com.cy

Available on the
App Store

Get it on
Google Play

Με τα έργα της δημιουργεί αξία στις επενδύσεις των πελατών της

Η εταιρεία Cyfield πρωταγωνιστεί στον κατασκευαστικό τομέα της Κύπρου εδώ και δεκαετίες, ενώ έχει έντονη δραστηριότητα και στην αγορά της Ελλάδας. Τα έργα της αποτελούν σημεία αναφοράς τόσο για την ποιότητα και την αρχιτεκτονική τους, όσο και για τις καινοτόμες υπηρεσίες που προσφέρουν. Τα έργα της Cyfield κοσμούν και αναβαθμίζουν τις περιοχές στις οποίες κατασκευάζονται. Με προσοντούχο προσωπικό, φρέσκες ιδέες και συνέπεια στην ποιότητα, η Cyfield είναι ένα σύγχρονος και δυναμικός Όμιλος με όραμα για το μέλλον. Με εφόδια τη μεγάλη ιστορία της, την επιτυχημένη διαδρομή της και τα αξιόλογα έργα που δημιούργησε, προχωρεί στο μέλλον αξιοποιώντας νέες ευκαιρίες και προσφέροντας νέες ελκυστικές προτάσεις στην αγορά. Τα έργα της Cyfield βρίσκονται πάντοτε σε προσεκτικά επιλεγμένες περιοχές, με εύκολες προσβάσεις προς όλα τα σημεία και τους αυτοκινητόδρομους, κοντά σε σχολεία, υπηρεσίες, καταστήματα, γραφειακά συγκροτήματα και πολύ κοντά στα εμπορικά κέντρα των πόλεων.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΕΡΓΑ

Μερικά από τα σημαντικότερα έργα του Ομίλου της Cyfield είναι το «360», το ψηλότερο κτίριο στο κέντρο της Λευκωσίας, το οποίο είναι ένα κώσημα 34 ορόφων που αποτελεί μία από τις καλύτερες επενδυτικές προτάσεις στην πρωτεύουσα. Επίσης, το υπό κατασκευή έργο «Stasikratous Residences», το οποίο θα είναι το δεύτερο ψηλότερο κτίριο της Λευκωσίας, ένα κτίριο 26 ορόφων με 46 διαμερίσματα, δύο και τριών υπνοδωματίων και καταστήματα στο ισόγειο. Θα διαθέτει 2 υπόγειους χώρους στάθμευσης, γυμναστήριο και lounge area. Αξιοσημείωτα έργα, είναι άλλα δύο πολυώροφα οικιστικά κτίρια το «Downtown Residences» και το «City Gardens» που είναι υπό μελέτη και θα ανεγερθούν σε κεντρικά σημεία της πρωτεύουσας. Σε εμπορικά κτίρια που έχουν ολοκληρωθεί είναι τα έργα «360 offices» δίπλα από το 360 Nicosia, το έργο «Metropolitan» που βρίσκεται στην Λεωφόρο Σπύρου Κυπριανού, «The Cross Point» στην περιοχή Λυκαβητού. Υπό ανέγερση είναι τα έργα: «The Hill Business Center» στη Λεωφόρο Αθαλάσσης, «Mark Business Center» σε πάρκο της Λεωφόρου Σπύρου Κυπριανού, «The Loop» Λεωφόρο Καλλιπόλεως και το «T-Capital» στην οδό Δασυπόλεως, πάρκο Λεωφόρου Αθαλάσσης.

30+ ΝΕΑ ΕΡΓΑ

Ο Όμιλος Cyfield αυτή την στιγμή διαθέτει προς πώληση περισσότερα από 30 έργα σε Λευκωσία Λάρνακα, Λεμεσό και Αθήνα.

► Πέντε νέα έργα υπό κατασκευή στην Αθήνα

Στα στάδια κατασκευής είναι οι πολυκατοικίες:

- Myrto Residence στην Αγλαντιζά
- Cube Residence στο Στρόβολο
- Engomi Gardens στην Έγκωμη
- Ionos Residence στην Έγκωμη
- Artemis Residence στους Αγίους Ομολογητές
- Olive Residences Block A & B στα Λατσιαί

ΕΡΓΑ ΥΠΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΑΝΕΓΕΡΣΗ

Επίσης, είναι υπό σχεδιασμό και άλλες πολυκατοικίες στην ευρύτερη περιοχή Λευκωσίας. Ταυτόχρονα, υπάρχουν υπό ανέγερση συγκροτήματα κατοικιών, τα οποία διαθέτουν από τρία μέχρι και πέντε υπνοδωμάτια, ευρύχωρους εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους, με προαιρετική πισίνα σε προσεκτικά επιλεγμένες περιοχές της Λευκωσίας, όπως:

- Eleopon στο Στρόβολο,
- River Houses στο Στρόβολο,
- Limni και Lake View στον Αρχαγγέλο,
- Gardens στα Λατσιαί,
- Luxury Home 50 στα Λατσιαί,

- Eva Residences στα Λατσιά
- Grace Luxury Houses στα Λατσιά,
- Alexandroupolis στη Λακατάμια,
- Country Homes 2 στα Λεύκαρα

Επιπρόσθετα είναι υπό σχεδιασμό δύο νέες πολυκατοικίες στη Λεμεσό, στο υπό εξέλιξη έργο Limassol Hill Residences στον Άγιο Αθανάσιο όπως και διάφορες κατοικίες. Στη Λάρνακα είναι υπό σχεδιασμό το νέο έργο “Aura Residences” το οποίο συμπεριλαμβάνει τρεις πολυκατοικίες 8 ορόφων και σύντομα θα ξεκινήσει και η κατασκευή του.

ΕΡΓΑ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Η εταιρεία έχει σημαντική εμπειρία στην αγορά ακινήτων της Ελλάδας. Από το 1999, έχει ολοκληρώσει 63 έργα, ενώ αυτή τη στιγμή βρίσκονται υπό μελέτη έργα στις καλύτερες περιοχές της Αθήνας όπως Γκύζη, Ζωγράφου, Αμπελόκηπους και Άλιμο. Το χαρτοφυλάκιό της περιλαμβάνει πολύπλοκες εμπορικές κατασκευές στην κεντρική συνοικία της Αθήνας, καθώς και αναπτύξεις στα νότια προάστια, μια από τις πιο περιζήτητες ζώνες της πόλης. Η πολυετής εμπειρία της και η ποικιλία των έργων που έχει αναλάβει, καταδεικνύουν την εξειδίκευση και την ευελιξία της στον τομέα της κατασκευής.

Η Cyfield έχει αναλάβει επίσης την κατασκευή και ανάπτυξη εμπορικών κτηρίων σε μερικές από τις πιο κεντρικές και πολυσύχναστες οδούς της Αθήνας. Αυτά τα έργα περιλαμβάνουν σύγχρονα γραφεία, εμπορικά κέντρα και πολυκαταστήματα, τα οποία εξυπηρετούν τις ανάγκες των αγοραστών. Με την εφαρμογή καινοτόμων σχεδιαστικών προσεγγίσεων και την υιοθέτηση των πιο σύγχρονων τεχνολογιών, η Cyfield

δημιουργεί εμπορικά κτήρια που συνδυάζουν λειτουργικότητα, αισθητική και ενεργειακή αποδοτικότητα. Αυτές οι κατασκευές, συμβάλλουν παράλληλα στην αναβάθμιση της αστικής εικόνας της Αθήνας.

Η εξειδικευμένη ομάδα της εταιρείας στο κέντρο της Αθήνας είναι πάντα δίπλα στον πελάτη από την αγορά μέχρι την ολοκλήρωση των έργων, ενώ αναλαμβάνει επίσης τη διαχείριση των ακινήτων μετά την ολοκλήρωση. Η Cyfield παραμένει πάντα συνεπής σε ό,τι αφορά την ποιότητα και τη συνεχή υποστήριξη των πελατών της, προσφέροντας εξατομικευμένες λύσεις που ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες ανάγκες και επιθυμίες τους.

Στην Αθήνα, αυτή τη στιγμή, είναι υπό κατασκευή τα εξής έργα:

- Χρυσάφη και Ζαλλόγου, Άλιμος
- Κοχλιδός, Αμπελόκηποι
- Τρωάδος, Αγία Παρασκευή
- Χαλκηδόνος, Αμπελόκηποι
- Σεβαστουπόλεως, Αμπελόκηποι

Η αγορά κατοικίας είναι ίσως η σημαντικότερη οικονομική επένδυση της ζωής μας. Η Cyfield δίνει πραγματική αξία προσφέροντας ποιότητα κατασκευής, συνέπεια στην παράδοση και σύγυρο τίτλο ιδιοκτησίας.

**Cyfield Tower: Λεωφόρος Λεμεσού 132,
2015 Στρόβολος, Λευκωσία
80005757, 22427230, sales@cyfieldgroup.com
<https://www.cyfieldgroup.com/>**

Δημιουργούμε αξία
στους στόχους
των επιχειρήσεων!

Επικοινωνία

Δημοσιότητα

Εκδόσεις

Διαφημίσεις

Συνέδρια

Digital Marketing

ΚΥΠΡΟΣ

Αρμενίας 23B, 1^{ος} όροφος, Γρ. 101
2003, Στρόβολος, Λευκωσία
Τηλ.: +357 22342005
Φαξ: +357 22342006
Email: info@fmw.com.cy

ΕΛΛΑΔΑ

Κόνιαρη 68 και Λεωφόρου Αλεξάνδρας (γωνία)
11521 Αθήνα
Τηλ.: +30 2107244293
Φαξ: +30 2107244295
Email: info@fmw.gr

Deloitte.

Connect to what is possible

© 2024 Deloitte Limited

MAKING AN
IMPACT THAT
MATTERS

since 1845

PROUD TO
CELEBRATE
65 YEARS
IN CYPRUS

Δημιουργούμε αξία στους στόχους των επιχειρήσεων! ΜΕ ΕΔΡΑ ΣΕ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑ

Η εταιρεία fmw financial media way ιδρύθηκε το Δεκέμβριο του 2000 στην Κύπρο και στη συνέχεια επεκτάθηκε με επιτυχία στην Ελλάδα, όπου προσφέρει τις ίδιες υπηρεσίες. Κύριες δραστηριότητες της είναι η παροχή επαγγελματικών υπηρεσιών δημοσιότητας και επικοινωνίας, οι εξειδικευμένες εκδόσεις, η επιχειρηματική πληροφόρηση, οι διαφημίσεις και τα συνέδρια. Στα 24 χρόνια λειτουργίας της η fmw financial media way έχει αναλάβει και διεκπεραιώσει πάμπολλες εργασίες στον τομέα της, εξασφαλίζοντας την επιδοκιμασία και τα εγκωμιαστικά σχόλια, όχι μόνο των επιχειρήσεων – πελατών της, αλλά και της αγοράς γενικότερα.

Με υψηλό αίσθημα ευθύνης, νέες ιδέες και σκληρή εργασία δημιουργήσαμε μια εταιρεία που προσθέτει αξία στους στόχους και τις επιδιώξεις των οργανισμών και των επιχειρήσεων.

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

Το στελεχιακό δυναμικό της fmw financial media way αποτελείται από επαγγελματίες στο χώρο των media, με μεγάλη εμπειρία στην επικοινωνία, στη δημοσιότητα, στην προβολή, στις εκδόσεις, στη διαφήμιση και στη διοργάνωση εκδηλώσεων. Η τεχνογνωσία και εμπειρία τους, καθώς και τα υψηλού επιπέδου ακαδημαϊκά προσόντα τους, αποτελούν την καλύτερη εγγύηση για άριστη εξυπηρέτηση των πελατών. Η fmw financial media way στελεχώνεται σήμερα από 12 μόνιμους επαγγελματίες στην Κύπρο και 4 στην Αθήνα και αρκετούς συνεργάτες στον τομέα τους, ενώ διαθέτει τμήματα επικοινωνίας και δημοσιότητας, διαφήμισης, εκδόσεων, σχεδιαστήριο (δημιουργικό), λογιστήριο και γραμματεία. Οι άνθρωποι της fmw financial media way, ανεξαρτήτως του Τμήματος που στελεχώνουν, βρίσκονται

www.nomisma.com.cy

- ◆ Επικοινωνία
- ◆ Δημοσιότητα
- ◆ Εκδόσεις
- ◆ Διαφημίσεις
- ◆ Συνέδρια
- ◆ Εκδηλώσεις

συνεχώς δίπλα στους πελάτες, για να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Η fmw financial media way διαθέτει μια πλούσια γκάμα υπηρεσιών στον τομέα της επικοινωνίας, της δημοσιότητας, των εκδόσεων, της διαφήμισης και της οργάνωσης συνεδρίων και εκδηλώσεων. Συγκεκριμένα, η fmw financial media way, προσφέρει:

- Συμβουλευτικές υπηρεσίες σε θέματα στρατηγικής πολιτικής για προβολή, επικοινωνία και δημοσιότητα των επιχειρήσεων.
- Υπηρεσίες Γραφείου Τύπου, με τη συγγραφή κειμένων, άρθρων, δελτίων τύπου, συνεντεύξεων

και άλλου ενημερωτικού υλικού για λογαριασμό των επιχειρήσεων.

- Οργάνωση διασκέψεων τύπου ή άλλων εκδηλώσεων για λογαριασμό των πελατών
- Δημοσιογραφική και τεχνική (δημιουργικό) επεξεργασία για την έκδοση κάθε είδους εντύπου (σε χαρτί ή ηλεκτρονικά) των επιχειρήσεων (εφημερίδων, περιοδικών, ετήσιων εκθέσεων, φυλλαδίων, αφίσων, κλπ).
- Δημιουργία εταιρικών ψηφιακών φιλμς και παρουσιάσεων σε power point, καθώς και το σχεδιασμό ιστοσελίδων για το διαδίκτυο.
- Υπηρεσίες αποστολής του ενημερωτικού υλικού των επιχειρήσεων στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.
- Σχεδιασμό και παραγωγή διαφημίσεων για έντυπα ηλεκτρονικά και διαδικτυακά ΜΜΕ.
- Υπηρεσίες media shop με την προκράτηση διαφημιστικού χώρου για λογαριασμό των επιχειρήσεων πελατών στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.
- Διαχείριση κρίσεων και lobby.
- Οργάνωση και ανάληψη ολοκληρωμένων διαφημιστικών και άλλων εκστρατειών των επιχειρήσεων.
- Διοργάνωση εκθέσεων, συνεδρίων, σεμιναρίων και άλλων εκδηλώσεων.
- Υπηρεσίες digital marketing
- Υπηρεσίες προβολής των επιχειρήσεων στα social media.

Το πακέτο αυτών των υπηρεσιών προσφέρεται τόσο στην Κύπρο, όσο και στην Ελλάδα.

ΠΕΛΑΤΟΛΟΓΙΟ

Στο πελατολόγιο της fmw financial media way περιλαμβάνονται σήμερα όλων των ειδών μεγάλοι οργανισμοί, επιχειρήσεις και αναπτυξιακοί φορείς της Κύπρου και της Ελλάδας. Πιο συγκεκριμένα, ανάμεσα στους πελάτες είναι Δήμοι της Κύπρου και της Ελλάδας, Αναπτυξιακοί Φορείς, το Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο και

άλλα τοπικά Επιμελητήρια, Τραπεζικοί Οργανισμοί, Ασφαλιστικές Εταιρείες, Ελεγκτικοί Οίκοι, Βιομηχανίες, Εμπορικοί Οίκοι, Ξενοδοχειακές Εταιρείες, Χρηματο-οικονομικοί Οργανισμοί, Εταιρείες Ψυχαγωγίας και Διασκέδασης, Υπεραγορές, Οργανωμένοι Επαγγελματικοί Συνδέσμοι, Επενδυτικοί Φορείς και άλλοι Οργανισμοί και επιχειρήσεις.

Προϊόντα

Η fmw financial media way διαθέτει στην αγορά συγκεκριμένα δικά της προϊόντα που αφορούν την επιχειρηματική και επαγγελματική πληροφόρηση.

ΠΟΛΥΕΦΗΜΕΡΙΔΑ “ΑΚΙΝΗΤΑ”

Η εφημερίδα “ΑΚΙΝΗΤΑ” εκδίδεται από το 2002 κάθε μήνα και είναι η πρώτη σε κυκλοφορία στο είδος της στην Κύπρο.

Με έγχρωμες όλες τις σελίδες της και με πλούσιο υλικό, ενημερώνει την κοινή γνώμη για όσα θέματα έχουν σχέση με την κτηματαγορά. Επιπρόσθετο πλεονέκτημα της εφημερίδας είναι το γεγονός ότι καλύπτει με πλούσια θεματογραφία καθώς και αγυελίες και την ελληνική αγορά ακινήτων.

ΕΤΗΣΙΟΣ ΟΔΗΓΟΣ BUSINESS ΚΥΠΡΟΥ-ΕΛΛΑΔΑΣ

Εκδίδεται μια φορά το χρόνο, κάθε άνοιξη, και καλύπτει με ενδιαφέρουσες πληροφορίες και στοιχεία, την επιχειρηματική δραστηριότητα Κύπρου και Ελλάδας.

ΕΤΗΣΙΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Μια μοναδική έκδοση με πλούσιο πληροφοριακό υλικό για όσους Κύπριους ταξιδεύουν για διακοπές στην Ελλάδα. Το πληροφοριακό υλικό που δημοσιεύεται σ’ αυτή την ενδιαφέρουσα έκδοση είναι επιλεγμένο και επίκαιρο και περιγράφει την κάθε περιοχή της Ελλάδας από όλες τις απόψεις (ιστορική, γεωγραφική, πολιτιστική, τουριστική), ενώ προβαίνει σε προτάσεις για ξενοδοχεία, για χώρους

διασκέδασης, για αγορές, κλπ. Ο Οδηγός αυτός κυκλοφορεί στα περίπτερα της Κύπρου κάθε Ιούνιο.

POCKET TOURIST GUIDE OF CYPRUS

Ο Οδηγός σε σχήμα rocket αποτελείται από μόνο 2 σελίδες που ανοίγουν και γίνονται μεγάλες. Εκδίδεται στην αγγλική γλώσσα σε πάνω από 100.000 αντίτυπα κάθε Ιούνιο και διανέμεται δωρεάν στους τουρίστες. Σε επίπεδο πληροφοριών περιέχει τα πάντα που ενδιαφέρουν τους ξένους επισκέπτες στην Κύπρο. Πρόκειται για τον πιο εύχρηστο και λειτουργικό Οδηγό για τους τουρίστες που κυκλοφορεί στην Κύπρο.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Η εταιρεία μας αναλαμβάνει την οργάνωση συνεδριών και άλλων εκδηλώσεων. Επίσης, αναλαμβάνει την οργάνωση τόσο στην Κύπρο όσο και στην Ελλάδα εκδηλώσεις των επιχειρήσεων.

www.nomisma.com.cy

Η www.nomisma.com.cy είναι μια οικονομική ιστοσελίδα με αναβαθμισμένο περιεχόμενο, η οποία καλύπτει συνεχώς όλες τις οικονομικές και επιχειρηματικές εξελίξεις στην Κύπρο, την Ελλάδα και διεθνώς. Η ιστοσελίδα έχει εφαρμογή για κινητά τηλέφωνα και για tablet (iOS και Android) ενώ αποστέλλεται και καθημερινό newsletter σε 30.000 αναγνώστες.

WWW.AKINITA.COM.CY

Η εταιρεία άρχισε από το 2018 τη λειτουργία της ιστοσελίδας akinita.com.cy που καλύπτει με αγγελίες και ενημερωτικό υλικό τις αγορές της Κύπρου και της Ελλάδας.

ΕΛΛΑΔΑ

POCKET TOURIST GUIDES ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Από το 2011 η εταιρεία μας προχώρησε στην έκδοση του οδηγού Pocket Tourist Guide of Athens, ενώ από το 2014 εκδίδει εκτός της Αθήνας και ανάλογους οδηγούς με όλες τις πληροφορίες για τους τουρίστες και επισκέπτες για τις περιοχές Κρήτη, Μύκονος, Κέρκυρα, Βόλος, Θεσσαλονίκη, Ρόδος και Σαντορίνη.

NEO ΠΟΡΤΑΛ GRVISIT.COM

Πρόσφατα η Εταιρεία μας έχει λανσάρει στην αγορά τη νέα ηλεκτρονική πλατφόρμα grvisit.com, μέσω της οποίας οι επισκέπτες στην Ελλάδα μπορούν να προβούν σε online κρατήσεις για τις αεροπορικές εταιρείες, τα αυτοκίνητα ενοικιάσεως, τα ξενοδοχεία, τα εστιατόρια και τις ταβέρνες καθώς και τις πολιτιστικές εκδηλώσεις που γίνονται στην Ελλάδα. Το νέο πόνταλ μας περιέχει πολλές χρηστικές πληροφορίες και γενικά όλα όσα ενδιαφέρουν τον επισκέπτη στην Ελλάδα.

akinita.com.cy

η πιο αξιόπιστη πύλη ενημέρωσης για την κτηματαγορά

Όλες οι **ΜΕΓΑΛΕΣ**
ευκαιρίες
είναι **ΕΔΩ!**

Αλλάζουμε τα δεδομένα στην αναζήτηση ακινήτων

 Βρείτε εύκολα και απλά χιλιάδες
ακίνητα σε Κύπρο και Ελλάδα

ΑΓΟΡΕΣ · ΠΩΛΗΣΕΙΣ · ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΙΣ

Αρμενίας 23B, 2003, Στρόβολος, Λευκωσία
τηλ.: 22342005, fax: 22342006, email: info@fmw.com.cy

**ΟΙΚΙΕΣ
ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ
ΕΞΟΧΙΚΑ
ΟΙΚΟΠΕΔΑ
ΕΜΠΟΡΙΚΑ
ΑΚΙΝΗΤΑ**

ΚΡΜΓ Κύπρου: Πολύχρονη πείρα, εξειδίκευση και βαθιά γνώση της τοπικής αγοράς

Η ΚΡΜΓ δραστηριοποιείται στην Κύπρο από το 1948 παρέχοντας πλήρες φάσμα ελεγκτικών, φορολογικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών σε κυπριακές και πολυεθνικές εταιρείες. Σήμερα διαθέτει 45 Διοικητικούς Συμβούλους ενώ απασχολεί περισσότερους από 800 επαγγελματίες σε 6 γραφεία σε όλο το νησί (Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα, Πάφο, Παραλίμνι, Πόλις Χρυσοχούς). Αποτελεί μέλος του οργανισμού KPMG International Limited, ενός παγκόσμιου δικτύου ανεξάρτητων εταιρειών παροχής ελεγκτικών, φορολογικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών. Η ΚΡΜΓ δραστηριοποιείται σε 143 χώρες και περιοχές, εργοδοτώντας περίπου 273,000 επαγγελματίες σε εταιρείες-μέλη παγκοσμίως. Κάθε εταιρεία της ΚΡΜΓ είναι νομικά διακριτή και αυτοτελής οντότητα και αυτοχαρακτηρίζεται ως τέτοια. Η ΚΡΜΓ International Limited είναι ιδιωτική Αγγλική εταιρεία περιορισμένης ευθύνης διά εγγυήσεως. Η ΚΡΜΓ International Limited και οι σχετικές οντότητες με αυτή δεν παρέχουν υπηρεσίες σε πελάτες.

Η ΚΡΜΓ Κύπρου κατατάσσει τις υπηρεσίες που προσφέρει σε τρεις κύριους τομείς (ελεγκτικές, φορολογικές, συμβουλευτικές), καθένα από τους οποίους περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα εξειδικευμένων υπηρεσιών, με στόχο την παροχή της καλύτερης δυνατής εξυπηρέτησης στους πελάτες, βάσει των δικών τους αναγκών. Για καθένα από αυτούς τους τομείς η ΚΡΜΓ διαθέτει ειδικά τμήματα, που αποτελούνται από εξειδικευμένες ομάδες επαγγελματιών με έμπειρους επικεφαλής συνεταίρους. Οι πελάτες επιλέγουν την ΚΡΜΓ για την παροχή υψηλής ποιότητας επαγγελματικών υπηρεσιών, που βασίζεται στην πολύχρονη πείρα, την εξειδίκευση και τη βαθιά γνώση της τοπικής αγοράς.

Οι επαγγελματίες της ΚΡΜΓ γνωρίζουν πως για να επιβιώσουν οι επιχειρήσεις στο σημερινό, διαρκώς μεταβαλλόμενο και ανταγωνιστικό επιχειρηματικό περιβάλλον, πρέπει να εξελίσσονται. Αξιολογώντας τις τάσεις σε διάφορους τομείς και διαμορφώνοντας σφαιρική αντίληψη για τις προκλήσεις που τόσο

Η ΚΡΜΓ Κύπρου, ως ένας από τους πιο μεγάλους και αξιόπιστους οίκους παροχής επαγγελματικών υπηρεσιών, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην προσπάθεια αναβάθμισης της τοπικής οικονομίας

η οικονομία όσο και οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν, ανταποκρίνονται άμεσα στις μεταβαλλόμενες ανάγκες των πελατών, βοηθώντας τους παράλληλα να επιτυγχάνουν στους στρατηγικούς τους στόχους. Αναπτύσσοντας τα κατάλληλα εργαλεία και μεθοδολογίες, είναι σε θέση να προσφέρουν στους πελάτες αποτελεσματικές λύσεις, οι οποίες βασίζονται σε καινοτόμες προσεγγίσεις και βαθιά τεχνογνωσία.

Η KPMG επενδύει διαρκώς στην τεχνολογία, την έρευνα και την καινοτομία, τρεις πολύ σημαντικούς τομείς που κατέχουν σημαντική θέση σε ένα προοδευτικό σχεδιασμό του μοντέλου των επαγγελματικών υπηρεσιών της χώρας. Ειδικότερα η τεχνολογία έχει τεθεί στο επίκεντρο της φιλοσοφίας της Εταιρείας, καθώς η σταδιακή ενσωμάτωσή της σε όλο το λειτουργικό φάσμα της Εταιρείας, έχει αλλάξει άρδην τις υπηρεσίες που προσφέρονται στον πελάτη, καθώς και τον τρόπο που αυτές προσφέρονται.

Ο τομέας των ελεγκτικών υπηρεσιών είναι μέχρι σήμερα η κύρια πηγή εσόδων για την KPMG. Με δεδομένο τον στόχο για παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών, η KPMG θα συνεχίσει να επενδύει σε αυτό τον βασικό πυλώνα εργασιών. Παράλληλα όμως, τα τελευταία χρόνια παρατηρήθηκε ραγδαία αύξηση στην παροχή συμβουλευτικών και φορολογικών υπηρεσιών (αυτή η τάση αναμένεται να συνεχίσει). Η διαχρονική επένδυση της KPMG στην εξειδίκευση του προσωπικού, ειδικότερα στις συμβουλευτικές υπηρεσίες, έχει αποδώσει καρπούς. Σήμερα το συμβουλευτικό τμήμα της Εταιρείας είναι από τα μεγαλύτερα στη χώρα, με την παροχή μιας πολύ μεγάλης γκάμας υπηρεσιών σε όλους σχεδόν τους κλάδους της οικονομίας, διατηρώντας πάντοτε την ποιότητα στο ανώτατο επίπεδο.

Η KPMG Κύπρου, ως ένας από τους πιο μεγάλους και αξιόπιστους οίκους παροχής επαγγελματικών υπηρεσιών, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην προσπάθεια αναβάθμισης της τοπικής οικονομίας, συμβάλλοντας στην ενίσχυση του ονόματος της

χώρας στις διεθνείς αγορές και προωθώντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Κύπρου ως ενός ανταγωνιστικού χρηματοοικονομικού κέντρου. Προς αυτή την κατεύθυνση παρέχει σε τακτά χρονικά διαστήματα ενημέρωση στους πελάτες της για την πορεία της οικονομίας και τις αλλαγές στο φορολογικό και θεσμικό πλαίσιο. Η KPMG Κύπρου πρωτοστατεί στις προσπάθειες του τομέα για άμεση προσαρμογή στις νέες απαιτήσεις και τις μεταβαλλόμενες ανάγκες του ντόπιου επιχειρηματικού κόσμου, των εξωτερικών επενδυτών αλλά και της τοπικής κοινωνίας, ενώ παράλληλα βρίσκεται στο πλευρό των επιχειρήσεων του τόπου, της πολιτείας αλλά και της κοινωνίας ευρύτερα, υλοποιώντας διαχρονικό έργο εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

- Χρίστος Βασιλείου, Διευθύνων Σύμβουλος
- Μιχάλης Αντωνιάδης, Πρόεδρος
- Σύλβια Λοϊζίδη, Διοικητική Σύμβουλος και Επικεφαλής Ελεγκτικών Υπηρεσιών
- Γιώργος Μαρκίδης, Διοικητικός Σύμβουλος και Επικεφαλής Φορολογικών Υπηρεσιών
- Μάριος Λαζάρου, Διοικητικός Σύμβουλος και Επικεφαλής Συμβουλευτικών Υπηρεσιών
- Κωνσταντίνος Καλλής, Διοικητικός Σύμβουλος
- Παναγιώτης Πελετιές, Διοικητικός Σύμβουλος
- Μαρία Παπακώστα, Διοικητική Σύμβουλος
- Χριστόφορος Αναγιωτός, Διοικητικός Σύμβουλος
- Κώστας Μαρκίδης, Διοικητικός Σύμβουλος
- Μιχάλης Χάλιος, Διοικητικός Σύμβουλος
- Πάρης Ηλία, Διοικητικός Σύμβουλος

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

KPMG Limited, Εσπερίδων 14, 1087,

Λευκωσία, Κύπρος

T: 22 209 000

E: kpmg@kpmg.com.cy

W: www.kpmg.com.cy

Μέσα κοινωνικής δικτύωσης: @KPMGCyprus

Shaping the future

**What does the future hold for
your business, your industry
and your role?**

**Using innovative tools, thinking and
frameworks, KPMG can help adapt your
business in the face of constant disruption.**

Learn more at kpmg.com.cy

PwC Κύπρου

Οικοδόμηση εμπιστοσύνης & Επίτευξη βιώσιμων αποτελεσμάτων

Η PwC Κύπρου ιδρύθηκε το 1998 και αποτελεί μέλος του διεθνούς δικτύου της PwC. Οι περισσότεροι από 1.100 άνθρωποι μας στην Κύπρο, ενώνουν τις δυνάμεις τους μαζί με τους 364.000 επαγγελματίες του παγκόσμιου δικτύου μας σε 151 χώρες και αποτελούν μία ομάδα ειδικών που συνδυάζουν ευφυείς προσεγγίσεις, εμπειρία και τεχνολογική καινοτομία, παρέχοντας υψηλής ποιότητας λογιστικές, ελεγκτικές, φορολογικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες. Τα οικονομικά αποτελέσματα της PwC Κύπρου για το περασμένο οικονομικό έτος που ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2023, ήταν ιδιαίτερα θετικά, πετυχαίνοντας έσοδα ρεκόρ ύψους €87 εκατ. Επιπρόσθετα, η συνεισφορά του οργανισμού στα έσοδα του κράτους ανήλθε στα €30 εκατ., ενώ κατά το υπό αναφορά οικονομικό έτος, η PwC Κύπρου επένδυσε στην εξέλιξη των ανθρώπων της και αύξησε τον αριθμό των εργαζομένων της, οι οποίοι ξεπέρασαν τους 1.100. Συγκεκριμένα, προχώρησε σε προσλήψεις 230 εργαζομένων, από τους οποίους οι 112 είναι νέοι απόφοιτοι πανεπιστημίων.

pwc

Επιτυχής μετάβαση

Το 2023 αποτελεί το έτος, κατά το οποίο η μετάβαση του οργανισμού σε ένα νέο, σύγχρονο και ανθεκτικό μοντέλο λειτουργίας, καθιερώνεται επιτυχώς. Ο οργανισμός κατάφερε να ανταπεξέλθει των προκλήσεων που επήλθαν λόγω των γεωπολιτικών εξελίξεων αλλά και της ραγδαίας αλλαγής στον τρόπο λειτουργίας των αγορών. Εφαρμόζοντας στην πράξη την παγκόσμια στρατηγική της PwC “**The new Equation**”, βρίσκεται πλέον σε συγκριτικά ανταγωνιστική θέση για να ικανοποιήσει τις σύγχρονες ανάγκες των πελατών του. Δεν είναι τυχαίο που σε ποιοτική έρευνα πελατών που διεξήγαγε ο οργανισμός, στο ερώτημα αν θα πρότειναν την PwC Κύπρου σε συνεργάτες και συναδέλφους, ο συγκεκριμένος βαθμός που δόθηκε ήταν 9,26 με απόλυτο το 10. Το γενικότερο ποσοστό ικανοποίησης των πελατών από την PwC Κύπρου, ανήλθε σε 9,05. Οι Δείκτες παρουσιάζουν επιπρόσθετη βελτίωση από την αντίστοιχη περσινή έρευνα.

Οι άνθρωποι μας είναι η μεγαλύτερη δύναμή μας

Δημιουργούμε ένα περιβάλλον ενθάρρυνσης, ανάπτυξης και καινοτομίας, που επιτρέπει στους εργαζομένους μας να αναδεικνύουν τον καλύτερο τους εαυτό. Η συνεχής επένδυση μας σε τομείς όπως η ευελιξία στην εργασία, η ευημερία των ανθρώπων μας καθώς και η συνεχής τους εκπαίδευση και ανέλιξη, αποτελεί τον κύριο λόγο που είμαστε ένας από τους εργοδότες προτίμησης και αναγνωρίζομαστε με την διεθνή κύρους πιστοποίηση «We Invest in People» Platinum.

Στα πλαίσια της ανθρωποκεντρικής στρατηγικής μας, ιδιαίτερη σημασία δίνεται στην ισορροπία μεταξύ εργασίας και προσωπικής ζωής των εργαζομένων μας. Από το 2019, υιοθετήσαμε το ‘Everyday Flexibility’, ένα πλαίσιο ευελιξίας στον τρόπο, χρόνο και τόπο εργασίας, ενώ για πρώτη φορά το 2022 και έκτοτε κάθε χρόνο, εντάσσουμε την τετραήμερη εβδομαδιαία εργασία κατά τους μήνες του Ιουλίου και Αυγούστου.

Επιπλέον, παρέχουμε ένα ευρύ φάσμα ωφελημάτων στους ανθρώπους μας που βοηθά στη βελτίωση της ψυχολογικής αλλά και σωματικής τους υγείας ενώ έχουμε καλλιεργήσει μια ευρύτερη συμπεριληπτική εταιρική κουλτούρα. Κύριος πυλώνας της αποτελεί η προώθηση της Συμπερίληψης και Ποικιλομορφίας (Σ&Π), η οποία αποτελεί και επιχειρηματική μας προτεραιότητα, μέσω προγραμμάτων που υποστηρίζουν την ισότητα και ενθαρρύνουν την επαγγελματική ανέλιξη όλων των εργαζομένων, ανεξαρτήτως των διαφορετικών χαρακτηριστικών τους.

Το PwC Foundation φέρνει νέα πνοή κοινωνικής προσφοράς

Η προσφορά και ο εθελοντισμός αποτελούν ιδανικά και αξίες που απαιτούνται για την επίλυση των σημαντικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα σήμερα.

Το 2022/2023 υπήρξε μια καθοριστική χρονιά για την PwC Κύπρου, αφού οι δράσεις του οργανισμού που εντάσσονταν στον άξονα της Εταιρικής Ευθύνης, ενδυναμώθηκαν ακόμα περισσότερο και θεσμοθετήθηκαν σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο.

Η δημιουργία του μη κερδοσκοπικού ιδρύματος PwC Foundation, ήταν μία πρωτοποριακή απόφαση του οργανισμού, ο οποίος με υψηλό αίσθημα ευθύνης και προσφοράς επικεντρώνει πλέον την κοινωνική του δράση στην ενδυνάμωση της τοπικής κοινωνίας και στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των ανθρώπων παρέχοντας ποικιλόμορφη στήριξη σε τρεις πυλώνες:

Εκπαίδευση & Πολιτισμός, Νεανική Επιχειρηματικότητα και Προσφορά από τους ανθρώπους μας.

Το όραμα που διαμορφώνει το μέλλον

Αξιοποιώντας το δίκτυο γνώσης και εμπειρίας των ανθρώπων μας, η PwC Κύπρου εκπόνησε ειδική μελέτη για την μακροπρόθεσμη στρατηγική ενός νέου μοντέλου ανάπτυξης για τη χώρα μας, με τίτλο «Όραμα 2035». Ουσιαστικά αυτό που εκφράζεται μέσα από το Όραμα Κύπρος 2035, είναι ο μετασχηματισμός του οικονομικού μοντέλου ανάπτυξης της χώρας. Αυτός θα επιτευχθεί μέσα από τρεις κύριους πυλώνες για το πώς θέλουμε την Κύπρο στο διεθνές περιβάλλον:

1 Επιχειρηματικό και Εμπορικό κόμβο της Ευρώπης

2 Ευρωπαϊκό Κέντρο υψηλής τεχνολογίας

3 Πρωτοπόρο στη βιωσιμότητα

Το Όραμα Κύπρος 2035, στοχεύει στο να μετατρέψει την Κύπρο σε μία από τις καλύτερες χώρες στον κόσμο για να ζούμε, να εργαζόμαστε και να επιχειρούμε. Αυτό βέβαια απαιτεί οριζόντιες μεταρρυθμίσεις, όπως ο ψηφιακός μετασχηματισμός και η πράσινη ενεργειακή μετάβαση. Στοιχεία απαραίτητα για τη διαμόρφωση μιας νέας κοινωνικής κουλτούρας απαραίτητης για την επιτυχία του όλου εγχειρήματος.

PwC Experience Center Κύπρου: Φέρνουμε τις Επιχειρήσεις Πιο Κοντά στους Πελάτες

Καλώς ήρθατε στο PwC Experience Center Κύπρου, έναν πρωτοποριακό χώρο που αποτελεί το επιστέγασμα της παγκόσμιας στρατηγικής της PwC για τον ψηφιακό μετασχηματισμό και την καινοτομία. Στόχος μας είναι να φέρουμε κάθε επιχείρηση πιο κοντά στους πελάτες της με ανθρωποκεντρικές ιδέες και τεχνολογικές λύσεις, σχεδιάζοντας πιο customer- και employees-centric εμπειρίες που βασίζονται στην ενσυναίσθηση και στις αρχές της εμπειρίας πελάτη.

Αντιμετωπίζοντας τις προκλήσεις της σύγχρονης εποχής

Στην εποχή μας, οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν προκλήσεις που απαιτούν νέους τρόπους σκέψης και δράσης. Οι πελάτες αναζητούν ταχύτητα, ευκολία, συνέπεια και ανθρώπινη επαφή. Για να επιτύχουν, οι επιχειρήσεις πρέπει να εστιάσουν στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και στη διατήρηση της προσωπικής αλληλεπίδρασης, ενσωματώνοντας και αναλύοντας τα δεδομένα των πελατών σε όλα τα σημεία επαφής, προωθώντας παράλληλα τη συνεργασία μεταξύ των τμημάτων.

Καινοτόμες Τεχνολογίες και Ανθρωποκεντρική Προσέγγιση

Σήμερα, η ζήτηση για προηγμένες τεχνολογίες είναι αναμφισβήτητη. Αυτές οι τεχνολογίες βελτιώνουν τις καθημερινές μας εμπειρίες - ως πολίτες, ασθενείς, μαθητές, επαγγελματίες- και συχνά απαιτούν μεγαλύτερη επένδυση, ιδίως όταν ο ανταγωνισμός ωθεί τις επιχειρήσεις σε συνεχή αναβάθμιση της εμπειρίας των πελατών τους. Στο PwC Experience Center, συνδυάζουμε τη στρατηγική εμπειρίας του πελάτη, με την τεχνολογική υποστήριξη, έχοντας πάντα στο επίκεντρο το ανθρώπινο στοιχείο. Υιοθετούμε μια **design thinking** προσέγγιση για να σχεδιάσουμε εμπειρίες που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των πελατών και επιφέρουν γρήγορα αποτελέσματα, ενώ τα **design sprints** επιταχύνουν τη διαδικασία ανάπτυξης λύσεων.

Οι χώροι συνδημιουργίας μας είναι ειδικά σχεδιασμένοι για να ενισχύουν τη δημιουργικότητα και την καινοτομία, επιτρέποντας την επίλυση προβλημάτων πριν από την υλοποίηση και εφαρμογή των λύσεων. Οι σχεδιαστικές λύσεις μας σε **user experiences (UX)** στήνονται με γνώμονα την προσβασιμότητα, ενώ το χαρακτηριστικό τους είναι ότι δημιουργούν συναισθήματα. Χρησιμοποιούμε τεχνολογίες αιχμής όπως η **τεχνητή νοημοσύνη (AI)** και λύσεις όπως το **ψηφιακό δίδυμο (Digital Twin)**, που επιτρέπει την προσομοίωση μελλοντικών αποφάσεων και στρατηγικών, μειώνοντας τα οποιαδήποτε ρίσκα. Επιπλέον, το **AI Vision** και η **εικονική πραγματικότητα (Virtual Reality)** βελτιώνουν την ικανότητα λήψης αποφάσεων και την ανάπτυξη νέων πηγών εσόδων.

Όπως αναφέρει ο Διευθυντής του PwC Experience Center Κύπρου, κ. Γιάννης Λαπατάς,

“ Η τεχνολογία που χρησιμοποιείς δεν εντυπωσιάζει κανέναν. Η εμπειρία που δημιουργείς με αυτήν είναι το παν. Το κλειδί είναι να δημιουργήσουμε εμπειρίες που συνδυάζουν το ανθρώπινο με το τεχνολογικό στοιχείο και να τις εντάξουμε σε μια ευρύτερη προσέγγιση που βελτιώνει την ποιότητα της εμπειρίας του πελάτη. ”

Σας προσκαλούμε να μας επισκεφτείτε και να εξερευνήσετε μαζί μας ανθρωποκεντρικές λύσεις που θα σας φέρουν ως εταιρία πιο κοντά στους πελάτες σας ενισχύοντας το ανταγωνιστικό σας πλεονέκτημα.

 PwC Κύπρου
PwC Central
Δημοσθένη Σεβέρη 43,
1080 Λευκωσία

Πάνω από 70 χρόνια τροφοδοτεί την αγορά με επώνυμα προϊόντα

Η Rologis Group of Companies πρωταγωνιστεί για πάνω από 70 χρόνια στο εμπόριο και στις επενδύσεις στην Κυπριακή αγορά. Το τμήμα Εμπορίου της εταιρείας ασχολείται με την εισαγωγή πρώτων υλών για τις βιομηχανίες της Κύπρου, ενώ διαχειρίζεται τα προϊόντα συσκευασίας και τα έτοιμα επώνυμα καταναλωτικά προϊόντα ευρείας καταναλώσεως.

Στο τμήμα Τροφίμων, η Εταιρεία διαθέτει σύγχρονες αποθήκες Ξηρού Φορτίου Ψύξης και Κατάψυξης εισάγοντας από την Ευρώπη και την Ασία και την Αμερική επώνυμα προϊόντα, με ευρεία εμπορευσιμότητα και τροφοδοτεί άνω των 600 σημείων πώλησης τροφίμων στην Κύπρο.

Μεταξύ των πελατών της εταιρείας είναι:

- Ξενοδοχεία
- Εστιατόρια
- Καφετέριες
- Αρτοποιία
- Υπεραγορές,
- Μικρά καταστήματα λιανικής και
- Περίτερα

Για τη διακίνηση των προϊόντων της, η Rologis Group of Companies διαθέτει δικό της δίκτυο διανομής με σύγχρονα αυτοκίνητα διανομής ξηρού ψυχόμενου και κατεψυγμένου φορτίου. Η Διοίκηση, η Διεύθυνση και τα στελέχη της Εταιρείας διαθέτουν μεγάλη εμπειρία και τεχνογνωσία στην εισαγωγή και διάθεση προϊόντων τροφίμων και βρίσκονται συνεχώς δίπλα στους πελάτες για την άμεση, γρήγορη και αποτελεσματική εξυπηρέτησή τους. Σήμερα, η εταιρεία Rologis Group of Companies είναι μια σύγχρονη, ευέλικτη και καλά δομημένη επιχείρηση που βλέπει μπροστά προς το μέλλον.

Διαθέτοντας όλες τις αναγκαίες υλικοτεχνικές υποδομές και προσοντούχο προσωπικό σ' όλες τις αναγκαίες ειδικότητες, επιχειρεί συνεχώς δυναμικά άλματα προς τη νέα εποχή.

Κεντρική στόχευση της, η εισαγωγή των πιο δυνατών «brands» και η διοίκηση τους με επαγγελματικό τρόπο στην αγορά της Κύπρου. Με υψηλά επίπεδα επαγγελματισμού, συνέπεια και κυρίως σωστή εξυπηρέτηση, εμπλουτίζει την κυπριακή αγορά με ποιοτικά και καινοτόμα προϊόντα τροφίμων και δίνει την ευχέρεια στους καταναλωτές να απολαμβάνουν νέες γεύσεις και αναγνωρισμένα τρόφιμα.

Με τις ίδιες αρχές και τις ίδιες επιδιώξεις, θα κινηθεί και στο μέλλον. Ένα μέλλον που θα κάνει την ίδια πιο δυνατή και πιο υπερήφανη και τους πελάτες που συνεργάζονται μαζί της πιο

Η Διευθύνουσα Σύμβουλος της Rologis Group of Companies Μαρία Β. Ρολόγη

Πρωταγωνιστές στην αγορά της Κύπρου

Πάνω από 70 χρόνια ποιοτικής προσφοράς με επώνυμα προϊόντα. Με το δικό της δίκτυο διανομής τροφοδοτεί άνω των 600 σημείων πώλησης τροφίμων στην Κύπρο

Προπουλαίων 52, Βιομηχανική Περιοχή Στροβόλου
2033, Λευκωσία
Τηλ.: +357 22 755 333, Φαξ: +357 22 759 888
maria@rologis.com | vasilis@rologis.com
www.rologis.com

Μερικά από τα επώνυμα και δημοφιλή προϊόντα που εμπορεύεται η Εταιρεία Rologis Group of Companies

ικανοποιημένους και πιο ενθουσιασμένους.

Η τέταρτη γενιά που στελεκώνει την εταιρεία συνεχίζει την πορεία της με επαγγελματισμό και συνέπεια και σήμερα διαχειρίζεται μια από τις μεγαλύτερες Εταιρείες στην Κύπρο, που εισάγουν Ελληνικά επώνυμα προϊόντα φέρνοντας πιο κοντά την Ελλάδα στην Κύπρο.

Κεντρική στόχευση της, η εισαγωγή των πιο δυνατών «brands» και η διοίκηση τους με επαγγελματικό τρόπο στην αγορά της Κύπρου. Με υψηλά επίπεδα επαγγελματισμού, συνέπεια και κυρίως σωστή εξυπηρέτηση, εμπλουτίζει την κυπριακή αγορά με ποιοτικά και καινοτόμα προϊόντα τροφίμων και δίνει την

ευχέρεια στους καταναλωτές να απολαμβάνουν νέες γεύσεις και αναγνωρισμένα τρόφιμα.

Με τις ίδιες αρχές και τις ίδιες επιδιώξεις, θα κινηθεί και στο μέλλον. Ένα μέλλον που θα κάνει την ίδια πιο δυνατή και πιο υπερήφανη και τους πελάτες που συνεργάζονται μαζί της πιο ικανοποιημένους και πιο ενθουσιασμένους.

Η τέταρτη γενιά που στελεκώνει την εταιρεία συνεχίζει την πορεία της με επαγγελματισμό και συνέπεια και σήμερα διαχειρίζεται μια από τις μεγαλύτερες Εταιρείες στην Κύπρο, που εισάγουν Ελληνικά επώνυμα προϊόντα φέρνοντας πιο κοντά την Ελλάδα στην Κύπρο.

SALAMIS

1959-2024 65 Χρόνια

Ένας κόσμος δικός σας!

Ο Οργανισμός Salamis ιδρύθηκε στην Αρμόχωστο το 1959. Με γραφεία στην Κύπρο και Ελλάδα δραστηριοποιείται στους τομείς των Ταξιδιών, Εισερχόμενου και Εξερχόμενου Τουρισμού, Κρουαζιέρες, Πλοιοδιαχείριση, Πρακτορεύσεις Πλοίων, Διεθνείς & Τοπικές Οδικές Μεταφορές, Εκτελωνίσεις και Oil & Gas Logistics. Τα ιδιόκτητα οχηματαγωγά Ro/Ro Akritas και Ro/Ro Vassilios, και τα πλοία μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων M/V Alasa και M/V Ionía εκτελούν εβδομαδιαία δρομολόγια μεταξύ των λιμανιών Ελλάδος, Κύπρου και Ισραήλ. Ο Οργανισμός Salamis διακρίνεται για τον επαγγελματισμό, την αξιοπιστία και το εταιρικό του ήθος.

Salamis Tours Ltd

SALAMIS
Lines

Salamis
CRUISE LINES

SALAMIS SHIPPING
www.salamis.org.cy

Cyprus International Roads Ltd

SALAMIS SHIPPING S.A.

ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

SALAMIS HOUSE, Γ. Κατσουνοπού 1, 3036 Λεμεσός, Τ.Κ. 50531, 3607 Λεμεσός Τηλ: +357 25860000 Φαξ: +357 25364410
salamis@salamisorganisation.com www.salamisorganisation.com

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ - ΕΛΛΑΔΑ - ΚΥΠΡΟ - ΙΣΡΑΗΛ

Σταθερές Εβδομαδιαίες Αφίξεις & Αναχωρήσεις

Ro/Ro Vassilios: Λαύριο – Λεμεσό – Χάιφα – Λεμεσό – Λαύριο

Ro/Ro Akritas: Θεσσαλονίκη – Λεμεσό – Χάιφα - Λεμεσό - Θεσσαλονίκη

M/V Alasa: Πειραιά – Λεμεσό – Ashdod – Πειραιά

M/V Ionía: Θεσσαλονίκη – Λεμεσό – Ashdod – Θεσσαλονίκη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΜΥΝΑΣ

Λεωφόρος Στροβόλου 172-174,
2048 Στρόβολος, Λευκωσία
Τηλ.: +357 22807500
Φαξ: +357 22676182
defence@mod.gov.cy
http://www.mod.gov.cy

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Αμφιπόλεως 6, 2025, Στρόβολος
Λευκωσία
Τηλ.: +357 22408300, +357 22408343
Φαξ: +357 22770397, +357 22781240
registry@moa.gov.cy
http://www.moa.gov.cy

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΕΩΣ

Λεωφ. Αθαλάσσης 125,
1461 Στρόβολος
Τηλ.: +357 22805950
Φαξ: +357 22518356
registry@mjpo.gov.cy
http://www.mjpo.gov.cy

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Λεωφ. Προεδρικού Μεγάρου
1447 Λευκωσία
Τηλ.: +357 22651000
Φαξ: +357 22661881
info@mfa.gov.cy
http://www.mfa.gov.cy

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Ανδρέα Αραούζου 6, 1421
Λευκωσία, Κύπρος
Τηλεφωνικό Κέντρο:
Τηλ.: +357 22867100
Φαξ: +357 22375120
perm.sec@meci.gov.cy
https://meci.gov.cy

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Λεωφ. Σπύρου Κυπριανού 26
1075 Λευκωσία
Τηλ.: +357 22401600
Φαξ: +357 22670993
administration@mlsi.gov.cy
http://www.mlsi.gov.cy

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Οδός Αρχιγραμματεία
Τηλ.: +357 22 867800, 22 867600
Φαξ: +357 22 867617
info@moi.gov.cy
http://www.moi.gov.cy

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΈΡΓΩΝ

Αχαιών 28, 1424 Λευκωσία
Τηλ.: +357 22800100
Φαξ: +357 22776266
permsec@mcw.gov.cy
http://www.mcw.gov.cy

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γωνία Μιχαήλ Καραολή & Γρηγόρη
Αυξεντίου
1439 Λευκωσία
Τηλ.: +357 22602723
Φαξ: +357 22602741
registry@mof.gov.cy
http://mof.gov.cy

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Γωνία Κίμωνος και Θουκυδίδου,
Ακρόπολη, 2006 Λευκωσία
Τηλ.: +357 22800600 / +357 22800700
registry@moec.gov.cy
www.moec.gov.cy

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Γωνία Προδρόμου 1 & Χειλωνας 17
1448 Λευκωσία, Κύπρος
Τηλ.: +357 22605300/301
perm.sec@moh.gov.cy
https://www.moh.gov.cy

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Οδός Κυλλήνης, 4007 Μέσα Γειτονιά,
Λεμεσός
Τηλ.: +357 25 848100
Φαξ: +357 25 848200
maritimeadmin@dms.gov.cy
https://www.dms.gov.cy

ΥΦΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Λεωφόρος Λεμεσού 134,
2015 Στρόβολος, Λευκωσία
Τηλ.: +357 22691927 / +357 22691928
info@dmrid.gov.cy
https://www.dmrid.gov.cy

ΥΦΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Λεωφόρος Λεμεσού 19, 2112
Αγλαντζιά, Λευκωσία
Τηλ.: +357 22 691 100
Φαξ: +357 22 331 644, +357 22 334
696
cytour@visitcyprus.com
https://www.visitcyprus.com

ΥΦΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Οδός Στασίνου 5, Υ. Charalambides
Building,
2404 Έγκωμν
Τηλ.: +357 22 406610
Φαξ: +357 22 730815
deputyministry@dmsw.gov.cy
http://www.dmsw.gov.cy

ΥΦΥΠΟΥΡΓΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Ιφιγενείας 27,
2007 Στρόβολος
Τηλ.: +357 22 309515
Fax: +357 22 809876
info@culture.gov.cy
www.culture.gov.cy

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

ΚΕΒΕ

Λεωφ. Γρίβα Διγενή 38 &
Δεληγιώργη 3, 1066
Τ.Θ. 21455, 1509 Λευκωσία
Τηλ: +357 22 889800
Φαξ: +357 22 669048
chamber@ccci.org.cy
www.ccci.org.cy

ΕΒΕ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Λεωφ. Γρίβα Διγενή 38 &
Οδός Δεληγιώργη 3
Τ.Θ. 21455
1509 Λευκωσία - Κύπρος
Τηλ: +357 22 889600
Φάξ: +357 22 667433
reception@ncci.org.cy
www.ncci.org.cy

ΕΒΕ ΠΑΦΟΥ

Λεωφόρος Αθηνών και
γωνία Α. Παπάγου Τόλμη
Κωρτ Διαμ. 101 Τ.Θ. 60082
8100 Πάφος
Τηλ: +357 26818173
Φαξ: +357 26944602
info@pcci.org.cy
www.pcci.org.cy

ΕΒΕ ΛΕΜΕΣΟΥ

Λεωφ. Φραγκλίνου
Ρούσβελτ 170 3045
Λεμεσός
Τ.Θ. 55699
3781 Λεμεσός
Τηλ: +35725855000
Φαξ: +35725661655
info@limassolchamber.eu
www.limassolchamber.eu

ΕΒΕ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Λεωφ. Γρ. Αυξεντίου 12,
Μέγαρο Σκούρου, 4ος
όροφος Τ.Θ. 40287, 6302,
Λάρνακα - Κύπρος
Τηλ: +357 24823855
Φαξ: +357 24628281
info@larnacachamber.cy
www.larnacachamber.cy

ΕΒΕ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

Κεντρικά Γραφεία
Γλάδστανος 26 Α
Αμμόχωστος
Κλειστά λόγω Τουρκικής
Εισβολής

ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ

Λεωφόρος Γεώργιου
Γουρούνιά 152 1ος

Όροφος, Γραφείο 3
5281 Παραλίμνι
Τηλ: +357 23829264
Φαξ: +357 23829267
info@famagustachamber.
org.cy
www.famagustachamber.
org.cy

ΓΡΑΦΕΙΟ ΛΕΜΕΣΟΥ

Αγίου Ανδρέου 339 2ος
Όροφος Γραφείο 201
ΤΑΧ.ΘΥΡ 53124
3300, Λεμεσός
Τηλ: +357 25370165
Φαξ: +357 25370291
info@famagustachamber.
org.cy
www.famagustachamber.
org.cy

ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Τηλέφωνο:
77778833/24008038 (τοπικές κλήσεις μόνο)
+357 25 123022 (διεθνείς κλήσεις μόνο)
Φάξ: +357 24 008117
Ηλ. Διεύθυνση:
info@hermesairports.com
customerservices@hermesairports.com
Διεύθυνση:
Διεθνής Αερολιμένας Λάρνακας
Ταχ. Θυρίδα 43027 ΤΚ. 6650 Λάρνακα
Κύπρος

ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΠΑΦΟΥ

Τηλέφωνο:
77778833/24008038 (τοπικές κλήσεις μόνο)
+357 25123022 (διεθνείς κλήσεις μόνο)
Φάξ: +357 26 007100
Ηλ. Διεύθυνση:
info@hermesairports.com
customerservices@hermesairports.com
Διεύθυνση:
Διεθνής Αερολιμένας Πάφου
Ταχ.Θυρίδα 62320 ΤΚ. 8063 Πάφος
Κύπρος

ΤΜΗΜΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Κεντρικά τηλέφωνα σε κάθε Επαρχιακό Γραφείο

ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ	22308000	22308000
ΛΕΜΕΣΟΣ	25803700 25803773	25848888
ΠΑΦΟΣ	26804370	26804310
ΛΑΡΝΑΚΑ	24803634, 24803635	24801190
ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ	23811447, 23812146	23811313, 23811435

ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ	lefkosia@tax.mof.gov.cy	lefkosiavat@tax.mof.gov.cy
ΛΕΜΕΣΟΣ	lemesos@tax.mof.gov.cy	lemesosvat@tax.mof.gov.cy
ΠΑΦΟΣ	raphos@tax.mof.gov.cy	raphosvat@tax.mof.gov.cy
ΛΑΡΝΑΚΑ	<i>larnaca@tax.mof.gov.cy</i>	
ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ	<i>ammoxostos@tax.mof.gov.cy</i>	

ΤΜΗΜΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ TAX DEPARTMENT

Επαρχιακά Γραφεία Άμεσης Φορολογίας

Επαρχιακά Γραφεία Άμεσης Φορολογίας (συμπεριλαμβανομένων όλων των Μονάδων)

Επαρχία	Διεύθυνση	Ηλεκτρονική διεύθυνση (e-mail)
Λευκωσία	Λεωφόρος Τσερίου 2, 2042 Στρόβολος, Λευκωσία	lefkosia@tax.mof.gov.cy
Λεμεσός	16ης Ιουνίου 3, 3022 Λεμεσός (PO Box 56656, 3309 Λεμεσός)	lemesos@tax.mof.gov.cy
Λάρνακα	Σπύρου Κυπριανού 50, Μέγαρο Ίριδα 3, 6057 Λάρνακα, (PO Box 41117, 6309 Λάρνακα)	larnaca@tax.mof.gov.cy
Αμμόχωστος	Ιπποκράτους 2 5380 Δερύνεια (PO Box. 36144, 5386 Δερύνεια)	ammoxostos@tax.mof.gov.cy
Πάφος	Νεόφυτου Νικολαΐδη, Κτίριο C, 8011 Πάφος (PO Box: 60110, 8100 Πάφος)	raphos@tax.mof.gov.cy

Επαρχιακά Γραφεία ΦΠΑ (συμπεριλαμβανομένων όλων των Μονάδων)

Λευκωσία	Λεωφόρος Τσερίου 2, 2042 Στρόβολος Λευκωσία	lefkosiavat@tax.mof.gov.cy
Λεμεσός	Φραγκλίνου Ρούσβελτ 76, 3011 Λεμεσός	lemesosvat@tax.mof.gov.cy
Λάρνακα	Σπύρου Κυπριανού 50, Μέγαρο Ίριδα 3, 6057 Λάρνακα, (PO Box 41117, 6309 Λάρνακα)	larnaca@tax.mof.gov.cy
Αμμόχωστος	Ιπποκράτους 2, 5380 Δερύνεια (PO Box. 36144, 5386 Δερύνεια)	ammoxostos@tax.mof.gov.cy
Πάφος	Νεόφυτου Νικολαΐδη, Κτίριο A 8011 Πάφος (PO Box: 62269, 8062 Πάφος)	raphosvat@tax.mof.gov.cy

Γραφεία Μεγάλων Φορολογουμένων (συμπεριλαμβανομένων όλων των Μονάδων)

Λευκωσία	Λεωφόρος Τσερίου 2, 2042 Στρόβολος, Λευκωσία (υπεύθυνο για τις επαρχίες Λευκωσίας, Λάρνακας και Αμμοχώστου)	lto@tax.mof.gov.cy
Λεμεσός	Φραγκλίνου Ρούσβελτ 76, 3011 Λεμεσός (υπεύθυνο για τις επαρχίες Λεμεσού και Πάφου)	

TAXISNET (συμπεριλαμβανομένων όλων των Μονάδων)

Λευκωσία	TAXISnet-Άμεσης Φορολογίας: Λεωφόρος Τσερίου 2, 2042 Στρόβολος, Λευκωσία	taxisnet@mof.gov.cy
	TAXISnet / INTRASTAT: Λεωφόρος Τσερίου 2, 2042 Στρόβολος, Λευκωσία	vatvima@vat.mof.gov.cy

Μονάδα Διεθνών Υποθέσεων (ΤΟΜΕΑΣ VIMA) (συμπεριλαμβανομένων όλων των Μονάδων)

Λευκωσία

Λεωφόρος Τσερίου 2, 2042 Στρόβολος, Λευκωσία

vatvima@vat.mof.gov.cy

Κεντρικά Γραφεία Τμήματος Φορολογίας – Υπουργείο Οικονομικών

Λευκωσία

Υπουργείο Οικονομικών, Τμήμα Φορολογίας,
1471 Λευκωσία, Γωνία Μιχαλάκη Καραολή & Γρηγόρη
Αυξεντίου 1096 Λευκωσία

hq@tax.mof.gov.cy

ΑΜΕΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

ΚΛΑΔΟΣ/ΤΜΗΜΑ	ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ				
	ΛΕΥΚΩΣΙΑ	ΛΕΜΕΣΟΣ	ΠΑΦΟΣ	ΛΑΡΝΑΚΑ	ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ
ΕΚΔΟΣΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ/ΒΕΒΑΙΩΣΕΩΝ (CERTIFICATES)					
Πιστοποιητικά για σκοπούς υποβολής προσφορών στο Δημόσιο		25803700 25803852	26804434		23811434
Βεβαίωση εισοδήματος για σκοπούς πανεπιστημίων εξωτερικού		25803773 25803796	26804365 26804366		23811436
Πιστοποιητικά φορολογικής κατοικίας και εκκαθάρισης φόρου (tax clearance) Εταιρειών		25803793	26804384 26804386		23811447
Πιστοποιητικά φορολογικής κατοικίας και εκκαθάρισης φόρου (tax clearance) φυσικών προσώπων		25803797	26804430		23811447
Πιστοποιητικά φορολογικής κατοικίας και εκκαθάρισης φόρου («tax clearance») για αλλοδαπούς	22308000	25803797	26804430	24801100	23811447
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ					
- Πληροφορίες - Εξέταση Λογαριασμών - Έκδοση Φορολογιών μετά από εξέταση - Ενστάσεις - Πιστοποιητικά Φορολογικής κατοικίας και εκκαθάρισης φόρου (tax clearance)		25803700	26804379		23811447
ΑΚΙΝΗΤΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ/ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΑ ΚΕΡΔΗ					
- Μεταβιβάσεις Ακίνητης Ιδιοκτησίας - Απαλλαγές (Δωρεά/πώληση - Έντυπο (N313) - Φορολογίες - Ενστάσεις		25803700 25803746 25803879	26804346 26804343 26804337		23812152 23812153 23812154

ΤΜΗΜΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΑΜΕΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

ΚΛΑΔΟΣ/ΤΜΗΜΑ	ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ				
	ΛΕΥΚΩΣΙΑ	ΛΕΜΕΣΟΣ	ΠΑΦΟΣ	ΛΑΡΝΑΚΑ	ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ
ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ - Εκτιμήσεις ακινήτων - Εκτιμήσεις κόστους κατασκευής			22308000		
ΦΟΡΟΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ (για αποβιώσαντες μέχρι 31/12/1999) Πληροφορίες/Έκδοση Φορολογιών/ Έκδοση Πιστοποιητικών			22308000		
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΙΩΣΑΝΤΩΝ (για αποβιώσαντες μετά την 31/12/1999) Έκδοση πιστοποιητικών για σκοπούς μεταβίβασης και διαχείρισης της περιουσίας αποβιώσαντων		25803791	26804353 26804334		
ΑΥΤΟΕΡΓΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟΙ/ΜΙΣΘΩΤΟΙ - Κεφαλαίουκικές Καταστάσεις - Φορολογίες - Ενστάσεις		25803700	26804335 26804338		
Πιστοποιητικά φορολογικής κατοικίας και εκκαθάρισης φόρου	22308000		26804430	24801100	23811447
ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ (I.R.7) - Πληροφορίες - Εγγραφή / Διαγραφή - Φορολογίες - Ενστάσεις		25803814	26804351		
ΕΓΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ - Εγγραφή / Διαγραφή - Τροποποίηση στοιχείων στο Φορολογικό Μητρώο		25803796	26804365 26804366		
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΗΛΩΣΕΩΝ - Παραλαβή Δηλώσεων - Έκδοση Φορολογιών		25803700 25803773	26804364 26804365		
TAXISNET Τεχνικά θέματα: Εγγραφή στο TAXISnet/Αλλαγή ηλεκτρονικών διευθύνσεων και απόστολη νέων κωδικών πρόσβασης/Εξουσιοδότηση/ανάκληση εξουσιοδότησης Υποστήριξη για συμπλήρωση/ υποβολή Δηλώσεων			22308000		
		25803737 25803786 25803796	26804364 26804365 26804366		23811856

ΤΜΗΜΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΑΜΕΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

ΚΛΑΔΟΣ/ΤΜΗΜΑ	ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ				
	ΛΕΥΚΩΣΙΑ	ΛΕΜΕΣΟΣ	ΠΑΦΟΣ	ΛΑΡΝΑΚΑ	ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ
ΕΙΣΠΡΑΞΗ ΦΟΡΩΝ - Πληροφορίες - Διακανονισμός οφειλών - Είσπραξη οφειλών - Δικαστικές υποθέσεις	22308000	25803802 25803817	26804426	24801100	23811434
ΧΑΡΤΟΣΗΜΑΝΣΗ Χαρτοσήμανση Εγγράφων/Συμβολαίων		25803816	26804430		23811434
ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΦΟΡΟΥ	22601891				
ΚΛΑΔΟΣ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ Δικαστικές υποθέσεις (πρόσδος, αναβολή εξώδικοι διευθέτηση)			25803809 25803810	26804350	23811458
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ - Φορολογίες - Πιστοποιητικά Φορολογικής Κατοικίας και Εκκαθάρισης Φόρου «Tax Clearance»		22308000 25803797 25803835	26804386 26804430	24801100	23811447
ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ Έλεγχος Φορολογικών Δηλώσεων και έκδοση Φορολογιών	22308000				

ΕΜΜΕΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

ΚΛΑΔΟΣ/ΤΜΗΜΑ	ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ				
	ΛΕΥΚΩΣΙΑ	ΛΕΜΕΣΟΣ	ΠΑΦΟΣ	ΛΑΡΝΑΚΑ	ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ Φ.Π.Α. - Φορολογική Μεταρρύθμιση - Φορολογικές Δηλώσεις - Άλλα		25848888	26804310		23811435
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΥΠΟΒΟΛΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ Φ.Π.Α. Πληροφορίες/Εξυπηρέτηση		25848905 25848888	26804310		
ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΤΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ ΚΑΙ ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ - Πληροφορίες - Εγγραφή στο Φορολογικό Μητρώο και έκδοση Πιστοποιητικού Εγγραφής - Μεταβίβαση Λειτουργούσας Επιχείρησης - Αλλαγή στοιχείων	22308000	25848901	26804306 26804320	24801100	23811435

ΕΜΜΕΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

ΚΛΑΔΟΣ/ΤΜΗΜΑ	ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ				
	ΛΕΥΚΩΣΙΑ	ΛΕΜΕΣΟΣ	ΠΑΦΟΣ	ΛΑΡΝΑΚΑ	ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ
ΑΚΥΡΩΣΗ ΕΓΓΡΑΦΗΣ - Πληροφορίες - Ακύρωση εγγραφής		25848902	26804320		23811575
ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΛΑΘΩΝ Φ.Π.Α. ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΔΩΝ - Πληροφορίες - Εξέταση αιτημάτων διόρθωσης λαθών - Έγκριση για έκδοση συμπληρωματικών τιμολογίων		25848828	26804307		23811814
ΕΠΙΣΦΑΛΗ ΧΡΕΗ Πληροφορίες αναφορικά με την υποβολή αίτησης για επισφαλή χρέη		25848888	26804307		23811435
ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΜΕ ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΕ ΆΛΛΑ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ - Πληροφορίες - Εξέταση αιτημάτων			24801319 24801139 25848765 22601950		
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ Φ.Π.Α. - Πληροφορίες - Εξέταση αιτημάτων επιστροφής Φ.Π.Α.					
ΜΕΙΩΜΕΝΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ Φ.Π.Α. ΓΙΑ ΑΓΟΡΑ/ΑΝΕΓΕΡΣΗ, ΠΡΩΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ - Πληροφορίες - Εξέταση της σχετικής αίτησης		25848726	26804310		23811682
ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΟΦΕΙΛΩΝ - Πληροφορίες για οφειλές Φ.Π.Α. - Εισπράξεις και Διακανονισμός Οφειλών	22308000	25848832	26804322	24801100	23811583
ΑΚΙΝΗΤΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ - Παράδοση μη ανεπτυγμένης οικοδομήσιμης γης - Μισθώσεις Ακίνητης Ιδιοκτησίας		25848742	26804302		23811435
ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΓΑΛΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ Για τις επαρχίες Λευκωσίας/Λάρνακας/Αμμόχωστου : τηλέφωνο επικοινωνίας Λεμεσός/Πάφος: 25848805 Ηλεκτρονική Διεύθυνση: lto@tax.mof.gov.cy					22308000
ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ (ΤΟΜΕΑΣ VIMA) VIES/ TFA Πληροφορίες αναφορικά με ενεργοποίηση/απενεργοποίηση στα συστήματα VIES/ TFA					
INTRASTAT/ TAXISnet Πληροφορίες αναφορικά με ενεργοποίηση/απενεργοποίηση στα συστήματα INTRASTAT/ TAXISnet					
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΑ ΑΠΑΛΛΑΓΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΒΟΛΗ Φ.Π.Α. - Γενικές Πληροφορίες - Έκδοση Πιστοποιητικού Απαλλαγής					22308116

TAXISnet - ΑΜΕΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Τεχνικά Θέματα

- Εγγραφή στο TAXISnet 22308125
- Αλλαγή emails και επανέκδοση κωδικών πρόσβασης 22308127
- Εξουσιοδότηση / Ανάκληση εξουσιοδότησης

Υποστήριξη για συμπλήρωση και υποβολή της Δήλωσης

ΛΕΥΚΩΣΙΑ	22308000
ΛΕΜΕΣΟΣ	25803700 / 25803796 / 25803797 / 25803868 / 25803869 / 25803807
ΛΑΡΝΑΚΑ	24803590
ΠΑΦΟΣ	26804370
ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ	23811856

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Αχαρνών 2, 101 76,
Αθήνα
Τηλ: 210 2124000
info@minagric.gr
http://minagric.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Νικης 5-7, 101 80, Αθήνα
Τηλ: 210 3332000
d.secretary@mnedc.gr
https://www.mindev.
gov.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Λεωφ. Μεσογείων 96
Τ.Κ. 11527, Αθήνα
Τηλ: 213 130 7000
yrdipimi@otenet.gr
rdv.pm@ncris.gov.gr
https://www.
ministryofjustice.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Μεσογείων
227-231, Χολαργός
ΤΚ 15561, Αθήνα
Τηλ: κέντρο: 210 6598100
- 200
Τηλ. Γρ. Αθηνών: 210
6598661-4
Τηλ. Γρ. Θεσσαλονίκης:
2310 893238
minister@mod.mil.gr
https://www.mod.mil.gr
gek.athens@mod.mil.gr
gek.thessalonikis@mod.
mil.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Βασ. Σοφίας 1
106 71, Αθήνα
Τηλ: 210 368 1000
sec.gen@mfa.gr
https://www.mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Σταδίου 29, Αθήνα, 105 59
Τηλ. 210 3332000
yourgios_polites@yeka.gr
https://ypergasias.gov.gr/

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Σταδίου 27,
10183 Αθήνα
Τηλ: 2131364000 -
2131313000
info@ypes.gr
https://www.ypes.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Νικης 5-7, 105 63, Αθήνα
Τηλ. κέντρο: 210 333
2000
ministeroffice@minfin.gr
https://minfin.gov.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Λεωφ. Κηφισίας 37-39,
151 23 Μαρούσι
Τηλ. 213 1510 100
info@civilprotection.gr
infoarogi@civilprotection.
gr
info.akatharista@
civilprotection.gr
https://civilprotection.
gov.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ

Λεωφόρος Θηβών 196-
198
18233 Αγ. Ιωάννης
Ρέντης - Νίκαια
https://migration.gov.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ακτή Βασιλειάδη, Πύλη
Ε 1 - Ε 2,
Τ.Κ. 185 10, Πειραιάς
Τηλ: 213 1371700 - 213
1374700
info@yna.gov.gr
ddy.b@yna.gov.gr
https://www.ynanp.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Νικης 5-7,
101 80 Αθήνα
Τηλ: 210 3332000
ministeroffice@minfin.gr
press@minfin.gr
https://www.minfin.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Λεωφ. Μεσογείων 119
Αθήνα 11526
Τηλ: 213 1513000
info@ypen.gov.gr
https://ypen.gov.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Ανδρέα Παπανδρέου 37,
Μαρούσι,
Τ.Κ. 151 80
Τηλ: 210 3442000
protocol@minedu.gov.gr
https://www.minedu.
gov.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Μπουμπουλίνας 20-22,
106 82 Αθήνα
Τηλ: 2131322100,
2131322421
grplk@culture.gr
www.culture.gov.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Π. Κανελλοπούλου 4,
Τ.Κ. 101 77, Αθήνα
Τηλ: 213-15-20000, 213-
1520505
kepik@astynomia.gr
pressooffice@ytp.gr
http://www.minocp.gov.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Λεωφ. Αμαλίας 12,
105 57, Αθήνα
Τηλ: 210 3736001, 210
3736016, 210 3736011,
2103736012, 2103736303
mailbox@mintour.gr
https://mintour.gov.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Αριστοτέλους 17,
Τ.Κ. 10433, Αθήνα
Τηλ: 213 2161000
sitecontact@moh.gov.gr
https://www.moh.gov.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Αναστάσεως 2 και
Τσιγάντε
ΤΚ 156 69, Παπάγου
Τηλ: 210 6508000
yme@yme.gov.gr
https://www.yme.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Φραγκούδη 11 & Αλ.
Πάντου, Καλλιθέα
Τ.Κ. 101 63 Αθήνα
Τηλ: 210 9098000
https://mindigital.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημίας 7, Τ.Κ.10671, Αθήνα
Τηλ: 210 3604815-9,3602411-9
Fax: 210 3616464,
e-mail: info@accigr
www.accigr

ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημίας 18, Τ.Κ.10671, Αθήνα
Τηλ: 210 3680700
Fax: 210 3614726,
e-mail: info@acsmi.gr
www.acsmi.gr

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Πανεπιστημίου 44, Τ.Κ.10679, Αθήνα
Τηλ: 210 3601651-3
Fax: 210 3619735,
e-mail: eea@eea.gr
www.eea.gr

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Δ/νση: Τσιμισκή 29, 54624,
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Τηλ: 2310 370100, Διοικ (370110, -11)
Fax: 370114 -370166
e-mail: root@ebeth.gr
www.ebeth.gr, www.fccl.gr

ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Δ/νση: Αριστοτέλους 27 54624
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Τηλ: 2310 241668, 241689
Fax: 232667, 281635
e-mail: info@veth.gov.gr
www.veth.gov.gr

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Δ/νση: Αριστοτέλους 27, 54624,
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Τηλ: 2310 275255, 271340, 271488 (Πρ),
220050 (Δ/ντή)
Fax: 271649, 257283
E-mail: epepthe@otenet.gr
www.eeth.gr/

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Δ/νση: Γ. Κασσιμάτη 1 – Πλ.Οδησσού,
18531, ΠΕΙΡΑΙΑΣ
Τηλ: 210 4177241 – 5
Fax: 4178680
E-mail: ever@pccigr
www.pccigr

ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Δ/νση: Καραϊσκού 111, 18532, ΠΕΙΡΑΙΑΣ
Τηλ: 210 4110443, 4121298, 4174765
Fax: 4179495, 4174152
E-mail: info@bep.gr
www.bep.gr

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Δ/νση: Αγίου Κωνσταντίνου 3, 18531,
ΠΕΙΡΑΙΑΣ
Τηλ: 210 4121503, 4126917
Fax: 4122790
E-mail: eepir@otenet.gr
www.eepir.gr

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΡΟΔΟΠΗΣ

Δ/νση: Βασιλέως Γεωργίου 28, 69100,
ΚΟΜΟΤΗΝΗ
Τηλ: 25310 22831, 36831
Fax: 25310 26714
E-mail: info@rodopicci.gr, ccirodop@
otenet.gr
www.rodopicci.gr

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΚΑΙ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΡΟΔΟΠΗΣ

Δ/νση: Καβείρων 12 69100 ΚΟΜΟΤΗΝΗ
Τηλ: 25310 22547, 34006, 81470 – 9
Fax: 25310 25866
E-mail: info@everodopi.gr
www.everodopi.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

Δ/νση: Παπαστράτου 53 & Σμύρνης
30100 ΑΓΡΙΝΙΟ
Τηλ: 26410 74500
Fax: 22590
E-mail: contact@epimetol.gr
www.etakcci.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ

Δ/νση: Κορίνθου 23 21200 ΑΡΓΟΣ
Τηλ: 27510 67216, 63023, 66968
Fax: 24595
E-mail: ebear@otenet.gr
www.arcci.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

Δ/νση: 25ης Μαρτίου & Πανός 2
22100 ΤΡΙΠΟΛΗ
Τηλ: 2710 227141, 227142, 237123
Fax: 233738
E-mail: info@arcadianet.gr
www.arcadianet.gr, www.ikenet.gr,
www.eic.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΡΤΑΣ

Δ/νση: Κ.Αιτωλού & Ν.Πριοβόλου 47100
ΑΡΤΑ
Τηλ: 26810 28728, 78654
Fax: 78654
E-mail: epimarta@otenet.gr
www.e-artas.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΧΑΪΑΣ

Δ/νση: Μιχαλακοπούλου 58 26221
ΠΑΤΡΑ
Τηλ: 2610 277779, 277679, 278056
Fax: 276519
E-mail: ea@e-a.gr
www.e-a.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΒΟΙΩΤΙΑΣ

Δ/νση: Λ.Κουτσοπετάλου 1 32100
ΛΙΒΑΔΕΙΑ
Τηλ: 22610 28281, 27664
Fax: 21347
E-mail: epimviot@otenet.gr
www.viotiachamber.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Δ/νση: Εμμανουήλ Παπά 7 51100
ΓΡΕΒΕΝΑ
Τηλ: 24620 85501 (-2), 85505 (Δ.Προϊστ.),
83550 (Προέδρου)
Fax: 80310 – 83560
E-mail: ebegreve@grevenanet.gr
http: www.grevena-cci.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΔΡΑΜΑΣ

Δ/νση: Λ. Λαμπριανίδου 40 66100
ΔΡΑΜΑ
Τηλ: 25210 22750, 24995, 27520
Fax: 25835
E-mail: ccidrama@dramanet.gr
http: www.dramanet.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

Δ/νση: Γρηγορίου Λαμπράκη 8 85100
ΡΟΔΟΣ
Τηλ: 22410 44200,
Κάλυμνος 2243051517,
Κως 2242026179,
Κάρπαθος 2245022483,
Λέρος 2247028221
Fax: 44240
E-mail: info@ebed.gr
http: www.ebed.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΒΡΟΥ

Δ/νση: Λ.Δημοκρατίας 307 68100
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ
Τηλ: 25510 26223, 26537
Fax: 23253
E-mail: epimevro@otenet.gr
http: www.evroschamber.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΥΒΟΙΑΣ

Δ/νση: Ελ. Βενιζέλου 12 34100 ΧΑΛΚΙΔΑ
Τηλ: 22210 86452
Fax: 80918
E-mail: epimevia@hol.gr
http: www.evichamber.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

Δ/νση: Νικολάου Τσιαμπούλα 5 36100
ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ
Τηλ: 22370 80036
Fax: 24404
E-mail: epimevri@otenet.gr, info@
epimelitirio-evrytania.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Δ/νση: Λομβάρδου 20 29100
ΖΑΚΥΝΘΟΣ
Τηλ: 26950 41940 (-1), 20090 -1 -2
Fax: 23135
E-mail: zantecci@otenet.gr
http: www.zantecci.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΗΛΕΙΑΣ

Δ/νση: 28ης Οκτωβρίου & Πλ. Ηρώων
27100 ΠΥΡΓΟΣ
Τηλ: 26210 22541, 34154, 32225(Δ/ντή),
35064 (Προέδρου)
Fax: 31791
E-mail: ilich-gr@otenet.gr (Προέδρου:
diaxagel@otenet.gr)
http: www.hellachamber.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΗΜΑΘΙΑΣ

Δ/νση: Κεντρικής 3, 59100 ΒΕΡΟΙΑ
Τηλ: 23310 25470, 29774, 24734
Fax: 25330
E-mail: chamimat@otenet.gr
http: www.imathiachamber.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Δ/νση: Κορώναιου 9, 71 202 ΗΡΑΚΛΕΙΟ
ΚΡΗΤΗΣ
Τηλ: 2810 247000
τηλ.Προέδρου:2810 247034
Fax: 2810 342135
E-mail: info@ebeh.gr, stefanoudaki@
ebeh.gr
http: www.ebeh.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ

Δ/νση: Αγ. Αποστόλων 55 46100
ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ
Τηλ: 26650 29480 (-88)
Fax: 27283
E-mail: cci@e-thesprotias.gr, mitroa@e-
thesprogtias.gr (Μητρώο)
http:

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Δ/νση: Τρικούπη & Οπλ.Πουτέτση 14
45332 ΙΩΑΝΝΙΝΑ
Τηλ: 26510 26273 (Γρ. Προέδρου),
22389 (Μητρώο), 24709 (Δ/ντή), 76589
(ΕΚΠ)
Fax: 25179
E-mail: gramm.dikiisis@cci-ioannina.
gr,proedros@cci-ioannina.gr
http: www.cci-ioannina.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΑΒΑΛΑΣ

Δ/νση: Ομονοίας 50Α 65302 ΚΑΒΑΛΑ
Τηλ: 2510 223325, 223328, 222257,
222212
Fax: 835946
E-mail: eic157@otenet.gr, info@
chamberofkavala.gr
http: www.chamberofkavala.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Δ/νση: Ηρώων Πολυτεχνείου 3 43100
ΚΑΡΔΙΤΣΑ
Τηλ: 24410 22334, 22301
Fax: 22238
E-mail: karditsacci@cid.gr, info@
karditsacci.gr
http: www.karditsacci.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

Δ/νση: Μητροπόλεως 60 52100
ΚΑΣΤΟΡΙΑ
Τηλ: 24670 26926, 28981 (Πρ), 29528
Fax: 22442
E-mail: kastcham@otenet.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Δ/νση: Αριστοτέλους 2 - Τ.Θ. 426
49100 ΚΕΡΚΥΡΑ
Τηλ: 26610 39813, 39814, 31998
Fax: 40088
E-mail: info@corfucci.gr
http: www.corfucci.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΕΦΑΛΗΝΙΑΣ & ΙΘΑΚΗΣ

Δ/νση: Λ. Βεργωτή 131 28100
ΑΡΓΟΣΤΟΛΙ
Τηλ: 26710 22253, 24959
Fax: 26190
E-mail: chamberk@otenet.gr
http:

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΙΛΚΙΣ

Δ/νση: Στεννήμαχου 2 61100 ΚΙΛΚΙΣ
Τηλ: 23410 24580, 24581, 26724
Fax: 29073
E-mail: info@ebekilkis.gr
www.cci.kilkis.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΟΖΑΝΗΣ

Δ/νση: Ι. Φαρμάκη 2 50100 ΚΟΖΑΝΗ
Τηλ: 24610 34669, 41693 (Δ/ντή)
Fax: 26839 - 24568
E-mail: Chambers@otenet.gr
http: www.kozani.chambernet.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

Δ/νση: Ερμού 2 20100 ΚΟΡΙΝΘΟΣ
Τηλ: 27410 24464, 85986,
(Παράρτημα Κιάτου: 2742023126)
Fax: 21173, 85422
E-mail: info@korinthcc.gr
http: www.korinthcc.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΥΚΛΑΔΩΝ

Δ/νση: Απόλλωνος & Λαδοπούλου
84100 Ερμούπολη- ΣΥΡΟΣ
Τηλ: 22810 82346
Fax: 86555
E-mail: info@cycladescc.gr
http: e-kyklades.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΛΑΚΩΝΙΑΣ

Δ/νση: Ξανθάκη 3 23200 ΓΥΘΕΙΟ -
ΛΑΚΩΝΙΑΣ
Τηλ: 27330 22279, 23804 (Γρ.Προέδρου)
Fax: 22008
E-mail: gytheioc@otenet.gr
http: www.lcci.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ

Δ/νση: Παπακυριαζή 44, 41222 ΛΑΡΙΣΑ
Τηλ: 2410 536453, 255388 (Προέδρου),
254738, 536452, 532447, 536900 (Δ/ντή)
Fax: 257522
E-mail: info@Larissa-chamber.gr
http: www.Larissa-chamber.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΛΑΣΙΘΙΟΥ

Δ/νση: Ι. Κουνδούρου 17 72100-
ΑΓ.ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΡΗΤΗΣ
Τηλ: 28410 22231, 27140, 27150, 28301
Fax: 23831
E-mail: info@epimlas.gr
http: www.epimlas.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΛΕΣΒΟΥ

Δ/νση: Π. Κουντουριώτη 71 81100
ΜΥΤΙΛΗΝΗ
Τηλ: 22510 28431, 28564, 29217, 29932
(Προέδρου)
Fax: 23275
E-mail: chamber@les.forthnet.gr
http: lesvos-chamber.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΛΕΥΚΑΔΑΣ

Δ/νση: Γολέμη 5-7, 31100 ΛΕΥΚΑΔΑ
Τηλ: 26450 22381, 21754, 22384
(Προέδρου)
Fax: 21274
E-mail: ebelef@otenet.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ

Δ/νση: Δημητριάδος 176 38221 ΒΟΛΟΣ
Τηλ: 24210 23766, 23271
Fax: 31211
E-mail: info@cci-magnesia.gr
www.cci-magnesia.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Δ/νση: Πλατεία 23ης Μαρτίου 24100
ΚΑΛΑΜΑΤΑ
Τηλ: 27210 62200
Fax: 62229, 82741
E-mail: info@messinianchamber.gr,
press@messinianchamber.gr
http: www.messinianchamber.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΞΑΝΘΗΣ

Δ/νση: Βασ.Κωνσταντίνου 1 67100
ΞΑΝΘΗ
Τηλ: 25410 25105, 22533
Fax: 25987
E-mail: ebex@otenet.gr
http: www.ebex.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΠΕΛΛΑΣ

Δ/νση: 25ης Μαρτίου 13, 58200 ΕΔΕΣΣΑ
Τηλ: 23810 26555 – 6, 26735
Fax: 29029
E-mail: champella@pel.forthnet.gr,
etaep@pel.forthnet.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΠΙΕΡΙΑΣ

Δ/νση: 28ης Οκτωβρίου 9 60100
ΚΑΤΕΡΙΝΗ
Τηλ: 23510 23211, 24311
Fax: 25124
E-mail: champier@otenet.gr, info@
champier.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Δ/νση: Δωδώνης 47 48100 ΠΡΕΒΕΖΑ
Τηλ: 26820 29414
Fax: 29283
E-mail: info@prevezachamber.gr
http: www.prevezachamber.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

Δ/νση: Εμμ. Πορτάλιου 23 74100
ΡΕΘΥΜΝΟ
Τηλ: 28310 22214
Fax: 55086
E-mail: eber@otenet.gr
http: www.eber.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΣΑΜΟΥ

Δ/νση: Κουντουριώτη 19 83100 ΣΑΜΟΣ
Τηλ: 22730 87970, 87980
Fax: 22784
E-mail: samcci@otenet.gr
http: www.samoscci.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΣΕΡΡΩΝ

Δ/νση: Π.Κωστοπούλου 2 62122 ΣΕΡΡΕΣ
Τηλ: 23210 99720, 99719 (Προέδρου)
Fax: 99740
E-mail: eves@otenet.gr
http: www.eves.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΡΙΚΑΛΩΝ

Δ/νση: Βενιζέλου 1 42100 ΤΡΙΚΑΛΑ
Τηλ: 24310 27493, 24989, 74720
Fax: 38945
E-mail: info@trikala-chamber.gr
http: www.trikala-chamber.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ

Δ/νση: Οθωνος 3 35100 ΛΑΜΙΑ
Τηλ: 22310 22112, 21395
Fax: 30985
E-mail: info@fthiotidoscc.gr
http: www.fthiotidoscc.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΦΛΩΡΙΝΗΣ

Δ/νση: Μεγαρόβου 15 53100 ΦΛΩΡΙΝΑ
Τηλ: 23850 22334, 22466
Fax: 28020
E-mail: evelfo@otenet.gr
http: www.ebef.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΦΩΚΙΔΑΣ

Δ/νση: Γιδογιάννου 7 33100 ΑΜΦΙΣΣΑ
Τηλ: 22650 28697, 23651
Fax: 22185
E-mail: epimfok@gmail.com
http: www.epimelitiriofokidas.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Δ/νση: Πολυτεχνείου 58 63100
ΠΟΛΥΓΥΡΟΣ
Τηλ: 23710 24200, 24300
Fax: 21355
E-mail: info@epichal.gr
http: www.epichal.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΧΑΝΙΩΝ

Δ/νση: Ελευθερίου Βενιζέλου 4 73110
ΧΑΝΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
Τηλ: 28210 52329, 45349 (Δ/ντής), 40624
(Πρόεδρος)
Fax: 28307
E-mail: epimel@chania-cci.gr
http: www.chania-cci.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΧΙΟΥ

Δ/νση: Φιλίππου Αργέντη 8 82100 ΧΙΟΣ
Τηλ: 22710 44330 – 1 Fax: 44332
E-mail: epimelit@otenet.gr
http: chios.proodos.gr/chamber

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ – ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τηλεφωνικό Κέντρο

Τηλ: + 30 210 3734800

Fax: + 30 210 7258886

Αυστηρά και μόνο σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης και εκτός ωρών εργασίας που είναι Δευτέρα έως Παρασκευή (8:00 - 15:30) μπορείτε να επικοινωνείτε τηλεφωνικά με το Λειτουργό Υπηρεσίας του Υπουργείου Εξωτερικών στο τηλ. 00357 99660129

Γραφείο Πρέσβη:

athensembassy@mfa.gov.cy

Τηλ: + 30 210 3734900

Fax: + 30 210 3734906

Τμήμα Προξενικών Υποθέσεων:

athensconsulate@mfa.gov.cy

Τηλ: + 30 210 3734800

Fax: + 30 210 3734903

Γραφείο Τύπου: pressoffice@cyembassy.ondsl.gr

Τηλ: + 30 210 3734824

Εμπορικό Τμήμα: cfcath1@otenet.gr

info@cyprustradecenter.gr

Τηλ: + 30 210 3734822

Fax: + 30 210 3646420

Website www.cyprustradecenter.gr

Μορφωτικό Τμήμα: SPITI TIS

KYPROU: spiticy@otenet.gr

Τηλ: + 30 210 3734934

Fax: + 30 210 3734904

Website www.spititiskyrou.gr

Γραφείο Υφυπουργείου Τουρισμού

Κύπρου στην Αθήνα:: cdmt.athens@gmail.com

Τηλ: + 30 210 3734871

Ναυτιλιακό Τμήμα: dmspiraeus@dms.mcw.gov.cy

Τηλ: + 30 210 4536371 /2

Fax: + 30 210 4536373

Γενικό Προξενείο Κυπριακής

Δημοκρατίας στη Θεσσαλονίκη

consulatethess@mfa.gov.cy

Τηλ: + 30 2310 260611, 2310 260625,

2310 260697

Fax: + 30 2310 274984

Website: www.mfa.gov.cy/

Consulategeneralthessaloniki

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΤΜΗΜΑΤΑ ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ

Διεύθυνση: ΒΥΡΩΝΟΣ 8-10, 1096

ΛΕΥΚΩΣΙΑ/ ΤΘ 21799, 1513

Τηλέφωνο: (+357) 22445050 (επι

24ώρου θάσεως), Fax: (+357)

22672389

Email: grcon.nic@mfa.gr

ΤΗΛ. ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ: (+357)

97700529 (Δ-Τρ-Τ-Π-Παρ/ 16:00 – 09:00

της επομένης και Σ/Κ & αργίες/

ολόκληρο το 24ωρο).

ΩΡΑΡΙΟ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΚΟΙΝΟΥ:

ΔΕΥΤΕΡΑ ΕΩΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 9:00 ΠΜ

– 13:00 ΜΜ

Διευθύνουσα το Προξενικό Γραφείο

κα Αθηνά Παπαγεωργίου,

Γραμματέας Πρέσβειας Β'

ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ ΕΙΣΟΔΟΥ

Τηλ: 22445050 και μετά πιάστε 1

e-mail: grcon.nic-vis@mfa.gr

Μαργαρίτα Κοραή, Τμηματάρχης

Α',

Διοικητικού Προξενικού

Συμβολαιογραφικές Πράξεις

και Δικαστικά θέματα

Τηλ. 22445050 και μετά πιάστε 2

FAX: 22873936,

e-mail: grcon.nic-pl@mfa.gr

Βαρβάρα Σεφεριάδου

Τμηματάρχης Α',

Διοικητικού Προξενικού

ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ

ΘΕΜΑΤΑ, ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΑ

ΜΕΤΟΙΚΕΣΙΑΣ, ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ

ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ ΟΜΟΓΕΝΩΝ,

ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΑ, ΕΠΙΤΟΠΙΟ

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Τηλ: 22445050 και μετά πιάστε 6

FAX: 22873936

e-mail: grcon.nic-str@mfa.gr

Σπύρος Ράτσικας Τμηματάρχης Α',

Διοικητικού Προξενικού

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Τηλ: 22445050

Στασινή Χρονοπούλου,

Τμηματάρχης Α',

Διοικητικού Προξενικού

ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΑ

Τηλ. 22445050 και μετά πιάστε 3

Τηλ: 22445050

FAX: 22672389

e-mail: grcon.nic-pass@mfa.gr

Μιχαλίτση Ποθητή, Τμηματάρχης Α',

Διοικητικού Προξενικού

ΛΗΞΙΑΡΧΕΙΟ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΑ

ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ

Τηλ: 22445050 και μετά πιάστε 5

FAX: 22873936,

e-mail: grcon.nic-ro@mfa.gr

Ρουμπίνη Αγγελακοπούλου

Τμηματάρχης Α', ΔΛΥ.

ΕΠΙΚΥΡΩΣΕΙΣ ΥΠΟΓΡΑΦΩΝ,

ΑΚΡΙΒΗ ΑΝΤΙΓΡΑΦΑ, ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙΣ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ, ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ

ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ

Τηλ: 22445050 και μετά πιάστε 0

FAX: 22680648,

e-mail: grcon.nic-kep@mfa.gr

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΝΙΑΙΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ

Έκτακτης Ανάγκης
112
Απόλεια Πιστωτικής
Κάρτας (JCC) (357)22868150

ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

Αξωματικός Υπηρεσίας 1499
Υπηρεσία Δίωξης
Ναρκοτικών 1498
Αστυνομία Βρετανικών
Βάσεων 1443

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Λευκωσία 22802020
Λεμεσός 25805050
Λάρνακα 24804040
Πάφος 26806060
Αμμόχωστος 23803030
Γραμμή Επικοινωνίας του Πο-
λίτη με την Αστυνομία 1460

ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ

Αναφορά Δασικών
Πυρκαγιών 1407

ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ - ΑΤΗΚ

Κέντρο Τηλεφωνικής
Εξυπηρέτησης 132
Αναφορά Βλαβών 80000197
Πληροφορίες Καταλόγου
11892
Πληροφορίες Εξωτερικού
11894
Συνδιαλέξεις Εξωτερικού
μέσω χειριστών 80000198
Τηλεγραφήματα μέσω
τηλεφώνου 80000196

ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ - ΑΗΚ

Αναφορά Βλαβών
(Παγκύπριος Αριθμός) 1800

ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑ

Λευκωσία 22698000
Λεμεσός 25830000
Εκτός ωρών γραφείου
(Γερμασόγεια) 25 38 64 84
99 45 21 53
Λάρνακα 24822400
Εκτός ωρών γραφείου
24363432
Πάφος 26932374
Εκτός ωρών γραφείου
99603622
Αμμόχωστος 23821323

ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ

Λάρνακα 77778833
Πάφος 77778833
Υπηρεσία Άμεσης Ανταπό-
κρισης
Αεροπορικών/Ναυτικών
Ατυχημάτων 1441

ΛΙΜΑΝΙΑ

Λεμεσός 25819200
Λάρνακα 24815225
Πάφος 26946840

ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ

Λευκωσία 22805719
Λεμεσός 25802259
Λάρνακα 24802450
Πάφος 26819014
Αμμόχωστος 24802600

ΔΥΝΑΜΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Λευκωσία 22879464
Λεμεσός 25811024
Λάρνακα 24828340
Πάφος 26818470
Αμμόχωστος 23815151

ΙΑΤΡΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

Νοσοκομεία

Πληροφορίες 1400

Λευκωσία

Νέο Γενικό 22603000
Παλιό Γενικό 22801400
Μακάρειο 22405000

Λεμεσός

Νέο Γενικό 25801100
Παλιό Γενικό 25305333

Λάρνακα

Νέο Γενικό 24800500
Παλιό Γενικό 24304312

Πάφος

Γενικό 26803100
Παραλίμνι
Γενικό 23200000

Deloitte.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

Διεύθυνση:
Λεωφόρος Σπύρου
Κυπριανού 24,
1075, Λευκωσία

Τηλέφωνο: 22 360 300

E-mail: infonicosia@deloitte.com

Ιστοσελίδα:
www.deloitte.com/cy

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

Υπηρεσία – Φορέας	Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας	210 3359002-3 και 112
Άμεση Δράση Αστυνομίας		100
Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας (ΕΚΑΒ)		166
Κλήση Έκτακτης Ανάγκης		112
Ελληνική Αστυνομία – Κέντρο Πληροφοριών		1033
Πυροσβεστική Υπηρεσία		199
Δασική Υπηρεσία		191
Δήμος Αθηναίων		1595
Υπηρεσία Δίωξης Ναρκωτικών		109
Τουριστική Αστυνομία		171
Τροχαία Αθηνών	210 5230111	
Κέντρο Δηλητηριάσεων	210 7793777	
Γραμμή Ζωής SOS	1065	
Βλάβες ΔΕΗ	10503	
Εφημερεύοντα Δημόσια Νοσοκομεία	1434	

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΥΓΕΙΑΣ

Έκτακτης Ανάγκης		
ΕΟΔΥ – Κορωνοϊός Covid 19	1135	
ΙΚΑ – Ραντεβού	184	
Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης	210 5232821-9 και 210 5249011	
ΚΕΕΛΠ.ΝΟ (Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων)	210 5212000 και 210 8899000	
Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός	210 3603449	
Εθνικός Οργανισμός Μεταμοσχεύσεων	1147	
Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας	210 2410000	
Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ)	197	
Εθνικό Ίδρυμα Προστασίας Κωφαλάων	210 6465603	
Υγειονομικό Κέντρο	210 8842411-13	
Γιατροί του κόσμου	210 3213150	
Γιατροί χωρίς σύνορα	210 5200500	
Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕΘΕΑ)	1145	
Οργανισμός Κατά των Ναρκωτικών	1031	
Το χαμόγελο του παιδιού	1056	
Παιδικό χωριό SOS	210 3313661-3	
Γραμμή Ζωής SOS	175	
Συμβουλευτικός σταθμός AIDS	210 7222222	

ΟΔΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ – ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Εταιρεία Οδικής Βοήθειας	Τηλέφωνο
Αττική Οδός	1866
Express Service	1154
Hellas Service	1057
Interamerican	1168
Ιντερσαλόνικα (απο κινητό)	11555
ΕΛΠΑ	10400

ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Υπηρεσία – Φορέας	Τηλέφωνο
Κέντρο Τηλεφωνικής Εξυπηρέτησης ΟΤΕ	13888
Πληροφορίες Τηλεφωνικού Καταλόγου ΟΤΕ	11888
Κέντρο Αναγγελίας Βλαβών ΟΤΕ	121 και 13888
Κέντρο Πληροφόρησης Πελατών ΔΕΗ	10500
Βλάβες – Διακοπές ΕΥΔΑΠ	1022
Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ)	1500
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης του Πολίτη	1502
Κέντρο Εξυπηρέτησης Κωφών	18855
Γενική Εξυπηρέτηση του Πολίτη	195
Συνήγορος του Πολίτη	801 1125000 και 210 7289600
Γενική Γραμματεία Καταναλωτή	1520
ΙΝΚΑ. Ινστιτούτο Καταναλωτών	210 9577422
Κέντρο Διοικητικών Πληροφοριών	1464
Δελτίο Καιρού – Ατμοσφαιρική Ρύπανση	14944
Ώρα Ελλάδος	14844
ΚΤΕΟ (Αθηνών, Θεσ/κης, Πατρών)	14944
Δρομολογία Πλοίων, Ολυμπ.	
Αερογραμμών- Aegean, ΟΣΕ & ΚΤΕΛ	14944
Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών «Ελευθέριος Βενιζέλος»	210 3530000
Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Ελλάδος (ΟΑΣΑ)	185
Ηλεκτρικοί Σιδηρόδρομοι Αθηνών – Πειραιώς (ΗΣΑΠ)	210 3248311-7
Αττικό Μετρό Εταιρεία Λειτουργίας (ΑΜΕΛ)	210 5194012 και 210 3279630
Κέντρο Εξυπηρέτησης Πελατών (ΟΣΕ)	1110
ΕΛΤΑ	800 1182000 και 210 3353100
Άμεση Επέμβαση Λιμενικού Σώματος	108
Τροχαία Αθηνών	210 5230111
Τουριστική Αστυνομία	171
Αντιτρομοκρατική Υπηρεσία	170
Δίωξη Ναρκωτικών	109

ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

Διεθνές Αεροδρόμιο Αθηνών "Ελευθέριος Βενιζέλος"
Τηλ: +30 210 3698300

Αλεξανδρούπολη, διεθνές αεροδρόμιο "Δημόκριτος"
Τηλ: +30 25510 89303

Χανιά, Διεθνές Αεροδρόμιο "Ιωάννης Δασκαλογιάννης"
Τηλ: +30 28210 83800

Κέρκυρα, Διεθνές Αεροδρόμιο Κέρκυρας "Ιωάννης Καποδίστριας"
Τηλ: +30 26610 89823

Ηράκλειο Διεθνές Αεροδρόμιο "Νίκος Καζαντζάκης"
Τηλ: +30 2810 397132

Διεθνές Αεροδρόμιο Καλαμάτας "Νέστορ"
Τηλ: +30 27210 63805

Καβάλας, Διεθνές Αεροδρόμιο Μέγας Αλέξανδρος
Τηλ: +30 25910 53271

Διεθνές Αεροδρόμιο Κεφαλονιάς "Οδυσσεάς"
Τηλ: +30 26710 29900

Κως, Διεθνές Αεροδρόμιο "Ιπποκράτης"
Τηλ: +30 22420 56000

Λέρος, "Δωδεκάνησος" Εσωτερικό αεροδρόμιο
Τηλ: +30 22470 22275

Λήμνος, Λήμνος Διεθνές Αεροδρόμιο "Ηφαιστος"
Τηλ: +30 22540 29400

Λέσβος, Μυτιλήνη Διεθνές αεροδρόμιο "Οδυσσεάς Ελύτης"
Τηλ: +30 22510 38700

Ρόδος, "Διαγόρας" Διεθνές Αεροδρόμιο Ρόδου
Τηλ: +30 22410 88700

Σάμος, διεθνές αεροδρόμιο "Αρίσταρχος Σάμου"
Τηλ: +30 22730 87800

Θεσσαλονίκη, Διεθνές Αεροδρόμιο "Μακεδονία"
Τηλ: +30 2310 985000

Ζάκυνθος, Διεθνές Αεροδρόμιο "Διονύσιος Σολωμός"
Τηλ: +30 26950 29500

Αστυπάλαια, αεροδρόμιο "Παναγία"
Τηλ: +30 22430 61410

Χίου, αεροδρόμιο "Όμηρος"
Τηλ: +30 22710 44260

Ικαρία, αεροδρόμιο "Ίκαρος"
Τηλ: +30 22750 23-888

Ιωάννινα, αεροδρόμιο "Πύρος"
Τηλ: +30 26510 83600

Κάσσος, αεροδρόμιο "Αγία Μαρίνα"
Τηλ: +30 22450 41587

Κάρπαθος, Εθνικός Αερολιμένας "Αμμόπη"
Τηλ: +30 22450 23101

Καστελόριζο, αεροδρόμιο "Μεγίστη"
Τηλ: +30 22460 49250

Καστοριά, αεροδρόμιο "Αριστοτέλης"
Τηλ: +30 24670 21700

Αεροδρόμιο Κοζάνης "Φίλιππος"
Τηλ: +30 24610 36098

Κύθηρα, αεροδρόμιο "Επτάνησος"
Τηλ: +30 27360 33297

Μήλος, αεροδρόμιο "Αφροδίτη"
Τηλ: +30 22870 22090

Μύκονος, αεροδρόμιο "Δήλος"
Τηλ: +30 22890 79000

Νάξος, αεροδρόμιο "Απόλλων"
Τηλ: +30 22850 23969

Πάρος, αεροδρόμιο "Άρτεμις"
Τηλ: +30 22840 92030

Σαντορίνη, αεροδρόμιο "Ζέφυρος"
Τηλ: +30 22860 28400

Σκιάθος, αεροδρόμιο "Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης"
Τηλ: +30 24270 22376

Σκύρος αεροδρόμιο "Αιγαίο"
Τηλ: +30 22220 91607

Σύρος, αεροδρόμιο "Δημήτριος Βικέλας"
Τηλ: +30 22810 81900

Σητεία Κρήτης, αεροδρόμιο "Βιτσέντζος Κόρναρος"
Τηλ: +30 28430 24424

ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

AEGEAN AIRLINES

Τηλέφωνο: +357 24008441
Υπηρεσία Πιστάς: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008600
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008624
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008610 / AEGEAN +357 22664100
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008620
Κωδικός IATA: A3

AIR BALTIC

Τηλέφωνο: +357 24008624
Υπηρεσία Πιστάς: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008600
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008624
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008610
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008620
Κωδικός IATA: BT

AIR SERBIA

Τηλέφωνο: +357 24008624
Υπηρεσία Πιστάς: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008600
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008624
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008610
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008620
Κωδικός IATA: JU

ARKIA ISRAELI AIRLINES

Τηλέφωνο: +357 24008530
Υπηρεσία Πιστάς: Swissport +357 24008555
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Swissport +357 24008530
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: Orthodoxou +357 22755900
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: Swissport +357 24008535
Κωδικός IATA: IZ

AUSTRIAN AIRLINES

Τηλέφωνο: +357 24008624
Υπηρεσία Πιστάς: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008600
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008624
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 22008610
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008620
Κωδικός IATA: OS

BRITISH AIRWAYS P.L.C

Τηλέφωνο: 24008530 / 26007230
Υπηρεσία Πιστάς: SWISSPORT +357 24008555
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: SWISSPORT +357 24008530
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: BA 80092556 / SWISSPORT +357 24008536
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: SWISSPORT +357 24008535/+357 26007233
Κωδικός IATA: BA

BULGARIA AIR

Τηλέφωνο: +357 24008530
Υπηρεσία Πιστάς: SWISSPORT +357 24008555
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: SWISSPORT +357 24008530
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: SWISSPORT +357 22588182/+357 24008536
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: SWISSPORT +357 24008535
Κωδικός IATA: FB

BUZZ

Τηλέφωνο: +357 24008530
Υπηρεσία Πιστάς: SWISSPORT +357 24008555
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: SWISSPORT +357 24008530
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: +44 8712460002
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: +357 24008534/+357 26007235
Κωδικός IATA: RR

CHAIR AIRLINES AG

Υπηρεσία Πιστάς: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008600
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008624
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008610
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008620
Κωδικός IATA: GM

CONDOR FLUGDIENST GMBH

Τηλέφωνο: +357 24008702
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: SkyServ Handling Services +357 24008702
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: SkyServ Handling Services +357 24008710 / +357 24008711
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: SkyServ Handling Services +357 24008704
Κωδικός IATA: DE

ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

CYPRUS AIRWAYS

Τηλέφωνο: +357 24008624
Υπηρεσία Πιστας: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008600
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008624
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: Cyprus Airways 80008111 /+357 24000053
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008620
Κωδικός IATA: CY

EASYJET

Τηλέφωνο: +357 24008702
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: SkyServ Handling Services +357 24008702
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: SkyServ Handling Services +357 24008710 / +357 24008711
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: SkyServ Handling Services +357 24008704
Κωδικός IATA: U2

EASYJET EUROPE AIRLINES

Τηλέφωνο: +357 24008702
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: SkyServ Handling Services +357 24008702
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: SkyServ Handling Services +357 24008710 / +357 24008711
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: SkyServ Handling Services +357 24008704
Κωδικός IATA: EC

EDELWEISS AIR AG

Τηλέφωνο: +357 24008624
Υπηρεσία Πιστας: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008600
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008624
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008610
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008620
Κωδικός IATA: WK

EGYPT AIR

Τηλέφωνο: +357 24008470
Υπηρεσία Πιστας: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008600
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Airtrans +357 24008470
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: EGYPT AIR +357 22559200
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: AIRTRANS +357 24008470
Κωδικός IATA: MS

EL AL ISRAEL AIRLINES

Τηλέφωνο: +357 24008530
Υπηρεσία Πιστας: SWISSPORT +357 24008555
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: SWISSPORT +357 24008530
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: SWISSPORT +357 24008536 / ΚΥΠΡΟ TOURS +357 25574183
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: SWISSPORT +357 24008535
Κωδικός IATA: LY

EMIRATES AIRLINES

Τηλέφωνο: +357 24008420
Υπηρεσία Πιστας: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008600
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: EMIRATES +357 24008420
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: EMIRATES +357 22817816 / EMIRATES airport office +357 24008423
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: EMIRATES +357 24008583
Κωδικός IATA: EK

ENTER AIR

Τηλέφωνο: +357 24008702
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: SkyServ Handling Services +357 24008702
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: SkyServ Handling Services +357 24008710 / +357 24008711
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: SkyServ Handling Services +357 24008704
Κωδικός IATA: E4

EUROWINGS AG

Τηλέφωνο: +357 24008530
Υπηρεσία Πιστας: SWISSPORT +357 24008555
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: SWISSPORT +357 24008530
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: N/A
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: SWISSPORT +357 24008535
Κωδικός IATA: EW

FLYONE

Τηλέφωνο: +357 24008441
Υπηρεσία Πιστας: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008600
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008624
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008610
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008620
Κωδικός IATA: 3F

ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

GULF AIR

Τηλέφωνο: +357 24008460
Υπηρεσία Πίστας: Swissport +357 24008555
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Swissport +357 24008530
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: SWISSPORT +357 24008536 / Gulf Air +357 24008490
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: SWISSPORT +357 24008535
Κωδικός IATA: GF

HELVETIC AIRWAYS

Τηλέφωνο: +357 24008656
Υπηρεσία Πίστας: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008600
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: CTT +357 24008656
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: CTT +357 24008657
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: CTT +357 24008656
Κωδικός IATA: 2L

ISRAIR AIRLINES

Τηλέφωνο: +357 24008702
Υπηρεσία Πίστας: SkyServ Handling Services +357 24008702
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: SkyServ Handling Services +357 24008702
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: SkyServ Handling Services +357 24008710
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: SkyServ Handling Services +357 24008704
Κωδικός IATA: 6H

JAZEERA AIRWAYS

Τηλέφωνο: +357 24008702
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: SkyServ Handling Services +357 24008702
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: SkyServ Handling Services +357 24008710 / +357 24008711
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: SkyServ Handling Services +357 24008704
Κωδικός IATA: J9

JET TIME

Υπηρεσία Πίστας: Swissport +357 24008555
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Swissport +357 24008530
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: N/A
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: SWISSPORT +357 24008535
Κωδικός IATA: 9W

JET2.COM

Τηλέφωνο: 24008530 / 26007230
Υπηρεσία Πίστας: SWISSPORT +357 24008555
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: SWISSPORT +357 24008530
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: SWISSPORT +357 24008536
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: SWISSPORT +357 24008535
Κωδικός IATA: LS

LOT-POLISH

Τηλέφωνο: +357 24008656
Κωδικός IATA: LO

LUFTHANSA GERMAN AIRLINES

Τηλέφωνο: 24008448 / 26007261
Υπηρεσία Πίστας: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008600
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008624
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: LUFTHANSA +357 22000834 / Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008610
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008620
Κωδικός IATA: LH

MIDDLE EAST AIRLINES

Τηλέφωνο: +357 24008510
Υπηρεσία Πίστας: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008600
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008624
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: MEA +357 24008510 / MEA +357 22675133
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008620
Κωδικός IATA: ME

NORWEGIAN AIR SHUTTLE A.S

Τηλέφωνο: +357 24008530
Υπηρεσία Πίστας: Swissport +357 24008555
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Swissport +357 24008530
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: SWISSPORT +357 24008536
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: SWISSPORT +357 24008535
Κωδικός IATA: DY

OLYMPIC AIRWAYS

Τηλέφωνο: 24008624
Υπηρεσία Πίστας: Goldair Handling Cyprus Ltd 24008600
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Goldair Handling Cyprus Ltd 24008624
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: Goldair Handling Cyprus Ltd 24008610
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: Goldair Handling Cyprus Ltd 24008620
Κωδικός IATA: OA

QATAR AIRWAYS

Τηλέφωνο: 24008373
Υπηρεσία Πίστας: Swissport 24008555
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Swissport 24008530
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: SWISSPORT 24008536 / QATAR 22395588
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: SWISSPORT 24008535
Κωδικός IATA: QR

ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ROYAL JORDANIAN

Τηλέφωνο: 24008467
Υπηρεσία Πίστας: SWISSPORT 24008555
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: SWISSPORT 24008530
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: ROYAL JORDANIAN +357 22460044
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: SWISSPORT 24008535
Κωδικός IATA: RJ

RYANAIR LTD

Τηλέφωνο: 24008530 / 26007230
Υπηρεσία Πίστας: SWISSPORT +357 24008555
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: SWISSPORT +357 24008530 / +357 26007230
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: RYANAIR +44 127 935 8395 / +44 127 935 8438
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: SWISSPORT +357 24008535 / +357 26007235
Κωδικός IATA: FR

SCANDINAVIAN AIRLINES SYSTEM (SAS)

Τηλέφωνο: 24008624
Υπηρεσία Πίστας: Goldair Handling Cyprus Ltd 24008600
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Goldair Handling Cyprus Ltd 24008624
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: N/A
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: 24008620
Κωδικός IATA: SK

SKY EXPRESS AIRLINE

Τηλέφωνο: +357 24030686
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: SkyServ Handling Services +357 24008702
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: SkyServ Handling Services +357 24008710 / +357 24008711
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: SkyServ Handling Services +357 24008704
Κωδικός IATA: GQ

SMARTWINGS

Τηλέφωνο: 24008656
Υπηρεσία Πίστας: Goldair Handling Cyprus Ltd 24008600
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: CTT 24008656
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: Orthodoxou 22369800
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: CTT 24008656
Κωδικός IATA: QS

SUNCLASS AIRLINES

Τηλέφωνο: +357 24008624
Υπηρεσία Πίστας: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008600
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008624
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: N/A
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: Goldair Handling Cyprus Ltd +357 24008620
Κωδικός IATA: DK

SWISS INTERNATIONAL AIRLINES

Τηλέφωνο: 24008624
Υπηρεσία Πίστας: Goldair Handling Cyprus Ltd 24008600
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Goldair Handling Cyprus Ltd 24008624
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: Goldair Handling Cyprus Ltd 24008620
Κωδικός IATA: LX

TRANSAVIA AIRLINES

Τηλέφωνο: 24008624
Υπηρεσία Πίστας: Goldair Handling Cyprus Ltd 24008600
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Goldair Handling Cyprus Ltd 24008624
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: N/A
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: Goldair Handling Cyprus Ltd 24008620
Κωδικός IATA: HV

TUI AIRWAYS

Τηλέφωνο: 24008530 / 26007230
Υπηρεσία Πίστας: Swissport 24008555
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Swissport 24008530
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: TUI 80008666 / SWISSPORT 24008536/26007233
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: SWISSPORT 24008535/26007235
Κωδικός IATA: BY

TUI FLY NORDIC

Τηλέφωνο: 24008530
Υπηρεσία Πίστας: Swissport 24008555
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Swissport 24008530
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: N/A
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: SWISSPORT 24008535
Κωδικός IATA: 6B

TUIfly

Τηλέφωνο: 24008530
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Swissport 24008530
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: Swissport 24008535
Κωδικός IATA: X3

TUS Airways

Τηλέφωνο: 24008530 / 26007230
Υπηρεσία Πίστας: Swissport 24008555
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Swissport 24008530
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: 24000065
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: SWISSPORT 24008535
Κωδικός IATA: U8
VUELING AIRLINES
Τηλέφωνο: 24008624
Υπηρεσία Πίστας: Goldair Handling Cyprus Ltd 24008600
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: Goldair Handling

ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Cyprus Ltd 24008624

Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: N/A
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: Goldair Handling Cyprus Ltd 24008620
Κωδικός IATA: VY

WIZZ AIR

Τηλέφωνο: 24008702
Υπηρεσία Πίστας: SkyServ Handling Services +357 24008702
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: SkyServ Handling Services +357 24008702
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: WIZZAIR 90019009 / SkyServ Handling Services +357 24008710
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: SkyServ Handling Services +357 24008704
Κωδικός IATA: W6

WIZZ AIR UK

Τηλέφωνο: 24008702
Υπηρεσία Πίστας: SkyServ Handling Services +357 24008702
Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επιβατών: SkyServ Handling Services +357 24008702
Γραφείο Έκδοσης Εισιτηρίων: SkyServ Handling Services +357 24008710 / +357 24008711
Τμ. Απολεσθέντων Αντικειμένων: SkyServ Handling Services +357 24008704
Κωδικός IATA: W9

ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

AEGEAN AIRLINES S.A.

Κρατήσεις: 801-1120000, 210-6261000
Lost & Found: 210-3530585, e-mail: ll.ops@goldair-handling.gr

AER LINGUS PLC

Κρατήσεις: 0039 0689386502
Lost & Found: 210-3530153, email: athenslostandfound.department@swissport.gr

AIR BALTIC CORP. SIA

Κρατήσεις: 210-9341500, email: airbaltic@tal-aviation.gr
Lost & Found: 210-3530585, email: ll.ops@goldair-handling.gr

AIR CANADA

Κρατήσεις: 210 9341322
Lost & Found: 210-3530153, e-mail: athenslostandfound.department@swissport.gr

AIR CHINA INTERNATIONAL CORP.

Κρατήσεις: 210-7220630
Αεροδρόμιο: 210-3534245
Lost & Found: 210-3530560, 210-3530564, e-mail: athlostandfound@skyserv.aero

AIR FRANCE

Κρατήσεις: 211-1809474
Lost & Found: 210-3530585, e-mail: ll.ops@goldair-handling.gr

AIR SERBIA

Κρατήσεις: 210-3239052/210-3239054
Lost & Found: 210-3530560/210-3530564, e-mail: athlostandfound@skyserv.aero
Email: gsagreeceath@airserbia.com

AIR TRANSAT

Κρατήσεις: 00 800 161 220 40090 toll free from landline phones
Αεροδρόμιο: 210-3535264
Lost & Found: 210-3530153, email: athenslostandfound.department@swissport.gr

AMERICAN AIRLINES INC.

Κρατήσεις: 211- 181 38 84 (Mobile Users)
Αεροδρόμιο: 210-35 30 369 / 210- 35 30 370
Lost & Found: 210-35 30 585, e-mail: ll.ops@goldair-handling.gr

ARKIA ISRAELI AIRLINES LTD

Κρατήσεις: 00972 36903712
Αεροδρόμιο: 210- 35 34 003
Lost & Found: 210- 35 30 585, e-mail: ll.ops@goldair-handling.gr

AUSTRIAN AIRLINES OESTERREICHISC

Κρατήσεις: 211 9902353
Lost & Found: 210 3530153, e-mail: athenslostandfound.department@swissport.gr
BLUEBIRD AIRWAYS
Lost & Found: 210-3530560/210-3530564, e-mail: athlostandfound@skyserv.aero
Email: info@bluebirdair.com

BRITISH AIRWAYS PLC

Κρατήσεις: 00800-44-14-67-98, 0044 2035645913 (from mobiles)
Lost & Found: 210-3530153, e-mail: athenslostandfound.department@swissport.gr

ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

BRUSSELS AIRLINES

Κρατήσεις: 0032 27 23 23 62
Lost & Found: 210 3530153, e-mail: athenslostandfound.
department@swissport.gr

BULGARIA AIR

Κρατήσεις: 00359 240 20 400
Lost & Found: 210-3530153, e-mail: athenslostandfound.
department@swissport.gr

CROATIA AIRLINES D.D.

Κρατήσεις: 210-3217750
Αεροδρόμιο: 210- 35 35 264
Lost & Found: 210-3530153, e-mail: athenslostandfound.
department@swissport.gr

CYPRUS AIRWAYS LTD

Κρατήσεις: 211 1990071
Lost & Found: 210-3530585, e-mail: athenslostandfound.
department@swissport.gr

DELTA AIR LINES INC.

Κρατήσεις: 211-1809475
Αεροδρόμιο: 210-3530116
Lost & Found: 210 3530153, e-mail: athenslostandfound.
department@swissport.gr
EASYJET AIRLINE CO. LTD
Lost & Found: 210-3530153, e-mail: athenslostandfound.
department@swissport.gr
Customer Service Call Center: +30 2130020066

EGYPT AIR

Κρατήσεις: 210-9212818-20
Αεροδρόμιο: 210-3531272-4
Lost & Found: 210-3530560, 210-3530564, e-mail:
athlostandfound@skyserv.aero
Email: athens_to@egyptair.com

EL AL ISRAEL AIRLINES LTD

Κρατήσεις: +30 210 9341500, +30 210 9341501
Αεροδρόμιο: +30 210 3531003
Lost & Found: 210 35 30560, 210 3530564, e-mail:
athlostandfound@skyserv.aero
Customer Service Call Center: +30 210 9341322
Email: elalsales@tal-aviation.gr

EMIRATES

Κρατήσεις: 210-9333400
Αεροδρόμιο: 210-3531600
Lost & Found: 210-3530585, e-mail: ll.ops@goldair-
handling.gr

ETHIOPIAN AIRLINES ENTERPRISE

Κρατήσεις: 210 32 46 706
Lost & Found: 210 35 30 153, e-mail: athenslostandfound.
department@swissport.gr

ETIHAD

Κρατήσεις: 2111 986206
Αεροδρόμιο: 210-3533995
Lost & Found: 210-3530585, e-mail: ll.ops@goldair-
handling.gr

EUROWINGS

Κρατήσεις: 0049 221 599 882 22
Lost & Found: 210-35 30 153, e-mail: athenslostandfound.
department@swissport.gr

FLY PLAY

Κρατήσεις: flyplay@flyplay.com
Lost & Found: 210 3530585
Email: e-mail: ll.ops@goldair-handling.gr

GULF AIR COMPANY GSC

Κρατήσεις: 210 3220851,210 3220881, 210 3225157
Lost & Found: 210 3530585, e-mail: ll.ops@goldair-
handling.gr
Email: gulfair@goldstar.gr

IBERIA LINEAS AEREAS DE ESPANA S

Κρατήσεις: 211-1980095
Lost & Found: 210-3530153, e-mail: athenslostandfound.
department@swissport.gr

ISRAIR AIRLINES & TOURISM LTD

Κρατήσεις: 00972 3 51 09 589
Lost & Found: 210-3530560 / 210-3530564, e-mail:
athlostandfound@skyserv.aero

ITA

Κρατήσεις: +30 2111993880
Αεροδρόμιο: 210-3534284
Lost & Found: 210-3530585, e-mail: ll.ops@goldair-
handling.gr
Email: info.greece@ita-airways.com

JET2.COM LTD

Κρατήσεις: 0044 203 059 8336
Lost & Found: 210 3530153, e-mail: athenslostandfound.
department@swissport.gr

JUNEYAO AIRLINES

Κρατήσεις: 0086 21 95520
Lost & Found: 210 3530585, e-mail: ll.ops@goldair-
handling.gr

ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

KLM

Κρατήσεις: 211-180 9473
Lost & Found: 210-3530585, e-mail: ll.ops@goldair-handling.gr

KUWAIT AIRWAYS CORP.

Κρατήσεις: 211 211 8877
Lost & Found: 210-35 30 560, 210- 35 30 564
Email: athlostandfound@skyserv.aero

LOT POLISH AIRLINES

Κρατήσεις: 210 3274922-3
Αεροδρόμιο: 210-3530376-7
Lost & Found: 210-3530585, email: ll.ops@goldair-handling.gr
1st km Paianias-Markopoulou Av., 190 02, Paiania, Athens

LUFTHANSA

Κρατήσεις: 211 1211712
Lost & Found: 210 3530585, e-mail: ll.ops@goldair-handling.gr

MEA

Κρατήσεις: 210-3226911-4
Αεροδρόμιο: 210 3531162, 210 3531164
Lost & Found: 210-3530153, e-mail: athenslostandfound.department@swissport.gr

NORSE ATLANTIC AIRWAYS

Κρατήσεις: <https://flynorse.com/en-US>
Lost & Found: 210-3530560/210-3530564, e-mail: athlostandfound@skyserv.aero
Email: support@flynorse.com

NORWEGIAN AIR SHUTTLE

Κρατήσεις: 0047-21-490015 (Norway)
Lost & Found: 210-3530153, email: athenslostandfound.department@swissport.gr

OLYMPIC AIR

Κρατήσεις: 210 3550500
Lost & Found: 210-3530585, e-mail: ll.ops@goldair-handling.gr

PEGASUS AIRLINES

Κρατήσεις: 210 3244452-3
Lost & Found: 210-3530153, e-mail: athenslostandfound.department@swissport.gr

QATAR AIRWAYS W.L.L.

Κρατήσεις: 211 1991444
Αεροδρόμιο: 210-3534011, 210-3534012
Lost & Found: 210-3530153, e-mail: athenslostandfound.department@swissport.gr

ROYAL JORDANIAN

Κρατήσεις: 210-9242600, 210-9242601
Αεροδρόμιο: 210-3530141
Lost & Found: 210-3530153, e-mail: athenslostandfound.department@swissport.gr

RYANAIR LTD

Κρατήσεις: (+30) 21 1199 8219
Lost & Found: 210-35 30 560, 210- 35 30 564, e-mail: athlostandfound@skyserv.aero

SAUDI ARABIAN AIRLINES

Κρατήσεις: 210 3716368
Lost & Found: 210-35 30 585, e-mail : ll.ops@goldair-handling.gr

SCANDINAVIAN AIRLINES

Κρατήσεις: www.flysas.com, 211 21 11 542
Αεροδρόμιο: 310- 35 30 376 / 210- 35 30 377
Lost & Found: 210-3530585, e-mail: ll.ops@goldair-handling.gr
Customer Service Call Center: 210-9618411
Email: alexandros.averkiadis@sas.dk

SCOOT PTE. LTD.

Κρατήσεις: 210-99 42 567
Lost & Found: 210-3530560, 210- 3530564, e-mail: athlostandfound@skyserv.aero
Email: sia@asianaviation.co

SKY EXPRESS S.A.

Κρατήσεις: 801 11 28288, +30 215 215 6510
Lost & Found: +30 2103530560, +30 2103530564, e-mail: athlostandfound@skyserv.aero
Email: callcenter@skyexpress.gr

SWISS INTL AIR LINES

Κρατήσεις: 210-3004339
Lost & Found: 210-3530153, e-mail: athenslostandfound.department@swissport.gr

TAROM ROMANIA

Κρατήσεις: 0040 371 529 000
Lost & Found: 210 3530585, e-mail: ll.ops@goldair-handling.gr

TRANSAVIA AIRLINES C.V.

Κρατήσεις: 00352 27 00 27 28
Lost & Found: 210-3530564, 210-3530560, e-mail: athlostandfound@skyserv.aero

TRANSAVIA FRANCE

Κρατήσεις: 00352 27 00 27 28
Lost & Found: 210-3530564, 210-3530560, e-mail: athlostandfound@skyserv.aero

ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

TURKISH AIRLINES

Κρατήσεις: 211 9902313
Αεροδρόμιο: 210 3534311
Lost & Found: 210-3530585, e-mail: ll.ops@goldair-handling.gr

UNITED AIRLINES INC.

Κρατήσεις: 00800 44 14 35 92 (toll free) / 210 300 26 97 (mobile users)
Lost & Found: 210-35 30 564 / 210-35 30 560, email: e-mail: athlostandfound@skyserv.aero

VOLOTEA AIRLINES

Κρατήσεις: 0034 9312 20 717, 2111 9894 33
Lost & Found: 210-3530560, 210-3530564, e-mail: athlostandfound@skyserv.aero

VUELING AIRLINES

Κρατήσεις: 0034-931-518-158
Lost & Found: 210-3530585, e-mail: ll.ops@goldair-handling.gr

WIZZ AIR

Κρατήσεις: 9011400693
Lost & Found: 210-3530153, e-mail: athenslostandfound.department@swissport.gr

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ACS CYPRUS LTD

00357 22752700/
00357 22 762062
helpdesk@acscyprus.com
<https://cyp.acscourier.net/el/>

ADVANCED AUTOMATIONS SYSTEMS LTD

00357 25 399962
dparaske@aasystems.eu
office@aasystems.eu
www.aasystems.eu

AEGEAN AIRLINES

00357 22 654100
panoras.konstantinos@aegeanair.com
<https://el.aegeanair.com>

ALFAWOOD CYPRUS

35722777004
info@alfawood.com.cy
www.alfawood.com.cy

ALPAN ELECTROLINE LTD

00357 22 323070
info@electroline.com.cy
www.electroline.gr

ALPHA BANK LTD

00357 22 888744
generalmanagement@alphabank.com.cy
www.alphabank.com.cy

ALPHA TELEVISION CYPRUS LTD

00357 22212400
contact@alphacyprus.com.cy
www.alphacyprus.com.cy

ALUMIL MYLONAS S.A. (CYPRUS)

00357 22 461156
alumil@alumil.com
www.alumil.com

ANT 1 CYPRUS

00357 22200200
news@ant1.com.cy
www.ant1iwo.com

AUTOTECHNICA CYPRUS (HERTZ)

00357 22 208 888
info@hertz.com.cy
www.hertz.com.cy

BSB FASHION

00357 25 740074
info@bsbfashion.com
www.bsbfashion.com

CARE DIRECT LTD

00357 24821700
aprodromou@aprodromou.com

CBS IT

00357 22442101
sales@cbsit.com.cy,
www.cbsit.com.cy

COCOMAT

00357 25 251033
sophonis@cocomatcyprus.com
www.coco-mat.com

DANAOS SHIPPING COMPANY LTD

00357 25761250
headoffice@danaosshipping.com.cy
www.danaos.com

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

DIANA WILHELMSEN

00357 25 855 700
info@dwm.com.cy
www.dwm.com.cy

DOMOPLEX

00357 77771110
info@domoplex.com.cy
www.domoplex.com.cy

EPSILON CONSULTING Ltd.

00357 22499569
info@epsilon.com.cy
www.epsilon.com

ETI FOTOS LTD

00357 25816000
info@eti-fotos.com.cy
www.eti-fotos.com.cy

EUROBANK EFG

00357 22 208022
mlouis@eurobank.com.cy
www.eurobank.com.cy

EUROTEL HOSPITALITY CYPRUS LTD

00357 24813826
info@eurotel.com.cy
http://en.eurotel.gr/

F.B.C. FASHION BOX CYPRUS Ltd.

00357 25 378837
r.nicosia@cytanet.com.cy

FALCON SECURITY

00357 22 460824
falconsecurity@cytanet.com.cy
http://falconsecurity.com.cy

FIRST ELEMENTS

EUROCONSULTANTS LTD

00357 22 875710
ppastos@firstelements.com.cy
www.firstelements.com.cy

FOLLI FOLLIE

00357 22 677344
postmaster@ffgroup.gr
www.follifollie.com

GRAND OPTICAL

00357 22 467979
go030@grandoptical.gr
www.grandoptical.gr

HELECTOR

00357 22818494
info@hellactor.com
http://helector.com.cy/

HELLAS SAT CONSORTIUM LTD

00357 22 861400
ceo@hellas-sat.net
www.hellas-sat.net

HELLENIC ENERGY ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ-ΕΛΠΕ (ΚΥΠΡΟΥ) ΛΤΔ

00357 22 477222
ggregoras@helpe.gr
www.helpe.gr

IDEAL GRAFICO

00357 22 752109
akokkinos@ideal.com.cy
http://ideal.com.cy

INTERSPORT

00357 96952227
alexandros.voukatos@intersport.com.cy
www.intersport.com.cy

J & B LADENIS BROS MINERVA CYPRUS LTD

00357 25590102
ek@excelaudit.com
www.minerva.gr

JUMBO TRADING LTD

00357 22 468110
peconomides@jumbotoys.com.cy
www.jumbocyprus.com

KALLAS PAPADOPOULOS CYPRUS LTD

00357 257 14585
kallaspap@cytanet.com.cy
www.kallas-pap.com/

KATHIMERINI EDITION CYPRUS LTD

00357 22472472
paraschosa@kathimerini.com.cy
www.kathimerini.com.cy

LANITIS BROS LTD

00357 22 885000
info@lanitis-bros.com
https://cy.coca-cola.hellenic.com/en/

LAPIN HOUSE ANDREAS KOKKINOS LTD

00357 25 342443
akokkinos@cytanet.com.cy
www.lapinkids.com

LAVIPHARM LTD

00357 22865000
aie@pek-cy.com
www.lavipharm.com

Lenico Ltd - ΔΙΚΤΥΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΣΠΙΡΟΥΛΙΝΑΣ

00357 99173589
info@spiroulina.gr
www.spiroulina.gr

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

LEROY MERLIN CYPRUS

00357 22473400
info@leroymerlin.com.cy
www.leroymerlin.com.cy

LIDL

00357 24201141
info@lidl.com.cy
www.lidl.com.cy

LMZ SHIPPING

00357 25567700
g.bachos@lmz.gr
www.lmz.gr

LUCIFAIR

00357 22374424
gioulamarios@gmail.com
<https://lucifair.gr/>

LUSSILE

00357 25345959
frosinia@hotmail.com.cy
<https://lussile.com/el/lussile>

MAN DIGITAL

00357 77772919
info@man-digital.com
www.man-digital.com

MANTIS CYPRUS LTD

00357 22-442211
info@mantis.com.cy
www.mantis.com.cy

MARASIL

00357 25 711533
info@marasil-cy.com
www.maisonmarasil.com

MASTIHA SHOP

00357 22 445690
asoleas.ltd@cytanet.com.cy
www.mastihashop.com

MCC BEST VALUE LTD

35725833985
G.Vlachonikoleas@bestvalue.com.cy
MCC201mngn@bestvalue.com.cy;
www.bestvalue.com.cy

MELLON CYPRUS LTD

00357 22 462790
akitromilides@mellon.com.cy
<http://mellongroup.com>

METROPOLITAN

00357 22 664610/1
info@metromfs.com

MODA BAGNO

00357 22 454585
modabagno@cytanet.com.cy
<http://modabagno.gr/>

MORPACK CYPRUS Ltd.

00357 2 53 93 877
morpack@cytanet.com.cy
www.morpackcy.com

MSPS CYPRUS

00357 22 66 15 16
m.chamatsou@msps.net
www.msps.net/

NAKAS MUSIC CYPRUS LTD

00357 22 512088
nakascy@cytanet.com.cy
www.nakas.gr

OLYMPUS DAIRY PRODUCTS

35722876633
<https://www.olympusfoods.com/contact.html>
<https://www.olympusfoods.com/>

ORBIT MOVING & STORAGE LTD

00357 22 871471
Natasha@orbitcy.com.cy
www.orbitcy.com

OXETTE

00357 25711136
lim@oxettecy.com
www.oxetteofficial.com

P. KASSARI FURS LTD

00357 25 323280
kassariflorence@cytanet.com.cy

PONTIKIS P. TRADING LTD

00357 22769121
ppontikis@cytanet.com.cy

PRIME INSURANCE

00357 22 896000
managindirector@primeinsurance.com.cy
www.primeinsurance.eu

PRINCE OLIVER

00357 22 759210
leykosia@princeoliver.com
www.princeoliver.com

PRINTEC CYPRUS Ltd.

00357 22 798999
k.christodoulou@printecgroup.com
www.printecgroup.com

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

PROFILE & SYSTEMS SOFTWARE LTD

00357 22 458040
afiakkas@profiles.w.com
www.profiles.w.com

PUBLIC LTD

96500816 / 22782542
d.filopoulos@public.gr
www.public-cyprus.com.cy

RAXEVSKY CYPRUS LTD

0035722 375124
maria_stylex@hotmail.com
www.raxevsky.com/

SAMOS STEAMSHIP CO

00357 22271000
corporate@papaphilippou.eu
www.samossteamship.com.cy

SETTE MARI TRADING LTD

00357 22005587
platon@settemari.gr
www.settemari.gr

SINGULAR LOGIC LTD

00357 25818044
infoc@singularlogic.eu
https://portal.singularlogic.eu/

SKLAVENITIS (CYPRUS)

0035725 858601
info@sklavenitiscyprus.com
www.sklavenitis.gr

SPANOS ODYSSEAS (CYPRUS) LTD

00357 25 662611
info@spanos.com.cy
www.spanos.com.cy

STAR BULK SHIPMANAGEMENT COMPANY

00357 25273130
legal@starbulk.com
apapavasiliou@sy-starbulk.com
admin@sy-starbulk.com
www.starbulk.com

STARBUCKS

00357 22 466462
starbucks001@starbucks.com.gr
www.starbucks.com.cy

T & E FURS AND LEATHER LIMITED

00357 25313392
fantasyfurs@gmail.com

TERNA ENERGY OVERSEAS LTD

00357 22103140
info@terna.com.cy

THOMAS FURS CREATIONS

00357 26222989
thomasfurs@cytanet.com.cy

UNIPRISMA TRADING LTD

00357 25382689
kestasaristos@cytanet.com.cy
www.intralink.gr

WAY OUT COMMUNICATIONS LTD

00357 22 269595
jg@wayout.com.cy
www.wayout.com.cy

YOZEN

00357 25 106364/ 99400501
yozenlimassol@gmail.com
http://yozen.gr/

ΑΛΦΑ ΕΥΡΕΣΙΣ

0035722 861000
info@evresisdiagnostic.com
www.evresisdiagnostic.com

ΑΡΧΙΡΟΔΟΝ CONTRUCTION OVERSEAS SO S.A

00357 24 333545
info@archirodon.net
www.archirodon.net

ΒΙΟΧΑΛΚΟ

0030210 6861111
info@viohalco.com
https://www.viohalco.com

ΓΕΝΙΚΗ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ

00357 24002112
nikolas.nikolaou@taxydromiki.gr
www.taxydromiki.com

ΓΙΑΓΙΑ ΒΙΚΤΩΡΙΑ

00357 22 777252
zindrougeorgia@hotmail.com

ΔΕΗ - Quantum Energy

00357 22 792200
info@quantum-corporation.com
https://www.quantum-corporation.com/

ΔΡΟΓΟΦΑΡΜΑ (APIVITA)

00357 25 564219
drogo.pharma@cytanet.com.cy
www.apivita.com

ΔΩΔΩΝΗ DODONI DAIRY PRODUCTS

00357 25277980
info@dodonidairy.com.cy
www.dodoni.eu

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΚΥΠΡΟΥ) ΛΤΔ

00357 22 840000
md@nbg.com.cy
www.nbg.com.cy

ΕΛΓΕΚΑ Diakinisis Logistics Services (CY) Ltd

35722741741
info@diakinisis.gr
contact@cap.com.cy
www.diakinisis.gr

IKEA

00357 22 502502
cs.cyprus@ikea.com.cy
www.ikea.com.cy

ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ

0035722 459999
<https://www.kotsovolos.cy/>
<https://www.kotsovolos.cy/>

ΛΩΞΑΝΔΡΑ

00357 22 675757
loxandra@cytanet.com.cy

ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ

00357 22 477300
opapcyp2@cytanet.com.cy
www.opap.org.cy

ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ

357 22260110
d.koukoutsis@syntrofia.com
www.syntrofia.com

ΥΔΡΟΓΕΙΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

00357 24 828292
nakis@ydrogios.com.cy
www.ydrogios.com.cy

ΥΦΑΝΤΗΣ -IFANTIS LTD

00357 22780092
accounts@ifantis.com.cy
<http://www.ifantis.gr>

ΧΗΜΕΙΑ ΓΙΑΝΝΟΥΚΑ

00357 22204900
info@yiannouka.com.cy
<https://labcy.com/>

ΚΥΠΡΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Baker Tilly Greece AE

Λεωφ. Αλεξάνδρας 57 και Καλλιγιά,
11473 Αθήνα
2155006060
2155006061
Ελεγκτικές - συμβουλευτικές
υπηρεσίες: info@bakertillygreece.com

Caterways ΕΛΛΑΣ ΕΠΕ

Ξάνθου 10, Ταύρος
210 4839011/2
Εμπόριο επισιτιστικών προϊόντων
ειδών υγιεινής και συσκευασίας
τροφίμων
office@caterways.gr

Cybarco Ανάπτυξη ακινήτων ΑΕ

Κολοκοτρώνη 5- Νέο Ψυχικό 15451
210 9588828
210 9588826
Εργοληπτική - Ανάπτυξη Ακινήτων
yelisseou@cybarco.com

Eurofreight Logistics

Μονοπρόσωπη Ελλάς
Thesi Spiti Fon Tsakou PO BOX 227,
Koropi 19400
210 6626458 / 6627722
210 6620953
Forwarding Logistics
kmicha@eurofreighthellas.com

Fine Line Group

Σκουφά 10, 10673 Αθήνα
219 3648190
Νομικές και Οικονομικές Υπηρεσίες
fotos@linellifegroup.com

FMW FINANCIAL MEDIA WAY

Κόνιαρη 68 & Λ. Αλεξάνδρας (γάνια)
210 7244293 / 210 7244295
Επικοινωνία, δημοσιότητα, εκδόσεις,
διαφημίσεις και συνέδρια
info@fmw.gr

Foodrinco A.E.

Βαλαωρίτου 25, 14452
Μεταμόρφωση - Αττικής
210 5559670 -2
210 5559648
Εμπορία και διανομή Τροφίμων και
Ποτών
gvitogiannis@foodrinco.gr

Celestial Cruises

Αντωνίου Αμπατιέλου 8 18536
Πειραιάς
210 4583400
210 4583469
Κρουαζιέρες
marketing@louiscruises.com

Louis Hotels

Καραγιώργη Σερβίας 3, 10563
Αθήνα
210 3749100
210 3229950
Ξενοδοχεία
louishotelsgreece@louishotels.com

ΚΥΠΡΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΓΕΝΕΣΙΣ ΦΑΡΜΑ ΑΕ

Λ. Κηφισίας 270, 15232
Χαλάνδρι 210 8771602
210 6893877
Φαρμακευτική
cevripides@genesispharma.com

ΕΥΡΗΚΑ ΕΛΛΑΣ ΑΕ

Λουτρού 97, 13671
Αχαρνές
210 6832059
210 2445916
Household cleaning products
wendel@eureka.com.gr

ΠΑΠΕΛΛΗΝΑΣ ΚΩΣΤΑΣ (ΕΛΛΑΣ) ΑΕΒΕ

26ο χλμ. Λεωφ. Παιανίας -
Μαρκόπουλου, Κορωπί
210 6626201 - 7
210 6626210
Αντιπρόσωποι - διανομείς Ιατρικού,
νοσηλευτικού υλικού και εξοπλισμών
info@costasparaellinas.gr

Μ.Σ. ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ ΕΛΛΑΣ ΑΕ

Φιλελλήνων 24, Χαλάνδρι 152 32
210 6817225
210 6817608
Εμπορία Ιατροτεχνολογικού υλικού
info@msjakovides.com
arjakovides@jakovides.com

ΣΑΛΑΜΙΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ

Φιλελλήνων 5-7, Πειραιάς
210 4529555
210 4284975
Μεταφορές - Ναυτιλιακό
Πρακτορείο
d.korakaki@salamis-hellas.gr

Coca - Cola 3E

Φραγκοκλησιάς 9, 15125 Μαρούσι
210 6165200
210 6105125
george.david@eventis.net

Δάκης Ιωάννου

Φραγκοκλησιάς 9, 15125 Μαρούσι
210 6185551
210 6104375
mpapafloratou@soloi.com.gr

Ocean Fleet Shipping Ltd

Αγ. Κωνσταντίνου 17 - 19 & Αγίων
Αναργύρων 15124 Μαρούσι
210 8066111
210 8061425
sioannou@oceanfleet.gr

Εταιρεία ΝΙΚΑΤΩΡ

Σκουζέ 18, 18536 Πειραιάς
210 4136543
210 4132907
mail@nikator.gr

Moore Stephens

Ακτή Μιαούλη 93, 18538 Πειραιάς
213 0186100
213 0186101
damianos.constantinou@
moorestephens.gr

PROSPERITY BAY SHIPPING CO LTD

Λεωφ. Βουλιαγμένης 124 166 74
Γλυφάδα
210 4225127
210 4225130
mlignos@prosperity.gr

Transmed Shipping

Λεωφ. Θησέως 67, 14671 Ν.
Ερυθραία
210 6240000
210 6229391
transmed@shipnet.gr

RUARI INTERNATIONAL TRADING CORP. LTD

Κύπρου 6, 16452 Αργυρούπολη
210 9935810
210 9935417
Εμπόριο πρόσθετων υλών
ζωοτροφών
ritco@stenet.gr

Cyprus Sea Lines

Κηφισίας & Μουσών 3, 145 63 Κηφισιά
210 8007501
210 8007551
mgt@cyprus-sealines.gr

Safety Management Overseas

Λεωφ. Καραμανλή 32, Βούλα
211 188400
211 1878510
Ναυτιλιακή
private@safety.gr

J & P AVAX

Αμαρουσίου - Χαλανδρίου 16, 15125
Μαρούσι
210 6375000
210 6104380
info@jp-avax.gr

Ιωάννου & Παρασκευαϊδης Ενεργειακά & Βιομηχανικά Έργα ΑΕ

Φραγκοκλησιάς 27, 15125
Μαρούσι 210 6389100 - 131
210 6104595
Παροχή τεχνικών υπηρεσιών
nziotis@jpenenergy.gr

Carriers Chartering Corporation s.a

Καπλάνων 7 & Μασσαλίας, 10680
Αθήνα
210 3668700
210 3631753
takis@carriers.gr

CYFIELD AE

Κατεχάκη 22, 11525 Αθήνα
210 6754292
2106754293
Ανάπτυξη ακινήτων
i.ioannou@cyfieldgroup.com

PriceWaterHouseCoopers Ανων. Ελεγκτική Εταιρεία

Λεωφ. Κηφισίας 268, 15232
Χαλάνδρι
210 6874400
210 6874444
marios.psaltis@gr.pwc.com

Letinparc AE

Λεωφόρος Κηφισίας 18 & Γκύζη
15125 Μαρούσι
210 6841904
2106841846
Κτηματική jpsindrides@letinparc.gr

ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΕΣ ΚΥΠΡΙΑΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Κατάλογος Ναυτιλιακών ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ

ALASSIA NEWSHIPS MANAGEMENT INC

Ταχ. Θυρ. 70837, 166 05, Βούλα
210 6107050
admin@alassia.gr

CYPRUS MARITIME CO LTD

Ταχ. Θυρ. 51374, 145 64, Αθήνα
210 8007500
adm@cyprus-sealines.gr

Celestyal CRUISES

Αμπατιέλου 8, Αγ. Νικόλαος, 185 36
Πειραιάς
210 3214980
marketing@louisrcruises.com

COSMOS MARINE MANAGEMENT,

Επαμεινώνδα 73, Καλλιθέα, 176 74
210 9409770
cosmic@otenet.gr

POLYAR SHIPPING

Φιλωνος 64, 185 35 Πειραιάς
210 4226444
mail@polyarshipping.com

SALAMIS LINES

Φιλελλήνων 5-7, 185 36 Πειραιάς
210 4528380
d.karakaki@salamis-hellas.gr

NEOMARE SHIPPING COMPANY S.A.

Νοταρά 126-128, Πειραιάς
210 4295200

COCA COLA HELLENIC

Φραγκοκλησιάς 9, 15125 Αθήνα
210 6183100
george.david@leventis.net

ACCESS SHIPPING LTD

Αγίου Νικολάου 3, 18537 Πειραιάς
210 4283656
mail@accesship.gr

TRANSMED SHIPPING LTD

Λεωφ. Θεσέως 67, 146 71, Ν.
Ερυθραία 210 6240000
transmed@shipnet.gr

SAFETY MANAGEMENT OVERSEAS S.A.

Ταχ. Θυρ. 70837, 166 05, Βούλα
210 8957070
secretariat@smo-sa.com

OCEANFLEET SHIPPING Ltd.

ΑΓ. Κων/νου 17-19 & Αγίων
Αναργύρων Μαρούσι, 151 24
210 8066111
info@oceanfleet.gr

¥€\$ συνδεθείτε με το nomisma

Κάντε click

www.nomisma.com.cy

Πάνω από 100 ειδήσεις την μέρα κοντά σας!

**Κατεβάστε το app
για Android και iOS**

**Εγγραφείτε
στο newsletter
της nomisma**

ΔΩΡΕΑΝ
ΔΙΑΝΟΜΗ
ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ
ΑΝΤΙΤΥΠΑ

Cyprus
Tourist Guide '24

Athens
Tourist Guide '24

Thessaloniki
Tourist Guide '24

Tourist Guide '24

για Κύπρο, Αθήνα και Θεσσαλονίκη

Χρήσιμες πληροφορίες για τους τουρίστες

ΚΥΠΡΟΣ

Αρμενίας 23B, 1^{ος} όροφος, Γρ. 101
2003, Στρόβολος, Λευκωσία
Τηλ.: +357 22342005
Φαξ: +357 22342006
Email: info@fmw.com.cy

ΕΛΛΑΔΑ

Κόνιαρη 68 και Λευκρόρου Αλεξάνδρας (γωνία)
11521 Αθήνα
Τηλ.: +30 2107244293
Φαξ: +30 2107244295
Email: info@fmw.gr

www.fmw.com.cy

Απογειώνει τον κινητήρα σας!

DIESEL
avio
DOUBLE
FILTERED

Η τεχνολογία φίλτρων καυσίμων των αεροσκαφών για το diesel του αυτοκινήτου σας.

Η ΕΚΟ απογειώνει τον κινητήρα του αυτοκινήτου σας με το **διπλά φιλτραρισμένο** καύσιμο κίνησης **Diesel Avio Double Filtered**.

Η ΕΚΟ είναι η μόνη εταιρεία που έχει εγκαταστήσει, **δίπλα** στις αντλίες καυσίμου, **ειδικά φίλτρα**, **όμοια με αυτά που χρησιμοποιούν τα αεροσκάφη** για την απομάκρυνση του νερού, της σκουριάς και άλλων των άλλων μικροσωματιδίων από το καύσιμο. Βρείτε το Diesel Avio Double Filtered.

Το Diesel Avio Double Filtered ενσωματώνει τελευταίας γενιάς πρόσθετα και είναι ιδανικό για κινητήρες diesel τελευταίας τεχνολογίας Euro 5 και Euro 6.

Ένα καύσιμο που εξασφαλίζει:

- Άψογη λειτουργία κινητήρα
- Χαμηλότερες εκπομπές ρύπων
- Μείωση κατανάλωσης καυσίμου μέχρι και 4.1%*
- Σημαντική αύξηση αριθμού κετανίων έως και 3 μονάδες*

*Σε σύγκριση με το απλό diesel κίνησης χωρίς πρόσθετα.